

[illegible]

1. *Przebieg choroby*
 2. *Objawy*
 3. *Objawy*
 4. *Objawy*
 5. *Objawy*
 6. *Objawy*
 7. *Objawy*
 8. *Objawy*
 9. *Objawy*
 10. *Objawy*
 11. *Objawy*
 12. *Objawy*
 13. *Objawy*
 14. *Objawy*
 15. *Objawy*
 16. *Objawy*
 17. *Objawy*
 18. *Objawy*
 19. *Objawy*
 20. *Objawy*
 21. *Objawy*
 22. *Objawy*
 23. *Objawy*
 24. *Objawy*
 25. *Objawy*
 26. *Objawy*
 27. *Objawy*
 28. *Objawy*
 29. *Objawy*
 30. *Objawy*
 31. *Objawy*
 32. *Objawy*
 33. *Objawy*
 34. *Objawy*
 35. *Objawy*
 36. *Objawy*
 37. *Objawy*
 38. *Objawy*
 39. *Objawy*
 40. *Objawy*
 41. *Objawy*
 42. *Objawy*
 43. *Objawy*
 44. *Objawy*
 45. *Objawy*
 46. *Objawy*
 47. *Objawy*
 48. *Objawy*
 49. *Objawy*
 50. *Objawy*
 51. *Objawy*
 52. *Objawy*
 53. *Objawy*
 54. *Objawy*
 55. *Objawy*
 56. *Objawy*
 57. *Objawy*
 58. *Objawy*
 59. *Objawy*
 60. *Objawy*
 61. *Objawy*
 62. *Objawy*
 63. *Objawy*
 64. *Objawy*
 65. *Objawy*
 66. *Objawy*
 67. *Objawy*
 68. *Objawy*
 69. *Objawy*
 70. *Objawy*
 71. *Objawy*
 72. *Objawy*
 73. *Objawy*
 74. *Objawy*
 75. *Objawy*
 76. *Objawy*
 77. *Objawy*
 78. *Objawy*
 79. *Objawy*
 80. *Objawy*
 81. *Objawy*
 82. *Objawy*
 83. *Objawy*
 84. *Objawy*
 85. *Objawy*
 86. *Objawy*
 87. *Objawy*
 88. *Objawy*
 89. *Objawy*
 90. *Objawy*
 91. *Objawy*
 92. *Objawy*
 93. *Objawy*
 94. *Objawy*
 95. *Objawy*
 96. *Objawy*
 97. *Objawy*
 98. *Objawy*
 99. *Objawy*
 100. *Objawy*

497.

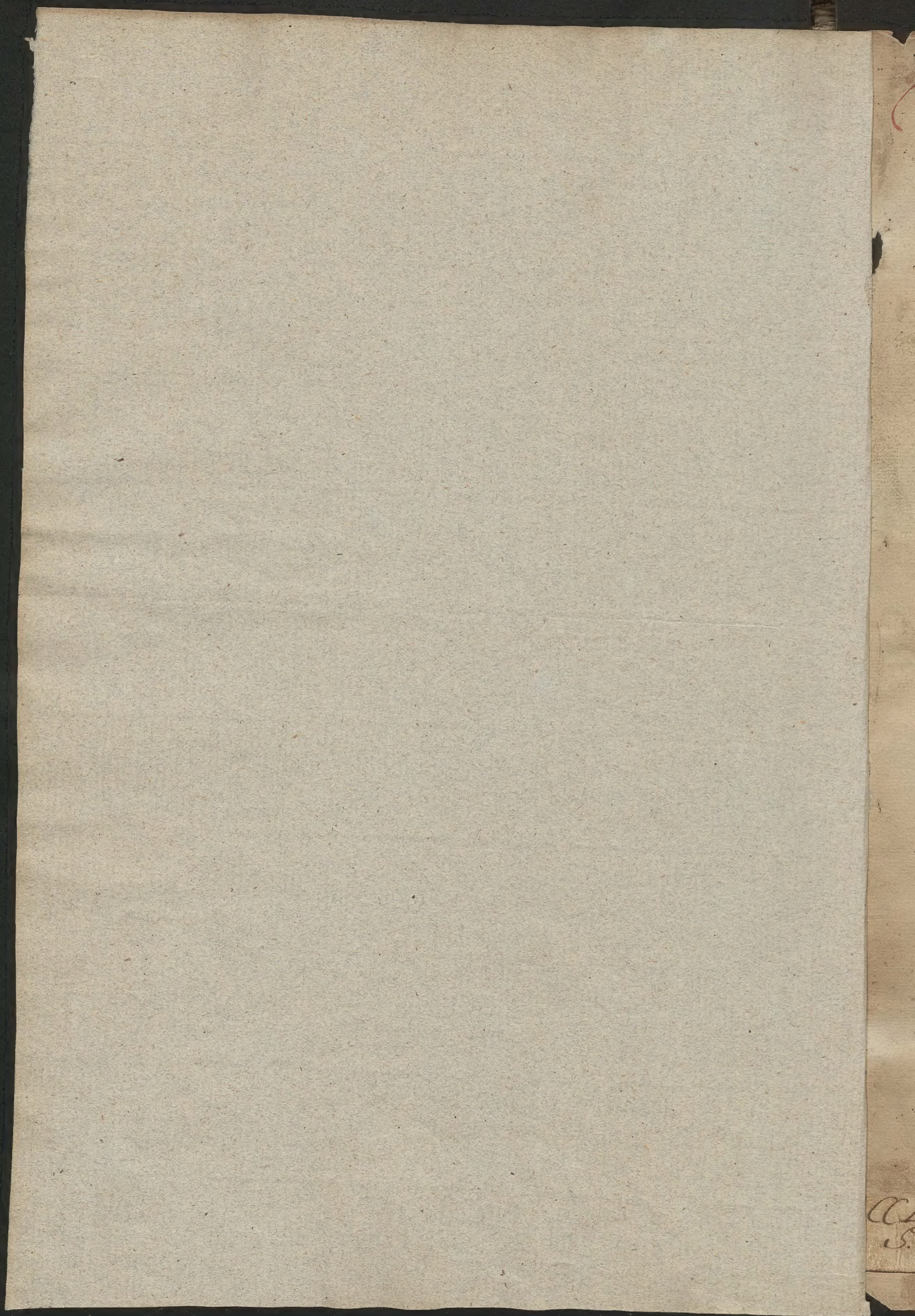
W. Inv. 497.

CC. II. 5.

IGNIVM PUTAUS

Et antiquorum doctus laboribus postis pro
 labore Ego. G. Sestimani Lucani expono ut et
 audiendo vel legendo didicimus Iunioribus tradam.
 Ergo historialia et poeticalia noscere cupientes siquid in hoc velle
 est deo grās agant a quo omne bonum est. Sed orari vel defectui
 parant. In nullo enim desistere nec errare dimimus et potius quod
 humanum. In principio videnda sunt aliqua de Autore de ma-
 teria libri et de ipsius intentione finali. Lucanus fuit prius
 cordubensis. Immo patrum et vir Seneca fuit. Unde cum Ci-
 cero Corduba rebellasset romanis occisa et capta fuit a Nero-
 ne et ipse Lucanus et Seneca romani captivi sunt ducti. quorum
 Seneca in magistrum electus est Nervus. et honoratus est primi-
 o. Denique eligere sibi mortem et coactus ipse crudelitatem Ne-
 romis. cum voluptas erat occidere bonos viros. Lucanus ut sa-
 nam compararet animus ad secundum applicuit. Sed cum Nero
 cognosceret aliqua in obscuris suis scripta ut in principio libri.
 patet. fuit ipsius linguam cuncti eumque in ignem proci. Sed
 liber neque correptus neque completus est. Dicitur autem Lucanus
 quod luctu carentis. vel quod lux carentis. Nam inter ceteros po-
 etas eluxit. dum longum ordinem constructum semper vitavit.
 Unde dictum est. Continuo nunquam duxi carmina ductu. Que hactenus
 serpunt plus michi coma placet. Accipitur autem coma pro brevis
 dictione. **Materia libri hinc.** Narrare simile bellum quod gestum
 est inter cesarem et pompeium generum suum. In quo bello cesar victor
 fuit. Unde solus tenuit Monarchiam Romani imperii. A quo post-
 ea subsequentes Imperatores cesares sunt vocati. Ante quos Roma
 per Senatum et populum regebatur. Sed ut loquentia plenius
 elucescant. summatim aliqua de Romana historia sunt dicenda.
Prout Romanos inter maxime potentes erant. Crassus pompeius et
 cesar. Crassus inter contra partos de quo est dictum. pompeius
 remansit in urbe. Cesari inter provincias dante sunt. Gallia trans-
 alpina et cisalpina et Illirius cum legionibus septem in quinque-
 mura. Hic cum magna bella gessisset victor rediens postea sibi dari
 triumphum ut dicitur quidam. Sed negat a pompeio et Senatu
 potissima causa erat quia nondum perfecto bello per alium quicquid
 principatus sumpsisset. Sed veri historiographi dicunt negatum illi
 triumphum fore quia non pariter dicto. Narrat namque Suetonius
 quod Romani videntes profusas largientes cesaris quibus Reges
 et civitates et etiam Romanos fines allucebat videbant etiam ali-
 quid ferere. Unde statuitur quod ut cesar ante tempus dimittat ex-
 ercitum et provincias cesar invenit. si prius in urbe
 ne damnaretur propterea que gerat contra per legem bellum pa-
 rat. Dicit et paulus Orosius quod cesar populum sibi absentem al-
 terum consulatum decerni. quod confectum est a Marcello consule

quodammodo
 et est alius
 usque sibi prius
 mox nato datus
 fuerat consulatus
 adhuc nec
 tunc quidam

amante pompeio . tamē dignitatem . C. defendebat . M. Antonius
et p. Cassius . tribuni Et curio simul q. Celsus . qui eundem curi:
a foro q. prohiberi ad Cæsarem sunt profecti . deinde a Sena:
tu decretum est . ut Cæsar non rediret in urbem nisi gratia dimissa
Cæsar his rebus commotus bellum parat . Ariminum q. venit cum
q. cohabitibus quas tunc locus solas habebat . cum quibus ut
dicit Linius urbem terrarum adortus est . deinde omnem suū exercitum
revocavit in castra . Et insimul auxilia amictorum eius crescen:
tibus viribus pompe . fugit ex urbe . itit q. Brundisium . deinde eū
Cæsar insequens fugit in greciam . ad quem multi Reges orientis in
auxilia diversarum gentium conveniunt . Cæsar a Brundisio discedens
romam rediit ibiq. spoliavit cruciā . deinde magiliam pergens ea
rebellante obsessam dimisit . ipse in hispaniam vadens petreū et
affranium duces bello domuit inde regressus in greciam pompe:
iū apud durachium obsedit . ibi tamen victus in ematiam dis:
cessit ubi pugna comissa pompeius vixit victus pompeius in egi:
ptum ad phelomenem Regem confugit a quo est in greciam ce:
saris missus . Cæsar in egyptum venit . ubi bello pulsatus egypti
os vixit . Et amore Cleopatre juvenis victum illi donavit egyptum
q. ad istum locum vix paulo minus . Lucanus scripsit . p. q. huc cæsar
transiit in affricam ubi pars pompeiana convenerat sustentata
auxilio Regis iude . est autem ibi cum ipso Rege et Romanis pug:
tum a Cæsar qui magnam multitudinem hominum interfecit . p. q.
Cæsar romam rediit cum triumpho rei publice desperati statu . deinde
in hispaniam confudit contra filios pompeii qui arma usurpave:
rant contra eū . his victis romam rediit . sed in curia ingenti:
bus volentibus a Bruto et Cassio plerumq. consensu sena:
tu interfectus est . Antonius princeps milie Cæsaris deinde Bri:
tum iam suis moribus resistentem apud Mutinam obsidione co:
cludit et etiam in cæsaris velentem . Interea ipse Antonius hostis
a senatu promissus est . Et in auxilium Bruti missi sunt duo co:
sules . s. Hircius et pansa . Et cum his Octavianus qui erat
qui erat Cæsaris nepos ex prore natus . et eius filius adoptivus
sed erat Octavianus minoris antonii quia Cæsarēto Cæsaris
Octavianus ipius heres erat . Sed ipse antonius eodem testame:
to era substitutus heres . octaviano . propt quod Antonius do:
lens Octavianum platum p. ai cum hereditate errabat expelle:
re . hoc erat minoris causa . contra Antonium primo pansa p. uge
occidit . Hircius collige auxilium ferens antonii copias magna
cede deleuit . Octavianus eadem die bello abstinuit . sed secunda
pugna comissa ex antonio ab una parte ab octaviano et hir:
cio ex alia magne utriusq. cedes facte sunt . deinde fuit prelii
finis q. Hircius consul occisus et Antonius victus a fugit
Octavianus victori occisorem consulem utraq. q. datus paravit . po:
stea fit societas inter lepidum diuicentem cupidum . et octavianum
optantem relicti de perceptoribus Cæsaris Et Antonius sup. dictus

I

qui volebat relinqui de senatu qui cum pronuntiaverat hostem. Et
 de occasionibus cesaris. in obsidem firmendam Octavianum prout
 in sanguinem accepit. Antonius ille decius Brutus discedens a m.
 utina in gallia captus et assequatus occisus est. Alibi Brutus qui
 de misfortuniis cesaris fuerat. Et cum eo Cassius in greciam emi-
 tes magnos congregare cecitibus quos Octavianus et Antonius
 in macedoniam persequuti eos vicerunt et victos ad mortem coege-
 re. Hae re perfecta commoverunt tot Equat Romanis cum septem
 onalibus partibus tenent. Antonius ultra mare debet regere.
 Tunc s. dicitur Antonius. s. lucius Antonius Octavianum incepit
 instigare Cremona ipsa Cremona subsequentibus eum ubi victus
 sed colonis expulsa de Cremona et Mantua propter agros donau-
 dos veteranis militibus in milite praetium a cesare Octavianum in
 illis colonis. Antonius in armadibus in Octavianum in muros
 pariter redactus extrema fame ad deditionem coactus est. quo occiso
 s. eius Marcus Antonius s. na cede comotus et Catus pecuniarum
 quam ab armenie Rege parthabamon sustulerat proditor et do-
 lo peritus qui utitur bellum demittat Octavianum et repudiet
 dat Octavio prout cesaris adcepta in coniugem Cleopatra. Co-
 missum est bellum inter eos magni et summi apud actum promon-
 torium Antonius cum Cleopatra ubi perierunt. unde plures
 bellis victi de se acceperunt coacti sunt ad mortem. Itaque seipsum misse-
 rit Antonius. Cleopatra quoque postquam in triumphum ducendam se re-
 sponsum intellexit. morsu aspidis sibi mortem somnifram quasi-
 vit. Octavianus finis bellis civilibus toto orbe pars composita
 solus tenuit Romanam imperii monarchiam propter quod au-
 gustus appellatus est ab augendo rem publicam. quod nomen sequi-
 tur in eundem imperatores sumpservit. Huius temporis natus est
 christus. Hic visis pro materia bellorum sacundum quod intentum lu-
 canum est narrare haec bella civilia ut illa vituperet alienos et
 rores ad aliorum ostendendo civitatem ideo incipit. Quis furor o
cules ubi Inquit Romanos repraesentat quia tale bellum gesserunt.
 Sed quia bene haec incipit minus et non idonea videbatur scripsit
 has usus in principio Bella per emathios In quibus quae sunt narra-
 ta proponit. Ex quibus omnibus patet quod causa materialis est civilis
 et bellum ante dictum. formalis causa est modus meturus scri-
 bendi. erodijco carmine. efficacia est Lucanus. finalis est vitu-
 peratio belli civilis et summe comparatio ab ipso Lucano inuenta.
 caam instructum invenimus in arte retorice. supponitur hic liber
 ceteris. Et est huius titulus incipit liber Lucani. Nunc ad alt-
 ram accedendum Bella bellum dicitur tota guerra praeteritum dicitur
 conflictus. unde dicitur quod Romani multoties in periculis victi sunt
 in bello magis. hic tamen bellum pro periculo ponitur in Ema-
 thia gestum. sed ideo in plurali ad facti magnitudinem. Duo
 tantum per campos gesta campis Emathis animus met.
 et scribimus plus quam civilia bellum triplex est quoddam hostile
 s. quod est inter inimicos et externos. Aliud civile quod est inter civis
 omnes civitatis. Aliud plusquam civile quod est inter civitates pulsa-
 et affinitate

ipius sunt Lu bellu
 tam no fuisse

et hoc est tale. ius datum soleri camp. Cesaris primo iure et legi-
bus descriptum erat. pro ea bellum decretatum est unde i. ostendunt
et iudice bello. populum q. potentem in vi q. m. d. x. populus Roma
ius potentium quam habebat contra seipsum commisit. cognatus ac-
is cognati sunt qui per seipsum seminem ducunt sicut agnati
qui per nile ab aliquo sexu descendunt hic tamen autor pro iudic.
frequentur accipit cognatos pro his et illis. destruendo fidem regni destr.
iuxta concordia regentium rem romanam et carminibus etatum fuisse.
totis viribus expositis urbis summo urbis auxilia vel ad pompeium
venire. omn. romana bella commovebant totum orbem. In commune ne-
phab. utramq. partem accusat unde Seneca ingratus Cesar qui bellu;
q. gallia transiit ad urbem. ingratus pompeius qui alios rei pu-
prestit et sibi incommodum modum destruxit. et carminibus. signa
obvia institit. i. contrarii signis et partes aquilas utraq. pars signa
publica gererat unde publice periculum fuit. pila minacia ostendit
privatuz fuisse periculum. pila sunt arma militis Romanorum pe-
sagitte parthorum. theotricorum cusis et diverse gentes diverse
armis utuntur in bellis

Ovis furor hic incipit lucanus et dividit in tres partes
liber hic. quia in prima incipit contra romanos ge-
rentis civilia bella secundo. ut mos est et portareum
invocat. 3° narrat. ibi secunda hic se ibi 3^a fert animus. p.
prima dividit in iii. q. quia primo vituperat civile bellum. eo q.
impedunt ultionem que debuit fieri de partho crassum occiditibus. q.
quia si hoc bella fuissent gesta contra alios totus orbis acquiri possit.
p. bello autem civili ipse seipsum perimunt. 3° magnificat ma-
lum belli civilis comparatione aliorum bellorum quibus vexati fuerat.
2° vituperat id q. fuit qui consuevit q. s. q. servitute quam iude
imperatoribus debuerunt et precipue quia heronem habuerunt in dnm
qui fuit iniquissimus hominum ibi 2^a hec q. d. ibi 3^a non hi p. v. et
et si no aliam dicit prima p. cum magno furore acti sunt
rom. qui cum debent ultionem fieri de crasso bella contra seipos
gerere in suu perniciem mutua. dicit q. q. orientis occidentis meridies
et septentrio fuisse subingati sanguine fuso in civilibus bellis quibus
ne acquisitum est. dicit 3° q. olim multis bellis fuit italia ve-
xata sed unum fuit tantum malum q. d. dicit 2° de omnibus
malis romanos contentari q. quo bonus finis consecutus est. s. q. quia
habent heronem in dominio. et hoc magnus est furore et magna
fatuitas dare sanguinem suo inimico effundere et hoc divissime dicit
et varijs heronem multis notat. Quis furor o ci id deus est
q. magnus est furore et magna fatuitas dare sanguinem suo inimi-
co effundere. Invisis gentibus i. odiosis nam adversus qui alios et
odio habet vel qui odio habetur et hoc no ultimo accipi deit
nam romani orbem in varijs luculentis odis ab alijs habebantur.
licentia ferri i. armorum quorum debet esse vana licentia. iuxta
velud terrenciam omni primo deat sapientem experiri q. ava
linguq. superba faret babilon quia crassum occiderat vel superba

I

magna hae cum civitas fuit potentia et difformis structura
 nobilis valde quia humana ope vel construi vel destrui incredi-
 bile erat. Quibus Crassus collega pompeii in partibus portus
 provinciam homo in opulentis cupiditate iherosolyma adit templum
 spolium deum congregatis amplius sociorum. Euphratem transiit cui
 sagas legatus erodis partem regis obviat cum marem op
 enfram transisset anaxia ductus cum fides Luculi et pompeii.
 sed futura et ut non auro partio sed ferro overaretur. Ita quod
 Crasso ad recipiendas civitates iheru partii de insidiis egrossi subito
 aggradiunt sagittarum quod multitudinem oppresserit romanos petierunt
 quod legiones et viri illustres. Et ipse Crassus una cum filio dicit cuius
 valens quod Crassus militem partem iheru percutit qui dolore co-
 motus ocula quo percussus erat. Crassum mucrone transfixum
 occidit. sic optabat Crassus ne vivo erat diceretur. postquam autem
 perit in ob eius liquifaculum perit aurum miscuit cum macerpa-
 tione dicens aurum sitisti auro esse. Spolianda trophaea
 omphus et plena victoria. Trophaeum quod hostes solum fuga-
 tur. hoc tamen dicit non scenatur. Ausonia Italia de Ausonia
 dicit Quibus multa. Erat opinio quorumdam gentium quod cor-
 am qui cavebant legitima sepultura errarent sine certa fide.
 unde Virgilius. Centid erant annos. Item alia opinio erat quod
 qui per iniuriam mortui fuisset graviter dolerent qui facta ve-
 tione per placabantur coram auro. Nullas habitas triumphas
 et hostes subingatis recipiebatur honor triumphi. non ex suis
 rebus victis. Unda venit Titan i avens. Et nox ubi idcirco
 i occidens. quod dies i meridies in quo calor intensus est prop-
 pter propinquitatem. Qua summa septemto cum sitia propinqua
 est. cum mare ita glaciatur quod prop- vere glaciis non liquefit.
 nec nix. sed usque ad calorem excrevit durat. Unde specialis que
dam loca remota tanguntur. ut Scythia et est Scythia opidum in
 oriente situm. quo scythi populi dicuntur. apud quos de arbo-
 ribus lana deperitur que scythum de igno h facit. sed noti-
 tellere. Scythi qui cum ab alijs gentibus veniunt sua vendunt ali-
 cia non emittit. Barbarus. Annus populus Scythus. Araxes fluvius
 Armenia a rapacitate ductus. super quo dicitur pontis alexandri co-
 struit conatus esset fluvius cum magno impetu coecidit de quo
 est illud. Et pontem indignatus araxes. Et gens si qua ita
sub romanorum iuga inivisset gens que habitat in locis tam
 remotis. quod cap. i. ubi principum ignoratur de quo multa multa
 dixit in decimo libro. Tunc si tantus amor a roma si optas
bellum cum subingaveris orem tunc hoste deplacite tecum pug-
 sed hostem aduc habes et dictum est supra. si partem. At tunc
semita est sic ordinata ita a pice pice in non eris auctor tan-
his claudibus pice eris pro cognoscere et est usus futuro de
 rebus preteritis. Nec cel plenus quod pro quia memia pendunt
semitis lectis. Nam he sunt clades induit per cor. Nam
 legitur tempore belli punia italiam valde fuisse depemata

D'asso

D'asso
amatoD'ello
pinto

et geminis evacuatae Ling aduc dicit vestigia apparere. ut mea
pendent. Muni civitatis qui dicuntur memia a munendo vinam mi:
nantur cornu parit delectata. semivincta testis domibus posita parit
pro toto. et sic dicit publica a privata dista fuisse destructa
dammus. n. cu. k. Ma dista que integra sunt habitatoribus plena
horrida q. de dumnus agri multa sunt deperire cultore que omnia
arguit italiam multis hostibus fuisse vexatam int. ceteros tamen ho:
stes magis famosi sunt porsus et Annibal. Hic enim cum ro:
manis de Imperio certare nec ab his tanta fuisse bella q. ta
fuerunt a bello cumli. unde dicit volnera dix. ti. sedent alta
i. se plus profundare quam cetera mala ponitur intem. altis.
de Hannibale i. dicitur de puero hic aliquid sciendum Tarentini
romanam classem praefentem spolare praefatos navium occiden:
tes et omnes omnes bello. reliqua turba venudata ad hos missi
a romanis legati pulsati graviter redierunt. his acceptis min:
ijs romanis q. tibus in Tarentum fuit ierunt. Et milio con:
sule ad id bellum dux omnia castat in invicem acceptam crudeli:
crudelis vindicat. pluribus oppidis expugnatis et diruptis.
q. hos pueros defendentes suscepit Epuri viribus Zappale et
macedonic ut cognatam defenderet gratie civitatem Nam Tarentum
Lacedaemoniis conditum q. tibus hant Itaq. porsus cum elephanti:
bus in italiam transiit Tarentina pugna romani novo pugudi:
genere teriti vici. sunt. forte autem q. cum porsus videret
romanos pugna in ceteros in pectoribus nec na fuit omz in
manibus enses relictas ut in volueribus minas. dixit quid fa:
re erat ordo Imperii occupare aut mel. romans militibus
aut me Rege romans. Sed prius in apulia cum romis pug:
xit ubi utraq. pars multum de gente amisit in bello victo:
via tandem romanorum fuit puero venerato et elefantibus
actis in fugam missis igne per postiora eorum emollia et in
turres quas super se gestabant in quibus stantes armati pug:
bant propt. de elefantibus dicit Vegetius q. sunt primis fa:
re terrore. Ita postea fuerunt derisus porsus hoc bello victa
in acclis concessit ubi mortuus Rege sitaciano in cuius locum
electus q. inde contra Romanos alio venit cu. reversum An:
rus consul cepit et apud Lucaniam pugnare in qua pu:
gua dicunt prius habuisse octingenta milia peditum. equitum
sex milia. de porsus victis porsus refugit in greciam qui su:
erat pce quinquennium in italiam comoratus. hic dum amphi:
rem intitur. reparare q. tibus apud argos lapide percussus
vitam finivit Nulli porsus descende Nullus potuit mo nos di:
vide sicut dimisit cumli bellum Et si non aliam dimidit
hoc puero primo dicit romanos contentos de amibus pceden:
tibus malis q. quo ille prius tale q. q. Nero regit rem pu:
romanam secundo ostendit quid optat. Navem fare post mor:
tem. ubi secunda terru stacione dicit primo q. si non potuisti

et pollux et multi alij per virtutem. sed de cetero dictum est quia
carebat omni virtute. Regia. r. p. c. te. ga. po locus ubi ubi est
maior pars gaudens ambus et recipit ad quodcumque officium plerumque
optabilis ut sen scipia tenore si volueris omnibus preesse et quod vult
cum indignum notare imperio sen tu flammigerus. u. g. etus. sine
vel uge curruis solis. et lustrare decere delinere vel mutato so
le lumentis i. mutato errore cernens nil timebit terra ut fiat te
pore stantis. et dicit igne vage quia sol omnis ex planetis qui
dicuntur vagi quia nobis videntur errare. Scendum quod sicut omni
narrat in secundo metamor. pheton petiit a phobo regnum
solaris cernens per unum diem ut per id pareret quod ipse solus est
phobi cuius carthagini ei obiectum erat. sed phobus prius ei
disuasit ne per magnum opus exposeret. et ei difficultatem reig.
posuit sed postea concepit illi in proposito peruenienti et
hoc ideo quia phobus promissus non negare quicquid exposcit ipse
pheton ille acceptu cernens ut difficultate timebatur est Equi vectore
sentientes quarecum dimisso solito cernens per transuersa et de
via discedebant et quo aucto calore solis terra cepti exire. q.
re iam conquesta est iam dicendo de incendio quod parabat fuisse
bus et flammibus quatis impet. natus phetonem filiamant qui
filium. quidam cecidit in padum. Et licet hoc per poetam fa
bulose narratur pheton tamen dixit hoc fuisse verum incendium
id quod futurum esse voluit ei quendam nimiam inundationem aquarum
quarum nimio calore estu magnam partem perire sed lucanus
hic dixit quod regimine. neronis annus erit sine temperantia et
modo. Tibi nunc ab omni omnis deus tibi sum dabit officium quod
voles. Natura relinquat hoc tibi tunc potestati et idem est cum pri
mo ubi regnum ubi volens ubi erit mundi pars. sed neque in ar. no
ponas sedem tuam in septentrione neque in opposito. i. versus han
stalem et hoc est nec ponas ea parte quod calidus solus austri adusti
virgine austre et natus a meridie flans regi est incitari.
solus nitem artius qui de septentrione super nos si in meridie sit
intematis ad alius solum qui de antarticus et australis et videt
diti causam duplicem. quia si poneret sedem in extremo nimis
grauaret celum in extremo cuius posita preponderat in alteram par
tem sem non videretur roma directo aspectu et dicit obliquo
videre quia giret et quod sicut de mulo osare castare haerem
te et pollux et similibus ego bene pondera i. pone pondus
hinc in medio orbe. et libra qualiter extremis distantis vel
ubi libra est circulus et libere et arietis in medio speret et
paris ethereis illa secenta tonna. paris in qua ponas sedem sit
secenta et milibus vacua et hinc eploga meridiani propter calo
rem eius in magna parte primi cernens late sunt pluvie et
hoc ideo dicit luca. se nolle et mille mites in neronem
deificatum et romam imponantur et absint visu suo. sz
dicit quod propter hoc dicunt celum gramscum et suo aduentu

I

signare vult per contrarium amicos bonos de illius Imperio doluisse.
 per regnum cunctis solis sunt orbis mundum quod vero molitur
 est. qd dicit in septemtone non ponendo sedem nec qd in parte oppo-
 sita sunt multas civitates de illis partibus rebellasse per hoc qd
 qd dicit idem solus solus cum dicitur habuit per illud nullo abste-
 nit a cedere nubes signat cum parum videtur et corpore et animo
 per illud orbis tene medio signat cum nullus fuisse metuitis que
 in medio est. sed semper videtur extrema secutum. Tunc genus
humani ducit viros et consules humano generi sed per dyssimul-
 tum de hac vita oportet qd per homines consulat de alio qua-
 de bello. Nam tu efficitur deus pacem in universo orbe componere
 hoc ante dictum est ideo quia per eius Imperio pax turbata est
postea deponit intra mensem dimisit suam in notiam; simul pax
 campestat et claudat. limina et hostia iam belligen. Erat autem
 Romae inquietudo qd templum iam maneret partis appetitis tempore
 belli. tempore pax clauderetur. Et Ovidius dicit in fastis et
 Virgilius manducem facit. Tempore Nervus hoc templum aptum
 est ideo per contrarium locutus dicit ipse sub eius deificatione
 claudendum. Sed in iam et nunc. Eodem invocamus dicit sic O Ne-
 ro si de tua virtute vero animo insinuerimus non erit opus invo-
 care appollinem nec Bacchum. propterea quod sciendum qd duo sunt
 dei poetarum. scilicet appollo propter sapientiam et Bacchus propter
 eloquentiam hoc enim duo. scilicet sapientia et eloquentia poetarum
 perscunt. Habet autem parnasus mons duo iuga alterum voca-
 tur Euxia ubi appollo colabatur sub quodam antro et ab eo
 responsa dabatur ibidem deo dicit innotentem secreta curia
 alterum vocabatur iuxta in quo colabatur Bacchus. querere et ab-
 ducere ad me ipsum ducendo et vellet dicit. non est michi opus hunc
 vel illum invocare deum quia tu es satis ad dandas vires; suffi-
 ciens ut bene scribam de gestis romanorum

Fuit animus causas. Inquit narrare et dicit primo ponit
 causas discordie. 2o narrat ipsi factum. 3a ibi iam ex
 istas prima dividit in quatuor primo ponit causas dyssimul-
 tie sumptas ex parte facti secundo ex parte male ordinati Regum
 3o ponit causas ex parte regentium. 4to ex parte populi. ibi scda
tu causa malorum ibi 3a similes dedit qua he ducibus cūc
 dicit primo qd animus fuit; deprecatur manifestare causas harum
 rerum. scilicet quid impulit populum romanum ad bella. ex quibus in
 orbe pax crepta est et statim assignat causas. primo dicit qd
 ordo factorum noster vobis magnus invideat. et nateas in statu ip-
 sius diu magnitudinis permanere. et ea que multum ponderant qd
 vider cadunt. Causas romani imperii finitias est ei sub quo iudic
 dyssolvetur et loquitur secundum eos qui ponit mundum aliquid
 perituro in eius destructione omnia turbante dyssordia. ipse iudic
 corpora tam celestia quam terrestria dicunt a primo et solito
 officio cessatura et demum concludit qd magis vult sua mole. et qd

res habent hunc modum qd postqum sunt delate ad summum . ad infimum
 relaborant . unde lucius florens iam inanis erat imperium roma
 num qm ut qdvisis omnibus cadere posset et sic huc dicit suo po
 deat cecidisse hec roma et fecit se roma sui erat impatiens
sedera concurrent sideris sidera no habent etiam et determinati dy
 stantiam hinc simul concurrunt rupto ordine coegerit pro egerit
 compositum pro simpli compage i comatione pertot i per multa
 seculum est omne magni temporis spatium re antiqui casus . prima
 rerum confusionem de qua audimus unde erat toto nature motus
 in orbe quem dixit casus ignis i lucerna ut ignis et dicit qd
 sunt in sublimi infima loca percutit ellus uidet . uollet ellus
 exinde altiora plus qd no habebat extensa . cum a mari in m
 mari parte cooperatue et ut huc faciat fictum a se de pellat
 ut hoccus et he terre locat vagis sebe ibit camera sebe luna
 ubi contra solem que no sub eud ma decurret . et uollet in diem ha
 bere dominium quod nunc habet in nocte indignatata propt' morem
 honorem noctis qm dicit argi digas fugiunt luna habere digas
 i cursum a duobus quibz ductum sicut ferunt qd cursum solis a qua
 more equis fictum quia cursum quidam dicitur . pluto uo fugi
 huc trigam i cursum a tribus equis ductum . qd ideo fictum est qd
 luna habet duas proprietates manifestas . s. qd xxx dieum spacio
 aut crescit aut decrescit . pluto mors est que homines rapit tripas
 etatis . s. puericie iuuentutis et senectutis de quatuor equis solis
 ductum est . propt' quatuor anni tempora . s. uere estatem autumnum
 et hiemem uel propt' quatuor proprietates quas sol habet in die .
 mane rubet . 2a luet . meridie calet . sero tepet qd hic notatur
 ubi ponitur quatuor nomina solis equorum . Et uulget eous anno
 ra . luet ethous . ferret pirus . sanargit aquis pilogenis . per
obsequium orbem . intelligit zodiacum circulum in locum speciem
 per obsequium . per quem planete decurrunt . fortuna no comodat i
 sesus est . fortuna non permittit qd apud illas ut nascitur aliquid
 dimoret imperium ita qd illis possit diu propt' magnitudinem mri
 duri . Constat aut quatuor fuisse imperia quorum tria ceciderunt
 qdvisis uiribus . romanum imperium quod ultimum fuit senescendo
 defecit unde in figura prophete assimilatum est fexeo quod e
 diuinitas et fortis . ceteris metallis . sed se ipso defecit rubigine macu
 latum . In causa malorum . ha pars diuinitas primo assignat causas
 ut dictum est . secundo soluit dubium quod posset occurrere . id . secda tem
poris angustia . dicit primo rem pu romanam ordinatam esse cum eius
 regnum fuerit habitus compositum . s. Cesaris . Crasso et pompeio illud
 aut regnum bonum est . quod est apud ppam . aut quod est apud re
 gem . unde dicit sedera regni . i regimie . missi in lucem . i in po
 pulum missi sunt fratres non sunt periculosa . legunt quidam sic
sedera regni missi . nisi nunc in lucem . i inuicem sunt
fratres . i fructus et missi regimie illa tribus . Q male
concordes . commemoratis in concordiam que discordie causa fuit .
 et uos nimia cupido complacendi uis maioribus occidit

Iquo pto
 lue
 e pto

I

dum miscuitis omnes illas pluresque committendo credentes Imperium
 orbis tenere sic stante re. p. sed fieri non poterit solentes enim impa-
 rare debent habere concordiam. sed ipse fuit modus ad discordiam ve-
 mendi. quod probat autor dicens. nunquam parietur quisquam aliquem
 secum regnare. Ita illud auidij. Non bene cum patris regna venio
manet de quo et adducit de primis edificatoribus nobis quorum
Romulus veniunt inter se narratur. dux terra in medio. s. erat qd
sententiam mundi. qd pro et. Cenabit tra in factu aut subleuabit illa
tenendo. contineus enim videtur tenere contineus aer aut continet a.
 quam et per osqueb terram que sub aqua est. in pte uol cenabit
 i leue faciat eis mixta qd elementa sunt grana longi labores uol
 litana i sol voluente longis laboribus et loquuntur remidid appa
rentiam qma quod diu mouetur fatigatur. Et maxime qma can
remamcutuz mouetur sol. 2m autem rei veritatem in ceteris no
est fatigatio. Nox sequitur dies per totidem pte i nudo equalia et
transitue regula quam dant periti astrologi dicentes qd qntuqz
fiat dies vel nox pte oritur in die signa et pte in nocte. Nec gra
tibus filio Non est opus ad eterna exempla recurrere qma nra ha
beris. Nam nuri pmi maduerit sanguine pto Tum Romulus et re-
 nunt vellet orbi nomen impone discordabant Deinde pacto compo-
 sito ut qui melius uinceret argueret. orbi nomen imponeret. Ro-
 mulus palatium montem absunderet Remus auentum Et factis sa-
 crificijs suis Romulus uidit xii volantes volantes Remus pte qte
 romulus pti nomen dedit romanam de suo nomine vocans. Inde q hoc
 ut eos munda orta est. Item cum idem pte faceret Nuntiatu
 est eorum armenta ab hostibus rapti ad quos prosequentes Romu-
 lus cum parte gentis iuit q una parte q altera remus. Contingit
 ut Remus occurreret hostibus eos q uidit. et repta preda ad co-
 uinalia pte rediit et no q pte pte eis usus et abatus
 est. quod romulus molasse tulit et q cogitans contra pte cuncta
 tem vallo munivit et statuit ut id sub pena mortis nemo tresset
 ei rei mulierum nomine clarem pte pte. sed remus pte pte pte
 to hasta super vallo transiit ipse celer illum atqz nescius or-
 tidit quo facto Romulus dolore se fuxit deum ad memoriam
 pte asilum instituit i domum refugij. quia si quis illic malefactor
 confugisset ibi tutus erat a pena Nec tellus erat pte arguit
a niori pte. si quando cupiditas erat fratrem fratrem no est passus
secum secum imparare multo minus pte qma aliud pte
in hac tunc In qua cupiditas pte ad sumiz. sic dicit
auidius in fastis. Tempore erexit amor qui nunc est sumus
habendi et uol dicit q tellus et po. non erat pte tantu
furoris i non tanto furor. Hoc aduc pro pte pte pte
pate eius nre illa queruntur. sed auxilium qte commisit de in
modico templo aduc habitabant. Temporis angustia remouet du
bind q pte dia canna Lucanus q concordia mansit nre
gentes Nam plurimo tempore sine discordia fuerunt. Lucanus

3' discordia
 pte pte

duo qd int illos duos non fuit discordia neq. concordia voluntate du
cum sed timore Crassi qui illa discordantibus impendit accepisset. Erat
ibi alia causa concordie .s. quia Julia Cesaris filia uxore erat
pompaei cuius morte intimentis nec prole veniente affinitas so
luta est. et sic potuit discordare qd ea vivente sustinere non po
ssent. Discors concordia concordia erat quoniam ad videri. discordi
am ad esse. Commisum est eis Regimen de concordia populi ne
illi adinvicem discordarent et civitatem ad bellum moverent. sed hoc
res peca in discordiam versa est. Quasi miras hoc similitudo
sic intelligenda est. Isnos est mons int. Ioniuz et egeum mare. quo
remoto illa duo maria se invicem impugnaverunt. Ita Crassus erat
intus int. cesarem et pompeium quo mortuo illi statim ad pug
nam et discordiam pervenerunt. gracilis tenuis conferre simul
se collidere et accipere transire. Ego dr ab ego attenuatus
Rege immerso. Ioniuz a quodam grecorum Rege de io. filia ma
ris que a Ianone in vacuam conversa per id mare transiit.
Et construe sic. Ioniuz frangit se cum ego parva damna que
aput parvas recepta sunt .s. mores Crassi et meritis xv Regionis
solvere. furor romanus extenderunt in bellum furor; postqm
Crassus divinus scua arma ducum maculant carras affinas la
ho sanguis Et dicit divinus; separans cesarem et pompeium qui
timore illius primo erant concordia lucti. Carve sunt. civitas
mpe quam Crassus victus perijt Et dicuntur affinis a provincia o
preprede; i parthi Et dicuntur sic ab axem regibus qui vocant
sic arprede sicut Imperatores Romanorum Cesaris vel augusti.
dimiditne Regni et per consequens desolatur. Nam omne regnum in
se divisum desolabitur. Ordinanda est sic lra. fortuna potentis
populi que possidet mare et que possidet terras et que possidet totum
orbem Non erit duos. Cuius sensus est. qd adeo est flix fortuna ro
mani populi qd omnia possidet in hoc tamen eius felicitas parva
imo nulla fuit qd duos .s. cesarem et pompeium non potuit in
amicicia tenere coniunctos. qd statim declarat Nam Julia interpta
i capta vel apprensus. scua manu parvarum abstulit pecuniam fira
les sedas ad mures omine dno i crudeli infelicitate et est sen
sus qd postquam Iulii ad se Iuliam traxerunt per mortem illa
pecuniam asportavit viri amem amorem qui int virum erat pompe
ium. et patrem suum cesarem. Secundum qd tuda dicebatur fap
que preibat nubentes ponitur tamen sic in et in multis lo
cis pro ipso coniugio. Et ponit etiam Valerius aliud qd hinc
infelicitati additum .s. qd dum vestis pompeii referretur sanguis
lencia domuz a campo timuit illa ne quid pompeio mali esset
illatum quo dolore pregnantis ipa ab ortu. de qua si proles
fuisse suscepta nunq illi ad talem discordiam pervenissent de sig

I

et Cesare Scrueta sit loquente in libro de consolatione ad marciam
 Iulio Cesare cum Britanniam peragraret ne oceano suam felicitatem
 posset continere audiret decessisse filiam publicam sciam fata duces
 tem in oculis erat iam pompeius no quo latens ano qm qm
 alium est in re pu magnum et modum importunis incrementis. que
 et si illa grama videbantur tamen nuda tertio diem impatoria
 munda dijs. Et si ubi fata. Si vixisset veteris tu poteras omni
 et patrem distordes omne sicut sabine inxerunt conuges suos et
 patres admiram pugnaturus propt' hoc sciendum est q' Romuli
 multos aduersarios et latrones habens sciam et milites no habes
 proximos populos rogant ut de filiabus suis conuges suis daret
 quo negato post tempus elapsum pellexit eos populos fidei et
 audis ut vanum veluerit et nudis ornatis int' milites suos sta
 tuit ut ea quam quisq' praparet sua esset cum daretur signum
 a limo lufore itaq' in yd medio ludium pensu ad umbilicos co
 curruerunt si quis aliquam vapare potuit domuz duxit & quo pro
 ximi populi amittant bellum mouit contra Romulius vici q'
 ab eo sunt int' quos Sabini bellum ultimo mouent Duce Tacio
 et ubi int' romanuz est forum bellum committitur vincunt q'
 sabini Tandem Romana arces restituitur. facto voto a romulo
 deo Iunoni et ad pugnam acie vtrinq' constant parata. mulie
 res que raptæ fuerant in medio. pugnare se parantur. int'p'o:
 int' hinc patres inde maritos exorant ad quarenn p'is expe
 ctationemq' viroz corda mollescere et demuz facta concordia et
 hac conditione ut sabini recipereant in vrbem et ut romanis
 quibz nupm' sui nomen imponeret atq' exarcep'o. Stimulos dedit
Amore & patris ducum sumpte pompali Dux sunt prima et
 eximidia secunda & dissimilitudine status et morum. 2a ubi Nec
coire patres ali' vgentibz. prima in h'c primo ponit desideriu
 pompeii. 1o Cesare 2o q' quis iustorem causam habuerit no
 facile est videre ibi secunda de iam scitis ibi 2a quis iustus
 illa secunda pars principalis Nec co Similitudine in 3a primo po
 nit mores pompeii 4o facit quandam comparationem. 3o ponit mo
 res Cesare 5a ibi Stat magni 3a sed no in capite h'c alma
 Similitudine in duas primo facit quod dictum est secundo ponit com
 parationem quandam ibi secunda quid' expropiu Vnde dicit primo
idus eumla. invidia alter cuius virtutibus alterius inuidebat vel
 cumulus qui sequitur aliquem in amorem et non vult superari in
 actibus virtutis. dedit stimulos sollicitudines dedit ad bellum.
In magis ti. ne pre. lancea. triumphus & p'vatis habitus
 est ant' lancea scutum & ensis que lanceus & triumphus ha
 bebatur. dedit gathis victis. minor sit quam caupacta que
 Cesar gessit in gathia. scitis v'p' laborum Et forma spaciis lori
secundi ex. te &c. q'ma Cesar multum pro re pu. laborauerat. et
 fluit cuncta cesserant et cedebant cum eius felicitate omnia regerent

non poterant pati esse in secundo loco. i. per alterum se maiorem habere
ut sicut erat pompeius. et statim declarant apertis. d. q. pompeius
nolesbat parem de. nolesbat maiorem. Et quia ^{videtur} ~~ut~~ ^{aut} pompeius
accusasse cupiditatem et superbiam et ipm in iustis arma su.
pisse statim sequitur no est sua scire qm iustus arma sum.
pserit. Cum Cesar de his placuerit qui concesserunt illi victori.
qm pompeius no Carthoni qui fuerat sume virtus et sa
pientie qui secutus est pompeius. et sic q. quis iustus ibi
ut tunc Ouidi quo diffimile erat nam pompeius erat se.
nax et asuetus pati et vobis vrbis oblatu erat se duum
in bellis probare erat q. fame pctor et gratie popularis. et
gaudebat pensu et alacritate que illi in teatro suo fiebat. Qui
vera corona vel victoria parrata i. de parratis habita alia lu
patis patet in qua ponitur da pro dabat et simili mo alios
infinitimos Thetium de locus ubi populus constabat dicti
a theoro q. q. uidet. Ibi enim stans populus ludos videbat
Stat magni Similitudo quedam condiam pompeii demonstrans q.
tunc ad honores qm fiebant illi et qm ad imbecillitatem eius.
respectu ad cesarem propt. quod sciendum q. mos erat apud anti
quos q. ad eph. victoriam de quovis hosti ad quercum aliquam
suspendebant illas q. dicit suis consecrabant ut per virgilium
patet qm refert eneam de spoliis mecenij Regis a se vultu
fuisse. Dicit q. autor q. pompeius ut quereus vetus que non est
firma vobis radiabus et sunt nove sed stat firma pendere suo
ha quereus vetus licet ad impatium spirantis emei sit casura
illi tamen propt. vetustatem et consuetudinem redduntur honores
i. qm quereus de quibus dictum est. ibi a victoriens applicant.
deinde de moribus cesaris p. dicit q. in co. erat tantum nomen.
i. non erat ita famosus. sed erat in co. virtus. nesta stant co.
co nesciebat quiescere sed erat actus et sollicitus deinde ne
recundum sibi putabat si hostem al. quam bellum in domat
et inop. parte proponebat serio tunc se mittebat cum tunc
vitate ad bellum instare pro instabat famori mns vult dicit
q. cesar se felicem cognoscent ad ea se exponeret licet periculosu
videretur unde posset et felicitas provenire. sicut dicitur q. f.
ex potest pecunie. merari. impellens quicquid obstat sibi peten
ti summa Cesar summos honores et potentiam et si quid ad di
ctum rem obstabat statim agebat contra illud illam gaudens
id violentia supparare super quo ponitur comparatio de fulmine
ad ignem. ibi quali expressu ubi autor loquit. p. c. dicit. co. qm
dicit q. cum duo vel tres venti uttupine aliquam umbem illa
collidunt et fragunt et ex co. ca collisione fit tonitruum q. tunc
ventus sonus q. tali etiam collisione generatur ignis qui no descen
dens usq. ad terram vocatur cornustas ad terram v. descendens

dr. fulmen. ideo dicit expressum ventis per m. ful. id Et cum:
 tunc fragore splendunt cum clamore mudi celi rumpit diem in
 tam absulit verbis amantibus quas percussit terruit populos pa-
ventes prius timebant propterea terri sunt magis. Et sic dicit quod
 de terrorem timebant. perstruunt percutiunt lunna ignes suos
flamma obliqua dicit Seneca in libro de questionibus natu:
 ralibus illud per violentiam deorsum impellitur secundum naturam
 suam primum ascendit unde unde exitus duobus contrariis mo-
 dibus attingit fulmen utroque obliquum. fuit in sua templa templa
 vocat loca in que cadit fulmen antiquitus enim illic sacrificabat
 sidentat ad omnes sacrificatis ibidem nulla materia vacante
quere nec tam durum quod quod fulmen non penetrat. dicit tamen
 Seneca quod terram parum penetrat signum quod quod nunquam videntur ma-
 gne scissure. a fulmine forte in terra unde antiqui in cavernas
 sub terram eas timebant fulmina descendebant magnam quod cadens
 ma. quod veri. dat siva. accinguntur fulmen per eundem locum
 stentens quicquid obviat ei. spargos re. ignes igne diffuso re-
 plet locum. deinde ipsi ignibus qui collectis per parvos foraminis
 egreduntur Et ista similitudo est adaptanda in hunc modum
ne tamen pareat quia alter ut quercus alii ut fulmen cadens
 et reuertens dat stragem hoc quod quia Cesar in gallia vadens
 multos populos stravit et reuertens in italiam idem fecit spax:
 pos ignes recolligit ad illud spectat quia Cesar omnes suos opri-
 tum reuocavit in castra. Leguntur quidam de cepare non omnibeda
 dictus est Cesar aut quia cepus de ventre matris aut quia ad
 magna natus cepare vel quia hostes sicut cedebat in bello di-
 cunt enim dicit quod occidit homines novies octena milia in bello.
 qui bello camporum quinquagies dimicavit fuit ad tam clari-
 mogis ut quatuor epulas simul diceret. peritus in sacra
 asporum qui et supplexum apud latinos invenit et luxit ad
 virtute corporis Nam inter alia diffallena fada dr quod hostes
 fugiens mille passus nocte natavit incepta nomenclatura in qua
 erat et optam una manu tenebat adeo diligebat amicos ut
 pro factis eorum sua relinqueret leguntur de illo multa alia
 virtiosa. de duabus cause parantur inter cause belli sumptus ex
 parte populi ubi sciendum quod sicut dicit Linius in prologo
 de roma tempus promptatis usque ad locus paucior fuit et quanto
 minus diuitiarum habuit tanto minus cupiditatis habuit po-
 stea diuitie auariciam et luxuriam induxerunt hanc suam se:
 cutus est autor dicit quod postquam verbis opes creuerunt creuit
 luxus a quo nata est auaricia propterea quam dum opes querunt
 nascitur bellum et discordia esura et corruptio propterea pernam
 in officia erogandis. scilicet affuerunt incepte ad pericula du-
 xerunt opes et inimias dicit Lucius flavius quod nimia stultas furo-
 res omnes populi inuitos virtutes effere s. plus de prospera

Cur dicit cepus

fortuna quā de morum honestate curabant sicut dicit. Cuius
victus post viuos predam rapine hostiles ea que ex victoris acqui-
rebant suave luxum nix illud. Cuius luxuriabant animi vobis
quāq; secundis et iuuenalis. hinc patimur longe patris mala se
mor animis. luxuria incubuit victum q; vellefinitur orbem et sic
romani ex verum habundantia in luxum corrupti sunt de ante
luxus suppleuitas in vellefinitur vobis et potibus et ceteris ornatis
his luxuria prope in exitu est. Non erat modus animo. nullam se
uabant molestiam in amicis ornamentis. fines et aspernata
mentas priores impendebant comedere que antiqui comedebant et
est aspernatus partem ad aspernari deponendi et dicit fines q;
etiam quā famescebant nolabant quofcunq; cibos comedere adeo
erat delicti. marcs rapine gestare cultus nix decoris murebus
i. puelis nō commementis et facit contra doctrinam Galistij et
cuius anorum ille dicit audiri laborem ammentis vobis mure
vobis iudicis. Et cuius. sine coli modico forma vobis amat
et alibi forma dicit neglecta vobis. secunda paupertas vobis vobis
vocat antiquos virtuosos quibus nō optare diuitias loco dicit.
tamen erat unde valebant satupletem faciat subiectum non
multa possidere sed pauca desiderare. Illa diuites paupertas fugit
sed accessit i. cum desiderio vacatur inquiritur toto orbe illud
quocunq; genus perit diuitias. intelligit per orbem queri animam.
quo labore unde Cuius per mare pauperem fugiens per sa-
xa per ignes. sed per cas perit genus quia sunt causa certaminis
unde dicit si meum et tuum tolleretur de medio quāctissimam vitam
duerent homines. unde prima etas que diuitijs carent qui-
etiam sunt a bellorum proptu. Tunc iuge pro iugebant que e-
rant multorum in medijs terris separata ad unum possident
venerunt insimul iugebantur et ea que ceteris fuerant et
ceteris fiebant ephs et in medijs et hinc illa in simul in-
gebantur. Scicendum antiquos romanos solum curasse de aug-
mento rei pū nō private iudices vō cūso qui primarias
diuitias augere solum curabat vna unde Valerius libro quā-
to. Augusti habitare se putat cum domus tantum patet
quātum pati vna ceteris extende pro extendebant Non erat
is populus quem pax tranquilla iuaret. Non gaudebat Romanus
populus libertate sed armis unde ab eo populo ne fa et qd.
f. c. in ne. putabatur licet ad quicquid egestas eas
impelleret optabant posse vobis aut loco iudis Cuius et tribu
in vna iudabant quipio eis defendendis indigentiam elat
erant. Hinc vaph fuses p officia que ex meritis et vultibus
primorū dari debebant velle iam ventalia erant populus cāt
septor diuise. in fauoris. Vna pars hinc altera illi paret
erant ego in eo certe non vno ambitus desiderium quem dicit le.

I

talem quia romanos corrumperat quia ut ad eas dignitates per
 venire possent mitterentur quocumque non divitias augere et etiam
 ut possent adipisci superflua aut dicta. hic cum adlecta ratione
 ista nos ducunt unde dictum est sunt avaricia tollere. tollatur
 me criminum luxuries. referens etiam animam mos erat ut ante
 completo que romani imperatores gesserunt invidiosas promittis refe
 rentur que ibi se fecerunt certamina de officiis accipiendis cum in
 ter pettores sit vix campo venali. quia vixio dabatur officia
 vixio ideo de vixio aut quia super avaricia fundata est
 vel vocat vixum que sit sine delictis tempore. fenus vero quod
 sit in delicto ut plecto ibi deum vel vixum flor. usque ad
 mensum ideo dicit animum fenus in tempore vel vixum de to
 ta vixia. fenus lucrum ex ea paraphra. Antiqua turba vixio
bellum propter pauperum fatum fugiendam in qua maderant luxibus
 aut dicitur et eos fenore devorante. Tam valida cepit incipit na
 vare et continet illa primum abce adventum Eparchum arminum. hoc
 quod presertim auctoritatem Eparchi quendam apud ipsos. ibi Eparchi
ince 3° Eparchi orationem orantis suos milites ad bellum su
 sciendum ibi convocat eto consensum militum ibi dixerat
duobus hoc quod Eparchi omem suum exercitum venocant ad se. ibi de
cur ut accepit 5° narratur fama veniens Eparchi et fuga
 pauperianorum ibi Eparchi ut immense 7° narratur prodigia
 et propter illa vates consulti ibi tum nequa Ne prima pars di
 viditur et primo narratur eventus Eparchi arminum secundo
 arminum concursus ad arma et cauta conventio ibi Eparchi
vixio quies dicit primo quod postquam Eparchi alpes transiit venit
 ad rubiconem ibi aliquantulum dubitavit propter visum somnium de
 inde invocatis deis fecit ut leo qui postquam collegit iram nil
 timet unde transito fluvio cepit arminum. ibi quod primo signa
 tunc misit. tam quod dicit ante quam ad rubiconem venerat ve
 nitet aliquem dum post transiit alpinum fuerat alibi immoratus.
 Constat autem primo illum Caesarem misse deinde cum adno
 cati sui qui dignitatem suam susceperat defendendam essent fo
 ro prohibiti rubiconem transiit Eparchi pro conatibus. tam
 cum imaginabatur futurum bellum ingens visio. licet aliter
 dicatur tamen verissimiliter est hoc in somno visum quod som
 niis lucanis coadunat poetica fictione ut proprie visis simili
 tudinem exprimat Suetonius sic narrat. quod cum Eparchi nu
 merum esset tribunos populos esse misit cum cohortibus nequa
 suspensio oritur ipse spectaculo publico interfuit. deinde
 post solis occasum malit ex proximo praetore ad viculum iunctis
 sine lumine dum curabundus tandem dux repente confectus co
 hortis ad rubiconem paulatim subsistit et representas quatuor o
 pus molitur. conversus ad proximos inquit adue vagradum
 possumus quod si transimus omnia erunt annis agenda. Cunctantur

tale monstrum apparuit quiddam eximia magnitudine in proximo
sedit arcumque tenens ad quem pastores et milites concursum qui
rapta ab uno libia prostravit ad fulmen et tuba tenens ad alteram
partem fluminis tendit. Et cetera erat inquit quo. docemur o:
scuta et inimicorum iniquitas vocat. dicit ingens ad magnitudinem
divinam imperii denotandam. clara quod firmosa quod per noctem. per
hoc indicatur hoc semper fuisse. vestissima propter bellum futurum.
Quirinus notatur edificiorum magnitudo pulcritudo. Unde
Agrodoceus Zlota roma miraculum nudis lucis efficacibus
defensoribus curabat. ursa loqui per mixto genitu loquebatur cum
plurima. eius sba sunt. quo tendit velit quod autem ideo dicit
quia a deo datur deactum erat ut equae in urbem non uter nisi
dimisso statu. quo feras mea signa si publica signa gerebat.
nam cum cesare non rediret in urbem nisi dimisso statu con-
sulerat ideo mea dicit. Ann perculit horror. postea visione ponit
timor. secundo subiunguntur verba que dixit. 3o quid actum est per
eundem ibi secunda Mox aut 3a inde moras. Ann aut propter h.
morem sanguis et spiritus recurrebat ad cor et cetera remanent
ab ipso demodata quare tremit et vigent. Languior tr. ne. aliqua
tulum dubitavit et languit ideo immoratus est unde ait hoc
eius omnis subitanea mutatio recurre non sine quodam quasi causa.
ita contingit autem. Mox aut Invocat et mor fiat primo qui
pat se. 2o ponit eius velocem transitum 3o ostendit quare fluvius
erat magnus. quarto que verba dixit post transitum et quid egit
ibi. secunda. Inde maris 3a fonte cadit qua hic ait qui prospice
montem urbis. Templum Iovis erat in rupe Tarpeia unde magna
paucis verbis ceteri poterat et dixit tarpeia ait omne Iovi tona
re et fulminare et similia. quia Imp est ace in quo sunt omnia
impressiones voluit aut rupem tarpeiam dictam a tarpeia virgi-
ne ibi sepulta que aquam fletus sabinos in artem induxit fa-
cta cum illis pastore. ut darent illi bene manus ornamentis
sabinis re perfecta illam potentem premium dypces opprimeret dicens
leue manus lipem esse. fugit penates. gentiles penates
vocabant omnes deos qui in domibus propriis colebantur
constat aut eueni hos et alios a troia apportasse ideo
dicit fugit i troiam. secreta vapti quidam et refert plinius
de rebus viris illustribus Ann romulus apud capre paludem
lustravit statum inquit visus est propter quod inter populum et
senatorem orta est discordia populus cum illum diligens cum
suspectabatque amoribus. interfecit tunc in quinquaginta monte
angustiore forma cum ad eos ascendit illum quod monuisse et
dissensionibus abstineret Et sic futurum esse ut omnis impio

I

patetque eius auctoritati creditum est et edo Romulo Inqui:
 rimam monit dicata et ipse romulus quirinus appellatus est. pa:
 tit go qd. dicat scorta quia mors eius occulta fuit. Et residens
caesa laet. in alba colebatur impiter in civitate alba ubi pri:
 us fuerat imperium quia destructa non esset veneranda domus qui
 primitus colebatur. ipse qd. fecerat sacrosolita. caesa eminenti lo:
 co Lacialis qui summus decorem in italia habebatur impit. ve:
stales fori vesta dea terra est quia pulchre et nascentibus vestia:
 tue herbas in eius templo semper ardebat Et sic etiam ignis per
 ipos colebatur que ideo summe colebant. s. terram et ignem quia
 semper ignis ardebat sub terra. unde coniuncta sunt. dicunt qd
 hic ignis erat albestus lapis. qui semel accensus nunq. exting:
 huc ferunt ab alijs qd alius fuerit ignis. s. dyabolica aut du:
 rabilis sed sine hic sine ille fuit pigit perit ille ignis ede veste
 accensa. Hunc ignem vestalem fecerunt qd troia dilatum esse ab
 enea cum invocaret caesar quia ipse pontifex erat in his sacis
 de quo ovidius fastorum ignibus etnis eterna vita presunt.
o roma istar similitudo summi mris Nomen dr. dignitas po:
 tens maiestas propt. magnitudinem ad verbis ipam quasi dei
 invocant quam dicit se persequi nolle. sed pompeium qui fecit
 ipam hosti ipsi. fucialis furiosum est cum se arena sume. qui
 autem contra patriam agit. sicut contra se. adsum victor tuus
 pro te semper vici. Nunc miles opto ut sing. vel esse volo. in:
de soluit in b. Tunc incipit bellum moue quando contra edic:
 tum senatus in italiam intratus armatus Et est comparatio de
 leone qui primo dubitat venatoribus visis. deinde ira colle:
 cta se cauda percutiens. quod in leone ut signum est vadit contra
 venatores per ipsa venabula vel timens squalentibus sordidis
 serpentibus et pestiferis rebus vel aspectis siti. libris pestiferi
 pestifera prouocant ut serpentes dracones et leones commis. pro
 pe misa i. pili qui in collo sunt. inferunt murmur. fremendo
 murmur emittit. fonte cadit despectus fluvij et qd qrit qd modi:
 co fonte. pumens i. vubens Et dicitur sic a terra vubca per
 quam fluit et quia estate absorbetur a terra et hoc est sce:
 pit per vultus. deinde dicit illum vinum int. italiam et galliam
 esse. si aut. ne ampliores sunt finis italie tamen autor est
 locutus habita ratione temporum quibus hec gesta sunt ista
 lia no. terminatur iugis alpid. mari. supero et infro ut tan
 get in sequentibus deinde dicit fluvium pluvij et solutis niv:
 bus auctum esse unde hinc accipitur pro tempore plu:

vesta tra

d. fin. p. hinc

viso Limbia Lima a monte in quo colitur que si oblonga et gra-
 ma coram habeat denovo redit pluvia signat. Ideo dicit tra
grando coram. Et dicit alpes : ea que in alpidibus sunt ut mure gla-
 ties resoluit liquefacte. f. curi madidi : huiusmodi. et q. humiditatem
 induit coagulato soliendo. Constat autem ventos orientales calidos
 esse magis occidentales. Eurus autem est orientalis secundum a.
 dicentem in meteo. Eurus ad amorem nabatsea q. reg. vixit
proximus in obliquum modus transendi ponitur. f. q. in fluvio tor-
 te paut per obliquum milites cum fortioribus equis ut aque
 impetus frangeretur. quo facto iam per vadum non impetuosum
 sed debile terra tumba transit. Legat dicitur Cesaris. Hec sunt q.
 non intendit quisq. de pace tractare et suam causam non am-
 plius mure. sed bello iudice disceptare. Iura temeritate temeri-
tate adversariorum violenta credimus fuisse de fortuna confide-
bat. cum cum pbi prosperam fore cognosceret. Sic fatus post
 dicitur venit cum magna celeritate arminum et compavit istam
 celeritatem ad duo. f. celeritatem lapidis iacti et fundi et sagitte
partiborum Balearis fundi. quis fundi inventus est in illa in-
 sula baleari. et tantum studium eius rei fuit ibidem. dicitur de
 virgine de re militari q. mure abum flatis non darent in que
 prius non dirigeret lapide iacto et fundi. Minax minatur
 Cesar civitati nisi pareretur cum suis locutus. ignis temporis
 descriptus. f. q. omnia aspera occiderant propter solis adventum ad-
 ut lursivo veniente. q. contingeret antequam posset visus a nobis
 primo q. mare intravit arminum. Iam dicit q. orta die nubes
 non permiserunt lucere solem seu hoc contingeret voluntate dei
 sine vento impellente nubes. et vult dicit sine fuerit deo damne
 monstrum. sine fuerit casuale. constitit expectant milites Cesar
 forum : arminum curiam et ibi fixis signis pulserunt
 bellica instrumenta. Et est sic tra construenda. ut : postquam
milites ingressi a Cesar deponit proponit equa exilla foro capto
constitit stetit. hinc stridor litu pro lituorum coeunt. lituus
notatur parum corum tuba maior et classica non pro coeunt.
vit. classica de poms tube vel alterius instrumenti vel
 contentus omni instrumentorum et sic accipit se vel potest se conste-
 ui. stridor litu et clampus tubarum concinnat classica non pro
 ut concinnat regat actus. sed q. classica non pro huiusmodi appositio
 ab illa stridor litu et clampus postquam amos tumultum sen-
 ciunt ad arma concurrunt sed videntes Cesarum illa dimittunt
 et tacite conquirentur. adfixa arma penatibus morem tan-
 get antiquum qm remanentes bellica ad suos deos arma su-
 spendebat. in vigilans de antehore arma que fixa penatibus pacs

quo se videtur
 per sola fuisse

I

inundant clivos fluentes nuda cras vocat cratem coeuvum quo clivi
signatur quod iam ex vetustate defecrat. et dicit cuspides pilorum
circatos et cuncta a vubique carpos ut nos postquam viderunt ro-
re timorem vixit et aspecta sit caro et male memis hec sunt dda
aviminesu quia dicunt se in loco positos infirmi. Nam alij ex
 hinc pacem habentibus. ut primos sustinuit bellorum instigati
 cui impetus. Ideo dicunt fuisse et melius habitare loca calore vel
 frigore distemperata ut sub eo orbe qui est locus calidus vel co-
 verso. vel sub gelido arcto. vel ad habitare loca sterilia ut
 sunt in alia de quibus dicitur. Cuius tibi pastores alie. ubi di-
 pastores alie oportere regiones mutae defacientes herbis. et cura-
 tis domos solitas mungit de quibus oraculis dicit quorum
 plerumque dicitur ut trahunt domos et probat per antiqua
 exempla sic ipse ipse em. primi motus suorum ubi secundum
 qd Senones populi gallici duce Brenno in italiam intravit.
 vinit. civitatem elusij obsiderunt. qui cum vidissent romanorum
 legatos qui gra componendi pacis accesserant ut ipse elusij
 nos et senones in aciem con se pugnare gravi ira commoti dmi.
 pra obsidione opidi clusij Romanos fuisse contendunt quos uen-
 cula fabius consul cepit et inpta fluvio aliam civitatem ubi
 quum claudis per romanos fuisse acceptum ex eo patet quod lu-
 cius dicit in septimo. Et damnata diu romani habita fuisse
 hinc victoria Senones in urbem patrum intrant adit quostu.
 qd manere urbem mndunt vel spoliant. et Capitolium obsident in
 quod no dicitur amplius qm nulle homines confugisse. a quibz
 nulle arma libras pacisuntur ut inde defendant et iam roma-
 nis cogitatis sedem mutare. Camillus institutus est senones et
 dicit ut alibi tangitur. horum primus furiosum adventum dicit
 se aviminesu fuisse et dicitur eo qd cimbri et Teutoni et
 ambrones et tugatini gentes gallicae et germanae simul conspi-
 vaverunt unam delere imperium contra quos Memmius et
 Lepio missi vici sunt. hostes ingente petiti preda illum abierunt
 aureum et argentum prohibentes in flumina et captivos suspendit
 Ita mel' preda victor. mel' misericordie victus agnosceret ut d-
 Caelius con. eodem postea marcus metellus qui dr' posuisse
 castra ubi iura fluvius cum Rodano confluit hostes castra
 marii induo impugnat. sed postquam mel' proficunt romam petunt
 duobus agminibus. quorum alterum agmen marcus institutus
 est et iure luthones et cimbri in hys copiis per alpes in ita-
 liam veniunt Contra quos idem marcus quinto consul et
 cum catulus missus est. Consulibus ambal scuti. igitur in ne-
 bula pugnam disposuerunt et in sole pugnauerunt Nam
 eo galli turbati sunt qd prius romam ac aciem fuserent
 offende' qm ordinatam ad esse prospicerent. deinde cum esset

Senones

sol cum vento ortus quaduerso visum eorum pulvis impleuit. et
splendore ebulluit. et factum est ut tanta et tam terribilis multi-
tudo cum mira romanorum rade emeretur. Horum milites re-
sistere romanis instructis cratis in modum castrorum tandem de-
spiratione seipsos occiderunt. In duobus bellis CCC. lx milia re-
feruntur occisa et hoc tangitur ibi. Thimberum qz furetem. sed p
martem abies ambalem intelligit qm o p per alpes transiit de
quo dr alibi vox nulla dolens no fidebant dolorem vocale pro
palare. sed qntus Comparatio est talis ita tuncbant sicut in eu-
re tacent ante bunnali tempore qui frigore sunt remissi ita an-
minuere remissi erant. pontus quando est in malacia. ita q
nullo mo moueat tunc maxime tenet et iste ita. Est fides belli
Dicit in hac parte q illud quod maxime accidit et quo Lepre
no instam huc causam fuit expulso hibernorum. diuide ego
primo facit quod dictum est secundo ponit dea curiosis sua.
deinde Lepre ad bellum mouendum sine mora. ut qz ducem qis
factatis pries. az. antonius et p. Cassius tribuni qui con-
tam Lepre tuebantur. Secundo graecis edimur fuisse qui
profusis largitionibus fauore populi acquisito rem pu oppre-
bat. Ducebat qz palam senatores qre necandos et amia debere
per plebem agi cum qz senatores senolam mutui consulam
rogarent ut rem publicam armis tueretur consul id factum
omno recusauit. Tunc Scipio nasica ad eam rem se ducem
obtulit et ait qui rem pu. salicam vellent esse. se sequerentur
gracchus cum omi sua facione compressit quorum corpora in li-
berum facta sunt. Graui corpus inhumatum extabit. aug. ff.
un tribunis catus cum sepe seditiones grauissimas excitasset
a tribunatu adiectus est. dicunt go de his debere fieri. sicut ali-
de gravis tribunis est actus. iudex aduocati caus est scilicet
quia precio aduocatus. hox appositum angus arc. m. p. anfr-
bat armatibz patribus dignitatem et eos populares facit.
bat. dum officio tuebantur ut qz ducem Lepre cogitant vol-
suadere ut bellum moueat. emq prima ratio est quia debet re-
stare amicos propt' eum pulso h' quia parata est victoria
si non differunt. quod est differt' sepe auferunt. 3o quia
maiora gessit bella pro maiori premio. si pro gallia decem
pugnauit amib non paucis bellis orbem totum acquirit. 4ta
ratio quia contra eos age debet. qm si propt' inuidiam negat
triumphi honorem sibi meritum. concludit ultimus qz solus pt
reguare sed id cum pompeio qui facit id vult. Eligit go vti
vult. si au talid aut nil. partem cuius huc no pt facit secundus
ibi du trepidat ita v' est ibi par labor quanta ibi nuc
conclusio est socrem. postea ponit quandam similitudinem. ad
demonstrandum horum d'orum officiu. s. quo ad bellum incitatq

I

et ibi sic postquam factus dicit varias curas quia cogitat de bello
 et de administrandi ratione illud volente senatu Senatus erat
 pompeianus totus. Nam pompeius in duatorum induerat alios ut
 invidiam sibi dehaerent hunc vestra forum romanum Nam
 octavianus autem victo et cleopatra de vestris Navio fecit
 fieri sedes in foro Sed lo hunc loquuntur considerata ratione
 temporis sui Non in hunc Agar pullum id depresso grande
 multis spectantibus tua victoria curis esse trepidant et persequens
 parum respicit. non non repugnans est facile. Nullo vo.
co. fu non erat pompeius paratus ad bellum. par labor atque
 melius in bello sperantur quia dubius est eius adventus et labor
 ratione in eo Nam consilium grave est bellis interesse. eo timu.
 erunt in gallia et non timemus sed non metu suspectum fuit mo
 re gallicum bellum quoniam illud sit suspitendum sed non est par
 meritis utriusque ut pz. Et no. q. melius Agar contra avomphuz
 Regem quendam germanorum bellum suscepit valde timuerunt
 adeo p. ut per eos testamento p. fierent ut pz. Agar in histori
 is suis narratur Lupis spacia est quippe amorem ps quota
 i. et aliqua pars. sicut dicunt in rite pactum de quota has non
 valet. vel potest legi interrogantur et tunc ponitur quota pro quan
 ta et valet dicitur q. est parva triumphi longi triumphus di
 a tribus q. est tria. et phare sonus unde triumphus triplex sonus
claus. primo autem letitia fiebat quia totus populus exibat ob
 vium triumphanti. secundo quia omnes captivi precedebant eum.
claus quia erat in curru ducto a quatuor equis albis. et in
 datus erat triumphans nobili veste quam tunicam Iouis dicebant
 eum sub sequentibus militibus qui geriebant signa actuum pro
 bitatum in capitolium ducebantur. habebat tamen triumphans
 duas molestias una erat quia in curru manebat secus quidam
 colaphizans eum et dicens notis olitis i. cognosce te ipse. alia
 molestia erat q. habebat ea quia die in urbem ingrediebatur quoniam
 verecundiam impune dicere triumphanti unde fectur q. Cesar dictus
 fuit salus rex et regina. ad significandum libertatis destructo
 dixit rex. et valens obire q. puerula fuit Regis Virimie dixit.
 quia. unde tales usus de eo facto compati sunt. Ecce Agre
 mit triumphat qui subegit gallias. Nicomedes no triumphat quia
 subegit. Ce. Satras lanceus arbor pheto conservata quia ho
 nos triumphantis capitolia oruabantur. unus dux aut quia
 invidus anna vellet aut quia torquet invidum. ux fixis impu.
ne gentis subactas penam habet de optime factis. s. quia roma
 no imperio gentes subegi. Comparatio talis est sic postquam ce.
 sare erat proximo ad bellum. tamen q. vobis curiosis ita comotus
 et sicut eleus quis mouetur timore reverentia in etiam ludis

d' foro
 restos

cl. p. 99

propter quod sciendum est Eleis civitas est gratie apud quam stabant
ludi olympi ex quibus vultor magnus recipiebat honorem. et famam
ad hos ludos ducebantur equi ad id studium civitatem. Unde ex as-
pectu audientes clamorem quovis intra stabula continebant
tamen omnia rumpebant et illos ludos advenit. Imineat. minus ma-
net repagula impedimenta hostia caecis Connuocat armatos
Amidus hic pars primo cum pontine militum convocatio et silentium
inspuit. secundo paritque vocem exarsit ibi Sollus opti. posuit aut
mamplos pro manipulos per suorum. ducuntur militum po-
tas dicitur manipulus. sed hic non potest accipere strictum. Secum
ple i statim composuit ordinant trepidum sollicitum scire de quod
agere velu et dextra dedit his signa ut tacerent vox enim
non esset audita in tumultu. Sollorum in hac oratione. Tempore
primo querunt de laboribus et periculis que pro patria sustin-
erunt sed expectant ut ambal inimicissimus romanorum. secundo
dicit pompeianus inimicissimos sibi. qui etiam in tantis prope-
ritatibus suis non potest ab invicem abstinere. Et nominat quosdam
particulariter qui sunt magis principales et hoc ibi Amid si in
3o conqueritur Romam semper pompeii scena. et pompeius inquit
de domo faciat ibi. si. exire. quarto exponit sibi inimicum et
suis illam ibi per civitas. 7o pontine conclusio et potest per
quam antedicta locutus est ibi Sollus opti vocat eos socios
eis quod asserit victorias ad benevolentiam captivam mortes
poterunt hunc in gallia interea sunt frigora eo quod septentrio
in propinqua est Non secus contra nos qui pro patria tot pa-
ssim sumus insuevit eo tumultu et odio quo in istam transse-
rent ambalem expeperunt. Ambal amicus amilcaris filius tu
viri amorum esset. ante Iouis aram iuravit. ut cum prius
etiam permitteret romanis scila motuam Deinde factis dicta
confirmat. Nam Sanguis dum florentissimam hispanie civi-
tatem romano populo amissimam. bello impetivit atque funditus
evexit post hoc per alpes in italiam venit. alpes sunt igne
secundis ita quod via in aliquibus locis sit altitudinis. et pedum
ut quidam scripserunt. Hannibal primo occurreit Scipio qui
per fuit afflicti pugna commissa apud Sicimur amicus romanus
statu exus est. secundo pugnatum est apud Trebiam ibi si-
mili clade romani periculose sunt. 3o apud Transimene la.
cum per flaminem consulem. ibi magna strage romanum vi-
ci sunt. quarto apud Cannas et in multis aliis locis hanc
historiam Iulianus plenissime et disertè narravit. penultimè affec-
ti foedis defuncta enim venit dido que Carthaginiem con-
struxit. Unde affri dicuntur periti quod foem hanc. Quoniam
dicuntur novis ad militiam electi. vel dicuntur fortes milites

tuones a tiro gree qd est fortis qd lucanus epictom pignat di
 tens tirone valido addit qd omne mma cadit in cassum cadit cuius
 ad naues fabricandas. supra cepit agi et h quid. s. faceret si virtus
 esset. vicerat qd int' f g populi si me gallia populi sequeretur
 victum et dicit frons et ceterum mores quos & natura regionis
 contrahere dicuntur dicimus cuius gallos fides. grecos leues. ut
 ipse applos. romanos graves temptum quod est sequenda:
 tunc de timore no de timore in hoc loco. cum fortuna agat
metus rebus videtur cum fortuna nos iuvet et ipse locus ad hoc
 spectat quia sicut dicit sen florentes amicos tunc etiam.
 dat etia eijs salutem et. Ergo si ipse fortunatus aduersi
 tunc credibile est. qd multo prius faceret infelibus nobis
dux solutus longa pace asuevit pax. militem habens in data.
 tu quia subitus est et novus & pte toga asuevit rebus me.
 bonis et persequens non habens statum in rebus bellis
 unde sciendum est qd antiquitus utebantur nominibus utimur in
 distinguenda capensis et urbana turba unde urbani cuius dia:
 bantur togati & capenses dicebantur laccenati marcius
 tullius quem equum vocat. quia loquens erat et affabilis
 uti cuius nomen proximi utiq' impone' possumus et timidi
 possumus vocare prudentem et cautum. Et hunc modum sic se:
 nat antea. habet autem hunc odio cepit potissime qm pecc:
 rat a senatu ut cepit ante tempus actus dimittit eum.
 pax esset et quia si dimittit. ne romam non nisi sine acie
 rediret. actus quem odio habet quia videbatur eius campum dam:
 nare. dum aduersa sequeretur et gravis erat contra se tanti
 viri. hic iudicium iurauerat cuius catgo se ante accusaturus
extremi viles tamq' sui pteas suph. Ule regit futurum pro
 pteas vixit cuius curam i triumphavit ante tempus institute
 ctatis Ule pteas fuerunt continui honores pompio. quod alijs
 non contingerat. quid iam pompio tempore famis fuit cur:
 tar annone qui ut videtur copia replet non solum de pu co
 sed privatam res expendit & quo populi adeptus fauor
locutus est magis sed cepit hoc uenit in crimen qui tunc
 dicit et populum incepisse senare. Et quia iura fuerit pteas
 i granata a quibus fumenta in urbem portanda accepta sunt
 ipse manentibus denudatis a manibus eius capra Milo
 fuit homo fortissimus qm accusatus in iudicio victus qd q
 claudius interfecit. lege damnatus erat. sed pompio nups
 militibus cum pte amicum eripuit iudicio & quibus amib
 ostendit pompio romane libertatis defensor. dicit enim
 qd hic milo dum vellet suas operiri vias per pte pteam tra:
 pteas scissam orbem iam pro parte voluit compete pteas.

milo

sed ut manus sue clausae manserunt et ita illaqueatus ita se:
vis fuit mediae leges communes leges. qd. d. publicas. Nunc qd. ne
supra te. p. f. vi non faciatur pompens in senectute de senectute
cum omni verum pollet qre societates. e. nefanda. s. civilia Senectus
fuit narrationem verissimilem quia quod nova testa capit moderata
pupit mo pompens in qua humentur hestille qui Sulla civilia
bella gessit. id ab eo ut didicisse. tamen superat Sillam qui
magister senectum erat Et super hoc ponitur similitudo ibi utqz
figres Et qd. talis. Sicut catuli huius matribus ducuntur eos
si sanguinem q. armatis gustaverint semper fero assunt sunt ad
predam Ita pompens a Sulla doctus civilium sanguinem sicut fig.
res fere : feroes Succano Succanna filia est in qua nascuntur
huc animalia. quem tamen moxunt. pompens ad hoc qd. peior
Silla quia Sulla tradidit se ultimo vite private post mala que
fecerat. At pompens hoc no facit. post alicas Nunc pompens vi.
etarias eo mo quo potest uliscans. dicit indignus qre Leptus
ultimo a pompens mox. Et ut suas provincias referi Et in.
dignatur super hoc q. indicatus ut hostis solum q. no paruit
in hoc q. ab armis discedat que datur se ultimum pro merito
suorum militum. et ut romam libet a senectute q. romani
pompens exhibere parati sunt. Succas autem constat fuisse popu.
eos qui mox tamen mox habitaverunt asus. exacer.
cent piratam Et non solum naves per mare circumantes
depredabantur oceanum et insulas itq. provincias multis gentibus
se ad ingenuis illis auditate prede contra quos pompens ra.
deus mira celeritate dicit uliscat tamen Leptus quia fuit
victoria de piratis et marinis latronibus Et lapp Mitridates
Rex ponti et armene cum Nicomedem Regem Bitunie venia
in populi regno pararet exelle. Motus fuit in senatu ut
id fieret. q. si in proposito perseveraret nuntiaret ei Sculum
a romans infensum. sed parcipendens Romanos incepta pro
sequitur Regem illius vastans Et Regem pellens. Et insup
omnes cives romanos per totam Asiam fuit occidi. Leptus con.
quem electus Sulla duxit qui cum archelao dux Mitrida.
tes misit in greciam quam iam em nec dux obibat con.
flicte et viat. ex illis de q. archelao misit refertur
Mitridates eodem usus dux non et huc bellum reintegravit
cum ultimo omnes copie sunt exinde intra insurgit civilia bellum
ut marci et Sillam. Lucius Sillanus dux con. mitridatem venia.
sit et bellum gessit. Lucio pompens succedens castra regis as.
sedit in nemora mox Rex ceptione facta nocte discedit que
pompens sequitur Et luna orta gens mitridatis propt. um.
bracium longitudinem hostes credens propinquos cuncta cla. fu.
dit in ventum romani sine labore vicerunt Rex ipse fuge

I

beneptio clapsus coasit. Rastore Mitridates profectus Regios mē:
 fecit amicos & quatuor filios Mitridatis ad Romanos misit
 Mitridates in motibus mardeseis amicos multos & proprium
 flenz intrestit. ffarenas alere flenz exemplo territus patris
 fugit. Et contra se qdatum missum sibi amaliavit cum Roma:
 nis vō pace composita eundem qdatus mox contra pēn duxit
 Mitridates ex muro illum dū pccatus ut in qorabilem vidit de
 os pccatus st ut fuerant a abens suis alij audiat similes
 vocem. mox ad exores & filios pelios suas xmit amibns
 nemz dant quod ipē nouissime hant non tamen veneno q:
 lincus propt multa remedia quibus se contra venena diu aut
 numerat sed iam muro facto intrant militi Inguam pcc.
 ut hoc autem bellum triginta annis Romanos afflipit Et de:
 o quia dū duravit dicit Capit et dicit confirmata veneno quia
 dicit lucanus cum pccisse veneno non veneno pompeii. vcl cor
 qui pro eo agerant barbaro quo gentes barbaras se occidunt
velina proxima gentes vnde et subacte dicebantur proxima q:
 pccat vnde ille dicebantur proxima pompeii quas pompeius
 reuicrat et pē de alijs duobus. senecus hangvris quo i ad
 quid. confit se vnde alere. que pccat quies que senibus dan:
 da est emeritis Emeriti dicebantur milites post sexagesimum
 annz vltra quem nō amplius agebantur militare & quibus
 dabatur ager cum fructu se alerent idem ut dicebantur veteranis
 vnde dicit veteranus aut i vnde emeritis milites Et ait mag^r
 colom q: nos romani supplē hoc idē dicit quia pompeius vnde
 pirratis agros concessit etiam. oph^m dicitur autem coloni pro
 prie qui aliunde venierunt ad colendos agros concessos. qm negat
ista tenent arma dat amā quando nō vcl dare partem quod
 nistum q: armato agitur dare totum Nūā spectat auxilium
 simum pro causa. ista pugnatiuus qm istam audit co q:
 Inguat ne patria madat in pccututem dyerat diuiditur ha
 pars primo narratur militum dubitans secundo responsio. eli
 3° omz simul consensus ibi secunda sumi 3^a his simul
 v^r primo q: milites dubitantes non dederunt responsum clenz
 & consensu & lucanus tangit id quod dyerat dicit. s. q:
 oportet dūm a militibus non minus timere quam hostem
 ad patris est. hoc pars sumi dūm dō primo scribitur con:
 dis eli secunda subingitur vō sua. li. s. examat dū se
lelus gerens mūa sumi pili. Secundu q: q: Romanis dūm con:
 cedebant suis militibus aliqua gestanda que resistantur atas
 ab ipis pccututis Itaqz ante istum lelus gerbantur pccututis
 hasta propt fortit gesta in pilo phm scitum vcl queram que
 gestand^o his qui cūm periclitum seruasset ab hostibus

quod ideo flebat qd ante usum pugnum vinctum harnes de seculo q.
necens ita qd id portabat in pugnum redente vite de quo vinctum
antiquitus de hac consuetudine facit mentionem Anteclaudius sic
dicens Mos erat in veterum castris ut tempora quereat. velaret vali
dis fuso qui vincens hoste. casurum potuit morti subducere autem
et gerens quereat refertur in signa; nobilia. prima domi cunctis
quia propt' hoc factum erat cunctis; labore militie absolutis
cinis servari ut rogatur a lidoni et intelligi per senatum tunc
Exclamat alta voce dicit sq i certe et pro si dicit ego scilicet si
liet loqui verum se huc iustissimam causam conquerendi decessat
quia habuit pacem in spe in melioribus et quia fuit minus pacis
et qd dum ipi omni et fortes sunt non petierunt regnare senatus
et cogatos et qd vellent potius duci ad omnia aspera loca qd pu
gnare et vincere bello civili. tamen promittit se facturum contra
Romam quicquid ipi vollet et salutarissima opera ut occide suos et
templum destruat. Degenerem togam Senatus vilem qui nunc regnat ipse
ideo i certe populos fuge regionis frigide et sterilis per inhospita
inhabitata deserta Sicilis. Sicilis est locus nunc arenosus in parte
et in alia parte est aqua propt' quod nunc nubes non pedibus
per eam ambulare potest per libic. sicilis. duplax ibi est habitus
de difficultas. s. calor nimis et aqua defectus Et ubiqz tangitur
in hanc manus paetas infra sequi morem Cesaris tangit qui di
ce' solitus erat venire non ite. quia ipse praedicebat ubi perici
la cunctantur Rehor in multis post ista agitis Oratio interrogata
et vult dicit se non dimissurum gentes quas nunc vincat qua pro
bat per locum a maiori manus eius fuit superare oceanum rem
vum auxilio quam quastumqz vinct' gentes sic in Britannia Cesaris
contingit. fecit et vinct' faciendo pontem ut ad germanos transiret
qui fuerant inimici suis spiritantiz et agit impetum fluminis in
spuma fuit ex collisione aque antea dicit in summo septentrionis. ta
posse qd velle nunc est. ut tantum possum quibus tu vis. vel melius
posse et velle a me nunc apparet. ad cuius necesse qd non apparet
ipse Lapensis flamm misit unum murem hunc misereantur dei
quando metella ex quibus corum effigies est aquisant et se solu
ta misereantur. quod ipse se facturum promittit per flammam i. qd
moneta vocatur Iuno. Cum eius galli nocturni in capitolio ca
pitiuqz ascenderent. anser magno clamore custodes dormientes e.
vigilavit. sed cum anser se fecit putarentur hunc mortu' in.
nomis perfectum est in cuius eade ipse anser erat appellata est Iuno
moneta Let narrat Valerius Capitulo de miraculis qd coptes
victis a camillo multis iussu imperatoris simulacrum Iunonis
monete qd ibi praecipue colebatur. romam transfatur sede sua mo
nere conabantur i quorum ab uno pro cuius interrogata dea ante
Romam migrare vellet. velle se respondit. Hac voce audita trisus

olati

D' asere capitolio
capitolio

I

in admirandis vestibus tam q non summacem sed piam Tuumorem sepor:
 tare cidentes in orientano monte collocarent. unde dicit ille se combu:
 stum templu. magne reuerencie apud eos. metator. castrametator. et
 et arces instrumentum sternendi muros. tolli auferri extinguere in totu
hic simul Narrat consensum omz comite. cum quadam comparatione
 dicens cunctas cohortes idem promississe q Celsus et in alium manu
 elenatis ad omnia bella se promississe cum tanto clamore qntus sit
 in opra motis gratia ubi multe sunt pannis que dum flexuntur
 voca qm de bracia venit facit magnum sonu Et ubi faciunt idz
 dum reuertuntur ad rectum lra est nota. Quare ut acceptum
hic narratur quid Quare venocat id se cunctos milites suos quos
 in gallia regnerat. 3re. postqm Quare vidit facta fere i cupere
bellum acceptum susceptum acceptatum. tam prono milite te evocat
propeas cohortes per viua gallica in quo i ne aliquo Cingore i pug:
 ra moritur forma. detat impedimentum det. et pcht ip. indige
mo. se. ad Evidentiam sacerdotum q sciendum q Quare per Duxa
 loca dimittat gentem suam ad comprimentum motus uolentem
 rebellare. Ego tunc autor tenet hunc. ordinem. s. q strabat mi
~~lites~~ loca a quibus milites cessare discesserunt & quibus ad
 loca a gallorem populo missa sunt auxilia gallorem ipam qui
 in bello gallico semper fuit secum quingentos germanos optimos
 milites ut ipse in historiis suis narrat. multa ac habuit auxilia
 ciuitates que tunc subacte erant. descendere temptoria fixa tem.
anno ca. temania lacus est. qui fluit in rodaniaz ubi aquagres
 Quare immorata nunc ad qm venocata descendit ea loca et descende
ardua i alta castra posita super cruentam ripam noxst noxstus
 mons est de quo mosa flu. nascitur. Et est prope Cingones. m
 dicit q pudentes milites ibi pntos ad Cingones cohibendos qm pu:
 guantes erant Ideo timebatur rebellio et armis pntis uterentur.
hic vada alius locus. describitur quem milites Quare reliquerunt
Vadum est locus in flume tam parue altitudinis q p pedibus
 transiri. Erant go ibi in locis vadis hasse. qm est fluvius q
 cum multum deus vixat deinde veno tamen in mare per se no in:
 gredire sed in aliud flumen maior Et dicunt aliqui in rodaniaz
 alij in secaram unde nomen admittit ante maris ingressum Sicut
 dicit Appodorus modum flumz vocabula maior annis abse:
 bet & quo pnt lra. solentur flumi de alio loco de. s. q Ru:
 teni i flumensib. solentur statore mansione longa qm hic
 steterunt romani mitis atax fluvius in quo naves Quare fa:
 bricare sepe solebat ut per illum eas in mare indueret quia
 mo gaudet eo q naves ibi nae sunt nae facte. stant cum i sta:
 lam petant et est atax fluvius heronensis quem dicit mittem
 i non rapidum fines & hesperie alius locus describitur. s. q
 gaudet vixus qm antiquus erat hesperie i italie finis pnt

postea rubens. Cuiusq; sub hac gaudet et alius locus dictus Mo-
nelus qui est portus heruli consecratus. Nam et herules moue-
tus de quo autor dicit quod nec ventus horus nec zephirus
turbat illum sed solus Eurus castrum sic gaudet ille qui
est ea parte. qua potius faciat nomine herules angeli i. ardat
pelagus. mare cum rube pro impietate ut quas mare ardet
et fit pontus. Hocus ventus non habet ius in illum aut zephi-
rus. sed arcum turbat sua littora et prohibet naues lita faciens
noctem. quod naues in hoc loco qui motibus dicitur tutam non po-
ssit facere mansionem. Statius dicit ubi naues stant ad tempus por-
tus ubi semper quia et ibi hyemare possunt. quam laet immo.
vatur inde scribendo isti eiusdem loci naturam licet quidam de aliis
intelligant. Et dicit quod hic locus non est brevis non mare nam ma-
re quicquid illuc fluit. quicquid tamen descendit appropinquat autem hoc cau-
sas nullam asserendo sed relinquit solutam per hanc naturali-
bus qui rerum naturalibus sine laborat. primam causam subdu-
bitur dicit posse esse. quod est ventus ibi fortis qui ab extremo
tardius ventus sic impellit mare super terram. eo non sponte
aqua vadit in suum locum. aut luna est istius causa motus. aut
quia sol trahit aquas ad suum alimentum secundum eos qui dixe-
runt sidera humore passim exte axe in Britannia. hoc contingit
que est in extremis partibus orbis. secundo fide de luna si in-
ligatur est ventus quia est in secunda circumferentia decem dierum
eius dies solis dies lune et in ordine tamen planetarum mer-
curius est secundus solis. prima eius luna. secundo mercurius
postea venus et sed utrumque videtur dicit ad hoc facere. Nam
primo dicit hoc sidera deinde lunas horis. utrumque autem super
aquas hanc dominum lucanus affirmat de mercurio dicens. et
in mense cillems arbitre inde. Et de luna dicit luna suis
motibus et hanc terram quod misceat. quos agitat labor mundi per
hyalagen i. qui laborant de agitatione mundi i. de motu. et hanc
sunt naturales zinn cura describitur alius locus magna de
nominatione cura dicuntur agri multi ut plures passim et sic me-
telum montem intelligit esse. plenus et pascuis plenus et ripas
stirni. fluvii rive eius sunt precepta papa flammis vel terra
que iuxta fluvium est. sicut littus vocatur terra iuxta mare. et
na littore. alius locus. sicut tabellae civitas iuxta mare ut di-
cunt prope flandiam go modum st qui sunt ea parte qua
herbellius populus claudit mare admissum receptum mollit
revidendo mollificat et dicunt quidam claudit quare pro hya-
lagen intelligentes quod quoniam illud opidum claudit claudendo
gaudet cantone populus dictus a cantone civitate equitum
gaudet autem romanis inde Amotis a quibus premebantur
grami premebantur. Et est sciendum quod idem verbum intelligitur

hic finis videri est Arax fluvius tante civitatis et dubium sit
 in quam statuat partem qui in rodano ingreditur Et dicit cum va
 piam a rodano fluens undis in mare. Cum montibus Gebane
 sunt montana ubi civitas posita est. quod ab antea tangitur cu
 dicit quia gens ardua habitat gebanas pendentes sumis in vire
causa propter moem dicit canam aut quia paxa alba sunt ibi.
Quid gaudet brevis bellum de galia romam esse translatus
 hic populus populum equestri bello valebat qui ideo gaudet qu
 prius cum vicinis suis propugnabat pro egare in pugna
 brevis contra romanos eorum civitas brevis vocata est. Et
nunc tunc Liguria provincia in qua sunt velle Novaria me
 diolanus. papia. Et dicitur sic a legibus habundantia. Et
 p tres sunt galie scilicet cumata que est lombardia ab alpi
 bus usque ad rubiconem. alia est togata que est ab alpi
 usque ad mare britannicum Et est braccata que velle adiacet
 et est pars burgundie. latavugia. frandria colonia terra h
 goneris et quodam alie regiones et ita ligures de cumata
 existens non volebant barbam nec capillum tondere unde ad
 ne lombardi dicuntur quasi longa barba sed iam tempore
 antoris tonsi erant hic autem ligures preerat toti galie co
 mate Et quibus initis theutatis; deus mortis a theos qu
 est deus et theos quod est mors Et dicitur esse mercurius cui
 sacrificabant humanum sanguinem unde theutom dicuntur illi
 populi Et theutonia illorum regio sanguis dicitur qui divum
 et crudelis est sacrificare humano sanguine homines occidendo Et
horrens eius alius intelligit deum cuius nomen ponit scilicet deum
 ne describit. scilicet quod in eius sacrificiis carere visceribus humanum
 dicit hestus actum caput; amissiones. Et dedecore theutate in te.
 legi posset Et narrat cepit in historiis suis et quod in velle
 sunt homines in quibusdam simulacris factis ex vicis et ibi
 minus comburebantur ad que sacra si haberi poterant qui
 a cori premendi forent illos accipiebant. si vero non hinc
 se commovebant ad innocentes Et ara tanavie; Iam no
 mitior ara pueri dicitur dicitur nunc in sicilia et homines
 immolabantur quam poea eius effigia eius sacerdos cu
 horete sic puer quem erat immolatura in romanos transiit.
 Et oras inde effugens oculte dicit go antea. brevis aqua
 res lentius qui multas continet populos ad egarem veni.
 sic postea incipit de moribus eius regionis scribere. scilicet quod ha
 bebant quosdam qui dicebantur bardi. alii qui dicebantur
 drades bardi sunt cantores ludis in populo vates simi
 les vates qui dant famam suis carminibus ita illi
 quibusdam suis comitibus laudabant preceps in bello

d' p'f'io d'no in p'f'io
 t' p'f'io d'no in p'f'io

I

qui faciunt hoc secuti Romani ab omnibus in quibus pueri
 non fassent diades inter suos precant homines sacrifican-
 tes deis suis. Hi quando adventum Cesaris militiam non se-
 quebantur sed erant contronexerunt indies tam in factis pu-
 blicis quam privatis sed postquam Cesar in Galliam venit non e-
 runt satis contenti sed militum cogebantur eos discedere ad
 suos redirent mores hi doctrinam suam spiritus habebant de
 qua melius volebat scribere sed omnia discedebantur se quia memorie
 mandarentur persuadebant autem animas humanas mortales
 esse non tamen immortales ad inferos descendere. ut dicebant alii quod
 tales sed et alii corporibus in alia transire corpora ideo dicit
 autem quod ipsa solis datum est eos agnoscere aut plures reserant
 singularem opinionem eorum ab aliis gentibus different vos in
aliis alia nemora in remotis lucis altius et remotas planas ha-
 bitatis in quo signat eorum scientiam obscuram sicut sunt
 alia nemora et eandem ab aliis differentem Et quod dicit re-
 motis lucis: silvis vel dicit quod ante habitavit in plus remo-
 te s. in his que apud antipodes sunt et hoc ante quam alia
 corpora viderent unde Virgilius lucis habitamus oppacos in
 subdit quod idem spiritus regit archus in alio urbe i in alia quanta
 que sub nobis que de australis caute metrice diatris et
 sup dictum quod longe ab aliis gentibus unde mores quod quo-
 dam modum in vitam vitam et aliam secundum eos unde
 subdit quod morte non timebant cum in alio corpore eis sit vita
 statim reditura Sedes tacitas fingunt poete animas apud inferos
 vos tunc unde vocantur silentis pallida regna obscura Re-
 gna platonis cum pro regne quod inferis. artus hoc artus: vel
 artus stella que vocatur septentrio versus quam boreum Regis
 quod ideo despicit de sursum aspiciat Maxime timorem mores e-
 quod que quod finis horribilium secundum Aristotelem hanc
 quod non impellit non movet alios ante capere mores sunt scis
 ante que caput mortem non fugiunt felices et. suo quia mor-
 tem non timeant vivunt scire in illud Seneca Non potest sciri:
 va vita quod quod qui de illa producenda minus cogitat Et
 ob hoc vocat eos felices et ignarus quod apud eos sentimus pa-
 rere vite vitam custodire non amittant qui tam bene re-
 acquirunt Et nos erumget. Secundum quod qui erunt vetera re-
 nus sepe transibant extra et de suis terris habitatores pro-
 pos expellebant ut meliores acquirerent agros Quare noluit
 quod hoc fieri iniuria his qui erant sub Rodano imperio si-
 ut quod eos propriis pellerentur ibi dimisit milites qui illo-
 rum transiitum prohiberent ideo dicit oppidi compositi artus:
 construxit ut in suis morarentur terris caute populos quod
 nunc gerentes magnos erumget pallidam et deseritis

artus

gub
p-ly

ripas veni in quibus una erant castra. et orbem aptum ad tran-
scendum patenter quia ut dictum est prius arcebantur et prohi-
beant transire. **C**esar ut minime. Narrative de familia propt'
adventum cesaris romanos exterruit. Et dicitur primo fuit quod
dictum est. secundo ponit quid fecit timor. scilicet quod induxit eos ad su-
gam ubi ponda. Nec solum dicit primo congregata cesaris
gente. Et per opida italie sparsa romam ducebant illum subito
venientem romam cum quod propinquus esse gentem hanc minime
scilicet cum quod proximus esse et iussisse quod roma a gentibus par-
tibus caperetur. Eque ponitur pro gente cesaris. spargitur p
omnem italiam. et per totam quia tanta gens in uno loco congregata
non potuisset. ut et postquam viros collectos in unum fore fidem audiri.
de maiora et magna res quia fuit eis spes maiora postea quam
fuerat prius adventum gentis. Et ideo plures habuit quam spes-
raret gentem undique confluentem in suis auxiliis. roma falsa
dictus ac ad vestras facta timebant tamquam vera. intulit illa
dem futuri fuit causa cladis que tunc futura erat. scilicet quia
timor multum fuit ut pauperes cum senatu venerunt. percom-
mendes fla quia maiora de probatibus militum. Cesar dicit.
Eantur quam essent. Et qui conversus in curiam locus est pa-
sius et plius habundans ubi multi canes pascebantur. Et quia
plenus et extensus et ideo dicit si extensus et extendit comp-
et in campos. Nare fluvius in tiberim cadens de quo virgilius
sulfurea nar albet aqua. Et dicunt quidam quod de nar quod exit
ex navibus erci tunc barbaras alas ex di. Hec ad terrorem
spectant plus eum quod timebant quam suos quos iam advenisse
in supra dicta loca ratione proxima falso ducebant. quod omnes
agiles propter multitudinem gentium non ibant uno agmine sed
multis nec ibant densis castris quod idem cum dicto superiori p.
luribus eum pluribus romam per predictabant. si collata mili-
taria et sic p. p. dicit multis famine dum homines cadunt quia sepe
putatur accidere quod timebant deinde timor fuit ut videri ma-
iores quam sit. ideo dicit dat multis fama res et quia nomen
adducit auctor ut dicit Ovidius. que fixe ti. ea que ipse fecit.
revertit et falsa secebat. aliis renarrantibus timebant ut da.
ma huc solum dicit quod propter huius famam diffugerunt ex
urbe romani. secundo sup hoc ponit duas comparationes. ubi
scda credas alio narrat fugam volentem ubi nullum quod
subiungit quandam exclamationem ubi a faciles. dicit primo quod
non solum populus verum et patres et senatores quiere
et quiere ex urbe et quod denatis mandat et iubet decreta
statuta urbe odiosa consulibus et senatibus dat curam ge-
rendi belli consulibus quod eis erat grave propter potentiam ce-
saris et erat etiam odiosa decreta quia senatus hostem in
dicavit quicunque remansisset in urbe et morem fuisse romanorum

I

ducum qd bella nō gererent sine auctoritate senatus hostem in:
 ducunt qm Et que prius ipi senatus non mandasset geri
 sed concessa auctoritate consulibus per senatum esse inuē ut mu:
 lta faceret que auctoritate sua fieri nō poterunt. Quum que hu:
ta erant incerta que loca essent petenda cuiusq̃ iura que fugi:
enda tamq̃ inuēda Et cum in tā dubio deliberandus esset ea:
men ipi hoc nō faciunt. sed impetibus fuge i furiosa voluntas
fugendi arget stimulat et impellit populum precipitem i mē
tem eo quo tulit quicq̃ qd dicit eo inuenit quo furor du:
xit non quo deliberatū pensata agūda prouincit s. d. se
dunt ab ordine breuiter dubitantiā credas comparatū priuac
q. in fugiūt ut fugiūt e domo que inapit cade' uel que itate:
sa. secunda similitudo de fugientibus ex navi que propt̃ tempe
statem frangi parata est de qua fugiūt maiore ueluti nau:
te fugiūt in celorum fugiente pompe amēs fugiūt. Scien:
tiū int̃ q. cum gens multa subito in eodem tempore uenisset
in auxilium repare dūsa loca repleuit Et credat cesar pompe:
in romē obp̃dere et partem aduersam sibi. quod si cūtingisset
actum erat bellum. quod cum prius pompeus me tale hūmiger
postea amadūtiū ad quid subito aduenit melitū cesaris
intendat subito timore percussus aufugit. Aufer uentus
qui proxima loca abie unde uenit fortiter hūcat mali i li:
qui ubi uela mouent que fractum dicit somisse Nauta idē
q. nauta uel exiens est. Namq̃ nūq̃ nūq̃ qm qd fuit nec
exstatat donec nautis uampant & simul perire sed singuli
fugientes p̃leant et qm qd perse perierunt In bellum si. dū
bellum fugiūt in bellum uadunt eos cesare insequente paros
nam Caritudinis nam deficiens etatis uelutū nullum u. reu:
care lra poterant istos retine' ne fugerent tam cito. s. prius
nam deficiens etate uxores flebunt suis et amor patrie
nullum timē ex hīs ipis continuit ipis et ualentibus spa:
re salutem a cesare licet cum dubio audiret et in hoc
eorum festinantiā Nam cum discessuri de patria soleant in:
morari nūq̃ qm lamen excediat et discendes urbem respi:
re hoc ipi nō faciūt hesit inmoratus est Nec abū plūm
qmo uisū uisū amat non perueniunt se uidere urbem
maxime dilectam quam nūq̃ erat uisuri. O fualis dare
summa deos. Exclamatio hūc sensus est q. dei uel' eū p:
mittunt aliquos ad fortuna summa caupide sed nō per:
mittit q. illa sit inuolosa p̃tas quod ex hoc probat q. roma:
ni qm solebat int̃ barbaras nationes et inimicas sibi esse
securi plūm modico agge circumuallati. Nunc nō uisi sunt
mane secute una nocte mra romanos muros. sed remaz

in defensam cepit delinquere o intellige duo faciles primum ordina
da hinc sic ut ignare manus figere videm sequere populis
videt ; habundant gentibus quas ipi vident et vident carie am ;
se quare gentes alienigenae ibi fuerint quidam namque causa legum
nis quidam obpdes quidam captivi alij ad opera agenda pro
luvo et similibus causis et capacem periculis humani si coerant
i congregetur vult qd qd tanta sit magnitudo visus qd totum po
sit continere genus humanum hypothetice loquendo agere pro agari
valle i contubernium de patris super aggerem agger terre cu
mulus agger terra cum haba de quo agger sepe fiebat. diuida
tauerit exerpat quia timent timent pompio et figiente qui cat
exerpat in bello dux . et quia prodigia ante visa eos terrebat
ut in sequentibus narratur Am regna hic pars diuidi in
tres primo ponitur prodigia secundo quid diuini consulti dux
vult 3o quid prodixit mulier acta stimulis phoebe . ibi scanda
hic propt ibi 3a Terrebat prima ista diuidi in tres primo
ponit prodigia que apparuerunt in aere secundo que in aqua
3o que in terra ibi scanda Ala caribdis 3a caustalis dicit 3o
multa visa ab eis prodigia speciem astulisse perinde salutem
Nam visa sunt idcirco ignota . visum est adum ardere . multa co
me . figura tempore sereno carie forme quis in celo Nam qui
dam longi quidam lati . fulmen impetiose veniens de septem .
trone veniens percurrit . ose sunt scilicet tempore dimenso . et ap .
satus est sol et luna . multus eminuit ignis et flua versus
in italiam fuit portus lucis alleniat superi minas minas .
hic dij prodigijs quia summa prodicunt mala . sic cum minas
mala prodicunt et acrem vacuum tempus noctis vacat
nis est tempus unde beneca in epistola agenti quiescendum et
quiescenti agendum cum reem natura delibera que dicit se
scire doce et noctem in me . aerem figurat cum pukit velut
ibi vacuum ose ibi aer est . quia aer est corpus parum sen .
abile them lucendi adversus stellam camatani intelligit que eg
se habet indum sumus quendam in modum duis hunc dicit
timentum cum figurat aut principis mortem et mutabilem
regnum . aut bella . aut prae destructionem et dicit minat
illa prae vacat quam vidit vel quam magis respicit diu
ut dicit astrologus periti de quo antiscandianus dicit . propter
periculosos dilabunt igne cometes prodigiale vultus . nonnulli
narrata toto non impune videt populi sed cum in nati .
Narrat aut vultus ventos aut visibus hostes . Et declina
hic hic cometa hinc comete . vel hic cometes his vel
comete fulgura . declinat quod antor epikton quod fulgura quod
fulgura potuerunt fieri sereno tempore Nam dicit fallax
esse serenus . eo qd miles nobis potest esse oculta vel propt

montes vel propter terre humorem de qua nube figura sunt vni
 ue facinus et non est aere depresso respondens pleno propter quod
 densatur aer et de quibus generantur depreffiones aeris ta:
 alia sunt tonitrua et sunt nubes quae duo miranda et prodigiosa sunt.
 quod de semptentione venit augurum est inde venturum. Capitulum
capitulum capitulum capitulum capitulum capitulum capitulum capitulum
 sunt maiores stelle et quae in die videntur quod de aliis non con:
 venit corum coacto dicitur lunam in plenilunio eclipsam et ita di:
 citur cum reddet frons i. solis toto orbe toto arcu et signat lu:
 nam acape lumen a sole corum coacto i. multo in circulo
inbram lunae tangit campum eclipsis inposita enim terra ut
solis et lunam per rectam lineam terra laet in lunam un:
 bram suam quae eclipsam facit subita per hoc prodigiosa est
 eclipsis. natura fieri solet pulchritudo Capitulum Capitulum Capitulum
solis eclipsatum in medio orbis sed eclipsis solis non est prodigi:
 osa nisi intelligatur facta eodem tempore cum eclipsi lune et
 esse prodigiosa quia quod eclipsis solis contingit luna inposita ut nos
 et solis quod fieri potest in coniunctione solis et lune et eclipsis
 lune fit quando est elongata a sole et sic eodem tempore non fit sed
 cum prodigiosa esse ut lunam duo etiam ex hoc multum
humerum quasi credentes mundum perire et postcomparatio
ibi Qualem et est talis si quod huc eclipsis ibi fuit ad terrorem
gentibus sicut fuit illa que intra est apud micenas Antatem
Thieste ubi dicendum quod anthus Thieste in regno populit
proca volens in eum scire crudelis se illi reuerentiam acceptis
filij eius in obsequio quos infectos patri in conuicio quidam 6
dedit eorum quod enorem uno conuicio finito conuicio capita
presentant indicans Thieste quod aliquam partem comederat 6
solus sol de effugisse ne tantum solus inspiceret huc habent
in tragedia benes huc de fabula huc quidam ali in parte
narraverunt Ora frax multus ignis quint quod ethna non
madens in rectum sed venit versus italiam Mulabar quasi
mulatus ferum ipse volans de qui ignis est sic ethna
ethna in fuclia est Alia canis dis Monstra canis dis narran
tur appetuisse primi quod in canis mare factum est conque
um canis est locus in quo aqua surgit in altum tunc de
primi in profundum et dicunt se a muliere canis que
ibi ab haecule moesa eadem in eum lacum mutata fugit
quia ibi mare nomen moesa mulieris assumpsit canis la
trunc flexibile pro flexibile intelligit illam que secundum fa
bulas mutata ipse pudenda ante avos Narrat antem Ouidi
us decimo metamorphosis quod glemens delirus plam auxili
um a avos rogant que magica nocturnat Avos vid glem
cum delirus aut illi delige deligentem et speciat te specientem

sed non minus amore dille inardebat. Circe dolens pectus sibi
 profundi fontem in quo se dilla balneabat suis medicamentis
 infudit que se mutata est ut dixi quare ada cum monstrosa
 peste se precipitavit in mare. locus ille postea silla vocatus
 est. et est cavernosus in quo aqua inter saxa collisa et arda:
 ta vocis canit innotantur quo res fabule locum dedit vesta
 et narratur monstra que in tra apparuerunt quorum primum
 et quod est ignis qui ardebat in ara veste deinde visus est
 vapor. secundum est quod celebrantur latine et quidam sacra lo:
 nis in eis ardens flamma se in duas partes divisit more
 ignis totam unde sciendum quod angia vxor pollinis et an:
 tione vxor eiusdem cum illius corpus remane vellet noctis
 tempore et crebris dictum imposuerunt illud super ignem alte:
 rius desundi qui comburebatur et fuerit illo fuerat et hoc
 cla se audire pollinis hinc se ad duas partes flamma divi:
 sit ipse quod flammis partes se ad invicem impugnabant et corpus
 pollinis repulsum. ut patet inter viros se mutua fuerit
 odia altero alterum occidit. ita post mortem una odia videt
 eamque et est thebanos imitata reges. Hec a statio thebanos
 diffuse narratur latine confite. latine prescia erant ubi cladi
 consules vigiliis vacabant et quibus a patella predicta fuerat
 quod faceret consulatus cum flamma se scinderet hec autem non
 congruit si quod desinat consulatus et ideo dicit confutab. i per
 fectas sed melius est ut intelligatur quod hoc contingit cum iam
 illa scit. sine scia perfecta fuit sequitur tunc prodigium
 ubi duum cardine ubi de magno fuisse tremotus et ideo vi:
 debatur tellus se in cardine quia sepe hinc illuc agitata con:
 cussatur patet voluntate hostium in cardine stans a quibus
 quod voluntate subdit cardine i construxit se versus contrarium
 quum prodigium est quod thebe i aqua maris in calpem mare
 bypamie et in atlanta alius alipsum montis fluchibus suis
 ascendit. Quam prodigium est quod viderunt dos indigetes latini
 masse et vacantur dii indigetes i inde nam f. de roma et
 romulus et remus. 3^m est quod lures visi sunt sudare tam
 quam arugetes pro viliis malo futuro et laborem perire
 remittunt. fabula est quod macrinus contulit cum vira que
 dea est lare. eo concubitu duas filias genuit que de sue
 lures a matre vel a lare quod est ignis. quia horum
 imagines gentiles post ignem habebant 7° ubi dilappa
 dicit dona templis collata et locis recidisse quibus quibus
 applicata erant. 8° ubi duas dicit nocturnas volucres
 sui superciliose quas dicit duas i mali animis. addit

Dargia

indigetes

.q. ibi plius fias velichs plius in vibi sua cubilia posui:
 sic . et poga dicit ideo ibi tum pendum pectora i eos fuisse
 locata humana vox . lo . Narrat multos fuisse natos monstro:
 sos aut ratione numeri mētorum . s. quia aut aut plura aut
 pauciora debito . et ideo mē infuturum sua etiam timebat a:
 spire et hoc dicit i maistruesi . pteca dicit qd ^{annua} annua sibi:
 lla per vnam volgantur que dicuntur RRX fff que
 se fuerunt exposita Rome Regna vult ferro flammā fugatq:
 sensu Lucanus Annianam fuisse sibilam que fata romana
 descript . dū dicit annone . et quo refert agellus qd rethila
 quēdam mēgata tarquinus Regem superbum adiit libros
 vni fens quos esse dicebat nova oraculo et eos se dicit
 docē dare . Tarquinio pteca ptecontante mulier immensum pu
 anz postit Rex nūc etate despectet inxist . tum illa tres h:
 bios palam igne vrit . et interrogant quis vellet emē alios
 pē eodem pteca Tarquinus id multo magis inxist quare
 mulier alios . nre ibi exxist . Idem qd d mō pteca rogatq:
 qd ut tres reliquos emat ad pteca cum constantiam vxi ni
 vatis . eos mētatue nō minori pteca quam pro amibz pti
 tis vant sed cum mulierem a tarquinio digressam inqna
 loci vnam esse constat hōi tres in ptecamz conditi et sibi:
 Nimi apellati sunt ad eos tamē ad oraculum pē vni adent
 cum dū immortales consulendi sunt hoc agellus Eni qd ser:
 tis . Bellona belli dea ut Eni pteca maretis . cum pteca p:
 vrtat vultus vntas sibi mēdentes vspōsa dabant ideo d:
 qd sitis ludis ēme des . s. vatos vntas cimem capillos
 pteca pteca . Balli flūvius est flūgie d quo potantes v:
 duntur in pteca vnde Sacerdos dicit sunt galli quasi gallina
 cū quia vrtati vrant qui sū vrtatibz et ementatōni:
 bus tristia pteca pteca campis vnt vnta in quibus ova
 vntatū vponēbantur . quibus mēstus auditus est gemi
 tus . vntat vntat vntat qd magis in vntatibz et vnt:
 tis de pteca clauantē audite sunt Eni vnt hie di:
 at autor qd agrorem cultores qui vnt pteca mēntibz
 qd vnt pteca causa vntat fuit . quia quidam dū vnt
 vnt fūva quam vntat vntat quod idem qd fūva vntat vnt:
 tem vntat fūva pteca vntat vntat vntat vntat vntat
 vntat . qui vntat ad modum angvnt vntat vntat
 quā ut autor vntat vntat vntat vntat vntat vntat
 vntat . s. qd vntat vntat ci que vntat agamen . et ci quā
 vntat vntat et ci quā vntat vntat pteca pteca
 vntat . qd agamen vntat vntat vntat pteca vntat

d'galle
 flūv
 vntat

missa ad eam et ad alias sacra celebrant eundem q
pentecostem memoratam discipulorum pro secundo sciendum sig:
negus in deditus sacra vites madabat contra quem sacra
misit furem qua agitur et luebat dnm vites edere cre:
dact sibi contra propria amputavit pro hio est sciendum
q alades i hercules quando descendit ad inferos et proserpina
reparat infum plutonis vnde tunc et vna magera . et re:
vare pce fugam elapsus ad superos venerunt omnia vapi:
na ob quon ille fugit descendisse exis ab q dicitur et
pe extra civitatem hoc intelligit esse factum crinis ab exis
q est lis qua ad litem extinguit et idem q eumenis
ab eu q est bonus et mueri defectus boni . prona euenam
non erectam pinnu faciem de pinnu innome innome hoc
culis nouerca cu euecto mediant ad varia pericula
mittebat ut morte periret alades d hercules ab alce q
q dicit et ydea forma quasi mictus et formosus fieret
et pout postea aliud monstrum . si qua auditis libacum po
uis et quasi clamore pugnantis et hoc ibi inponere po:
a dicit auditam vnam dille infra cernisse et vnde
est maris fugere alade et sepulcro facto hoc dco dicit
qua pempens murendus fuerat illam dco dicit dilla ma:
vnde gaudet de sibi inimicorum frage annus fluvius

Hec propt' placuit hoc pars supra dnm dnm in du
as partes primo dicit de acume angue secundo de
figulo qui erat pectus in astris ibi secunda at figulus
prima pars hz pte iijor in prima de se bane ipse quon
ad locum et scienciam . secundo qua fecit fieri . 3o ponitur
sacra ab eo facta pro inspirandis futuris qto ponitur
verba que dixit ibi secunda monstra monstra ibi 2a monstra monstra
monstra in prima parte d' q per monstra que apparent
miserunt vnam in dicitur vbi dicitur dicitur dicitur
ssime flectat . et ut alios dicitur amicum qui habitabat in
civitate hinc iam dicitur . hic angue ex pte erat casu
fulmis futura pvenire et aspectu interiorum in amalis
et motu animi acti ad se vocari maxima maxima maxima
etatis eligere qua maxima est illam doctum qto et
expectum . Nam longitudo temporis experientia facit
fulminis hoc dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
hoc anguam vltra putatur excedere calentes calentes
tes fulgurum fieri dicuntur pectus per quas pignoris

I

decurrit vel et extrema pars. Iteque aut quibus interstium
 vena unde egi sic ut ille erat doctus varias culicis fibi
 extremam partem. Iteque in quibus possunt inspicere
 futura. natos monstruosos fuit. Deinde iuba sacerdotes una
 cum cubus Ite eadem urbem festum dicentes quod lustr
 dicebatur deinde ara constructa ubi fulmen ceciderat sacri
 ficat tamen iam in eius ostentibus futura inspicit. et in
 fuit autem seculo romanos pontifices. et quid in visceribus
 tunc visum est ut in lra parit. Nam discere a consue
 to discordans protulerat; prodigera stili inuit op mo
 strosa illa ori insit que stiles asp huc mulieres
 exerceant stus infandos infanda predicantes infantis in
 stilius lustr et lustrum spacum quibus nocturnis in cuius
 sue Rome sebat pascuis quod ad purgationem d'actore
 pascuis credant pomaria loca plena pomis; arboribus
 que poma ferunt ha pomis arbor pomis fructus eius
 dicunt augo circare pontifex s. circarent ptas asol
 uendi. legendo Sabine gabis est amicus eius amicus dum
 ante portam sacrificarent superueniunt lupi et eis hosti
 as abstulerunt. dum illi tunc se togis cooperuerunt
 vestes in dextro humero supponentes et lupos insecti sunt.
 Altero die eisdem sacrificantibus et aduentus hostium innotuit
 tunc illi eodem Gabini hostes viderunt. quo institutum e
 ut sic sacrificantibus vestalem Sabdos veste ungi
 intatem sciret trabatur cum pietate sua. cuius et mola
 le mors erat pena. Ite dicit intacta legitur no mittata in
 his ornata ei autem sola trabatur statuam trabat que
 paladium dicebatur aspice quod in italiam et hinc per
 eam allatum fuerat du qui fata reddores qui scenabat
 et consulebant curiam stili et quibus et dicitur supra
Et etiam navat omnis in libro fastorum q q libris
Sibyllinis moniti erant Romani sic me ab et in in
eo romane requies et quo consultus phobus respondit q
in deus Iugis inveniente mittuntur illuc romani proceres
quibus ix attalus qui regnabat ibidem corum proceribus ne
gat assensum sed audita vix ut cum romanis permitteret
deum portare romanus petita concedit confecta navi
deum appertant que dum hostia liberis contingit to
ta roma per absciam et sed navis hmo horus vado hesit
quam omnes sunt viribus frustra trahere conabantur Nam
stat move insula fixa Muliere nomine Cleandria nobilis pule

Sabine

Ced casta non credebatur. sed dicit ovidius de ipa. Constat mens
vati fume mendacia vixit. hoc claudia a mulieribus discordes
se lauit et subleuans palmas ait. Casta vagor. si tu damnas
meruisse fatebor. morte anima petas. sed quicquid aspiciunt me:
te curare putat. Nam dicebat si cernen ab est tu casta sequere
me castam. dum loquitur finem qz habuit de sequitur illam idqz
leticie felix ad astra pons statim qz precipta sunt dea leua.
huc in fane qui dicit a lino in hiberum fluitante qui mos apud
posteros seruat est. go reuerant i. more coram qui reuerantur.
fuerunt et hoc sacerdotes dicit autor cum alijs adesse Et doctus
augur qui obseruabat omnes mali augurij. Epemore sacerdos qui
sub se septem habet qui sacrificia faciens epulis habundabat et
hoc idem qui huius sacerdotes copie consecrati erant trij sodales
Idco dicit quia huius Rex sabimorum instituit alios septem cu
romanorum sabimorum vni fieret imperium. Et talis sacerdos
a saltando dictus Nam portans Nam anabla ad collum sal
tando ibat. vel cum Numa pompilius sacrificium faceret
Ioni ancile e celo cecidit significans qd iei mundi fieret im
perium. ibi e celo arma suspensi missa facta sunt alia amalia
similia illi. que salij portabant. Attollens q. semmen sacerdos
tamis quasi flamen quia qd fila in capite portabat in ga
levo in quo quia multa ad ornatum erant apposta. dicit
generoso cernere apertum vocat galicem siue mitram illam du.
qd illi in hac parte dicit qd acutis colligit amos et oculis no
tat loca in quibus fulmen ceciderat et condit terra i. nunc;
mutat quedam vbi terra. ut hoc augurum alibi no notetur
Et dat nomen locis qui vocantur sidental a sidentibus i. anib;
ibi sacrificatis et facit dum ille cernunt urbem effipum i. spa
ram in magnam latitudinem imfractibus Et sunt amfractus
aspere vix. et huius plura inductula. deinde aduouet i.
appropinquat facit ad aras quas construxerat turrim. ma
rem electa cernit quia optima deis molabant et vult
in tauri huius instans futura inspicere. unde ipa intestina
dicuntur omnia ab omnibus inspicendis. sci. qd hostia
vno aspegebatur et eius int. cernit fructuane mola i. pu
le ex aqua farina et pale composita et hoc dicit poa iam fit
de bacchi et molas addit qd victima erat impacens vbi
sacrum. qd prout dicit Macobus obseruatum est a sacri
ficantibus ut si bestia que ad aras ducebatur fuisset velli
citata. veniens ostendisset quia se in vitam altaris ad
moueri hinc putabatur merito deo offerri. quod lucanus
bene tangit dicens non grah sacri victima vbi dicit qd
vix a natis victima agebatur collum accedere prode vi
poplite. i. genui qd magis voluerit dicit qd cruor no emicuit

quid de sideribus dicat in littera patet an fuit cura nostrorum
 in secreta cel. Ideo dicit deos quia stellas deos esse credebat
Nymphis amas egypti in qua astrologum studium urgebat Etio
 dicit non fuisse hunc aliquem equalis in cognoscendis sideribus
visu et multis monumentis astris in astris que per ceteros mundos mo-
 nentur fatali ordine. per mundos autem adequantur planck
 ut fiant ceteris loco et aspectus et aut ille aut sidera sine ulla
 lege et ordine discantur. aut si moventur fatali ordine. meta
lucis ; festina pestis paratur venire et tot orbis et cuncta
 que possunt esse causa magorum malorum humani generi et
 orbis locutus ab ipso tunc. et hoc tunc in discessit mte.
 perierit aeris puritas tunc aque camparatus et sine hoc sine
 illud sine aliquid sit futurum dicit simul multos motu.
 vos paca ibi summo frigida Consideratis locis et aspectu.
 bus planetarum et fortitudinem et debilitatem eorum et colo-
 ribus quorundam fixorum siderum dicit si stella Saturni
 esse in aquario. tunc fortis. q. fiet diluvium et nocturne.
 tum per aquas. Si sol esset in Leone accideret nocivum per
 ignem Si sol esset in Leone vel calorem quia mare illos
 planetas aspiciet quarto aspectu dum tunc est in scorpiione
 sed mare q. hinc discedunt dicit ideo nocivum per
 bellum intueret. facta aut questione fuerit quasdam figuras
 astrologi quibus considerant loca planetarum motus sta-
 tione retragradationes dum cum q. quibus et indicant desu-
 lueris sed intellectus horum q. ea scientia dependet et stella
noctis Saturni q. esset in ea conjunctione qua nocivum infer-
 ret. simile spe saturnus noctis est summo celo ut celos plane-
 tarem saturnus summo. amia aut planeta celum suum facit
magros quia non est clarus coloris sed plumbei accendunt esset
 in fortitudine esse sua. maxime si aspiciens ut dictum est
 Refert Seneca libro de questionibus naturalibus fuisse philosophos
 dicentes q. quando omnes planck conveniunt in aquario in tot
 gradu et minuto tunc fiet diluvium et cunctis mte. conici-
 entibus eodem in Leone fieri incendium Et ideo multatens di-
 cebant incendia et diluvia fieri fieri. Nunc dicit figuris id
 fieri posse etiam a quibus aspectibus planetarum dentationis
 quales fuerunt dentationis tempore Leonem veniens in venie-
 a plura imperfectum ab hercule secundum fabulas in celestis si-
 gnum translatus In gradibus mare se dicit quia gradu-
 lum ad bellum acceditur. Incendit ideo quia calidus est pla-
meta scorpiion pro scorpiionem candida ; ea parte qua vocat
et ab brachia eius igni q. Saturnum secundum tolonem

61
ut filios pompeii et cesarem in patrie sedes de morte ce-
saris / postquam inter bella amica insurrexerunt. facta cum so-
licitate inter lepidum qui remansit in urbe et antonium et
octavianum ut primo dictum antonium et octavianum tanta viri-
tute et casus interfectores cesaris proficiuntur illi campis
vallis magnis quibus obstant duobus octaviano et antonio in
philippiis campis commisso bello successus fortuna fuit et par-
ticipem capta sunt octavianum castra absente nudum sui consi-
lio moti in primis ut id faceret qui tamen propter multitudinem
belli interesse non potuit antonium etiam inde timore et ig-
norantia subduperunt. sed in bello efficacia est fortuna quam viri-
tute error cum octaviano victoriam dedit. Nam cassius in-
clinato torum suorum cum octaviano captis. Cesaris reprobos
equos videt eos arbitrans est fugere. cum speculator ad id
impus rem tunc ducis remanet. cum et proximis caput protulit
aufereundum Brutus in cum in casio spem suam perdidisset om-
nium confidendum protulit latius ita cum ut eos commoveret
ut suo iudicio alieno saltem obtemperare et dicuntur campi
philippii a philippo in quibus his pugnatum est cum illis
bellis et hoc tangit cum dicit vidi iam philippum
et alio autem bello quod post hoc fuit de pretate mulier
ut philippus commodat ea loca videtur in quibus gestum est. s. no-
va littora in bellum novam ubi tangitur bellum gestum inter
antonium et octavianum. antonium ut iam praetactum in sano
amore cleopatra videbat huius mulieris a cetero imperatore in
precaz suorum libidinum romanorum postat imperium in egyptum
transfere quod illi promissit antonio ad primos motus octa-
vianum ut bello occurreret venienti portus in cypro castris lu-
cidam insulam et leucathem et ambracliam suis coenae mista
clausa clausa subasserat pervenit antonius cum cleopatra be-
llum quod maxime missum apud accidit promontorium principi-
um fugae Regia fuit mox tam secutus antonius fuerat ce-
sari eo. naves hosti eo. sed inter magnitudo peribat. iam
tunc victus parat bellum equestre contra octavianum eo quod
inter victus infugit deinde imminente cesare et civitate tur-
bata se occidit antonius. Regia ad pedes cesaris prono-
luta non de vita que confusatur sed de Regni parte labo-
rabat. eius pulcritudo ita cesaris prudentia fuit ubi
de re quam petebat desperavit se quod triumpho reservari iux-
ta in amorem natam custodiam. in anscolum in Regem
sepulchra inter suum se locavit. antonius ad mortem sepebat
morte quasi potius soluta est. sic fuit culmen bellorum
finit. dicit novam ; ultima littora et bellum novum et ultimum
in qua gestum est bellum. idcirco non dicit novum quia cum

ад деловомъ

II

ad deuocionē spectabant fecit autē conuertere templo Ionis. s. dedois quos precari solebant Nec tunc erat in templo Io- nis sed in omnibus templis unde parcus factura in iudiciū non desunt illis acis. cum uentū plerum ad unam aram sa- edos alterius morderet ideo parcus esset morderi causa qua- rimus haec mulier oratur ut nūc futura mala deplo- rent quia post factum plangere non. dabit. imo timore ui- ctoris. opportet leticiam fieri scissa ma. genas lacrimas su- dit genas qz atra lucens lacertos erat lūor ingredo in membro percusso. Est autem plange' cum uoce qz cū la- crimis. pectus faciem qz percutere. lacessit irritat prouocat.

R Et nō bella uiri haec paris in qua pauit in uocem lamentato omnibus quia primo fuit hoc in generalis se- cundo in partiali introducitur quendam narrantem bella civilia ut maximē et bellam gesta. ut exprobratis qualia sunt futura mala demonstrat ibi secunda atqz aliquis magnus in prima parte conuerterentur uiri q non sunt nati temporibus illis in quibus fuit bellum cum qdms hostibus. licet in ab gratia passi sunt ipsi romani. Et deprecatur ad hōc oīa alia bella et mala. Dum nō cuncta essent bella. Nec nō i. a. No. qz antea bonū. tenet ordinem. narrans primo muli- eris questionem quia eorum natura est ad querelam pro- uocare. quam inuocem uiri querentes bella partem et paris qui bellum inferebat et castra dura pompeiana vel dū- sa castra et bella quia hij hunc alij aliū sequuntur O uolens vox misere sortis fortune q non fui nati et c. et m. rabie secundum q hannibal dixit et asperis bellis infestant italiam qui primo dixit sagittis hispans imitat in italiam haerit. Long impetum scipio primo cepit eius qatus his factus uictus fugatus q fu- git apud q crebiam haec fuisse gesta narrantur. ipē hō pro fuisse ab hostibus captus ni flens simis cum ab ho- stibus liberasset hic liberatus prēm postea patrem liberant dum asiam uicit quia officiarius ea uicta uocatus est. Idem hannibal apud lacum transimicus qm imē lacus est peruisti fluminem causulem erat qm consul dum esset in civitate arccū montis a senatu ut alius consul ad se cum qatu uenerem nūc pugnam expectaret. uoluit q pectare. dixit se missum ad creuendum mandata patris. Acetio acceptum utiqz a romanis apud laminis apud laminis uicem uicem duo magni romani qatus essi sunt usqz ad hostes parietum de quo bello aliquid sub breuitate dixit

sine narandum dum ad Cannas accedit Hannibal Et contra erat
duo consules romani qui propter discordias quas habebant ita
commenerant. Ut totus exercitus pararet uni consuli alia die al-
teri Et sic demum Hannibal copias suas expavit ad pugnam
consule paulo retante non est pugna commissa. ca cuius die ille
imperabat postero die Varo alius consul Aufidum fluvium tra-
nsiit qui erat medius sequente paulo. Erat in unto. Utinque ari-
ebus instructis ventis vellicentibus ortus et moto pulvere ro-
mans prospectum adiecit Non diu pugnatum est. milites ro-
mani fuga relictis Inde orta predictum pugna quingenti
equites Numide spem transfugerunt praecedentes prius abiectionis
oculis. sed postea resumptis armis cadaverum. atque roma-
nam aciem et eorum populos ingentes cadentes stragem dedit
Et cum iam romanam victi esset tam mori maluerunt quam su-
gere. quodviginta predictum. militum duo. milia caesa sunt. de
ca. Hannibali victori. Marescallus praefatus equitum suadet
ut romanam castra priusquam sciant alium esse venturum. die dicit
eum posse in Capitolio exulere. Cum cum Hannibal responderet se
nolle ad pensam dum tempus dicit ei ille praefatus. Nimirum
quod non omnia concesserunt. Tunc scis Hannibali victoria
viri resas. Misit autem Hannibal quing. modios annulorum q.
causa ex manibus occisorum deprecari ut in ipsa litterarum re-
citatione quas de victoria mittebat ut romane caedis vossi-
gia apperirent. Tunc sicut dicit Valerius quidam de ca-
taginensibus querens. si romanorum socii ad eorum fide-
recessissent et audirent quod nulli deservant consilium dat contra-
ginesibus ut legati romani pro tractanda pace interventum
ei tamen consilio Antagineses non putaverunt esse ac-
cedendum at romani despicientes de italia discedere cogita-
bant nisi sapientis forte oratione retenti fuissent Ita q. prima-
tas opes in publicum conferunt de trahunt aereia templis
accendant securos servitute liberatos qui militare vellent. fabi-
as contra Hannibalem mittitur cum varus fuit no pugnat
fugit eius Hannibal mora. qui bellica virtute una no poterat.
ob hoc auctor dicitur est. et scitid populi q. Tetigit go m-
tor pennam pugnam in secundo maximam cauda belli
pennam. dicitur. q. romani optabant potius hinc fuisse km-
poribus quam tempore bellorum civilium Non p.p. quia mi-
nus est esse petre ab urbis sed ut agmina media decernerent
fugis suis aciemibus Gusa flavus est a quo Gusa civitas
est ad decimam fusa Et sic declinatur hic. media proxima
nomen est. unde medius possessum et gentile nomen e-
ius proxima aciemina pars est un v3 media dicitur et

II

a cunctis Massagethis. Hunc populum dicit Hydrus contineri
 ne occupat in provincias romanorum Et dicuntur massa:
 gete quasi fortes gete qui dicuntur siti fuisse ut sata et ala:
 nos albis apudum duem stus in Eremo septentrionalis
 ito dicit indomiti caput rem qui alios quodammodo nix re:
 nuz habitantes qui alios conquesti certamine quodammodo si:
 cut adue hadu g. Dacus populus gete hii nominati sunt
 gete et post geta quorum pbalis dicit fore dicuntur. ante
 decem fortissime gentes sunt in pugna terribiles. potest aut
 declinari getes ho vel hic et hic getate in omibus et
 melius aetate ferat gete ubi pakt declinatus geta te
 lucanus dicitur getes ho albe s. opae occurrat Gibarus
Hispanis s. pompeius veritat pugna ps vadat contra par:
 tes qui sagittis utuntur in pugnis verit scemur si di
 cat isti duces mei sunt predictis bellis gravissimis implia
 et contra nos tuncent fides populi. Et multa populi se
 runt nobis auxiliis de l'pcede destruo nomen hysperid. no
 solum rem sed et nomen superueniat flia in pactis et duces
dum nondum me s. Antequam committat scilicet quoniam me:
 utantur peram feci per appropiam pro fieri aut fieri
 imparati ut quoniam proutum scilicet nomen i. magnorum
 nent in v. ne alit imparet hacum duces qui enim a:
 puenit igne hacum duces pompeius imperare. vix fuerat
cauti mon c. b. et neut tantum scilicet bellum committi no
debat ut neut imparet ipsum si teme ut legatus into
 gatur esset sensus q. illa quoniam ut albe i. minus eorum
 imparet cum eo scilicet quod committi non debeat ut neuter eo
 vum impararet quia non est bona medicina que est gravior
 morbo Exerit committit prebas peritura non ducabit hoc tem
 bona intentio sua cura propa cura semit qui scandum m.
 faciem hacum adue attenuat sunt quam oportet ut
 emz timidi. angit torquet oderunt fata amari si mor
te invenit. vel fata i. fatalem vitam secrete gravis tri
phate gravis est senectus primo quia est propinqua mor
te scando quia voluptatibus carnis propt debilitatos
sensus. hacum plena morbosum hacum alud cum vi.
debat cum bellum. ito morum optant videntes se in
casum similem reducere Atq aliquis narratur per que.
 Dum hunc Scmz. maxi et Gille quorum bellorum causa
 fuit ceterum in expleta cupiditas maxi. Nam cum de
 certam ille provinciam sibi dicit polluitat impatiens
 minime Gilla obmisso mitridate contra quem ibat in urbes

massagethi

I. i. i. i.

redijt cum exercitu & quibus collinatis porta. dum qd supplicans et
albmouanus in Sillam duxa iude qd iuvenit Silla iocula
tus pce vni sibi vni fecit Et capitulum victore insedit. a.
quo in omnes marianos sentum est. Marius ipse que fugerat
latens in ventus et in palude et convolentus pce verberem du:
ctus carere qd inclusus est cum custodia cumbus manda
ta et quam gentem marius ipse deleat. Hostis dum mari
um vellet occidere visa lux et audita voce in ipso carere
exertus est. Tunc marius aufugit et statim in Africa
misit imperator facile invenit exercitum. Armat cum ser
uos et captivos liberos et carere et quibus vnde et his
exercitum congregato redijt in urbem et cum. Cuius Carbo et
Sextorius a quibus ante Actuaniam gens qui pro Silla
in urbe remanserant delapsa est depulsa. ad principum Silla
noem cedere discurrunt caput Actuaniam. Consulibus pro
hostibus exponitur. Antonius tunc consulatus in periculis
suis occiditur. Sedum pce medius forem vni traxat carni:
ficum. Sic narrat Lucius Plautus. Sed de his occisus alii
narrat Lucius ut patet in lra. Mox Silla ab Asia redijt
Et apud Capuam invenit exercitum. Sedum fidit. Tunc
apud Saccipartum Collinampartem omnes copie pugnave:
runt. Vnde qd sunt marii. Marius ipse super cunctis sepulch
munitatum usus est. Vnde Valerius de Mario loquens li.
vto. Dicit qd sing condicione in constantibus. quid mutabilis.
quem se int' miseros posueris miserimus si int' felicissimos
felicissimus. Exercitus Silla etiam gladios strinxit in pace adu:
sus eos qui sponte se dedecant. Ut in lra tangitur. Bene go
de illo Valerius loquitur. qd dum victoriam puerit se sapio:
nem prestat. Sed dum exercitum Hannibalem. nec est victoris vi
ora disgressio. Nam narraturus bellum civile quod fuit de
struendo finalis libertatis. Sic narrat id bellum quod fuit prin
cipis destruendi. Vnde in Decimo li. dicitur. Siliam vicia fides
Silla Mario qd receptus. Libertas obit pompicio vibus adu:
pto. Nunc et sic pceit. Dividitur go hic pars primo
narraturus marius inter secundo victor. Tercio victoria Sille
ra secunda ut primum. ibi 3a iam quot. Silla herba pa.
lustris. Audiola Terra que est in paludibus que dicitur
melina que quia aquam imbibit dicitur solum audum
o forte deponis. Marius ideo dicit o fortunam deponis coq
Pna nos casus tactatus est. in fimo cum loco natus
summus constodit honorem. Et filia factus est miser et
miserio filix et iterum et felice miserimus. Amoula fexi
compedes manne pcedor. squalore pedum sardis flet. Et

II

signat. Hoc luto sum. carcerem. Excedere consumpscent uti:
 manerunt. Quatuordecim consul se consule occisus est. Sab:
 at septuaginta penus sacerum pro sacerdotibus suis duaginta ho:
 rent unde maius fugere potuit venit ferm dimisit aea
 que tenebat videtur Reddit causam humoris Nam in carce
 obfuro. dux vix et audita vox non est fas hibi hunc tange
 qui ante mortem suam multos et occasus se fatis postere.
Secundus est etiam ad ultionem peram faciendam cum corum:
 te multi sunt perituri romani Non ille securatus est. non
locum benignitate. sed ua. eis cum cupientibus romani
vastare hic sufficiens erat ad excoquendum quod factum pau:
tant idem de pila inguo. ingui vocat yma non cum inter
se co qz tut future sunt mala et inguo yma tempore di:
latus est. hostem yma olm fuerat minuta romani ma:
galibus magala vocat uile domus afforem qui va
tue erant habitationibus propt bellum. gestum olim quod et
in co declinatur qz dicit. Nuda regna ingue trumpati
i a se victi et in trumpato ducti. Hanc plebe narrat da.
latus in ingue de qua ait sub breuitate percurrendum
micissa pateris ingue. inguetum ym ut fluz interbat ed
videns cum toti unum de amabilem et acceptum timuit ne filii.
os post mortem suum pro hereditate depelleret. eo tempore da:
pro affricans Numidia obstet cu micissa propt ami.
nam quam cum romani habebat amplius interis ingue:
tam ci gent prostat numidicum quam misit specius alio
casu cum opprimi sed alius fuit euentus quam micissa
putant. Nam deleta numidia vidit letus ingue glori
osus fama litteras serius de recomendatione sui a capione
transmisit quibus acceptis micissa hac motus animus ste.
xit cum beneficijs vivere. ita qz ingue adoptant mo.
to micissa orta est discordia int micisse flaos et inguetum
hisalem et herbalem. idem ingue hisalem fuit ocidi. et
cum se ad herbalem conuerteret ille profugens romani. a
romani petiuit auxilium. quo eo ingue legatos misit
et penia ips romani corruptis in sua sententia ha
xit sententia impos qz legatos qui regum diuiderent eos
eo pena corruptis et herbalem ocidit statuit ob hoc
romani inguetum prosequi bello. primo contra cum mittitur
fucius sed rex oppositus iam factis auxilium aduersus romanos
posse quam ferum pacem enit ab illo qz missus albius
cum actibus se a ingue corruptis ut voluntaria
romanos fuga ip inter extiterit ip primo hoc cu

ingue

romam venisset omnibus aut a pecunia corruptis aut attentat
discedens aut o venalem urbem et matrice patriam se cupio
rem inveniret. Multitudo contra eum metellus iam romam
tunc ibat. hic metellus in disciplinam militarem reducto q
cum multis militibus cepit iniquitatem q ad deditionem coegit sed
q integro bellum resumens ad portum suu vocavit manni
tunc Regem configit. cum aucto qatu. Marius contra cum
missum excubia iugula ducens fregit. tandem Marius
sibi desperatione viat utrum q ex eo Boccius spem belli abi
rens pacem petiit eius q fraude fraudulentissimis Regem
iniquitatem in insidias ductus esse traditum qui illum ducit
ad Marius. Cum postea Marius romam triumpho duxit et
in carcere potius transfugatus est. Iacut mansit pressa tunc
sepulchras affroem Tactugo et Marius inlit solacia compo
lacione cum alit et o altera faceret solacionem de inimicis suis
et Iacutis et etiam mortui deis paravit quorum videbat
eorum voluntate succubisse libertas uas isto modo augere
gavit qatum in uam populos liberos comouendo soluit q.
Becant agmina scruorum gregem Ergastula ligamina dam
natorum in carcere Est etiam Ergastulum carcere ad quem
damnati videbantur ad aliqua opera agenda Exercitio in
dauent Et est declinatio ex eo exercitum qatum compatiunt
q proportionis q et sepe vis furo conflecto circumdato ma
nus suas que facit seue fuerant et seue future erant Signa
d. n. d. gestanda nisi q. s. o In Castris Marii nullus ha
beat officium nisi fuisse magister scelerum. qnly. qui
dicunt cura doct. p. conuenientis est de fatis que in
manus crudelia fuerunt dum concordant et Marius intet
in urbem qui romano populo clementiam dedit stragem non
parans etiam non rationi non innocentibus stat reuoc in
templis etc q ab uenerunt. deorum illud non peccat
libera que lubricant faciunt et quia polle et quia sanguine
aspera. ut pignus non partem est impetata i. utam cor
non paratit in rebus nec rebus. sed fatis est iam posse
more. quosque autem argumentum faciens ab impossibilitate
p. quod pucci potuerunt Marii mortem. Respondit q pto
est ad merendum mortem qui uenit et peccans quibus
vi possunt fo furoris impetus impetuosus furor. q. autem
impetus assultus furiosus visum est opus aut. Ne q visus
pice que qui querebat nocentem quem occideret Nam pice
p. examinatione occidendus q. putabam. in uis simul
percutit multi qui congrui erant Et dicit q partabam

II

capita non notorum cum facio de recundie facta me manifesti
 si mala fuisse Epoca una Solam speciem habebat in munera
 tuncp' acquisita. Et ut manus hostium asperis sanguine suorum
 ostendebantur obscure que tremencum erant ob hunc
 rem de genere o populis Reprehensio auctoris contra ro
 manos quibus se placuit vita mereri et causa repr
 hensionis est quia est enim gladii sequantur signa mor
 tis; mille ad occidendum omnia committunt. Et vocat nova
 signa; mariana que nomen in inde in erant in lata Et
 que nomen signis erant data cum is nomen esset qua
 sub quidam dicunt nova signa; novos modos morien
 di sed sensus extractus est. tunc dux decorum erat vixit
se meruisse longa scula tempora longa vite modum
 brevis deditur meruisse cui et vitam; de decoro p'm vitam
 et brevis. Quam illa redit cum finem vixit. si v. cui
habet singulorum mortem narrare cui interrogantur. Et tangit
 de quo ut de libro Antonio de Crispis tribunis et se
 uola dicitur. O est in vacat dicit illos deserpsit te
parsum per membra ut manus in munda corone curpe
ris viscera tua se debet huius ordini et est sensus quod hic
 a cunctis huius que fero dilaniatus membratim. Auto
in precepte precepte premeditatur eius fortibus sibi a maxio
 exortum malum. cuius ideo dignitate semper observat
 quare tamquam huius spalis occiditur. cuius caput in soli
 ne caput est oblatum simbra multis lacciant vapores
tri. Eucorando tunc fuit scia vobis magnus legum
 tribuni illam attenti fuerunt. Hunc dicit Cecinola ante
 vestrum ignem mandatum cuius sacerdos erat. sed ut p'cedo
 tunc nec innocua sua cum iunxit violat dextre martine
 ut se neglectum aut suum cura aut negligentem de fuga in
 me tale muret. Narrat aut valemus libro 30 Capitulo
 de constantia et cum illa occupata inde senatum coegi
 ut maxime hostis indicarentur nullo audente contra Scio:
 cum de hac re interrogans ut nunc officio aut nunc mi
 neres. ut maxime a quo Italia percuta est hostem in.
 ducem Senectus fpa miscalis sicut sunt fsi huius &
 labor et miscalis parum modicum sicut caro et p'ung.
 vobis similibus Simi miltur peperit flammis no extinxit flam
 mas Si Septimus dicit maxime septem consules fuisse
 in eius septimo consulatu contigerunt que de illa na
 vrabit Et addit cum vsum omnibus que prospera fortuna
 posset confere et passum que p' fortuna prior p'cedere

cum qz mensum; mensurasse quod fuit; forma fortuna
posset me in sumis me in infimis venolucendo. Iamqz
apud hic agitur de reditu Sille & asia ad olivum faciendum
qui habuit hostes obuios apud sacripotum ubi cum maria ado
lescente confluxit & fecit. Adus xxv. de statu maris cepa
fuisse pgea Sille. artor cum Camporic ducem Samitis fa
utare maris et cum reliquis copiis eiusdem. Aute Tallum
portam pugnant. victoria fuit Sille. Tunc ille victor urbem
ingressus in ciues suos crudelissimus fuit. ut in sequentibus di
chue. utramqz pugnam tangit Lucius pennam cum dicit
omni qd apud sacripotum tulit qz stratalqz catuas. Et poni
tur quot admiratur. Et ordina pe lram Samis supercant
romana volucra ultra fureas cadinas. penn hic recepit sa
nis quam romani ad fureas cadinas tum cum capit et pote
stus verum i roma pene mutant locum. Ita victi sunt roma.
in qz fuit imperium de romani ad Samitas transfalium et
Samitis civitas unde promissa quidam in iud. italia dicit
Samitis. in hic et hic Samites his gentis nomen. Et sic po
nitur hic Nota ergo historiam de pulis Samitum cum ro
mani cepissent romani pro campanis et sedecis contra
Samites pugnare primo impus et lucius papirus in p
ma pugna nocuerunt romani secundo pugnatum nre fureas
cadinas et ibi victi et csi sunt romani. Et que bello sup
fuerunt clausi sunt in locis artissimis. Ita qz eis nulla fu
ga patebat Itaqz pesus Rex Samitum accepto consilio pa
tens romanos exollatos dimisit vix reliquis vestibus
quibus possent velare pudenda et retinuit ex eis quigen
tos magis nobiles. Deinde pacem fecit cum his pactis
que si romani seruassent. aut roma non esset aut esset
sub dicione Samitum ut dicit paulus. Harusp q hic fa
cto mentem facit autor dicit q penn recepit hic Samis.
fuit quam ibi romani ad cadinas fureas et qd dictum
unde Samites aut narrat a fabio consule qz quibus dea
mita cepa sunt et quatuor milia capta Samitum qz de
victa Silla hinc urbem. qz Samitum id pugnis qz vel
quod remanserunt in urbe. Et adhuc tali similitudine
quod fecit. et medicus qui volens quod putredine est ab
stulit quod sine macula erat et parum. Medicosa in urbe qz
reca. cum partem qua morb dup manus acupatim cap
libertas qz data ad qz. nulla erat libertas. Sed Sillam
deinde erant vel melius poterant quisqz id age libere in eos
quos odibat. Ita re cluta fruns Agum ita no tunens
leges i puniri ad et immit crudelia facta qz quia ut dicit

Samis
dicitur fuisse

II

Cassidoreus nimis est gravis quod delectat uerbum. Iam cum
 dum scire in undictam uerbum imperantiam non regnent
Non un sed quisque cogitabat quod malum fieri possit. Sic Sulla
 precipiente Infand. quidam partholarea uita narrantur
 si qd dum scire occiderunt se filij patris fratris fratris Infand.
 qd sperabat auxilium mortem rapuerat. actatum cum dux
 qui occiderat uoluit occisi caput in testimonium sue crudeli-
 tatis sic qd occiso pte contulerant cum esset ceruus
 partholarea qd hac contulit inuenerunt qui se occiderunt Et hoc
 qd fratres occiderunt i mortem sunt in qd prima fratres dum se ve-
 lunt auferre prima fratres si dux partholarea. Sulla sic dicit
 qd qd partholarea corum qui uicti erant. si marianorum fidesat.
 Et dicitur primo narrat in generali de multis. Secundo de qd
 mario in spali dicit de quibusdam in quibus maxime crude-
 litas. Sulla apparet. ultimo ponit finem narrationis ibi
secunda quid ingratis ibi 3a videt fore quarta his uipa
 prima Indi primo facit quod dicitur qd 2o videt scelus
 quibus Sulla sub triplici comparatione ibi secunda colle
 dicitur in prima parte dicit qd quidam marianorum inuenerunt
 erant in mortuorum sepulchra Et est hoc. Sulla i sepul-
 chra repleta fuga i fugientibus alij se suspendebant quidam
 qd alios locos se precipitauerunt alij constructa pira se
 i letalis uoluerunt palerunt in ignem Et hoc idcirco faci-
 ut ut mortem morte fugiant. Et ne plerum possent corum
 morte. gloriam. Latere fratrum i plene no latuerant in
 alius et in cunctis ut fugientibus nos est. ibi no trua
 ponitur comparationes tres quarum prima est qd diomedes hic.
 annus trua qui dicitur equos suos trua carne pmi-
 sse non tantum crudelitatis dicit qd hic gens Sulla
 non plus fecit. uictas hic fuisse uictas quia diome
 dicit ut spondiariorum suos et statutes alios omnes subiectis
 illis subam auspicat ut q ipud desperacione augeret inde
 tus ad marem alios occiderat ut corum rapuerat bona. ut
stigia stabilia sui dicit aduc solum in trua. alia cum
partholarea est de quo in sequentibus autor narrabit trua est
 de malo uerbo per legem regis et onana qui cum habe-
 ret filium hypodamiam nomine iam annos nobiles pecti-
 gentem statuit talem legem ut qui cum coniugem misset. cu-
 ribus actum cum ipud contulerat. uictor cum habebat
 uictus morte minime Itaqz nulli illius decore et de-
 uotorem induit in id uenire actum mortem qd sunt passi
 dum succubissent in actum audito trua diomedis bi.
stomij flumij uel paludis hanc. provincie. pendere ocis
 capita partholarea suspendebant. non solum crudelitatis sed

crucelitate spectaculo delectantur. Et hoc est quod dicitur qui
dicit in Epistola appropinquans penam ora dicuntur autem hanc quod
hanc gracia et misericordia dolens. sicut cum producit primam
in alia significacione correxit. piscia piscia cunctis gratie.
de qua inde decematum est piscus a viro inde hoc pisci at
cum iam tibi fuit. Narrantur hunc crudelitatis et in nos
huos quos populi dicitur per cuius tamen multa corpora
fuerit fuisse sepulta et se ipm fribus sequias celebrasse tibi
corruptione. Amisere notas signa quibus agnoscere possunt
mi dextra pueri quia maxime et quod pueri se pro fribus
dissimulare periculis quam alios. Ideo dicunt plus de illis.
Deinde de se dicit fuisse hoc de se sui in commendacione. ordi
na se homini. Ego memini maxime cupidum imponere defuncta
ora est frater flammis adgi. lustrasse et eximisse. per o
ma cadavera patris dicitur et per omnes cruciatus quod cum
qua eximisse caput committit. et vocat patrem dicitur nam cum
iam a patre destituerat. Secundo dicitur in hac parte duo
facti primo narratur mors marci cum quibusdam comparacionibus
Secundo quod de corporibus decessorum factum est. ultimo. Ida et
interid. dicit primo marci fuisse corpus imitatum ita quod sui
gulis membris singula volucria acciperat. oculis ultimo
volucribus ut cetera membra viderent et addit quod fuisse se la
civatum. sicut franguntur membra eorum qui super fribus cum
a caduntur idcirco perierunt vel eorum qui in transitorio peccat
manus catula. Catulus nepos ille qui marci dicitur fuisse
rat occisus hunc dicit placatum propter volucrium factum
maiorum etiam quod omnia catula forsitan optamisset inferi
as exequias mortuorum perficere. pro mortuis facta. perdit
Substituunt et quod constat quod hoc fuit marci. s. Marcus ma
gnus marci filius dicitur marci. Marcus marci
filius proxius marci magistri quem paulus corosus dicit in
capitali casa captum et se ipsum ut lucanus narrat
in expleto busto in sepulcro in quo aliqua defuerunt membra
Ida dicit opusculum. vel legatur in busto in expleto s. plenus
sacratissimis propter tantum marci penam. piacula s. purgatio
nes. dicitur et peccatum. unde dicitur etiam multum piacula et pia
cula munda equata quod volucria membris tot habuit ut
quod membra habebat. Et videmus vel esse datum de ante
i. vite. nullum letale volucrium peccare letale erat solum et
videmus ducem mori. scilicet parce mortis. s. pueri. studebant
ne volucribus morerentur. ut moriendi penam sit maior du
tum dolorosa vita productiva et parat etiam sequens in qua
de singulis membris narratur. non est. ut si non poterit
quisquam credere quod unus possit tantum peccare sustinere

II

Sic uole pater hic littera quid pcedere Lepidum sic agentes
 et eo qd maxims sit usus a Gilla agnosci non potuisset vi:
 du ualeens dicit qd quip multa prestuorum qd mema co
 rata cum humi corpora prostrauit interficienda Gilla pro
 tuncant propt quod sciendum qd puenstini fuerant maris. Il:
 luc ad confugerant. Maxims ille gams qui ibi voluntaria
 morte pccijt. Oh cum puenstini eos obpedit hosti se dedi
 fset fecit. Gilla ut dictum est ipse receptus non misericordia po
pulum appaume peruenit. u. m. omes tunc una morte i
 simili moriebantur. s. Gladij oide flor opcie Tangit ali:
 am singularem Gille cenditatur. De quo ad ualeens se dicit
 qd Gilla quatuor legiones suam fidem secutas in campo max:
 tis in quicqm misericordiam implorantes obtinuerunt missi in
 herme lacrata qd ferro corpora tyberis cecentatis aquis ve
hi coacti est omnia sunt ubi ones clauduntur Campus at
 maxims erat septus ut omne unde ideo pisse ita proe pama
 s. omne et septum tot simul multitudinem corporum qd cam
 paratione demonstrat carenti uerum que multas simul mori
 coegerunt ut fumes procella maris rime difformi carcen
 ped acris et terre aut aliud bellum et tunc legendum est
tot inuenes succumbere leto fumes n. mag. fuit pena ut
nuc suppl. Sed melius est ut dicatur sepe suppl. qd
 sit hic sensus fumes et rima et procella maris acris
 lues aut bellica clades fuit causa. tot inuenes succube; sub:
 cumbendi leto sed magis pena i. punio que de a punio ms
 fuit causa ut tot simul succumbere leto quasi dicat
 alijs modis imm tot mortui sunt sed non pccmodum
 punioms. Egit go in eos tuncq in eos et proditores lu:
 es carentis et acris carentis pro contento tenre que
 aquam carent in qua carentur densi dicit qd po
 styam ad harum dysansum est eodem. Ita densatur per:
 cunctu pedes acris qd. Gellam vix poterant manus moue
 ut eos nec ipi mortui cadunt quia locus cadendi no
 erat sed tandem ipi viuos mortui occidunt pondere can:
 stime se utentes vix mouere manus ut nulla densi vol
gi et ut ceteras exangues mortuorum i. multitudine mor:
 tuorum vix procumbunt cadunt premit comprimit terra i
 est Interpidas dicit Gellam fuisse harum corpora laci in
 herem qui illa cadavera ad mare deducet sed tot fu
 erunt cadavera ut amnem clauscerent qui per agros pro
 ximos prima fusus postea superueniente pluuia aqua

magna vi corpora duxit multo sanguine rubefaciens ma-
re Iunipidus sine sollicitudine timoris et securus spectator
tanti soleris solet solus cum timore fieri sic natura nide-
te. at hic non solum securus fuit vocem et alios voluit
esse securos spectatores refert autem Valerius libro nono
capitulo de ceciditate qd ipse fecit occidi pectorum. quia
cecidit exas visis supplicibus factis per Sillam et ideo
vocat ipse novus misericordie punitorem Tyrannus gurgis
mare lucum per capiosum que est humilis magni vel
in fluvium primum sed summi i. ultimi ceciderunt in corpo-
ra primum implerent fluvium. ultimo lucum secutus
super corpora tantum quia propter tantam multitudinem
fluvium quidam praecepit verba rate hesere immo
rate sunt aqua deficiente quam corporum multitudinem
flueret prohibebat praece annis pares annis praecebat
fluit in eoque sed aqua sequens scit ad molam ante
dictorum corporum vis alii sanguinis. aqua pungui
volenta adeo adeo qd punguis inductur transfusa per
omnem campum a lateribus fundatur non valens p-
alium curare per rimolas tandem redibat in lucum
in eam partem que redibat erat in corpora et qui parum
fluebat aqua deficiente ideo dicit admittit aquas hesentes
i. stantes vel fluentes nec iam aluenis tanta aqua congre-
gata est qd aluenis fluvij non capiebat eam ita qd corpora
per campus sparguntur et fluvius magno pungui fluenti
in mare intrans illud dividit eluctat fluctat cum
lucta et pugna vicit. hic ne salus. patens finem narrat
cum dicit qd propter hoc dictus est Silla rem publicam
salvasse et voluit vocari felix. dicebant eum Silla
felix sicut pompilius magnum et eius sepulcrum in indio
tempore in eius honorem positum est addit qd Romani sui
passim similia et periora. quod probat quia reges et pom-
pilius non movebant bella civilia antequam eo quo Silla re-
maximus contentus fuit maximo eum bona habita fuit ma-
ximus premiu. Silla plius igitur quam q partem inimici
eam absulit et non magnum inimici. In hoc capitulo plura
narratur ante ad Carthagem secundo responsio
Carthage ad ventum. De marcia rediente ad ca-
lone congruunt quarto laudatur Carthage a Lucano libra
Silla ante 3a inter ita ita duo prima indie
in prima parte continuatur sine transito ad secunda cu

II

descriptione temporis secundo ponitur ipsa oratio ubi secunda
omnis expulsi dicit in prima qd cunctis timentibus brevis ta-
 men non timebat et hoc quia ipse magnanimus erat no-
 quia res ipsa ad ipsum tamquam ad dnm no spectaret hic
 cum iam dies propinqua esset ad lathonem venit quem
 invenit & fuchis rei pu. cogitantem parvasis Secundo
 qd secundum fabulas Calisto filia liconis diuinam seq-
 uens a Ioue compressa qd diuina inspectura qd illa vice
 gemitum aduersat inquit socias suas secum leuare in flu-
 mine quare cum illa nuda inspicere grauida ex socie-
 tate diuine lince qd passa repulsam postq inperit
 Inuo illum mutauit in uersam. cum uersam arebas fi-
 lius suis in uenacione confixit. Sed inquit illum et illum in
 celum transtulit. uicina qd sidera fecit. Inuo dolens. Echiz
 rogans impetrant ne in mare ut alia sidera occidere pre-
 mitantur Calisto de minore uersa. Et minore uersa ar-
 teflap uel areneus Eadem Calisto de parvasis a re-
 gione. Elia qd dicta per mutacionem gita. sed latine
 planstem que sidera quia uicina sunt polo. nobis no oc-
 cidunt. De hac fabula expando et allegoria hic est Cal-
 isto primo secuta qd diuinam i. ineguntans Amoreus. de-
 inde qd passa Iouis concubitu. Et hoc historialr dia-
 pt Cum inquit fuerit rex actensis uel allegoria domuz
 celestis gratie descendit in eam. sed & Inuo i. amor diuina
 arum eam moribus mutauit in uersam. ultimo a Ioue i.
 adeo infusis virtutibus in diuinam naturam conuersa qd.
 Sed io de uersa se voluerata rotat in uoluis planstem
 quia constantia et uirtute diuine hescit firmat. plan-
 stem ideo de uersa se voluerata rotat in uoluis sic plan-
 stem in se rotatur et uoluitate no occidens apex i. sidera
 que in xpe apem et polim sunt i. ut obliquos fuerit
 quod contingit die propinquante. unde lucanus flexo la-
 timone paucere cognat mo accipitur pro affine. p.
 prietate uocabuli non penata. Cognati proprie sunt
 que per uicem proxim descendunt. Constat autem qd
 pigora lathonis filia uxor fuit breui de qua uale-
 rius dicit qd cum illa audiret in philippias campis ui-
 um inleptum audens carbores ore accepit non du-
 bitans tali mortis genere finire vitam no ampla la-
 us continentis uici non desparans super flum uol-
 uentem cogitantem Inuit cum maxime rei pu. amatur

pallado

qui de se sciens pro alijs timer Omibus expulsi Intendit
in hac oratione Brutus Catonem Catoni persuadere ne qua
partem amissis belli sequatur Et dividit primo partem in si
macionem loco quodammodo. hoc rationes ad propositum sunt ibi 2a
partem. in primam secundam et infirmam est. Catonem per
suasio cum quis aliquid videtur dicit quod non intudat
non secundum doctrinam utroque in principio orationis dicit
nunc non infirmatione cum suadere volumus de re aliena mi
nis ab amico auditoris vel de re indigna fieri modo sa
tis videbatur indignum quod aliquis doceret Catonem quid opor
tuit agendum de quo Lucio libro valerius scribit quod per
omnes nunc perfecti viri officiat ut quisque sanctum et
gregem suum significare videtur sub nomine Catonis diffi
mat. Ideo videtur infirmatione Et dicit O vir constans di
tibus nunc consule dubitanti qui sum paratus te solum se
qui alijs sequentibus Equam me pompium. Hec pars
partem dividitur in tot partes quot rationes assignat
prima ratio est quia Catonem non est causa optundi
bella sicut alijs quorum alii propter paupertatem re
sequuntur Secunda ratio quae incipit ibi qui tot est quia
Catonem imputabatur ad honorem a Catone ledi potius
quam ab alio modo illud dicitur magna quod Catonem
tantus solacia videtur. alia ratio per exemplum quae incipit
ibi melius tranquilla. Sicut in celestibus tanta sunt or
dinata et sine turbatione sic perfecti viri nullas turba
tiones recipiunt. sed hic videtur acce quo speramus et
vivimus multas turbationes recipit. sic homines variis
periculis et mutamine in varias qualitates testitiae
et letitiae Et hoc est quod dicit Boccius primo de consp
latione cum moris nunc totius quod vite ratione ad celestis
ordinis exemplum formaret. Seneca dicit mundi superius
partes ac propinqua sideribus nec in urbem cogitur nec
in tempestatum impellitur nec occupatur in huiusmodi annu
quod humilitati caret inferiora subleventur Sic animus sub animis
ignis semper et statione tranquilla collocatus est. Cui
ta ratio est qui leti Et est quod non debet id facere quod
desperem excuset et alios in quo unquam gaudent. Sed
desperem videtur excusari et letari quod Catonem se bello cum
a immiserit. 2o ibi et si pro legibus dicit futurum quod
omnes erunt sub pompiano iugo excepto desperem Ideo nentig

II

Hostem se unū dicit. Sed post victoriam dicit se Hostem vi-
 ctoris habentem vacillantem nec staret necesse si daret eis
 eum cum primis laudem. Habere expulsi dicitur nū illud
 aliam migrat in quā vultus absolvere licetum alijs
 facere cum minoris se ad maiorum exemplis committant
polluta domus eis qd domus polluta quibus aliquid
 deditur receptum qd. vltione abolendum. sed tunc tunc le.
 qd ideo nō fit vltio que bellorum tempore nō timentur
fames paupertas contingens quam intuduit in bello rapinas
 fugare fides mundi premenda eum voluit ut fides quā
 debent hīc homines deservire in totum tunc tunc. Et po-
 nitur fides pro amore et concordia que causa est ut m.
 undus in qre suo servetur furor amor belli per se qd
 tot hoc ideo dicit quia tunc qd degenerassa proinde acci-
 piunt alios quia alij nocentes sunt se bellis immiscunt
 in nocens efficiens bellum sequendo Et sic dissimilis aa
 is qd habens deficiens relaxare alieno ab alio illa
 to quam a te transire sic quis habens alieno vlt
 nec vult esse tū solus aliquis mons qd altitudinis
 tunc ut in eis euenit nulle sunt mites nulli vult nec
 impressiones alie que sunt in aere cum creditur illam
 accis partem que notatur misticus in quo talia sunt. Nū.
 qm prolata non debet equare et paupertas cypria pro
 hūisse suis propt' gaudium quod habet et bello miferi.
 vi Gaudium eum minus vlt aliter misticum tollit po-
 magna non tota non tunc. Et quidam alij senatores
 equare sequantur Sine privato pro se et pro sua secta
 pugnant Caupul Centulus et bellis bellis belli.
 titant gentes ad pugnam secum contra equare tunc
 in habet bellum nec hostem opus nec pūpū sed habe-
 bis post bellum hostem victoris. Neutrus se inimicum
 affirmat nūc qre. Sed tamen futurum inimicum vido
 nō quod re ipā comprobant equare occidendo sic
 fante. Transis de dictis ad dicenda Simul bellum. In
 hac responsione Catō ab insinuatione incipit vitupe-
 rando civile bellum Et suam culpam transfert in supe-
 iores proca ibi quiscum oppugnat suam causam sine
 simile quare sequitur bellum civile Et qd qd si quis
 videret mundum vivere nō pateretur numerare oculos se
 ipē vultu roma oculos qre non potest. Et maxime
 cum qm Reges et remote gentes hoc bellum putat

Sibi nimis videtur Indignū qm̄ sē vana cadente 30 pōt
simile aliud en morte Et qd qd p̄ vult adesse morti sine
funeri filij sui de quo maxime dolet p̄ et ip̄ dicit se
uicq̄ defectuū vana et libertatem quam p̄curat videt
quo dicit se optare penam amē quam meretur vana
memoriam dum eius morte vana saluaretur p̄ut contingit
de deo Et hoc fuit ibi En aut in secunda parte que
incipit ibi ad inga dicit qd volens regnare cum solus
debet invadere qm̄ ip̄ solus qd libertatis amator Et
miratur eū populi trāitū cupientes bella gerere. In qd
monstrat bellum ad eo cum maxime p̄tineat Ex quo ibi qd
p̄tineat dicit regi pompēi et publica signa cum
hac intentione Et si pompēius videret non p̄tē pro se vi
vire et dominare esse. In quo hinc se non p̄missum
Et addit auctor qd catō accendit ventum in amorem
cuius belli hinc vbi qd stans quasi dūno oraculo cui:
p̄tē Auto fata trahunt Ermen superis a quibus fata
dependunt qm̄ nos ducit ad hoc bella ex p̄tē metus: soli
alidius ab efficiente denominatur effectus. metus eius in soli
citidinem induit ether nō celestem p̄gnat regionem zira
labet e loco suo mouetur p̄p̄ pondus mūdi simul adu:
nan Et videmus in antiquam complexionē quam dixerunt calys
Deo dicit coemētis mūdi alia ex p̄tē est terra mouetur
e loco cum centro suo qd nocent coemētis mūdi qm̄ illis
om̄a grana naturalit̄ tendit et quērit que om̄a. si qd
terra mouetur et centum sunt dicuntur mūdo p̄uenire
contingit compressas simul m̄tas aut complexas quod idē
qd alio sub p̄tē sub dūno p̄gnantem situ. ut ethiopes
caremarj de quibus dicit ethiopiū qd solus nō Datas
Datis populi sunt dicit m̄dona getarum p̄bols Actas
amstat aut gentiles vocari et totos Actum orbis qm̄
filios misit ad nō orbis. Cui orbis vocatur sine
dicatur orbis de funs pompa funevis Atas ignibus
qm̄ ab uicis de nigro indutis fiebant. argere cumulo
Bust p̄ntur nō bustum pro ip̄orum lignorum stue ne
dicatur sepulchrum nō ignis nomen et manem v̄m̄m qd
vera libertas non qd sed libertatis similitudo p̄ cat in:
me loquitur Erant p̄acula in totum cēmen mēum p̄u:
gent non frudentis v f v. nullum bellum subtra
hamus a dīs ali et Barbi superis et inferis deum deo.

II

tum. qui se novit morti pro salute patrie. Narratur &
 Valerius sic. Decius & multi torquatus consulibus Latino pceden-
 te qd bello pōtis raptis non procul Caspō montis radicib;
 ambo paret somno viderunt & altera parte aut imperato-
 rem aut statum pcedentem. die sequenti Vatīnia in exis
 quēstis somno conveniunt statim qd qd cūq; acies pems
 laborare cepisset et declinaret his in mortem iret. Sed acies
 tum iam inclinata et prostrata foret Decius conatata qd
 in agmen procurrat hostili. facta qd ingenti strage plu-
 rimis hostibus hostibus et aliis eorum impetuosius corruit &
 cūq; morte insperata actura remansit tūcēsit Remic acies
 f. Equis et pompis unde plus dicit se velle pati quam
 Decius barbara crudelis hic iugulis & c. nōs interca pte
 bo. Et pax dividit in duas partes primo narratur ma-
 ria veniens ad Catonem. 2. narratur qd Cato dictis
 marie consensit. He flexore In prima igitur duo fuerit pmo
 pōitūe causa quare maria ad catonem rediit. secundo
 quid verba pōitūe secunda ibi dū pūgnis dicit in pri-
 ma qd maria adveniente die pulsatis et appetitis iam.
 is Catonem adiut que fuerat pms catonis vxore. Sed pū.
 qm hoc & illa substat filios cum ortusio cōiungunt mo-
 re patrie in qua hoc fieret ut dūse domus mōno pūgnie
 virentur. mō dicit se ad eum venire nō ut tradat eum ali-
 non ydoneum filijs procreandis. sed ut ipam recipiat ne cre-
 datur expulsa dūto. sed tradita alteri secundum ritum pa-
 tris sue et ut habeat hunc honorem. f. ut dicatur maria
 Catonis. Et ut melius ad rem inducat Catonem. dicit
 se ad eum venire tempore laborum. Et se velle sequi castra
 cum cōiuncta vxore pompis sequitur. Quod ideo tangit lu-
 cius quia creditur in societatem cornētie eam ductam esse
 in illa parte He flexore vōs dicit qd catō pms nūc
 re cōmōtis postulata pceffit. cum qd recepit in cōiungem
 sue pompis que plebant in cūgnis fieri ut qd ornatus
 vestis lecti capitis nec erat pulchritudo. Et cūgregatō
 propinquarem ib; ille nec orisitam Narrat Catonem iustis
 esse pro imminentibus patrie pcedulis cum qd amū genere
 vultus fuisse pceditum. et quosdam suos describit mo-
 res ut patet in lra barbarus quia mox frigidior die qd. f. fores
 hostia busio sepulcro orkusi pro ortusio vermipat intra-
 nit. ma melioris. f. Catonis pcedit. debetum qd salutū

prope quod principaliter matrimonium sit. si soboles suscepto vel
generatio. Etia soboles apponitur alio tunc Et dicitur sobo-
les filius pariter domos ingesta tunc que cunctos ingessit in
sepulchrum erat aut tunc sepelitur humer completus non alit
placuit si venisset alit quam lugubris non placuisset tunc
in quia non erat uxoris formam colere defuncto marito
Sanguis is naturalis decus est hic tamen longa proposuit.
per antipentimemorem que sit post primum pedem sicut per
tunc membris post secundum feta. de fetu plena et fetu libera.
ta non ponitur pro fetui acta federa libata immolata
ut antiqua penebunt fides coniugii mane nomen sine usu
venereis dubium pro dubio expulsa olim habebat uxorem
pellece unde Cattho nec retinere velis si reperit esse molesta
Et ad legitime socii dictum esse quare uxorem non querebat
non pelleret Aliena horis quia tristitia tempora aliena
sunt coniugii tedas que precedant nudentes facies Et por-
tue pro ipso coniugio mea ingalia flata scuta et ornaba-
tur scilicet hostia infusa panno tota quibusdam namque
vultis postea ornabantur. Et ab aliquo et illas ingessant
unde dicuntur uxores quod vultus facies non adsunt ad deum
tandem accessum amorem in meum et coniugem quod ad hoc
sit ut sponsa domum intrans eundem teneant cererem accessum
cum marito stat pro astat toro ubi sedebant Sic dicit
Vergilius unde Horo per enee sic orsus ad alto acclivis
inclinatibus ut potest dicit acclivis sed est acclivis in de-
scensu acclivis in ascensu vult significare cum altum ut
gradibus ascendatur qui ad ornatum ita sedant pulchri
ut cernere viderentur non discernat dividit vestis meo
conturbata alta non stat contingit lunaria t. p. non per
nutribantur nupte lumen contingere quia veste consecratum
erat quia integritatis est dea que procul a coniugii
esse vult unde veste ogmes persuabant flamma vires sic
dicit et cum flatu excitetur unde dicit lunaria luna i
vulba et tangit autem causam quare talis erat coloris
ne videretur rubor nudentis et verecundia contingens de-
missos decorem inclinatibus ut mos verecundantur esse solebat
Baltus angula Band i non adsternit a fluctibus pan-
nos Baltus non augerat nec erat monile detegit colla. Mo-
nile ornamentum in collum. Supera ornamenta brachiorum
que ab humeris usque ad partem brachii nudam extendebant

II

Et hoc est supra Genesia . p . h . n . a . la . nu . Et ipse mar
 cia est ampla maritum co modo quo natos naturali a
 more no abidmo pupura obita coyreta lana fura
 ingro panno relatur ocultatur palis uphurali dicitur
verba fura locose et facta dicta in singulare oco
pal dicitur condimnetum et mariti p no q . r . conia
more palis Sabin In locum havis mariti dicitur
obvoluta . perit nu calaphis admittit ex quibus ad
iamanos ead causortudo transmit bestis qm uastat
Item dicit no conuenisse propinquos . sed cauteos fuisse
Veris auspice i aspiciunt . Ne non dimittit horre
ficam horreum fuerunt non admittit non recepit ga
udia multa dico aspicio non elando Sabin metum
que ad degnandam metum tenet om ip poli carenti
Indis amore . Equis ne pompa et edus et vult imui
civ q no propt vicia bonus mouebat vacat pluit
hug go humani quod in perniciem suam bellum exer se
dora cori non tentata no vacant ichus reueris re
Bue dura dictus re usto uori . Amor congalis in
est quia legittimus et sunt duo in carue mia Amo du
re Zatonis generalis comendat a quatuor virtutibus
cardinalibus . deinde ponitur quidam particularis actus civ
ad dictorem confirmacione ibi non plu . dicit dici i con
stantis unde Galustus dicit q Equi et facilitas . Caro
de constantia laudabatur Ecce huc sequantur per
secunare modum imperanciam intelligit per furem tenere int
Augit pendendam cuius est finem respice agendocum per na
curam re intelligit fortitudinem que maxime est civ
pericula moris naturam go Ecce sequitur qui iustus pu
fat nos nature quam nobis parere naturam . et alys de mori
maris contingentibus non minis curat per impende vi
tam per intelligit iustitiam que est mixta ad alteri
Non per exutim sed ten nudo . loquitur secundum data
Genes m libro et Ecce vita . tamq sciam alys offe
me natum terras omnes tamq meas videt meas ta
quam om . Et per hoc monstratur civ magna iusticia
Epule civ fuerunt inisse fame ut fame pellet in
illud Genes libro codem . edendi atq bibendi finis sit ne
deperit restringere et per re vestis fuit i loco p ro so

Gd

vestis induisse togam. Hircum pilis asperum ang. pil. sunt cec:
ti et est sincopatus ab hirculus more vo. qm. Erat toga
vestis romanorum vestis quereis honesta. qm. romani de
cibus de a quereis; a romulo magni penates loco magnam
domorum erat hic domumque pignus ab acerbis tempestatibus
esset. et dicit q. bene videtur ad filios provocandos quod mce
torem et est sibi natum pe. pce reverentiam maxime propt
amorem singularem. vel intelligit q. ipa est pater eo q. filios p:
creavit Et maxime quia uxorem accepit urbis i. ad voluntatem
urbis propt. amorem urbis ad hoc inducitur q. vel est pe
urbis propt. reverentiam quam sibi habebat romani. et ipa
naturalis amore urbis diligebat ut pe filios maritus int
ideo dicit quia int. maritum et uxorem videt esse maius amicitia
na. inibus alijs amicitijs nam est triplex amicitia s. vti
lis delectabilis et honestus sed omnia hec tria concurreunt
in viro et uxore est enim honesta amicitia quia iuramentum
sacramentum est est ibi utilitas propt. adiutorium et est
ibi delectatio propt. actus venereos ideo autor volens signi
ficare q. ipa ipa maxime amicus erat dixit maritus iusti
cie de iusticia legalis intelligit quem omnem continet dicitur
et ideo ar. videtur. iusticia preclarissima est dicitur ho
nesti rigidi quia est vltima dea difficilis in communis publica
bonis voluptas delectatio sensibilis non deest cum subire
psit subintravit preteritum de subrepto inter trepido dux
rat supra pompeum q. urbe fugisse. int. narrat quo int. et q.
nisi gentem suam secundo gra. huius describit italiam. de
primo q. pompeus fugit capnam gentem q. suam per op.
pida bene iuncta et venientem aetate abstat et potius
nisi per loca montis appennini et ideo de secundo q. appen
ninus extenditur a supero usq. ad inferius mare et vocatur in
fem. proximis pisis. superius aethiops. vicini. dicitur
aut. superius quia dicit septentrionem que superius pise et
dicit eundem montem fontibus magnis pleni qui sunt flumini
oem. cum pates quorum fluit in indici alpes undiq. se
miores et q. cum montis partem incolunt vmbri mareffi
et sabelli totam q. italiam. Eundem q. una parte eius
montis et flum. per galiam alim extendebantur sed nunc
vixit illi. Et pars eius cum pluvio in galiam per man
sit que flumina inde decurrunt sic patet in tra. Et
Nota italiam ab una parte claudi alpinus ab alia mari
hic q. forenam foli quereis quod in medio latum est et q.

maior enim fuit vis aque in aritudine quam caloris in excitando quod
alibi non contingit et dicitur Hippocrates libro de humoribus quod hic
fluvius augetur in ortu anni propter liquefactionem mundi. Secundu
autem quod in ripis pascuntur calores tempore populi succum quendam
exudant fixis coactibus que in aquam cadentibus cadentes in
gemmas converuntur. Ita quod fabula est ficta et doctores fto
ris in eas arbores sunt converte. Nam Historiale est quod quidam
fictum filius pascit ibi perit filius. cuius proles in luctibus
defecerunt quare ille imitatus sunt in arbores. eo tempore quo
fictum est exinctus. Idem fictum Erigdamus vocatus est a quo
exincto ibi fluvius nomen accepit et Erigdamus vocatur
idem dicitur et pascus quod fons sic f. vocato dicitur cuius et dicitur
quod tribus fontibus quorum unus vocatur pascus. Magnitudi
nem denotat autem cum dicitur cum non minus nilo. Si nili
diffundetur per planum Egypti et per arvenas libie. Nec minor
Syrus nisi quod in Syriam conveniunt flumina multa. Si
cudum quod Syrus qui est Danubius dicitur quod magis famosus
aliquo fluvio Europe qui per Alpes vadens gentis nomen
mutat dicitur a regis Germanie recipit in se. Sexaginta
fluviorum fluit in Basticum pontum sic dicit Hippocrates continere
sic fabula est. Hic fluvius umbraque ripas corona populea
peloris tunc pars per toto ducit diem solis qui dicitur
fuit limite transire via ceronea et dicitur quidam hunc
fuisse astrologum qui de via solis male differunt. Respon
dit quod exaruit aquas per multa flumina que in illum cadunt
dixerunt declina dextera inclinationes terre habemus. Hec
dicitur a Tibereio Albanorum Rege in incipit. Nam prius al
ba vocabatur a colore quem habet vultus eius quod cum ab
altitudine riparum. Sane editor nocturne auris nubes
emittit noctes similes. et ut papirus dicit. Est fluvius cum
jamis et sic vocum non esse quod loquatur de aere per hunc
cum transirentem sed ambiguitatem fuit nomen flumino. Hic
albus fluvius campanie maris. Nymphis agrestibus que la
tuit in eis fuit aqua cunctas dicta est marea. Hic flui
us sic dicitur a civitate Salerni que est Lucanie civitas
et dicitur Salernum a copia Salis. Marea fluvius qui multas
moratur alios in naves. Vnde fluvio et est sensus quod
propter inlicitatem cunctus non sit naves. Hic limes flumine
albus civitatis que non destructa est et ea pars que surgit
in aera ubi aliorum est sol longior dorso ducta ex ducto

II
aspicit alpes denexas pbi subditas frax fertilis umbrae popu:
 lis qui sic dicuntur quia creduntur per quosdam q umbrae su.
 per fuisse beneficio eius altitudinis montis diluvio super fuisse
 dicuntur ut Salinus dicit Maris hii populi sunt quibus
 scyentum morsus non nocet ut idem Salinus dicit ille am
prensus omnes indigenas populos Lucij rupibus non dixerit he
sperum ante quam cum i assignando claudere iudis dilleis
Lucina cimpla Hercules iussit latronem Lucina ibi q
 templum construxit vocatum de nomine iussit ad iunior
 honorem in hoc templo dixit Valerius primo libro et
 capitulo de miraculis. Nam esse in qua ante ad omem
 ventum inabilis est Q exar in arma furus in hoc
 capitulo tra facit autor primo narrat mores Legatis
 contra pompeii venientis Secundo describit condicione
 civitatis italie quum ad favorem primum his duo
 bus. 2o narratur pompeiana praedia depulsa sub lo
 as ibi secunda Tunc urbes ibi 3a gens clausa dicit
 in prima q Legatus furus in bellum humanus sanguis
 facis gaudet ire per vias in quibus obicit hostibus cum
 quibus bellum gerat. nec gaudet ire via concessa. Sed vi
 facta. unde dicit erat possidet fides vias et addit
 q iam maiore erat q ut ante romanis videri vellet.
 dicit in parte Secunda et civitates italie parabant ea
 que ad defensionem bellicam expedirent. fidentes pompe
 io propt amore. Sed cepi ab amore. Et super hoc
 similitudinem quandam ponit. In tra parte nominat lo
 ca et duos pulpos quosdam amore et quosdam vi ut pa
 terit urbes Lucij dubij et duces dubij et antepedi
 fecerunt quia dubij in uno vel in pluribus. antep
 quis dubitat utrum eligat de duobus. go non superfluum
 poterant eius dubitare quid esset agendum et utrum de
 duobus i an cepi an pompeio favendum esset. f. in den
agge agge est rei cuiusq coactio que fit circa
 muros extra ad munimen muros denso facti pili
de abrupto vallo et vallum palorum cantantura et quic.
 quida opida munit ut fosse et similia. ideo dicit abrupto
 fossam intelligens et aptant urbes paxorem et tra super
sup alias urbes muros qui pstant hustum enim
 et vocat clum quicquid iacitur et urbes paxorem paxa

mors

laanig

volunda ut cum mare debet sic intelligi hoc campania q
amare est pompeius mare qd italia est obediens ipi. Eurus
supereminens qui possidet aeternum et Cesar qui habet quo
dam leui credentes sicut aere de fructu cedit et plus qua
aqua. Sed unda vendit nolumus i noctis vendit i
acquirat undam. Et intelligit pce notum timorem potencie
cesaris cui omnia cedebant factum fuit fidem dubiam. for
tuna cesaris et fideles dubitare faciebat ne cogerat eo.
hi tridentes Solus rex ventorum de quo primo Enchidas
di qm fugitur ut tridente i yfiro habente tres dentes
propt' triplicem vitam proprietatem. s. mens' infundere et
irrigare vel imbec' inducere. gens hoc est p' tertia supra
dixit que potest in tot partes dividi quod partes pompeianus
navarentur. Nam primo di de libone 2o de fimo 3o de illa
p' de ratione q'ito de lentulo 6to de sapione 1mo de
lentulo domitio ibi 3a moq' 3a na q'it p' t' p' t' ita
depluitur ante 6a tu q' septima ut te cepisti. Ethenica
gens est undata derelicta est pce fugam libans. et pompeia
no auxilio unda fuita est. Et q' datus q' antiqua noia
no mutata sunt paulatim cuius lib' variatio. simil' no
va suppones causa novi nominis ca sunt ethenica
mo dicimus toschanelam umbrium spoletum osimo
osmo. Corfina vadico finis. umbria his libertatem
quam cesari subdita. pulso terno ab oppidanis nolenti
bus um cesaris exceiri Silla filius Sille no exst' de
illius ea felicitate qua p' qm vocari voluit filio p' ad
uerso in dedicatione pulvis fama varus vicens inlocute fugies
p'ntia diuersa pce partem opidi diuersam ab ea ad quam
hostes aduenerunt. ergo neglecto non curabat de insequen
tibus sed timebat obuiare inimicis quod ne contingeret fa
cit ea parte qua plura et parva ut. i. postquam ale in
litum huc me ad mox aduenerunt pulserunt impetu belli
co profulerunt Auximo opidum in quo erat ille lentu
lus rellitur in belli victor s. Cesar. instat cadentibus
sequitur fugientes diuersit arces in diuersas partes uce
nt gentem suam ut lentulum sequatur. Et hoc quia len
tulus multum pompeianus Cesaris inimicus erat Sallus
dux s. lentulus fugit et fugit pugna duencia multas co
bortis et est sensus q' fugit. lentulus cum signiferis vel
rexilliferis suis milites ante remanserunt et se cesari

dederunt

II

dederant. Tu scipio desceis arcem muris nudatam i muris
 a desceis tibi maximam conuictam quod pubis iuuentis premi-
ssima ab omni bellis et fidelis pompeio educta ab arcibus e-
metu partorum qd etque in galliam bellum gerens amisa
nam legionem de quo facio primo libro dictum est qua a-
mpia etque omni a pompeio adue uinente a muris imp-
travit in supplementum amisse. Et fuit hec legio de qua f'
 loquitur. Sed mortua Julia pompeia iam uidens Cesari
 remisit pro legione sua facto statuto per senatum ut una
 legio a Cesare, a pompeio altera ad bellum partium mit-
 teretur paratis uolentibus que in provincias romanorum it
 aqz subactis sunt due Cesari legiones Et a pompeio in ista
 tra regente Et ideo patet quid uelit dic' parthorum subdu-
cta metu id At te domi Cesari misit resiste uenit ad flu-
 men quod non longe a Corfino distabat ibi qz suos oratus
 pament uimpe' conatur. Quod cesar amadit' opeditos milites
 cum peditibus misit Et pulso domitio Cesare absedit Corfinum
 dum qz bellas instrumentis pararet opidum expugnare Et tra-
 ditur domitius Cesari per suos milites quem itum ipd no
 lente Cesare remisit. p'q' l'ice factus migratus de uita in
 bellum redit et pompeius secutus q' ut dicit Seneca libro
 de beneficiis Cum domitius teneretur obsessus petiuit a
 seeno suo iudiciu' uenire qui cum dare uellet tandem
 coactus presuit illam summam potorem illi q' quibus
 patet q' mortem optabat potius qm' uire Et uenit in
 Cesaris ptatem consistere sic a pugna domiti tota co-
piis arcumdata validis muris tenet se et sua classica se-
nant illud i custodia tui qui fusti olim tuo oppositus in
iudicio miloni pro milone hic milo claudius interstiterat
 et cum reus hominid' a militibus huius pompeiane legi-
 ons iudicio ceptus de quo sup' dictum q' pompeia
 na idne clauscerunt signa milonem immensam nubem
anem que in modum nubis uidebatur ardens acies h-
lis percussis sale arma lucida percussa sole longe re-
resurgunt. fuit autem arma lucida qui secundum uox:
 eius pluvium horrearis splendore importat Et tu grecis
xi talis fontibus in montanis primmo desiderio cane
 precatue domitius. in pluvium omis amem aquam. que
 q' causa perextuandi flume simul fluat ut Cesare tra-
 sive non possit. et dixit montanis quia ortus fluminis
 se ad radices f' montem fuit q' Spum. propt' magnitudi-

Spumam faciens fecit illius naves discussa compage na-
vis cunctas, saluta hostis erat omnia & et. pisset in
moratus in hac ripa que prope et velox est est victor.
ia e qd videtur sibi metaria si illum pte fuit improbi
deroluit decorsum voluit nequiquis quia no perferit intentus
ut Caesar pamine qnd Caesar egit qui prolatus i mo-
tus ad ira calida sanguis propt' immo calefit. unde d'
q ira est accensio sanguinis circa cor propt' appetitum vin-
dicte Conspicit iter vampi omne saluto Salutem Am
ms quando vampi pms qui videtur amnem ligare
dmu ripam tunt stramq Non paris q latuisse. qd domi-
cus facit audacter. Caesar imputat ad hanocem dicus
q illa non sufficit muri Saxphini. sed vult etiam illa
vbi fluvio post agras rubicans quem hansens bellum
manit. Non si q d tundo hic fluvius nino mudo dicat
q alare supce kvram orientis. ideo dicit tundo quo dicit
se retinere non posse in vello fluvio propt' quod nota-
m' pent nomie in herosco pallida semper eram asen.
dix entremm qm paratus est vne levis ad currendum qd
ditus accepit habenas exata sunt lena ut curreret.
Nimbo pluvia repentina cu affinitat lactum pilorum
Caesar gens Caesaris in fi u sta vacum mansione militum
domitij qm inde fugerant in castrum ficis castra liga
minuz q gens saxa vacante in opidum omne instru
mentum bellum sub aug tecto erant armati ubi habes
est appensa qua retroesum harta deinde impulsa preu
tine murens q quo saxa subducuntur Et ideo d' ante q
in modum avichis animalis fecit subcepit substantit aug
presens q subrepto murens medijs usq ad dimidietatem
muri dm subfederat nefas belli quia militos domitij
appetit partis eum captu ad castrum ducunt Aug sup:
Si Non solum hic autore Caesarem supremum dict sed et
Seneca in libro de ira dicat. q Caesar uatus est lani qua
conivim eius tantem et fulminibus hrebatur Et addit
q hoc concitavit infestores eius ut eum non forent. qui
laniem ferre vestirent Et licet domitius fisset ad pedes Caesa
ris provolutus tamen nobilis ferreum i se ocidi optabat
stabat eius no vultu hinc sed recto et minaci. Caesar cogno
scens ait nunc licet notis et oculis dicu intam habe mi:
nere mo. ut ps ps victis q eius venia conceditur. huc
puciscor non peto ne in pactu. quicq victor eris quibz

si quia plures rebellant. In quo ostenditur non metorem timere
Simili quia fugit dreno et a Britannis Et hoc fortiter
multis in rebus. Octavo ibi An vale. quia Equae possit
Septimo co. quia cum fuit ex urbe populus romanus. respo
det hinc dicens. populum non fuisse sed scutum fuisse
pompeii in re militari strenuum. Nam prius erat viri
Et mitridatem et ex omni parte undi multas gentes subegit
romano imperio. Insuper classica pugnam dignum pro si
guator. Secundo sequenti die mixta pugna ad hoc
ut prius sit iustum quia non plures illa concurrent circa
sed coram ad priam liberandam. unde dicit mundus prius
liberatus se. Est cum mundum mundum in una signifi
cacione liberare ab iniuria imminente unde dicitur prius
Eucydos Graecus vobis indicat acenis Cathelina hinc
historum Salustius plenissime auarant de qua aliqua
sunt videre non est in vultu ad armam exponendam Cathelina
in genere nobilis fuit et mores suos et nobilitate degene
rans. suorum prodigis rerum alienarumque cupidus eloquens
multum. sapiens parum. multos sibi familiares amicos
induxit quibus bellum et civilis discordia vultus videbat
cum eis commixti opprimere priam eamque incidere diu
cias rapere nobiles mulieres puellas ingeniososque pueros ad
stuprum pro suis pro sua voluntate concedere. In ea commixtione fuit
quidam nomine cuiusdam cuius vetus consuetudo erat cum filiis
nobilibus mulierum concubendi. sed idem ad moriendam redactus
et filius minimus erat acceptus. sed commixtione in spe ma
gnam elatus cepit magna pollueri. in idemque in inuari
patefacta illi commixtione quam muliere pluribus voluit
ab hoc datur Ciceroni Consulatus cui per ductum filium
Catheline consilia nota erant et idcirco in insidiis quas
Cathelina cum sociis in Ciceronem Consulem sepe moliebatur
non habuerant fidem eventum. ab hoc Cathelina quosdam
mittit ex sociis qui pararent opitum et maxime Reulas.
Idem cum per Ciceronem et in Senatu ageretur voca sit
alia quod in eum dixisset obrogata ceteris curia ad Octavi
quem parabant socii nocte perrexit mandans his qui in
vultu remanserant ut quod opus esset agerent diligenter eo
tempore legati ad Ebernum romam venerant a Senatu
pectorei rethyalibus alienari quibus intolerabiliter ge
nabantur. his pollicitati a sociis Catheline magnarum

de Cathelina
Octavo dicitur
et Cathelina

II

eorum promissione in eorum recipiunt societate; panditur illis
 conuictio ordinata cum pacis factum ipse ipse indicant. Tunc
 rani eius qz pceptis simulant se audios facti petunt qz a leu
 tulo et cethego et alijs principibus et prijs Catheleme.
 ut insurrendum debet suo sigillo munitum. dicunt qz ciu
 tatis sue ad tantum rem princeps alit non fuisse remio
 ueri. Impetrant quod petunt datur qz eis quidam nome
 voluerunt eos ad Cathelem ducere ob societatem fir
 mandam eo facto. Tunc per legatos edoctus nocte dispo
 nit in dias. captiue capti ad Tueronem ducuntur. qui
 rem amem in Senatu demonstrat. Conspicuos comitatus a
 legatis romani edocti illos caput et suffragio puniunt. Ca
 thema aut bello persequuntur in alpijs pistorij pugna
 victus in strage suorum moribus qz inuentus. Et quibus pa
 re qz mlti dno desuras micta fars pams qz furoris leu
 et manus i paratus cethegi exeli manifesti et deprehe.
 si ut dictum qz camillus de camillo et metello viris et
 duabus optimis paratit ibi in sequentibus. ad emmas ma
ros qz venis vns qz similiis emme et mario et eorum se
 quantibus. Quina fuit consul una cum maxio emili de.
 ilo. quod cum illa facerent ipse tamen Quina a quanto
 consul ab alio cui preerat extinctus est. Sicut autem
 Horatius paulus Sillam ducem contra maxianas partes
 plurima p bella inflicissima plicatue gesserunt. Nam q.
 iudus maxiane partes aduersus catulum Sillam ducem
 pugna bello cum emiliu populos inter suscitavit ut eos
 bis acie certatum qz Et hoc facit ibi ut facit catulo
lepidus. Item Sextorius maxiane partes Sillam fugiens
 in Hispaniam bellis pte gressu in arma concitavit. hic roma
 nos pluz fatigant tandem con illum pompeius mittitur
 qui a Sextorio aliquando victus fuit. ultimo victor affi
 it Et se ipse Sextorius a suis occiditur. Item pompeius
 infertur qz Carbonem maxiane partes ducem cum qz plu
 rima sui odatus primatit Et vnt Et hoc tanguntur ibi
ut facit secures Et sunt secures signa consulium. Si qua fides
 aut dicit hoc propt affinitatem que fuerat aut qingnti
qua fides qz in gente te his capris licet fidem te in his
 ante venerare victoribus tamen moideo i dolco vel licet
 confidatis et fidem habere de victoria contra illum. tamen
 moideo. dolco o capre ut mlti qtos numereris. vellem euz

Cina

potius hoc facere Crassum. s. q. titulum haberet de a victo re
de spicio unde sciendum q. gladiatores ab Antioque Lentuli di
fugerunt et duobus cetero et spartaco montem Vesum occu
pant eos q. gladiuz absidentis cunctone facta mox expu
gnant Et breui tempore mag. multitudo collecta senorum
fugitivorum cedibus et vapinis stupris incendijs omnia tuebant
denique contra eos Consulis missi Bellus et Lentulus magna
conrupta eade fugerunt. Hac ellata victoria urbem trepidam
inradunt contra eos totis impetibus omnibus est cecitatum homi
num licet Crassus cum yd pugnas eos pellit et vicit
quos in Siciliam parantes auerere in totum oppressit et hic
Spartacus fort. imitans usus est et deus q. alii q. capta.
capta sex milia referuntur. Et sic pompens Equam simi
lat Spartaco in culpa sperat q. ut similis sit in p. xna
qui Bellum contra priam mouet titulis ludibris. disce fu
gem q. capat Nam parem in rebe optantes q. rebe dis
ficerunt dux q. senior q. ma longido temporis experienti
am fecit. dum milos no illis fu senior m. illud vixit me
lus q. vixitatus iuuenis causam etatem non dum vixisse
pugnandi q. p. xisse doceat, et hoc respondet conueniet
dicto auctoris sequentem hanc ordina sit. Ego asendi co
quo liber populus potuit prodna' cinem Et m. reliqui su.
per m. signa m. signaculum quasi dicat nullus po
tuit esse maior me m. qui populi libertate destructa vel
let d. esse unde q. m. vult amare pompens vult omi
pare rem pu Et hoc dicat volens innuere Equam hmoi esse
Rem Equam q. gallia in germaniam hrasunt futo ponte
super venis qui casti regionis diuidit. q. causa trans
nudi sunt Socii germanorum p. xus amplia treueris mi
serunt. cum ap. bellum gerentibus secunda causa erat ne
ambiorix ap. eos receptum hiet. qui ciuitatis induxerat
ad rebellandum romanis. Tunc Socii cognito euentum cu
omnibus copiis suis in p. xeno fines se repperent. expectan
tes romanorum euentum ad p. xam immense magnitudinis
quibus Equam intellectis constituit no progredi longius sed
q. alium reduxit in galliam partem portis refundens Et fir
ma presidia relinquens ibidem. Narrauit autem Equam in
Astoria suis hoc se fecisse timens inopiam feruenti que
in germania et maxime in suena est Sed pompens dicit
m. hoc cum fecisse propter timorem illius populi. Idem co

maris que est in magno sinu. Constat autem quod oceanus mori:
ente et occidente in mare mediterraneum intrat. unde et fl:
uentus magna quare illac nauigare non potest. Arabes po:
pulus quam pompeius subegit. sic etiam quasi asiam totam
exceptis partibus que fedus maluerunt et exceptis Indis qui
aduc romanos non norerant. Et nominantur hic populi quidam
ut Emosii colosi de quibus fabula est aurei velletis ex:
pi eis que fabula ad abros ovidij spectat. Item Tapadores
Indei ab eo subacti sunt et dicit Orosius quod in ieruzolima
pompeius a parthibus susceptus est. a plebe vero triumphare
pulsus muro quod pompeius continuata impugnatione binis me:
suris spacio exiguavit postea muros ciuitatis euectis missis
ibi regnare Bircanuz de Regno cum fratre Aeytobolo desiden:
tem Inda macth dei non manifesti cum eum gentiles de:
os esse putarent quos intra cognoscent. Inda hoc non talebat
sed verum deum qui fide non humana cognoscitur ratione
vel sensu. sed multos delictabiles voluptuose Armenos
meto Mitridate cum fuerat Armenia. dedit cum pompeius de:
ioto regi qui eum iuuat contra mitridatem. Taurus
populos dictos a monte quid reliquum. q. d. mil. p. b. et so:
cio cum potero. Uocata duos nullo. Quatuor facit in
hac parte primo pompeius narratur Capna dimissa
misit Brundisium consilio mutato de gente mittenda Domi:
tio. Secundo ponitur quedam similitudo super hoc. Et est ta:
lis. Tauris volentibus progre armentis alii cum alio
decebat melius fugit multum quod in secretis locis pascit
qui dum se fortem senserit redit ad pugnam. suo copiosus
ita facit pompeius et hoc facit ibi Taurus ut dicit de sebi:
lur vestis Brundisij quantum ad statum suum ibi vestis est. que:
to pompeius mittit suum flum pro diuersis auxilijs acquirendis
et Senatores mittit in greciam ab eadem causam ibi go ubi.
clamore qui secreti se optaretur pugna manura festina.
pu. p. m. s. p. e. qua pompeius promiserat dicit mandare. non quod
petunt milites signum belli metum in suis. refere non multum
agmen iam victum fama e non nisi. male respicitur facto
quod melius est fama discrimen accipere hic pro periculo
permo etamine quia futurum est secundum quod. ab armen:
tis longinquum. Nam quod prope de quod solum suum vacuos
armentis impastus in pascua armentis recepta voribus ac:
quisitis qui boni maxime. sunt in eum exussi moti tunc
palpe palmaria taurorum de quo dicitur esse toros dicitur tauri

II

palaria. lectos victor pro victoria sperat in palaris in loca
 pluvosa et montuosa trahit trahit agmina gentem signat quam
 pompeus et vespasianus trahit trahit relinquendo Responsum italiam
 Orbs est de scribunt Brundisium Brundisium go qd Egeus co
 actus cum filius suus Thezeum miter in Arctam Brundisium
 portus qui in illam acciderant coram ut traheret mino
 tunc deorandus Cui singulis annis septem attamen
 res occidendi dabantur in vltionem androgi filij Regis Mi
 nois qui mens attamen talis dederat legem sed facti
 one fidei androgi victor coasit ea qd post attamen hie
 runt occiso minotaurus sed quidam qd post Thezeum oblit sunt
 precepti. qd ingra vela non referrent Si Thezeus coasit.
 per. perit Egeus precepit. unde hie ingra vela apparet
 et videtur filius mortuus se precipitavit in mare quare illi
 timentes obsecravit thezeum Huc fugerunt ubi porta Brundu
 sius constitutus. de. aut Brunda caput ceni. unde Brun
 dus et simile est ibi cum est mons in modum capitis ceni
 in quo cunctas sita est unde procedunt duo colles coribus
 ceni similes ut quos claudunt mare Dicunt dicunt arctus
 profugos argumentatur locum esse tutum que profugi ele
 gerunt coropie dicuntur attamen coropie a rege suo co
 rope ordina Brundisium sic. Augustum Brundisium Responsum augent
 se in arctum producit Brundisium Brundisium in copora et vo
 cat Brundisium Brundisium que extenditur intra mare in qua
 Brundisium est. claudunt Brundisium Brundisium coribus flexis mon
 tibus flexis in modum corum ceni ut dictum est in Brundisium
Brundisium Brundisium. et tutus ut. facit arcus que minuit locum om
 modo ut ibi mare sit quietum. vel legatur Brundisium Brundisium i. hie
 his fauibus. p. insula no exapiat valentes coros. Brundisium
 insula obiecta ea parte qua flat Brundisium Brundisium reddit locum tutum
Brundisium Brundisium montes quos vocant Brundisium Brundisium fune. i. an.
 horis non fremite fixis. hinc cum funes tenuit. Et tunc
 secure sunt ibi naues propt. portum quietum. Brundisium Brundisium
Brundisium Brundisium est apertum Brundisium no clausum in Brundisium Brundisium
 Gen arguit locum esse tutum. quia quibuscumq. est intra ad
 loca vicina ut est Brundisium Brundisium Brundisium Brundisium Brundisium
 tempestate fugiunt ad hunc locum tamq. tutissimum Brundisium
 gens extendens se Brundisium Brundisium Brundisium Brundisium Brundisium
 mare adriaticum dictum ab adriana Brundisium Brundisium Brundisium
 tunc Brundisium Brundisium in Brundisium Brundisium Brundisium Brundisium

fides
 fides

in calabria qui imminente tempestate cogitavit quare multa
timere a navibus ubi nullam dicit in hac parte qd cu
m pompeius de rebus italicis desperasset nec putaret se
in hispaniam ire pgsse tamen propt' longinquitatem tunc
propt' difficultatem itineris tunc affat' & pluribus filijs
cum. cui erat etas feni ex i' maior etas. erat ei nome
sophus Et precepit ei ut vadat in recessus i' in remotas oc:
his parte p'v auxilijs ut ad eufratem s. ad loca que
molebant parthi. ad nilum quem incolunt egypti & abij ad
alios qui olim exierunt purpuram ut redeant in mare &
quo olim amati fuerunt. adeat reges pharices egyptios tigre
nem armenie Regem. hic per se cum romanis bella gessit
mitridatem parthum pulsam meribus suis Inuit idem a pom
peio bello pectus post victoriam mitridatis videns se au
dare maiori supplex ad pompeium venit corona qd de po
mpeio se ante pompeii pedes recit. quem ipse pompeius an
se rurs' passus non est sed coronam capiti repone' iussit
creta qd impetratis rebus cum in p'stium statum vesti
luit Et sic dicit valerius Iudicant pompeius pulze
reges minor et facere qd quare rex pompeii beneficio obi
gatum inviolatam amicitiam cum semper amicitiam re
tinebat hoc dicit Digivium qd inuenit. monte ut
pompeius ut arma pharices filij mitridatis non relinquat
nec populos arma in strag' quia maior & minor est acrimonia
nec gentes ponti Insule cum rex fuerat mitridates lypho
ab x manis gentes de zaria dicta a monte lypho. dicit
q' gentes p'fice in qua palus meoris est que ad co fortiter gla
riatur ut illac atque ex cunctis ab ipis scitis. unde dicit
dense quore i' eius pluvie coacta. voluit multa sub ore
intare comprehendit ut erat ad omnes gentes ab eo domitas Item
dicit vos consules qui signatis flos i' libros annales In
omnibus eius septuaginta publicis ipse in principio anni co
sules conferrebantur sicut Nunc pape & imperatoris nota
imponitur in Epitome Et terras macedonij que sunt in macedonia
in qua vult eos nanas partes dum gens non
sunt guerram agitari at unum patiens Redit autem ad
narrandum de tegre Et sex facit pennis scribitur tegre
furiosa ad bellum sollicitudo. 1° tegre intant secundum
obsequio concludere. 3° consilium et acta pompeii descendit
quarto gens tegre pompeianos invadens Et nocummentu
invadens illatum. quinto pompeius discedens Et tempus 6°
discessit sexto reddit autor causam quare pompeius est a for:

II

tuna patena sepulchra premantur. Et ibi ut videsus 3^a pompe
us tellure quta go hostes. quta rum phidum. Sexta quereit
indigne dicit in primo q Equae affiguntur i m^o sequitur
atq premit vestigia poci In quo vadit pompeus. vadit ne
insecutus cum. ne inposito alio aliquo tempore aliquis
fata intuerent de eius p^oritate. dumq^o aliq^o contenti foret
tot opida cepisse pulsis hostibus. hinc m^o videtur esse
dum agendum aliquid superet. Et n^o sapient^o agere equa
rem. alius euz sunt vires et maxime in bello vnde Etacius
quas voluit gradine vires. vnde Equae dimissa roma quecap^t
mudi erat quam defusa capere eximabat. vnde dicitur in
vadit quia actum erat pbi sine ade bellum si ibi pompe
us opprim^o potuisset obstent claudu modis magis
pandens paxorem terre et eius materie vondas maris a:
dit in mensum assus labor per ypalagen inmens labor
redit in vauu ponto omia deuorante Et arcus misceute
adco adco ut ibi terra n^o videtur. Anger^o Et ari
debat hoc sicut si celus cum mons magis altitudinis mte
reue in mare egum cuius nulle vites emineant prop^oilli
us altitudines maris vel si gaueus mons interetne in p.
fundum. auerit lacus p^oritus stagnantis qui est totum
p^oritus fundu carens. q^oritum ad inuencum m^oam. Ergo p^o
qn nulla moles tenit sua pondera i postqm nullum pond^o
magnitudine sua fixum. scit ne diffuerit vado in mare
Tunc accepto alio consilio nititur mare claudere agans tra
sibus in cōstium pante. super construntur tudes. Et alia
mupima quibus posset opus tueri ut ab insultu p^o
pericacem narent. tui reddantur. deinde ponit similitudi
nem super hoc. q^o hie pons similis fuit ei. quem xestes
construxit super hellespontum. Scendum go xestes p^orit da.
cū dum bellum a p^orit causa grecos suscepitum exqui
interetne spaciū q^orit m^oam in apparatu belli consumpsit
hic ampegant in arduis m^oam. xematoem dicit.
euz m^oam habuisse dicis centena milia m^oam quare
dicebatne regi p^orit adulat^oes suos. q^o ut flem^o tante m^o
altitudi ad p^orit sufficeret. no vne non campi tantaz
caperent gentem euz q^o datum non p^orit suffic^o ad de
ndam greciam. Sed ad inuadendum totum orbem terraz
Rex duo fuit primo pontem p^orit super hellesponte constr^o
xit que est m^o s^oiton insulam asie et abdon insulam
europe. 6° fudit montem atheu ut p^orit euz m^oam

scissuram immisso mari navigari possit. unde Invenialis re-
latus ait. hoc ei faciendi duplex causa erat. vel si-
erat Nam sepe graviter fluctuantem timebat Hellespontum. Et
ad exitum transportandum ad recipiendos libere comestus
minis velle erat tumidum superbum Nam pedes super
mare ibat per loca montium et sic videbatur vim scissae
naturae admonit admissit europam asie ponte tanges e
as seston abito. Haec enim altera est asia altera europa. no-
timens eueum et zephireum et hoc erat quia non currebat
per Hellespontum ire. quia ab aschynagora sit exitus ito
dicitur rapidi cum idem xerxes fecit vias et valla i. velatas vi-
as per medium athen. per quem scissum mare misciat ibi q. tunc
a ventorum impetu navigabat. per hora ad optatus compa-
radus casu nemorum plus cessis retantur ora obstruit
terres trinit quia super tremendum videns periculum et mte.
deus exemptione discedere plures naves naves suas misit
ad hoc opus. missa. et accensas faces volatus manu
fecit et hoc ideo ut presenciat qualis fieri pot. Et ut
separiam minis tanti reddantur se discedere volente. tu-
dem volens ad fugam intendere omnia iubet tacite ad mstra-
vi. et vi nam faciens saluus recessit per quam vela
gens de suis que pergit interea ab hostibus et dicit su-
per hoc frontibus sicut cum pompeius brundis ita
ham vellet instante a trago cesare consensuens classe
quasdam vias obstruxit aliis interea fossis sub q. fudi-
bus actibus a humo concoxit quasdam aditus qui ad po-
rtum frebant strabibus stentis indensum ordinem ingeti
mali lutatus est quibus perpetratis ad speciem retinende ve-
bis varos in membris peritantes religuit eternis copias
sine tumultu prodixit ad venas. cum navigantem max
peritantes per hincera nota digressi primum navigis inse-
cuti sunt in quo patet q. et alia cuncta opus quam hi-
cum evaxat compressa clausa tel nova ad quam no-
inter venerat vel terra quam ceper adduxerat in mare
angit cogit coactus est cogitare cureis modis quibus
conveniens. Nam cura dicitur quasi cor venis spargat
bellum bellantes vires pleno noto acte duce tensis en-
dentibus fimbis per clausura maris per mare a ce-
sare clausum discussare sulo ma. edificia separis Et ba-
asta torra terra sa. la. q. ut volata fates multas
in multas partes fixas quod fit ut melius conveniant

fortuna et sic facit Brundisioses qui fument aperi cui
fortuna fauebat poterit ora fleri potius per cetera sup
descriptum locum signat hec pudor pro una mēte recte acci
pi pē sic pro pudor. et est vox indignationis si aut pudor
sit dicitur pro se sensus est ph reverentia qd et parva vi
ctoria qd pompeius aufugit augustus hunc artior cuboi
ca mda que crederat chalcida mittebat pupes in equa
Est aut colas cunctas cuboie regionis ubi mare artatne
cui comparat hunc limite i hanc artum nam hic s. in an
gusto limite hesare remote sunt et ex opere manus para
tas clapp gens que debebat transportari. pillas vultis mē
clappa est et ad pugnam cogere hunc mare tractu est.
Co in altum pugnatum est in terra et pegasca comparatio
est qd sunt pompeius abuit amissis ultimis curiis Sicut la
son amissa ultima parte navis sue quando init raptus
amcam velle. dicitur cum poete qd terra mundus qd homines
nomē ut per mare cepissent vult quosdam lapides super na
vem iasomis ultimam partem navis scindit sed ipse cum ali
a parte latus evasit. de quo antecellandianus dicit qd fuit
vina mores quem tamen post hunc casum nō amplius
vult sed secutus aditus per ea loca navibus fuit. unde
dicit ferre et anaphe mores intasse vinam et i addit
domit simpligades et nova posse iura ph cūctis faciles.
Iam pupibus herent et muni didicere semel pegasca a
monte pegazco ubi fabricata est liancas cunctis lapides a
regionis dictas sic simpligades nō proprie nomen co
vū lapidum pontum manem sine navibus argo nomē
navis unde dicti sunt argo nante pēi iasomis minor
minorata pupē ultima parte. subducta est montibus sepe
rata a locis illis in quibus hoc recepit et simpligades redit
statua redierunt lapides illi ad locum a quo ceciderant
mari revertente eos Iam phibum temporis descriptio. s.
qd iam quasi dies erat calor coi et heris non idem est
cuius quod fuerat in nocte monbat phibum vige suos
equos impellere alba lux non dum rubet adveniente die
primo albet etiam in oriente deinde rubet plumpha flexi
boete plumstrem mē diem vultur huc omnia sunt si
qua adveniente diei hoc tempore dicit pompeius cum
navigasse cum omnibus suis. sed non cum eadem fari
na quam habuit quando piratis vicit. videtur eiazum

hoy. dor
p. 17

2083-1

2. m. d. m. g. a
co. p. j. p. m. e.

2. p. l. e. y. d. 5

III

causa fortuna prosperitatis quas pompeio tradiderat
 quoniam tunc quiescens retrahit modo manus queritur indi-
 gue in indignum ut pompeius moriturus carcat sepultura
 in praedicta. Respondet lucanus quod cum fortune nefas contra
 pompeium intendat. scilicet cum vimam amorem. Idcirco vult quod hoc
 nefas lateat in remota orbis parte. Et quod romana tellus
 faciat innoxius a sanguine. *Quintus Iusti*

Tertius

Potulit ut classem hic tertius libere conti-
 net quod capitula in quo narratur disceden-
 tis pompeii somnium futuris cladis praenuntium. 2o
 Aeneas promissio provisio certa semmenti copia in italia
 am inducendam. 3o eiusdem reditus in urbem evaeii spoli-
 atio 4to auxilia pompeii ad ipsam ex dno advenientia
 totis 5to bellum apud massiliam a Aeneas gente
 gestum. 2a ibi Aeneas ut emissus 3a ibi iamque et papas
 quarta ibi nuda magni quanta illi ubi deserunt Navigium
 cum primo dimidi. primo describitur navigatio et deinde
 vult navigantium. 2o somnium dormientis pompeii. tertio
 ipsius somni a pompeio spectata cominatio ibi 2a litum la
 dicit primo quod flante austro naves velat movebantur
 ad romam mare. cumque omnes naves eo quo eis iter erat
 apperirent. pompeius tamen solus retroactum italiam pro-
 spectat a qua discedat magnam ipsam remissum tantum
 igne spectant quoniam caecumen montem nubibus tectum
 et montes rantes videbantur. dicit autem subis aut
 quia res a longe visa dubitatur quid sit. aut quia quoniam
 quod videtur quod non. Describitur pariter dicit quia dor-
 mienti pompeio apparent iura in somnio sub habitine.
 atque qui videbatur se duci dicere. post bella civilia inter
 amicos nocentum. dicebat ad pedes infernales preparari pro
 morituro bello civili. dicebat tamen fortunam pompeii mu-
 tatam postquam cornelianam duxit uxorem. Nam se a fu-
 tura nocte ad molestiam inferendam amori cunctis et pom-
 peio. induit hoc idem cepere faciente. addit ultimum quod po-
 peius reit finis post bellum civile. In quo nuntiatur ei mor-
 tem de terra pariter dicit quod quoniam somnium hoc. ei clades
 nuntiaret. tamen cum maiorem assumpsit in bellum. dices
 non cavendum esse de somniis. In quarta dicit quod erat cum
 prius quo sol occidebat cum ad keram venerunt. Sed non dicit

Elp20

fata
pari

p18

ad quam venerunt. hanc. sed exequentiis patet eos ad terram ma-
cedum venisse deinde transisse in epurum que pompeius generadi
belli sedem eligit Julia uisa tollere pro attollere per vim:
ab hiantis aperientes se qui ab inferis venerat sepulcro ac-
cuso accusis inibus cuncta sepulcrum Ego expulsa sedibus eli-
zib et campo piorum ambo idem sunt Eligim cui campus
est piorum vbi bonorum amē habitant secundum fabulas
poetarum. Idco ant Julia pellitur quia cum pompicio man-
fuca est. cui propt bellum civili dicit parare locum ut
amās nocentum vidi remendos tenetes lampadas quas qua-
terent meis acris agitant furie ignis suos horum acris ut
fortius accendantur In quo volē significare corum magnitudi-
ni adusti flavij infernales fluminis portitor qui caro
dicitur nauta fluvius cuius et caron In numeros multas
In quo significat multos mortuos qui transendi sunt Et
non autem mores est que ad aliam vitam nos transire fat-
exantur spacio pa et laxa sunt ad que torquendi sunt et
venturi. ne faxantur i fatigantur propt preparatam eco-
rum tactura i illa de tactura horum de quibus et loquitur
eloco colm camlat lapis trahit antropos occidit. Elco
que colo lanam apparet signat verum preparat latissis que
flat signat temporalis verum durat antropos que madit
signat temporalis verum finem. Nam secundum Salustium oia
orta occidunt. et aucta senescunt. Hec dicitur tria facta par-
te quia nemini parent. quia quicquid est est in tempore ma-
pit durat et desinit. id dicit autem quod dimissis officiis suus
cuncte faxantur rempeudo stamia quid amias erat officium
et in hoc et multorum morum signat omne indigne dolere
Julia quod pompicius aliam dixit. Idco dicit cornele dehabet
in hoc quod maritis suus cornele infelix est. Nam ante
Crassi uxor fuerat ut iam dictum est Lepido aut statim
post Julie mortem. aut statim post mortem Crassi prodiit.
Ant Nam verum est erat cum ad Augurum amnis mi-
licibus datus sit pellitur vocat cam reale. Nam polex
est per quam homo pellitur hecat signatur te in bello
tamen amore cuius vacare non poteris. quia Epur die ego
te in festabo in nocte. Et quia posset ei respondere quod Julia no
habet de his memoriam. quia amē potant etiam s flu-
um oblivionis. dicit pro hoc premissum ad eis ut retor dari
posset et persequi pompicius. Secundum quod amē oblivio est
amē dicitur potant secundum eos qui secut sunt platonis

est quia una in corpus veniens sue obamstetur maiestatis
 et sententiarum quibus plena erat ante quod corpori infort²
obli. xi. Et huc que fuit in rupa letia pleniorum infirmitat²
 quia plene singultus caruit cuius corpore cum est formare
 vocem o magne Inro supplendum. qd nūq² accidit tibi non ēē
 generum quia venia ad me coruclam linguens. Abcondis
ignora affinitatem et amore bello sed fusta qui bellum
 te dabit michi quous dii supi a quibus pōmnia mittit²
 propt² curam quam de hominibus habent et manū media:
 tibus manibus. s. de morib² quia pce Iuliam que de manib²
 est et superius imagine pompeio mīrata et pōtis ēta
cum meū. Etus suorum periculorum decremne ymagis
veni mē Inp² illud Somnia s. ne cures nam meus humana
 quod optat. s. somniat aut mē qd sensus amor. aut mors
ipā mē quia memoria et defensib² infirmitatib². Dicit cas
 pēire in morte. Nam si sensus remaneret in amā hūc aīa
 esset aīal. cum amāl dicatur ante quod sentit. Et tunc mo:
 us mē esse corumpet tamen secundum veritatem fidei hoc
 non est verum oportet cuius aliquorum remanere memoria
 in amā sepeceata ne consociare sepe meritum percat. Tem
 pus hoc sub comparatione describitur Nam tūcūm dicit de
 eis qd orbe. qūm de qd hinc cum futura nocte plena erit. ne
 qūdo incipit primo mīmi ēta collige videntes fines q
 bus pendent vīta venis deintra ut venis nūngatur vīo
 curam

Quare in egypto In hoc capitulo in quo principale agi
 tūc de Egiptu cuncta fūmētū copiam providentem. v.
 pūmne qm Egiptum non letatum fuisse de pompeio pūfo
 idem qd idem fūmētū amorem populi et copia. et qd inopia odi
 um pēvenire misit legatos suos in sīciam et in sardiniā:
 am ut inde fūmētūm portarent. 3° carum insularum fū
 hilitatem cōpēdat et qd dimissis armis non hūmptū. sed
 cum terrore populorum redibat in orbem. 2^a ibi Tūm pūto
 ut 3^a ibi vīqz fūngitūis et ibi hūc vbi sunt in pūma
 pūctū dicit qd postquam naves pompeiane ita sunt cōnga
 te ita ut vīdēnt² non gloriatus est Egiptū sed con
 quiescit est de discessu pompeii et maxime qd tūm dīstī
 pērat ne vīmē erat tūm ut diffaret bellum adeo cu
 pidus erat belli gerendi ut nollit discessu cūm pūm esset
 relictus de victoria. Et destrūit antea sic Egiptū. Nam
 de hoc sic loquitur Et lucus florens erunt duos dulsa

consilia. Lepus belli cupidus erat. pompeius morti committitur
hassem volebat cum incantibus prohibere. ut aedentissimi duo
vires consenserunt curas armorum exulat ab eum causam q
pompeius sequi non poterat inopia navium quibus tantus
portaretur gladius concurrit commoceret amores suos. quia
us ex suo iudicio proveniunt mutabiles q sunt intuentis pan
simulate Nam romam rediens dicit cum suis inimicis
deplorasse cognescit q qd no potuisse hic colloqui apd
pelo petita exposit acbitatem inimicorum in tribunorum
expulsionem dicebat de pace cum pompeio tractandum esse q
erat amicus laudaret tamen nullis legationem sune volebat
nam hasse a pompeio indicatus erat qui in urbe rema
seerat. ex his go duobus si pacis desiderio quod ostende
bat et copia actuali provocat acquiesce gratia populare
guarans faciens erat. moneta i mutaciones ascent abrat
Sicut dicit Casiodorus totum solit fumes continere. ut
suum possit necessitatem expleve exit metus novus conice
cuz dicit fieri si qd dny potius alimenta conferunt
populo. populus accipit metum hoc quia timeat ne ta
le bonum subtrahatur ei. unde quida auditur aristoteli
cum vinitur ex alieno. sumptu pane in vtero liber exis
plebs antiquitus dicebatur hoc plebs. his pro po
pulo. sed plebs pro etia Lucio Sacundus Quenonem
cum tibus legionibus a cesare missis. ex pulsi Cartho
nem ex sicilia Sic etiam salernus populus cottam de Sar
dema Sicamias hinc insule sa sunt nomina nam Paneria
dicta est propt' heia promontoria. s. liberum pacum et
polorum dicta est Et Sicama a Sitano rege. pg ca sicilia
a Sitolo Rege pe itali. go verbo sicamias i sicilia qua
maris sa descript sunt supra tegerat oppemius mons ci
erat continuis qui no de polorum et aduc magna maris
cum semp ante scindat ant obvenit de ca terra medias in
he polorum et oppemius Attora terra que maris subitane
repetant confinia tunc montis repeto confinia videtur. si no
videtur maris terra discooperata manet Et sic videtur terra
continua. sed mare infert ab illis sardos per dime
strag lindat utramq insulam siciliam. s. a sardiniam a
seclitate dicitur q de nulla terra romam de frumenta ps
portabatur ecce no ex libia que tunc seclis est cum pluvi
ab habet cum assat auster. et flat boreas illuc ducens
imbres. sicut auster ibi fortis inde auret cas ordina

III

sic etiam nec velle tunc complere hesperum nec romana eo:
 vera quae ille insule. Etiam libe vix superant cas obere i
 habundantia glorie i tunc cum glorie quae libe nolit amur ma
 gnum i se hilem cessantibus mure et borca argente mure
 sub medius axem epusis mureibus. nec ibi sunt. Dicit in hac pte
 qd his actis romam redibat parum summi lms cui civitates
 honorem no faciebant ei obvia eximies sed vultu pexat.
 si tacebant de quo etque gauderet potius quam se amari
 tamen multa muredo nobili pcedit honorem triumphi. ha
 bent et multu apparerent archo subacta subingata scri.
 cum vident mos triumphancus erat ut qd intrabat in urbem opi
 sa montes flum et similia metallis sepulta. et citius vi
 ctorias fieri faceret ante se et duc. Duos vultos occa
 no propt' britannos nobilis gallia cisalpina que nro de
 lombardia de qua tullius dicit qd flos erat romani imperii
 filius britannus se colore murebant ut horridiores viderent
 in bellis pcedit triumphum. propt' triumphum sibi ducga.
 Et tunc bellum de mure. quo multa acquirit. s. hispaniam yta
 liam egyptum. regna furiatis. libiam vultu iuba. Et dicit
 lucius florens qd etque pposit sibi absenti decem alium
 consulatum quem ei decem tibus decernebant. sed negatue ei
 dicitur euz qd vultu pectus more maiorem ille con pbi de
 creta dari pposit et nisi in fide non permaneat dicit se
 statum no de dimissum. cui nec consulatus nec triumphus de
 cedatue. sed in eum tamqum in hostem decernebat. quia sta
 bunt armorem prima acris exude unde utum triumphum no
 ad amittit sed distulit cum p victorem triumphans ingressus
 sit in urbem quatuor triumphos ostentans penum de gallia
 secundum de egypto. 3o de furiace etum de iuba et ma
 ius subactam qd ostendebat hispaniam

T am qd precipites In hoc capitulo qd facit primo autu
 pbit vram loca per que transiit. 2o vultu vlt que
 dix romam videt. 3o qd co ingressu in urbem maxime murebat
 decernebat ei quicquid pectat qto exelato crucei ibi se
 cunda se future 3a sic fatus et vultu quarta tñ qut in
 dicit primo qd superaverat i transierat arces pira ptes.
 altus unde postet precipitem summi vltima magna fieri
 aresis opidi dicti a se co quod qd aresis i iupit' hoc
 fatus qui ibi tacebat et qua ma vlt i madida palu
 des dimidebat pontinas quia int cas erat et qua qd int
 ad alba furiatis honoribus ibi euz consulat officiu assuue
 bant et qua sunt regna pthre diame Cum agamenon

Gallia + hispania
 et lombardia

Agamemnon
et effigia

namque vellet ei et obisset hoc propter ueneremur quod
Agamemnon nemini ei consecratum occiderat poscentibus sacrificiis ut
ut dea regio sanguine placaretur Effigiem Agamemnonis pla-
am greci diuine imolare parabant. sed ad sacrificium adla-
ta est creta. Effigia a diuina in Cithiam est dilata quod
in sacrificiis suis precessit. Cuius dum in hoc agere debeant
dus a finibus et ibi sacrificare debere secundum consuetudinem
regionis qui acolas imolabat Effigia sic sagitta accepit ydo-
lism diuine Et apportant ipsam una cum sed in Italiam ve-
nit in arciis in ipso romam militibus decem. Ibi se fatue
dicit cum miratum visa verbe et dixisse se non uidere pro
qua prebe defendenda pugnaret. ex quo roma sedes deorum de-
secratur Et quod fortuna precepit roma quod populi quoniam non ve-
nerunt in ipsam pugnaturi. statim eius capta esset exquirit
pandus dux eam regeret. In quo pompeio deprehendit Cesar. et
dixit sedes deum pro deorum prope nobilia Edificia unde Ca-
podocens tota roma miraculum non coacti ex quo exasperat
huc dii melius fecerunt eius gratia deorum quod contra furor
pactorem non mouebat. non institit in i contra aras regio
nos ut purmata rex populus se ductus ab armis quicquid
frequenter in quibus armorum penninus populo de pennina
Regione que dicitur se quia appennino membra sit qui cas-
as istalia diuidit et getos multos datus datus sunt goti
cum pboles et nominat hos populos quia proceri esse sole-
bant et odire romanos Gie fatus et verbum dicit cum in
gressum in urbem hepidam. causa hepidationis erat quia oc-
ciderant quod urbem incendere templa vastare Et sent omnia po-
tebat ita omnia fieret que ab ira fierent. quare nulla
alacritas nullum spiritum sit per romanos Cogitue sentit
conuenire in curia aqua consules pretor alie quod dignita-
tes ab erant Et decernit senatus romanos dignos pati quic-
quid Cesar preceperet. si ut lex sit quod ille uelit. Sed Cesar
uidere censuit quod non uideret roma pati attenta super
facta nam creditur quod sit raptores membra domos edificia
rome cupit quibus alie i funereis quibus corpora urban-
tue desuetudinem ita putant quod hic urbis funis moueat
Et quod sit sparsurus deos violator deorum et prius non sum-
mare pro simulabant omnia angustia facta lecta morbo
maiorum erat inspicere per amina que felicitatis sub novo
principis sunt uentura nec autem angustos ad iuuuabant
bona omnia. medum illa esset bona. nec facta uoce sent
sit per sanorem. ut dicatur uinat cum mors op fatue

113

uel certe opes paucis minima reem appoſitum. Dicit opes
valem rem quia ut corpora composita ea que in amata ſunt
ut metella campades cupides tenent infimum gradum. Item
proxima pectus propt' aliud et nō est pax ſe in 3a parte
ibi prohibens dicit. metellum ſe locutum nō apparet tam
pā hē. niſi appetito latere meo. nec opes auferre niſi pū:
gine meo ſiſo. Sed ſpero te adeo propt' huc ſatis puniri ſe
punitus ſuit Crassus nec verendum eſt propt' hanc turban
quia ipā gaudet ſolitari ſpectare. nec eſt qui rem publi:
cum defendat. ſed hē non debetis fieri quia te nō cogit
neceſſitas. cum gerat bellum quo multa acquiruntur tri:
bus statue meat cava voce ut audiri et intelligi poſſit
moerit deos ultores non dix doerum in que ſeumides di
cuntur aput inferos ſcunt crassum bella noerit audē de:
devant ſua pelia tribumae dignitat et noſt dix q
dederunt ſena pelia Crasso in ulōrem tribuni portans
contra quam Crassus egrat cū no cratio ſolennis quia
noſt ape proximā ſe pūdicam egras paucis quante i nacu:
e in pax nam qz non ſcuntur vapine ut in bello non co:
qu te ad ſpaliu i ad vapinam et legunt quidam dix tribū:
niciu i dec tribunorum qz tribunis ſuerunt ibi ſūis ma:
quam . Dicit q ſequē ita comotus metello reſpondit q
ei non continget glorioſe mori ut imaginatur quia ſe elig
mori non poſſuet . nec eſt dignus tanto honore ut ſequē
uſcatur in eum . et addit non ita ſore iuxta magna cu
parentis temporis uoluntati q ſi legēs vellent a metello ſcūa:
vi non magis vellent a ſepare auferri . cūq propt' huc
tribunus nō concedet reſpondit ſequē militum cuſos q ſi
gūſcunt cum ocidendum eſſe moris hampſi eo q pro pa
tria . hanc i non honore uultus huc dignitatis quia tribū
nis huc ideo dicit quia nō ſcunt parentis magna uacū
ut indemus in campis luta libertatis deſcimus loquuntur . con:
gus dix . tempus longum ſe annū uacūare totū auſe:
vi et ſene dicit quia potestates ſcūti legibus eſſe uolūt.
inde vultus reſſentem anaxaret legēs ana arancium
tas comparabat . Nam illas uacbat in ſumiora amalia
reine uacūora transmitte . Ita ſuiles et pauperes con
ſtemgi dimis et preparantes non alligari . conſtruit ſe
ut a legēs reueit voce metelli non uallent tū i in
qūta parte dicit ibi Ann cotta dicit q cotta ſuaſt nie:
illo in diſcederet a libertate cūq umbra ſcūatur cū
quis patent obedit . cum etiam ſcūti me uſauerunt . nec

Amphisa regio misit naves phocaeas phocae. Lintus est
 unde nomen Regionis et civitatis tetigit. Scopulosa terra et
pauculus desertus utroque iugo misit manus pauculus si quid
 habet duo iuga. scilicet Luceam et usam unde si Lucea misit
 et pauculus est desertus phocae iugo iugitue et usam misit et
 di. scopulosa i montuosa. i. aspera Boetii dicitur Boetia regi-
 o os hanc causam se dicta dicitur Cadmus Agenoreus filius
 Europam prorem suam exproptis genitoris quaerit quam
 impius repuerat nec cum invenire possit patris iram timebat.
 egit quod et bonis secutus vestigia secundum doctores si
 bi dicitur ut ibi sedem ageret ubi illa recumbet et nomen
 bonis cum vocavit ibi quod Tebas constituit ubi nati sunt
 appollo et heracles maior Thebanis. Eius Regiae partem
 cepit filius dedit ubi tenet dentalium tempore res
 pona dabit idem dicit agua fatidita Simili in ea regi-
 one predictum est cadmo de morte sua. ut di. Ovidiano d.
 su serpente spectans. et su spectabilem serpens dicitur
 civitas quam cadmus fecit pescis manus pisa aliam civitatem
 ornamagi regis alpheus multus aquas populus Sicani-
 sicili pce aqua alpheus fluvius ab eadem civitate fluit
 ab oriente a terra et labitur sub mare et ex greca in si-
 ciliam in 6 transit. Idem quod cum archusa fonte misit huc
 eadem unde dicitur in Bucalio. Doris amata sunt non
 huc misit andam. quod antem sub mare transit in sicili-
 am opus ut sit alpheus. Et hoc depressum est. quia hoc
 quo equites fecerunt ludi apud montem olympum. qui dicitur
 olimpiade multa spectacula annuunt. videbant in eum
 flum. propter multitudinem gentis illuc concurrebant. Eodem
 tempore de fluvio qui in siciliam exit eadem spectacula quae
 videbantur. Unde depressum est huc et illum eundem esse. et
 in hac tangit populos de macedonia venientes in qua olimpi-
 mons est. cum sumus cecumey mites operdit altitudinem
 sua. Hec eadem regio vocata est pennis Enathia a Rege
 Enathio cum archas liquit menala macedonia promutia
 cum menalus mons est. Et in pleneat declinatur me-
 nala nent gentis heracleam oetum deus mons grece
 ubi sepultus est heracles in quo hactenus est a quo deo milites
 ad pompeum venerunt. Treproh et deiope non notificant
 nisi anoni proprio potum populorum unus pstinat deile
 nomen civitatis petres iudices auguerunt quercus alente
 olim iuxta dabit illis responsa. ut quercus montis thao.
 in factis cum quibusdam sacrificijs ibi audiebatur vox

de quercibus

Chamae freg

III

de quibus respondens Sed dicit quidam qd Sabantur vicia per
calumbas accas nro talia responsa iam tempore antioris appa-
bant. Nro dicit Silenus Et qd hic locus in Epico Nam Ca-
onia dicta a Caone filio periam quem Eleusis fratre eius
insacit' interfecit. Qui p'ca in hac regione regnans. Eam ca-
oniam ad feli' p'fecti solaciu' nominavit. que molesta dicta
fuerat a molofo filio p'cei. Scansit totas attenas q' os
attemensis in auxilium hinc. q'mus delectus supple. fuerat per
greciam Et vocatur delectus vocat' ad militiam delectorem. Na
delectare est de multis eligere. Eligebatur nam qd ad militiam
viri robusti de quibusdam archibus et virgibus docet. Unde
acem acemorum vici p'ami. Exigne p'p'ca tenet navalia
i p'actis p'p'ca p'p'ca consecrata ideo remanent ibi p'ami
quia in auxilium p'ami ducte erant. atticus in archadia
fuit que vera est grecia. Hec fuit civitas m' abecallu'
acem' p'p'ca m'itex. qua m' grecia sacens habuit. Et
dicit ydoens libro Ethimologiarum. Et ob hanc causam s.
p'p'ca studiu' de' ca Civitas p'p'ca consecrata. Tres car-
me p'ca' credi veram salaminia i m' credatur se esse verum
Salaminia. Et est actus grecus a nro her Salamin' Sacend'
qd Tenere p'ca edam' toram' m'vius p'ca p'p'ca aiais
feli' sui mortem cum non respectu in Regum. Expen' p'ca
rexit ibi qd quam candidit verum Salaminia a nomine anti-
que p'ca nominavit. deinde in galatiam profectus est. m'et
qd dicit qd m' fuerunt de vera Salaminia. non de illa que
ad illius similitudinem facta est. licet alij hic dicant
qd hic intelligit de Salaminia quam Tenere candidit Et
se m'et narrare gentem a capto venisse p'ca in media
te dicit venisse de acta ut has duas insulas simul po-
nat. Treta vetus nobilis et fumosa centum populus qd
centum verba habuisse narratur. Unde Quidius Centum
digita per verba. dicta Ioni Nam et ibi m'itatus et ag-
rix fuit quosq' civitas cete dicta Agitare furtivos i
sagittas continet pro contento. Et venit Corinua insula gre-
cie non p'ca sa cois non inferior p'ca in ark sagi-
tandi. ocean Civitas a Sardano candida altarnas
populus grece vagus Et per silvas in habitans henose
hic populi testibus finiva cadmi ope in serpenteis qd
ethic grece latine serpens. Unde Enchele dicuntur illi
apud quos cadmus in serpenteis p'caudum fabulas de

esse amnesus. Sed veritatem videtur. Lucretius cum de
finera ut vocat cum serpentem petisse. ut Barre de in scilicet
tem amnesus ille quo serpentis interitus est Calceus finem
Et affert alius fluvius natus de Guti sanguine qui fluit
in adriaticum mare Ido de spumans in adriaticum. perca dicit
venisse qui colit vinea penci amis et illi quorum labore
vinea terralis profundit hemomam idolam. Sacudum idolam
est Amintas apud quam penna & navis fabricata est. que
dicitur. ergo ut supra dictum est et Ido dicit miscent igno
tas gens quia ante usum navigationis erant adunca ad
morem gens ignote que longinquis spatiis et ut posito
mare distant und hominibus ne nova littora videantur
hostes tenerent littore lata molentia et tenerent in terras
in quas vivunt. predari enim fuit penna navigationis ca
campesunt simul posuit una noctis und ge noctis. atque
sit fatis alibi noctibus pullarentem. Et vel dicit q
hominibus invenirent novum genus noctendi. Nam qui it
per mare quasi navigant no amplius qm in tribus diebus
dilat a morte q quidam tabule navis sunt grosse hemis
traris mons phaloe silva mentita populeum bifforem
ubi fabula facta est de cutaneis qui dicitur bifforem q
Simidia part hominibus. Et alia Simidia qui. cum ver de
veritatem dicitur quidem fuisse. q ysion habuit quidam velox.
spinos equos. qm habentes nam cum ipis qm vestem unum
mal videbantur et co mapum res erat admirabilis quia
hinc primum quos preparaverant ad usum belli dicitur alij
q ab hominibus eius regionis illis contaminibus saltem ho
minibus videbantur aliqui quorum flexis capitibus aptum e
dici. q unum mal esse. ali dici pt q horum facta po
humana fuerunt deinde brutalia vel converso. Ido fu
gunt unum mal ex quo et quo et hominibus factum esse. alij.
dicitur fictam hac fabulam ad denotandam humane vit
veloxem brutalem describitur Sacmon fluvius Bytonie pro
vincie apud quem gens multa state commenit. Sed adoci
ente Bytonie ad nilum conferunt unde in quarto de Stemmo
nia sic gelidum vernum pellente relinquunt. potum h in le
gens. vocat ergo gens Bytonias a Regionem quam fr
quentant. Et describitur Tone cultas barbata cum hita.
toros h barbata sunt lingue. aquas purificas que a par
malis venit. q dicitur esse unum ex acutis Carubij qm
absorbetur a terra Ido dicit perdit constat ant huc hyst

III

fluvium qui per magna terrearum spacia decurrit. mutat
 & nomen terrearum dicitur quas invenit. Et describitur ea
 pars ubi fluvius caput hystri alluit madefiat. Spa as.
peram profunde aqua profunda. Et dicit multifida Cui.
 tas nix horam Et Regio nix macedoniam de qua mo in:
 telligit ydalis terra qd ubi colitur vinum que et ydalia
 di quam. quam etiam fluvius perfuncti Et describitur ariste
quid gladiis quia non fertilis elene Cuius cuius accole
 dixerunt phibum metum a quodam achamita. licet vane sit:
 bus victor fuisse. propterea qd primati sunt mure palladis i:
 oleis oleum Nam qd in his regionibus no nascuntur Et sub
 palladi consecrati ob hanc causam quia hic arbor adhibet
 in alacritatibus victorie. tarde crescit sicut sapientia non
 sintuentatis tempore acquiritur. que sapientia sub nomine
 palladis designatur. Item hic arbor adhibetur in alacritati:
 bus et pars que palladi convenit adscribitur. Item
 oleum supernatat alijs liquoribus. Sicut Sacra cunctis
 romanis ictus. Item Sacra ferunt a vicio subigunt sic
 sapientia sciat amam a vicijs. Et describitur ea pars qua
maesia fluvius natus de sanguine mæsie qui victus a b
 apolline in cantu viros exoratus descendens exiit ripas
 nix meandri ripas addit meandron actus grecus Meander
 no declinat qd latius eromton flexuosum mure mæsie cu
 meandros refertur refertur fluxuositate cum prems aut:
 quam in se refertur rectus flueret. Et describitur hellus passa
 pars exire pactalon ab aureis metallis Et ea pars de
 scribitur quia herms no minor pactalo. erat culta pactal
 a herms fluvij sunt qui per asiam flunt Sed pactalon
 actus grecus qd quem fluvium dicunt hnd arenas aureas q
 qit a minera i vena aurei Sed secundum fabulas. Ido
 habet arenas aureas quia hoc munda et in flumina gratia
 careret quam a barcho impetraverit. s. ut quicquid tangit
 vertetur in aurum. Et in eodem flumine sunt montes eius:
 dem dei. qui arenas eius fluvij ex tactu munda aurum
 fecit. Ulex manus perus horam patrie castra peritura
 sunt omibus i sunt angustis habebant eius in fatis horum
 qd ex horum aliquis nascitur qui ceteros subingaret.
 unde virgilius in Eclogis Ecidos. Ecet ille argos aga
menomias qd minas. Et in alio loco dixit de Agar. Et
victus dormabunt argis fabula historia horum Na
Agar fluent se qre fugij ma continuit cos ne in poxi

Solus
palladis

pactali

Ninos q⁹⁹ nino

Damascus

Palmyra

Edessa

venirent amaliu^m contra Cesarum quem dictis anglicis putabant euz
cum esse victorem. Accedunt sive que provincia est asie pars
cum populi aliqui non hunc peculiariter creantur Orientis
montes est in sicia Ninos civitas que ut dicitur p^{er}ca nino
vocata est quam filius dicit. qm. Ninos asyriorum rex cum
regni sui cepit caput esse constituit. hic Ninos fuit qui.
proxima cupidine diandi foras exiit arma et quinquaginta
annis vitam exemptam agendo per asiam multa veterum spacia
bello domuit. Nunc est finis. Et intelligitur est. Damascus sic
dicta Civitas est secundum ysidorum a conditore Dama-
scio filio abroe. hic in sicia potius fuit Ventosa de qua
venus quasi semper exstantibus exposita est. unde et regio
in qua est ysaia. vocata est quia aeneis et venus patet. Ga
za civitas sic dicta quia rex ysaie calyses thesauros suos ibi
reposuit cum bellum Egyptijs inferbat de cuius gaza pecunia
Thine civitas femer copiosa palmarum / unde ydume dicitur hic
ip^se palme ab ydumorum regione in qua habundabant di-
ces copiosa et terres stabiles civitas que quondam plies pro
magna sui parte alio translata est inde euz finis alix
et cadmus Et p^{er}ca discessit alibi sedem habitaculis sue
ponentes Unde carthagenem quam dido dicitur constat
hunc dictam fuisse ab ea hero de qua fuit et est verus
finem Edon Civitas lyeum mare mures eodem habi-
tant ex cuius p^{er}gione p^{er}cepit anglicus cadum q⁹ta
hunc qm. Edon civitas Et nomen provincie est. hes ad &
ella dicit q⁹ gentes que venerunt de sicia in greciam ha-
bebant recta via navigare versus minorem asiam. p^{er}q⁹
qm. alij⁹ populi. Amosuea archadie Civitas est de qua
fuit archas filius calistonis qui p^{er}mis q⁹ secundum fabulas
in celum translatus est Et minor asia est vocatus et Amoru
sa dicit q⁹ Amorusa hanc ; non si dicte civitate vsus
cum dicunt at eam Asiam vocatum esse ab assur qui in
p^{er}os fuit abire que habet in se plures provincias Nam
p^{er}et Savrenos et Nabatheos ibi esse palestina cum p^{er}os
est iudea et eam finem Amos Sciendum q⁹ agnore
mpta filia sua Europa a iove p^{er}cepit filijs suis s. finem
alix et cadmo ut si eam non inveniret inq⁹ reducit in p^{er}os
de qua dicitur p^{er}idius hanc fabulam narrare. facto q⁹ p^{er}os
et selevatus eodem. q⁹ ea non invenit cadmus tenuit re-
gionem in quas Thesab construxit eam q⁹ vocavit Bothaz
que et cadmea de. alix terram quam tenuit. pham femi-
nam ciam dixit eam quam coluit. In qua populi ex solis

bibulus mundi dicit qd qui eius molitur fontem poma habent
 quorum pulo vident odore hic recipit in se Deum magna
 flumina miro qd mo super oribus terram erumpit - s; ptenus
 ysidorum de Cosmografia pcegit antik per Indie regio
 nre lucinus go populos qui ab eo flumina dicuntur ganga:
 vide significat Rosna dicuntur loca pce que flumina in
 mare mittunt sed flumina vident repellere a mari fluctua:
 ti can iporum impetum - sed qd hic flumina fluctuas.
 mare impellit et ideo dicitur qui solus in orbe audit pe-
ner i appere Rosna contraria flie et impellit fluctus;
 pellit can aduersum euenit qui orientalis qd ventus et
 pmitur pro oriente hic vbi pellens alleximder dicitur
 pellens a ciuitate constitit i stetit non vltimis proceden:
 do post agnora lridos vocat egnora lridos mare medi
 terraneum: quid nungatur pcca emz et oceanus pce que
 non nungatur. Et est fissus, confusus. se omni a magno
 orbe quia non poterat totum perscutari. dicitur tunc
 in decimo hinc qd ip' aliquando classet inferre parabat. ext:
 iore mari quaz fides fama bello mouit populos qui su
 in ea parte quaz est Indus flumens a quo India de' fe:
rens rapidum fontem aquas suas diuiso gurgitis diuisu ue
 neo. non sentit hidaspem mixtum propt' magnitudinem
 suam no recipit sensibile augmentum ex aduentu flumini
 qui vocatur hidaspes. Et puma despectus hinc tra est
 qd ydus est ibi rapidus Et diuidi in duas partes. in ma
 fluit hidaspes quaz bibunt. de his dicit apud quos
 nascitur canna cacari qd qua dulcis succus exprimitur qd
 retinendo densatur et in Incarum quod fertur ad nos. Et
qui turgente in india turgit populos esse. quorum consue
 tudo est capillos turgere. Et habere vestes lapas qd careba:
 so factas qua emgunt gemmatis balteis. Quaz suas
 hos maxeat quorum consuetudo. qd post qm ad senectute
 pceuerent iacunt se super menses rogos. sibi qd mortis
 pronocant. ut quod superest vite deus suis donec em
suas piceas stendere. picea est stens agnorum in qua
 mortui cremabantur in que accesa di' roguis. proqz qnta
est gloria genti in m. fa. gloriose moriuntur qm hoc
 facit reptos mta scms quibus vite paretas esse debet
 quia multum de illa habuerunt. quod superest vite et
usqz mo dicit de his qui indiam colunt. que est Regio

III

illa de qua dicit Salvoius Et ysidorus q in Anno uno
 bis habet statum. Hoc sola habet piper tunc et esne
 portatur. p. ca. inter dicit de alijs populis dicit. s. q
 uenere capadoces qui sunt de rege capadocia que propri
 nobilitatem provincie nomen dedit. venit q. populus cultor
 amari non dicit. Amariq. est mons in capadocia unde
 amari populi dicuntur illius habitantes. Et venit armen
 ius populus de armenia tunc habitantes in fankem.
 fluvius vapantate sua magna saxa trahentem. Et co
 atre populi. quibus habent silvas arborum immense
 altitudinis. Unde virgilius secundo Georgicorum. aut
 quos oceanus propior gerit iudicia lucos. qm. sumus orbis
 ubi aera vult silvum arboris sunt velle acti potuerit ac
 te p. p. p. Deinde de arabia populis narrat dicens
arabes mixti umbras non in sinistras ventis in or
bem equotum nobis ad cuius intellectum. Sciendum est
 q in mare lacuum umbrarum recessus occidentem. scilicet
 sub orientem. In meridie nos qui sumus extra zodia
 cum lacuum umbrarum ad septentrionem. Illi qui habet
 recte sup. caput habent. meridie in nullam partem umbr
 ram lacuum. mo. intrudunt autem q. arabia sita sit sub
 zodiaco. Ita q. est vltra tuncet tropicum. qui in anno
 duas habet umbras meridie pole cuius existit in lacuum
 lacuum umbrarum ad septentrionem. s. ad meridiem. q. existit
 k in alijs signis que sunt vltra tuncet lacuum umbrarum
 recessus nos. s. recessus dextram. Et hoc totum continet
 qui a nobis habent pole q. una parte. nunc q. alia. s. apponit
 sed dubitatur hic qui cum habent umbras ad sept
 trionem Et septentrionem sit ad pedes mundi. Et in sinistra
 secundum polem videtur q. habent umbras sinistras
 sciendum est. sciendum q. intelligit autor q. fuerit ad
 occidentem nos h. umbras dextras. Deinde narrat de
 his qui adeo regunt in meridiem q. vident aliquas stell
 as que sunt nunc potius nunc occidere. que nobis semper
 apparent. et sunt orcesi Et Zarmam. unde dicit filiar
vanamur morit du. ho. et ear. quorum et her. i. orison
 qui est scilicet finitior visus fluvius in austrum. i. in me
 ridie ponendo ventum pro loco unde venit aspuit mergi
 i. occidere artem non totam non anna p. d. ibi exist
 tia. Et addit q. Boetius vobis ibi sunt magna nocte pro
 purna parte noctis. Boetius dr. subulens artoflax que

plenius sequitur. go cum boetes sit prope palum nobis ato
 oritur et tunc occidit istis autem ato occidit. ut mirum qd
 ho cum illa vident occide de stellis que sunt in polum que nobis
 non occidunt. q^uatenus narrant de ethiopiis indicans sup^r qua
 parte ubi verum sit habitus. Maistre Iohannes de sacro
busto in tractatu suo de opera de his opibus duas ponit opo
siciones una qd qd ethiopia sit extra zodiacum licet tamen
maioris sui parte sit in zodiaco. tamen extendit pedem suu qd
sub quo pede ethiopia vel magna eius pars. sed quia ratio
naturalis hinc videtur concludi co qd ethiopes sunt demigrati.
propt^r caloris adustionem. Ideo alii exponit. qd qd sunt in qd
noctali in directo arietis et libra et p^r tamen extenditur qd
equinoctialem. Et secundum hunc modum oportet distingere
secundum regiones et signa zodiacalia. Nam signa t^rae:
dualia arietis et libra in quibus contingit duo equinoctia
et illa in quibus contingunt solstia ut cancri et capricor
ni. regiones vocantur signa ut media ut tamen gemini.
unde vol^t lucanus dicit qd ethiopia non premitur aliqua regio
nisi in q^u p^r tamen versus eos populi i gemi provident
q^u sub ethiopiam veniet. dicit albinus qd ethiopes mo
vantur in locis que sunt in arietem usq^{ue} ad caput cancri qd
si vel oportet qd intelligat dictum lucani de aliqua parte
ethiopia. p^r dicit de his qui sunt ubi tigris et eufrates
fluvii nascuntur quos ab uno dicit fonte manare. qui sunt
ingenui dubitatur an debeant vocari tigris an eufrates
p^rea q^u deperant effratis funditur in pluribus locis. et
sup^rfluit iterum iterum. ut in his. tigris v^o ab orbem
a tra sed versus veniens novo fonte fuit in mare. tollit
extra fuit caput p^rincipis eufrates qd d^r ab eufra^t qd
ebat^r fertile d^r. hic qd ille fluvius i qui per mediam
babiloniam fluit. qd autem sit ingenuis co qd apparet qd
erens babiloniam oppugnatus omem transfudit appan
tum in flumen in quo miles suis acceptis perierat. et
dicit Seneca bellum iudicium hosti cum flume gessit. donec
illum in centos et sexaginta similes dividit quos tigris
et eufra^tem. p^rcesis regis qui a cyro usq^{ue} in parthaz
extendi^t edit parit. mittit non abstat qd boetes dicit
in rupibus achamonia nasci. Nam achamonia emare:
gronis pars d^r. qd sit nomen. an tigris. an eufra
tes fertilis unde nomen accepit ut dictum qd fungit^r
me i vltur am n^o. unde faris. aque mli que per.

III

egyptum funditur bellus asperbet tegeri dictus qd d tegeris pro:
 pter eam similitudinem quam habet cum tigris animali in ve:
 locitate forte novo quod Salustius dicit in exordia fieri.
ut reparet cum iam ante loca confinia et hysset locis
parthorum. videtur euz canemens dicit quid in hoc parthi
 fuerint. dicit go q neutri parti fauerunt. videt nec egeri
 nec pompeio. sed ceant de illorum discordia et diuisione contenti
ingratis bellis Et nota q eam parthi fuerunt quilibet
scitatum Nam parthi corum lingua dicitur. que qm bellum
 dicit se per regionem que nunc parthia dicitur diffuderunt.
conuenit fuisse duos propter motum excessu prius euz eant
 locis. quibus factis duobus rariore discordie parthi fue:
 runt causa. ut iam in primo dictum est. post hoc numerat
 de quibusdam populis ethiis que regio habet ab oriente in
 indiam ab septentrione per paludes incandens nunc dambinz
 Et occidit usq ad germanie fines percurrunt. eadem bar:
 baria dicitur propter barbaras gentes. unde pocula capitis in
 inimicorum ut dicit salus faciebant. amant parthia eunores
 mitemptum bibunt propter quod dicit seus indolentis. inexce:
paxa hircania filia batos fluminis a quo batiani
 populi dicuntur caste amplis hinc ex sithia euochyla
redierunt qui a laodemonijs grecis artem habuisse ac:
diuine gens aspera apponit modo ficio questi pu:
gna. hinc venit et barmata gens affinis vicinis mol:
chis seus vel affinis quia eorum filias in coniuges acce:
 perunt. Et venerunt qui sunt ex parte qua peras
fluminis scat regna calceum disposita olim propter an:
 rum velis et singunt eos habuisse quia dukes erat
 Et illi qui sunt ex parte qua est halis fluminis fatalis
ceiso qui ei consuevit appellatum dictum est. crepus perdet
 alim transgressus plurima regna Et deceptus fuit in sed:
ficione hinc verbi perdet quod intelligi poterat i
 amittet vel perdet i destinet plurima regna. hic crepus
crepus babiloni auxilium contra euenum aric metus et
capit Et igni cremandus additus est sed repentina et vi:
ole vi indign Et acris mirabili tempestate corpsit a:
more Et illi in bellum rediens metus est. et cento affix
fixus perijt in phile somnium que videbat lanem ipm
balneantem et phobum ipm dicantem ibi euz cum corpa
dimissum donec extabuit pluvia et aere i lane regatu.

parthi

batos

deceptus
qui dicitur
crepus

est deum phoebo i sole statutum. Et illi venerunt qui sunt ex
parte qua tanaus caput a rhyco dicitur imposuit nomina
mundo dicitur rhyco. Hic flevius tanaus nascitur in monte
phoebo et est medius inter europam et asiam. Ideo dicitur quod mitti
inter nomina dicitur mundi rhyco quia ex una parte vocatur asi-
a et ex alia europa. Idem autem facit maiorem europam et
minorem. Et simile facit de asia secundum sui cursus
mutacionem. Et qui sunt ex parte qua torrens statum et
pontus exierit i extra mittit iudas mactides gregis grecus et
autem scusis quod est mare gaditancum quod dicitur factum a fce-
nore. Item et est in occidentem et in orientem est etiam factum
quod dicitur canebdis et illa res propter mare super dicti fce-
nore aqua incolidis paludis que in mare recipitur mittitur ha-
bitare autem a paulo oratio quod immensa inundatio incolidis pa-
ludis in urbem de theodosiam in eorum pontum late in-
greditur. licet propter cas in angustum redactas aliud mare
recipiat. Ergo licet illud mare recipiat immensam copiam aque
incolis tamen fce-
nore cam exierit. ex parte tamen quidam ali-
i. quod ex fce-
nore maris nascatur palus incolidis et auferatur
gloria incolidis hercules. Hoc ideo dicitur quia sicut hercules po-
suit timonem imperii sui in occidentem in fce-
no vicinis hispanie
ita alexander magnus hic posuit in oriente. quare non solum
est hercules qui per longa terrearum spacia imperium suum
extenderet immo videtur quod alexander eius ydolum superaret
et gentes inquit oceanum amittere i utique per solas gades ha-
bitare quia habet et gades alexandri. dicuntur autem ga-
des columnas quas posuit hercules a civitate que gades
dicebatur unde propter quod columnas portu sunt pro fine imperii
vel alio timone positi. ob eandem causam gades dicti sunt
hic sidonia dicitur venisse populos e sidonia. Est autem sidon
civitatis nomen. unde supra protopha quod nomen sidon et si-
donia regio est de hac modo dicitur. vel quia habitabant
aliqui qui de sidonia illuc ierant alexmaspe. Hic est populus
populus gregis capillos aureis aureis oceanum ligatos
alexmaspe alius populus et dicitur de hispania sicut alexmaspe.
pud ponti Et massagetas salubris longa ieiunia belli
saemanni quo quo fugit de massagetas a massa quod
grane et gregis quod est populus unde massagetas forte
gregis dicunt alexmaspitis venisse gentem que occupavit
heremam que est inter danubium quod mixtis cum populo

III

qui dicuntur gote sue gotsi. unde pgoa dicti sunt. Et est
 eius declinatio hic et hec massageta vel massagetes. Hic popu-
 lus bellum cum sarmatis gerens et per longas et solitudines
 fugiens de siccitibus pabulis quia non posset hostis usque
 quorem sanguinem bibebant agatis et venis unde sang-
 uinem auferant uti eorum usum habebat Geloni populi
 qui dicuntur a gelu propter frigidam regionem quam incol-
 unt que propinqua et inhabitabili propter frigoris. volu-
 ars velos. Non cum menomies hec et illa pars in q
 et comparatione ostenditur huius gentis. Antiquorum histo-
 rias legitur Dux primas exilis magni numeri con-
 gregasse. si Luxum Xersem et agamenonem Luxus ad
 rex persarum multa gessit bella. quibus totam Asiam
 orientem et vexavit. Babiloniam et cunctis. quam vel fieri
 vel destitit humana potentia vix credibile erat. Idem in
 eadem bellum transfudit et Crassum qui Babilonis auxili-
 um tulit regno prestant. cum fuis hoc fuit. quia cu
 satis bellum inferet. aperit quod tunc tamareis regina pre-
 erat. illa percussit eum transire arapem. ut hastam hinc
 molisum. Quens Castra epulas plena et abierunt vocum.
 simulato timore. Regina parum copiarum suorum cum
 lo adolescentem mittit ad rescuendum Luxum. Scite in ca-
 stris Zur venit ad epulas invitati penitus ebriati vin-
 cuntur. mox omnes circos ex insidiis redempti tenentur. re-
 gina amisso filio et accepta clade simulat timorem et
 pavorem retrahendo hastam in insidiis allicit compoitis
 eo insidiis in montes Regem invadit et ducenta milia
 persarum cum ipso Rege decem. De quibus ne superesset
 videns tunc cladis Regina amputatum caput regis
 in cendum sanguinem mitti fecit et cepit caputans. facia-
 te sanguine. quem per triginta annos a faciens insana.
 bilis per mansisti. De Xerse dictum est aliquando in scudo
 qui e regno de suo hinc septuaginti milia et triventa
 milia de auxiliis. de quo Seneca sic dicit. cum per ma-
 gna temporum spacia pareret etiam persarum rex ipso.
 lentissimus. nec numerum eius comprehenderet latinas
 profudit quod nemo inter centum annos quod tanta Unus
 tunc superesset esse. at illis admoventis erat futurum
 ipso qui flebat hinc regi. leonidas rex spartanorum
 in augustis et mosiacum obstitit cum quatuor milibus
 hominum. ubi triduo ceteris potius quam pugna minus

geloni

tres populi
agamenonem
Xersem

Luxus

f. populi .f. perfactum fuit . quanta die videtur leonidas . hostes
 circumfidi octavum paucos in discedant spartanis suis . dicit se
 plus patrie debere quam vite . non de gloria esse non de vita
 sperandum . ipse dimissis sociis cum sex centis solum nocte
 invadit castra . octo tumultu per se socios occidit . spartani
 in regem querentes nec innocentis obvias adit protracto pre-
 lio a principio noctis usque ad maiorem diei partem iugendo
 fatigati defecerunt . victus tunc per se naturale bellum co-
 mitti iubet ibi quod victus in peras refugit commissis corporibus
 remanescant macedonio . qui iterum victus est . quare per se to-
 tentabilis fuit factus in regia committentis per areaba-
 niz prefectum suum occidit . De agamemone historia no-
ta est . quod helena uxore menelai a paride raptam . contra
raptorem tota grecia insurrexit . agamemnon in id bellum in
impatorem eligitur quod bellum per decem annos gestum
et ultimo troia cum suis nobilibus discitis cecidit . sed
motus rediens ab egypto occisus fratre uxoris sue et
clitennestri . Menomus orientabilis a menone dux dictus
per se gentis nomen est . de parsa . de qua per se fuit . et
quidam libri habent per se . Et quidam credunt quod melli-
gatur de parse rege a paulo consule victo de quo supra
dictum est . sed hoc non credo verum . mato melle helis
fuit cum nimis tante gentis nesciret . precepit ut omnes
proicerent aliquod telum in quendam locum per quem o-
mnes transirent . unde matis proceris helis compede-
ret nimis tante gentis ultor agamemnon tantis classibus
quia cum mille . fortuna impura populos amittit immo
se cuius magni dedit exequias dignas funere ipso et
est sensus quod fortuna voluit quod pompens in adu'state sui
casus et cuius fuit paucos multos et in morte dignum
honorem . Nam appellat exequias honorem quem recipiunt
defuncti non curinger dicit se exponit sine exedit de
populis libie dicit quod curinger honorem . i. impit qui colit
in optie aretis quia sic ibi apparuit . Sicut non appa-
ret melle maritimas populos qui dicti sunt maxmarchi .
et libie arida non apparet melle quicquid patet amari
dis occidit usque rube pharctomius et co littora Est
autem pharctomius oppidum egypti a quo non longe sunt
sicis manna populi sunt . qui habitant libiem ea
parte que occidentem spectat et dicuntur mannei quia ingui-
mantem eius ingemunt de . pharphilia presit orbem amandis
net non . i. ut . amplex eius negat apparet . Equum flux

mato melle

pharctomius

III

omnia simul accipit. Illi ubi deserunt In hoc capitulo po
 nuntur massilienses pacem a Lepore petentes. Secundo
 responso Lepore petita non conceditur. 3o bellum treuicte
 gestum contra massiliam. quarto navale bellum quo victi
 sunt massilienses. Secunda ibi vana mouet 3a Handia
 quarta Spes victis. prima in duas primo scilicet Lepore
 e roma dycedentem massilienses si occurrentes. secundo
 panitur ubi et oras sporum ubi secunda semper mori
 dicit primo qd relictis roma ipse suolat i cito vadit sup
aliquam miferam agnere rapti i veloci impetu Et tangit
 Lepore more qui eum tempore magis intus agitabat
 celeritate mirabili. Tum qd alij populi pbs terrore sunt
 succumbere. Inuentus phocis i massilienses dicta a
 phoco eorum olim dicit. Est causa seruare fidem non graui
lentate Secundo qd sunt plerique auctores dicunt qd dicit
 se oia aspectu hominis duricium regionum ad mores va
 rios disponitur. Hinc galli dicuntur feroces romani graues
 greci leues. affici vespellus. nunc pro non seminare hanc le
 uitatem Et sunt quasi scipi luna agratu. pacta publica
 que ceteris signis notabantur ut mo publica instrumenta et
 oia infamia non debeant qui bellum contra romam mouera
duam quia non fluctuat in quadiendo eos prelata fonde
minuere aliam quia hoc orbis apud gentiles consecrata
 erat et forte tractum est a calumba que in angia
 hoc vixit aliam in regum dicitur pater a deo post dila
 tum eccepro. Attamenste Cicropis namqz rex attamenste
 erat. attamenste Cicropis dicuntur. apud quos mi
 nera i sapientie studij paupter calidatur. Nam ea cini
 tas phorum ridus fuit semper Hoc pars dundi in octo
 partes primo massilienses tractantur. 2o preponit quod
 intendit per 3o confirmant per exemplum sic agendum
 esse. 4to probat propositum una ratione 7o alia 6to
 per aliam 1mo inducunt aliam rationem Et octavo ali
 am In prima parte dicunt se in optibus bellis semper una
 cum romans fuisse. eandem qd cum eis habuisse fortunam
 Et de hoc plenus esse annales. Et nunc paratas idem fuisse
 In secunda parte que incipit ibi ut si fuisse dicunt
 qd si romani parant se ipsos occide. procul abesse inteu
 dunt In tertia parte ibi si adcolis probant per simile
 ita agendum esse. et qd qd si pugnarent nescire res celestes
 nec gigantes cum eis. homines no intromitteret se agnoscentes

Iovem e celo pelli non posse. amore hanc similitudinem nō ad-
aptat. sed intelligendum est ita. mea maiora sunt precia q̃
ut nobis ea succedant tractare. qui semper te e gradu tuo
non minus licet nos tecum in pugna non sumus. In quae-
ta ibi adde q̃ inuicē pōtūre talis rō. Bella civilia non
aguntur coactis quia multae spontaneae gentes concurreunt. In
quā ibi Est mens q̃ talis ratio. Dum absumus facinus
bonū, viciū. quia si amēs alij populi idem facerēt vobis nō
pugnaretis quia natura non permittit ut p̃ in se
et frat̃ pugnaret in sem̃ et ego et sic de alijs qui cō-
sanguinitatis et affinitatis vinculo cōnectuntur. In sexta
parte que incipit ibi. Nobis hēc sūma pōtūre ratio tal
cum aliqua tamen p̃tione deus. Bonū est q̃ sit locus
tutus tibi et p̃picio. ut si unq̃ de partē tractare velle-
tis. possitis ad eum accēdē sine armis. quare dimissis
armis in terram vram rogamus ut intrare digneris. In
septima parte que incipit ibi. ut cū tāta Est hēc ratio
cum tibi immora agenda sunt. s. bellum in hispaniam non
debere ad hēc mōra intēdē. Nos aut̃ vobis exigua sumus
nam ad antiqua terra distissimū. hēc sedem eligentes
quare tecum tamq̃ inflicis nos non debere optare. 8.^{ua}
ibi si claudē pōtūre ratio sumpta ex parte laboris. Nā
si Equi intēdit eos vi cogere. ipsi intēdunt omēm viā
belluam sustine' sitim famem q̃ tolerare. Et quicquid
asperum aliqui obfessi tolerasse feruntur pacifco mē
illud Salomonis. siuo molliū frangit iram. consuevit
Secundū q̃ animalis dicuntur libri. in quibus totius ani-
mā recedebantur deuotas voluntarias libentes. dammis
secrectum dimissionem a seceruo i diuino volūta p̃ra
m̃ illud res benedicta p̃ra res q̃ reseranda q̃ p̃ra
p̃ra i maledicta q̃ tēgēte ex terra genti q̃m
humani ignem foris deam hēc p̃rum de cibis.
quosq̃ tamen sit Iovem agnare iō linguēbit sit
impotens ad p̃tinacendum fr̃s sp̃aregē kē s. in q̃tūis
gentibus amore naturali unde in septimo kē p̃rata
dū cūsis tēgere larectis q̃m fab s. q̃tūis gentibz
agulas que sunt consulum p̃ra terribilis nobis nō
tenēns p̃rum admiss ṽp̃ro d̃fēnā i p̃erula max.
hēc hēcti hispani ad quod ibat placibus armis ṽdi.
tūc lucanus dicit p̃rimam habitacōm bello pulsū ṽm.
querunt. Sed Seneca non sic assernat. dicit p̃cedere ṽh.
etā graij qui m̃t magnā incolunt p̃rimis in ca insula

III

confederent ex qua quid eos fugaverit incertum est an ali
 grantas an prepotens ytalie confectus an natura et im
 portuosi muris existe hunc cum dyspente illustrat i illu
 stris facit et claros fides qua me ad scire volumus
perstingit percutit. ut cas apperias sumis parati expi
pe fures ignis a te proventus et ela omne armorum ex
 nis quibus ostenditur. Et sumis parati quere hantus
undarum raptus amersis fontibus i rei bellica agnoscit
 ad pontum que apud minores sunt vel dicit adversis
fontibus ut intelligas aquas vocatas. Et fide traxam a
lumbare que aliquo modo sit hunda ad istum asseru.
 dam vel sultem limendam et desit deficiente sentimento
 et alijs virtualibus meorum corpora comedimus Saguntis
 hispanie civitatem florentissimam et omnem romano po
 pulo ambal obsidione cinxit et fame excruciatum ma
 chinis bellis octavo mense detulit. murem eius suscep
 derunt et saguntinis in consilijs gementibus cum ene
 rat habuit qz in civitatem aditum. hoc fuit belli pu
 niti principium. Saguntini autem se cum omnibus rebus
 suis acceperunt et ex eis sunt aliqui capti et remanere pro
 pennis muri rapti a pectoribus meum mitterent in
ignis. ad obum habendum max postit fura petat mari
 tum ut cum occidat suis no valens finem talliare. vel
max insubunt res res seipsos occidunt mutinis velut
ribus. potius ipi coacti exerit hoc bellum quam cum
Roma mouet Respondet in hac parte Agar in hunc mo
 dum. si qz primo proponit quod intrudit agere secundo ot
 vult qre qz massilia rebellet per duo similia. pga vsq
 pondet ad illud meis qz velis he cedet inde mureis dicit
 in prima qz massilienses vanam spem habent. Nam lat
 in hispaniam vadant tamen prius massilia delenda est.
 In secunda que incipit ibi gaudet dicit gaudendum esse
 de eorum rebellionis. Sicut cuius ventus et ignis ex obier
 tis sibi satisfactum se putat assidue vult eis rebellionem
 habere qui murem in 3a que incipit ibi sed si solus
audu eorum percon inquam esse qui volunt ei dare
 ingressum ut sit captus et pro pace eius mercedem fac
 erunt. dicit penam esse eos sumptuosos. Et non se dicit
 lucris florens. massilia misera dum patrem optat in
 bellum incidit funerat aracum suam na prodita vol
 tu volens a nolendo de qua monstrat bonis voluntate

Sagunt

volens

vana fiducia mei cursus mouet gros Exceat sed nane qz
vacat & corona societate circumstante axem hoc prope axis
dicatur poli quibus clim voluitur quorum alii borealis alii
australis di tamen accipitur qnqz pro parte ali extrema et
hic hispania namqz in occidentis extremo est

Nund procul Naxeratensis bellum quod massiliam gesti
qz penno scribi bellum castris i donem. secundo ca
stroem ordiem. 3o commendat massiliensis in uelut in se:
nam. 4to scribitur castris nemorem. In quinta parte ponit
spali quandam pluam asam fuisse. 6to ponitur qz eqare
dispositis bellis. ndus apud massilaz in hispaniam iuit. 7o
scribitur aggre cum hucibus ad impnandum ciuitate factis
8no naxerat ym bellum. Ibi. secunda tunc res 3a nam pat
qta tunc omnia 7ta lucus qut 6ta dux tunc una stellat
8ua ellus ela dicit in prima qz no procul a munici.
vnto erat mons cuius sumitas erat plana. hic locusta
tunc quam pro castris munici in ciuitate contra hunc erat
ares turissima dicto monti qualis in medio ipocum
vallcs erant et aena. tumulus mons paruus explet
excludit campum in capum excluditur diffuso sine ampla
sumitate longo munici mugro guco condunabatur munici.
men proxima paris non hanc paris fuisse factam. ne pro
p^o extior rupem ibi ciuitas qut debilis par tumulus
extior statuta que manebit facta inmens labore propt
magnum laborem vel cum labore facta erit omitti conigo
colles duos oppositos. s. cum qui erat in urbi et cum
qui erat q. dicitur cui aggre a rup castrorum usqz
ad urben ut sup cum posse tueret dux ad ciuitatem in.
pinguanda in etiam eqare amplexus fossa fautis
et pabula campi i pastua. perduxit longum opus a su.
mis castris ad quora ut clauderet urben ca parte qua su.
gunt terra Et una parte massilia habet mare et ex alia
terram emist eo eqare ubi terra est ne quis aditus ma.
placensibus sit per terram. Et extenxit terra i opus
quod clauderet massiliam colencia & primas hoc prop.
& dicatur prima. sumitas munici tamen uocat sumi.
tatis propugnaculorum expiibus herbarum terra auda
nomi fossa. Idco a sile cacta non erat. ut sit sensus
qz eqare pro fossam fuit quoddam munici qz terra
et aguis edificis terra cam. In illa parte nam pat
dicit aut qz hic ciuitas clim adquisuit honorem qma
non more alacum ciuitati metu defecit sed ansa sunt impda

III

sustine. Equis omnia stentibus Et dicit qd fata tenentur i
 impeduntur his diebus quos fortuna perdidit cum peret ce:
 parem totu mudo perficit immature mora tempus quos Equi
 perdidit. In hac parte tunc omni late dicit qd esse sunt
 semestres silue Et agger ex terra et ramis compositus
 fructibus a lateribus robore firmorum liquorum ne
 pressus a hircibus superducendis euect terris suis ima
 uouit postea vigula suspendat suspensam tenet arce hu:
muq; cepae stentia compage laterum cedat recedat vitendo
 Ibi lucus erat desebit primo istam partem secundo parte:
 primum cepae qd adatur ibi hunc habet proxima diu de
 primo sebit silue densitatem dicit qd erat lucus arboru
 depressitate obscurus non cuius cedebatur inde vlla arbor
 erat qd oppositus illuc radijs solis ingredi non valebant. 2o
 sebit eundem locum hunc ad para et reuerentia que fidebat
 ei In hunc no reuerentia dicit itaq; qd hunc colebat paucis
 qui sunt dei vnicis et siluam qui sunt pluarum no
 nuphe que sunt de aquarum. qd dicit his deis ibi pa:
 eficia non fidebant ut solent in siluis fieri no fidebant cuncta
 ibi pfecta. Nam pauci illuc arbores erant quibus no qst
 pfectum humano sanguine Et si verum erat qd per antiquos
 dicebatur non solum homines ibi reuerentiam habebant ver:
 que et ante in ramis cecumidens arborum no pdebant et se
 re que sua cubilia illuc non pauebant. Manata et
 ut ventus et fulmina illuc non aduenia qd habere loco
 reuerentiam videbantur. In 2o sebit autem timorem et timo
 ris causam quem gentes habebant de ipso lucu ibi no nullis
fronde dicit qd illuc arbores horribiles erant sine folijs
 fanks ingra simulac qd arboribus infirma. que ipse re:
 hystas deformiora reddebat Et cum nesciret qui deus illuc
 habitaret o magis timorant. Erat qd fama qd ex can:
 tis sepe audiebantur que unguis eide arbores et per
 se ipas puge et ibi apparuisse ignes ml' candentes
 plurimos qd ibi diuones vides fuisse. he res adeo terrore
 inducant qd habitatio illuc propinqua no erat. ipi et lu:
 ci illius pcedoks illuc vadentes deum moriue loci tunc.
 Eant sine diurnis sine nocturnis fuisse tempus arce sunt
stentia dixit licet ara sine aspuacione et altare sintide;
 tamen ara qnq; ponitur pro pfecto in altari facto Et se
 pamt autor hic lustrata pfecta lustris cubilibus hor
 vor sunt propens inest arboribus non vllis arboribus impe
 leantibus frondem i non flabant venti qd plate' crescant
 x

fratribus ingens & multo acris cruor non sunt archipose fa-
cte. i. ingemose situs velut pallor qui & situ erat robore
ligno se intantum no volgens figureis. quibus acris figure
is gentiles demonum illusionem decepti deos suos aspiciunt
sicut in hystorijs suis patet. sed haec in hac silva non con-
stant tantum multum. addit terrores non esse deos q̃s
timeant co plus timeant. quia timeunda non noucant ca-
venas ingue cum motu. ingue et moneri sunt timeudo
taxos arboris que venenose fore dicuntur. procurantes con-
finet que penis procurantes proca que negabant. Deinde
cum dicit hanc libet penis ponit preceptum deparis. 2°
quid retardant gentem suam ne paret dicto. 3° scilicet de-
par anferens timoris causam. 4° populos obedientes. ad
cedendum hanc silvam. quia & hoc populos gallicos dolui.
se et massilienses lectari. de munera que per deparum se-
bat deis sexto autore benignam super hoc subscribitur 1°
causam venens adductum fuisse per villicos cuius regionis cuare.
iat ibi secunda sed forte 3^a impliatas q̃ta tum paruit
7^a genuit 6^a cum suu una ut q̃ patet. dicit in prima
q̃ hanc silvam ingit depar inidi. cum rei triplex tan-
tam tingit. s. quia vicina est opere. Et quia alibi silve
non erant propinque. Et quia ista alibi bellis intacta
arboribus abundabat. dicit in secunda q̃ quibus preceptu
erat timeant silvam inde tanq̃. tanq̃m ei loco reuer-
ciam habebant. ut credere popos semetibus ade quibus sil-
vam inde intererunt. dicit in 3^a secunda q̃ depar agnoscens
hanc gentem timeant accepta bipenni. ne incipit in silva
dictam altam quecum inde. et ait credite me totam hic
culpam ne amplius silva cuncte dubitetis. In 4^a dicit q̃
illa obedierunt. no quia no timeat sed cogitantes nam de-
paris et deorum eligunt. pro inde male in deorum uiaz
inde. q̃m in nam deparis. hanc q̃ in silva genera ar-
boris ibi era. dicit in quinta q̃ populi gallici multum do-
luerunt. cum massilienses magno gaudio gausi sunt. In
septima parte reddens causas dolendi et deorum leticia
dicitur. q̃ ideo fecerunt quia non erat cogitandum q̃ de-
is fecit munera. sed dicit autem no se esse. quia parat
fortuna noxius et di solum in in uicis uicis pro
cum se asa laci. forte am se timeant timeant paucis
quod sequitur p̃ ea q̃ procedit. homo. in cuius timor
sequitur. Bipenni duas habens pernas. Et declinant bi-
pernis et hic et hic Bipennis et hic Bipennis in uicis

III

est etiam videtur cessare et fulgere arcam altam robora
 est robur quicquid ex omni materia firmum est et quicquid
 ligni immo deinceps substantia videtur me habet nefas quia
 plus habet culpe qui incipiens alijs viam facit nefas omn
is quod in divinis expensa hinc nata plura dodo
 nes arbor quercus vel loms dodone dodones et dactylis
 a dodona plena cypti quercibus et glandibus vestita lomi
 qz sacra unde pga dodone quercus vocatur et alius
apud fleutibus quam quercus cupressus no testata luctu
placidos hac arbor subant pice in quibus motu vire
bantur sed no assimul ad talem usum s ad hoc di
scia constitenda cum autem quare tale lignu usum
comburendi corpora assimulatur erat quia ipa combusta
redderet ut go inservire fistidit q posset ex tali adusio
ne defunctorum contingente hanc odoriferam cupressu
vol ideo hac subat quia cupressus ex no
ideo defunctis commemoris admiseric improperunt divis in
tem etiam cadens substituit se de ro divis arboribus
ibi exstintibus ex arboribus no cadant sed fructu no as
salorum populi gemmae no in historijs etiam dicti q
gallia religionibus ad modum tradita est ita qz cum plu
de divinis arcam haberent qm alii populi ip singula
vir doluerunt In ultima parte dicti q per qm pau fuit
etiam memoris plumra questu per agros fuit fructu illud
etiam memis unde agricole fleuerunt am apud ro
li etiam vapores juventis a duro aratro ex agris no
suscepunt dux tamen impacatus In hac parte du q
etiam ord malis apud massilum us quibus Amis
impugnare possit arcam eius belli mandavit alijs et
dictum q Brutum proferat clausibus et navali bello Ar
banus ad in bello kereshi etiam navans inter in
impugnare kereshi quatuor fuit primo admetas esse
huc ad urbem Secundo testudines et vineas et massili
per gradientes ad invenientes machinas romano
ibi pranda ut tamen hostes et tunc ad opta quis qua
etiam a fuit quia Arca primo stendunt q agere ex
terra et lignis attollitur etiam murum de quo ita fac
tamen huc no sunt machinamenta que edificaverunt
per etiam etiam tabulans qz compacta et corru
quo contecta ne hostes cremarentur quia altitudo caute
esse debet ut lapides inter ex cupret quibus admo
no admirum dispeins pauibus in hostilem et murum trasi

robur

dodona

agger

tubis

i. eta

et in superioribus phœnis sagittarum collocantur qui de muro
 defensores expellant. Hoc de per vigeant de re militari. Dicit go
 Lucanus qd exigitur agger axibus stellatis licet hoc varie
 exponatur credo tamen sic exponendum. qd licet axis dicitur
 illud quod voluitur tamen axes et dicuntur tabule stellati
 no dicitur qd fixum est no scera pectus unde vocamus stello:
 nos lingua sic scissa unde vult dicit qd agger exigitur ordi:
 natis a lateribus tabulis ad modum stecati. quo promunt
 eta fossas Et ideo hoc fit ut sup dixerat ne terra a tur:
 ribus superinductis prepa hinc inde fieret difflicet Et dicit
 vltimus qd super hunc aggerem ducuntur turres tante alti:
 tudinis ut muros equant repere i invenit licet repere
 sit venire in ut facit serpentes hic tamen exponitur
 pro simplicit in latere causa quia ducentes ipsas no
 videbantur extens. sed ad eorum omnis mutaret vacillaret
 et tremere. Invenit magis credidit ventum querent
 cernit i valentem qd tra de cura qire. qui non potius
 libere egredi terre motum facit. opinione quorundam et
 ab hoc mirata est Invenit qui mure no turbant sic terrarum:
 mente Et ad motus turribus romani in medem tela iactabant
 Sed qd massiliensibus maior erat vis ad iacendum in roma:
 nos. qui no solum brachijs providebant. verum et foreibus
 balistis unde dicit qd hasta rapta truso turribus i sine et
 randa baliste et qd per similitudinem corda dicta turco:
 na. Turco est ventus demigrans se. qui secum quid in:
 venit rapit hanc omni contenta i non contenta transire
omni latius. omni corpus. quiescit. sed occiso uno transit ad
 aliud Et que et quocumq; populum exant. dissipat totus ar:
 cus cum ingenti letu verberis i percussione Et facit tam
 parvum quale rumpit rucis stermit cuncta quam vehemens
 qua omnia deficiunt adiuta impulsu ventorum abscondit fuit
 causa ut absideret. Non tamen gemmat occidit corpora
prepa sed dissipat aeris cum sanguine dum illa hinc
corpus membrorum desinit figuram. Et tamen hostes
 In hac parte dicit romanos misse ad muros impugntes ac
 ta kestidine. qui dum grece qrexa arena no cedebant
 h pugnans eorum species rupta est tunc exaperunt nocuos
 ictus ibi tunc adoptu leu Naveat qd romani duxerunt
 omnes in quibus erant arcibus applicati quibus mure
 temptabat suffode et ipi et alia instrumentis murem de:
 strue ihebantur ut contra massilienses superiacto igne
 in hoc instrumenta et multis ictibus ea destrueret prope

III

quod romani coacti sunt e bello discedere omnia impugna
 tione mureorum. Et est sciendum quod scinduntur et astudo
 et tabulis contextitur que utroque trahem habet cum caput ferro
 angustum et vocatur acies quia more acutis retrahitur
 ut impulsu foras feriat. Astudo dicta est aut propter
 acutis contexturam que caput non reducit. non profert. Ita
 haec machinamentum hanc habem unde reducat murem
 excutit. Unde ad secundum eundem autorem et leuioribus li.
 quibus constructa est cum lectum corvix cooperitur. part
 tabulata et cruce he plures in ordinem iunguntur sub
 quibus impetentes peruehant murem. Ita modo lucanum
 dicitur testudinem pro mure et murem protestudine posuisse
 vel dicendo quod per testudinem intelligit scutores commixtos
 vocatulos cuius significata et differencie caput autem
 proprium confirmatur. signat et testudo ea que hic denotat
 usus. Tunc bellatur nam et testudo plicatur. Quibus te
cta densa testudine subit i. it sub hostes muros proq
 et acies arma inuicem priores ferunt qui precepsant
 clipeos simul in eos se et alios subsequentes protigebant
 unde dixit quod murem extensus. quia gerebatur super caput
 protegit galeam. dicitur mure scuti plicatura tam pro
 mure pro ipso scuto. que prius et longo romani nocebat
 sed romani appropinquantibus ad muros illa tela ibat
 post tergum. Cum quod ipsi massilienses. fuisse parati pugna
 re a longinquo non erat eis finale mutare modum pugna
 cum iaculis. Ideo solum saxa super aciem romanorum
 proiecerunt recessu remoto spacio ostendere se et non erat
finalis labor gravis paratis ad longinqua tela flectere la
ctum aut mutare modum tormenti vocatur tormentum
 aut bellicum machinamentum quo aliquid proiicitur de
 a torquendo. sc. lanceis mure i. sine armis. s. ne impediam
 tur ponde armorum ut grandine comparatio talis quod ita
 se defendebant romani connexis armis. sicut lecta a
 grandine. Sed postquam massilienses accusa sunt. expectant ea
 armorum seriem multis utibus tunc armati singuli capi
 cultis ictus. asperunt cratem de cratis quod sit et connexis
 viminibus. sed modo ponitur pro connexione armorum. ideo
 dicitur perplexa i. continua leni creta que in aggre nouit
 posita fuerat pluribus sunt pluri cratis corrigio tendo in
 re quibus mure tangebantur lanceis romani parati moliri
pro demoliri i. vastare et verberare pro cunctare. foras quam
 hunc diachis subdunt scilicet dum non s. prius ab alijs
propis impetis pro suppositis. Sed cratis copulata murem
perasse flammis et fra molis. magna pondera insuper iacta

est do
 a b

mure

con. ad

cratis

pluri

seuugebant et iudibus facibus et ictu adustis robore accitine
liqua ad hoc media et peca ornate aliquantulum ut in:
ducentur ipa iacta fingunt ut perum cedunt nocte exausto
vacuo labore i robore quo laborem toleramus. Summa fuit in
ista quarta parte dicit qd summa voti i sumus et optimus de:
siderius fuit gentis ut sturent mema i ad mema intellige
defendenda sed non sic agere contenti creduntur qd velle et
nocturni i nocte gressi occultaverunt facies armis prodeffu
cuius armatorum acies que occultarent subsequentes cum faci:
bus qui nulla ferebat tela ut plures possent facies perire qd
bus accensis et iactis in disina romanorum vento iuvante.
illa statim accensa sunt. Et licet ignis no hiet agere in vi
vidum materia no remittebatur in viribus. imo flama in
quiescit in altum ut sumi altitudinem videretur quare
unde non solum ligna in cunctis creta sunt ocum et paya
soluta sunt. Et causis crede diversissime petre fluxerunt pul
vere putri in pulverem fluxerunt et putrefacti sunt latis
post quam ecidit apparet maior post minimam sunt co:
tingit de cale que postqum super cum agua providum vi:
denne creta incinerata. Spes noctis telluris abst in hac
parte in qua sebitur navale bellum antore tria fuit p^o
naveat bellum in generalis. secundum quorundam modum
in spali 3° victorias cessisse romanis ibi secunda phocais
romana 3^a incantat iam fata prima dund in octo p^{ts}
primo sebitur navum preparaco atensq partis. 2° caen
accessus ad bellum. tempore condescit condescit. 3° ordo roma
ne clavis 2° primo assulius bellicus 7to pomine quidam
similundo. 6to pomine modus pugndi massiliensis. 1mo
remedia romano rom modum massiliensis. 2° secundo et matutinos
3^a coruna eta in in 7^a ut quorundam 6° sed gravis et ma
hinc insignifera qua iam non dicit in prima qd pugna
romam desperaverunt de terrestri victoria placuit cis
opere fortunam navalis belli unde faberant naves no
creantes ornatum iparum i sed solum fortitudinem. naves
aut in auxilium venit. per rodanum naves que fide fuerat
aput insulam stocades idem preparant massilienses et en
decimus possunt collebis navibus omnes suas in arma cogit
tutela fulgens imagines storum suorum in tutela navis
pung batue. no decuit ornatus caernas i decuit no ok
navis caernas h consecratur rudis arbor qualis procurum
bit arce apposime stabilis firma turris altam
ut habentem turres et propugnacula classis omni hinc
cepe fuerat quam plures naves poterat suberant et tota.

III

des secades sunt insule Massiliensis quo rodanus exit in mare
 in fine provincie Narbonensis unde dicit qd classis tenens ac-
 va secades gti casus venerat in fluctus maris cum quingenti vo-
 dani i per rodanus naues venientes intraverat in mare gra-
 deus longi cui ephebus adolescens aduc imberbis et
 dicitur ephebus ab hoc nomine phebns ut sit aduc sine pbe-
 to i sine calore in quo lucanus dat intelligi qd nec seni-
 bus nec aduc nimis iuvenibus concessum est a bello na-
 va. Idem fecerunt de navibus. Nam classis que statat in mari
 i que ad hoc ad navigandum erat idonea sed ad iuventus
 venit alios alius cuius populus est de qua naues sunt in
 alios i naues et alii ad naues dicuntur cunctas quibus
 iam vacare concessum erat propter multitudinem navalibus por-
 tibus in secunda parte ibi forma dicit naues romanor-
 pe ordinatas esse secundum qd navalis belli ratio exigat
 nam iuxta eas erant naues valde valde que circumda-
 bant naues debiliores ut eas erant libere i naues ve-
 lociter currebant ut suis possent ferre auxilium etiam opus est
 et erant ordinate ista naues in modum lineae torquente or-
 dinata est haec forma classis romane et valde beverunt
 et ille que ordo quinti venigis quint convenit et ille que
 mergunt plures primis in equore curre valde multiplex i
 multas et intellige debiliores et vel significare qd quida
 naues ducebantur quadrupli remorum ordine / et quidam
 quintupli / et quidam multiplex dicit venigis pro veni-
 ti primis i remos sed libere cunctis cunctis primo or-
 dine remorum i. recidunt quia ut eas erant hoc robore
 manuz oppositum maui aplo i. maris quint quinti quod
classis no circumdant classis linata ordinata ad modum li-
 neae vel robur oppositum i. naues massili que oppositae
 sunt romanis in appeto pelago classis linata i. cuncta et
 intelligat eas stare in modum semiculi libere naues
 velociter currebant dicit a libere populus qui velocis
 sunt vident videt videt i. per totam mare currebant
 et veloces esse ista dicit naues massiliensis sed pupis beati
pretoria quia ipse pretor erat agitur semit obediens
 i. sextupli remorum ordine et invenit invenit males
 magnitudinis pauidus in quarta parte ibi ut tantum
 dicit qd postquam naues appropinquaverunt tantum qd
 viderent ingi uno impulsu ventorum remorum videt
 exortus est clamor adeo magnus qd nec tunc nec remos
 rem strepitus audiri potuit ut naues se ab his vestris
 percutientes tantum redire rethorsum. Iacta vero missilia que
 ultra naues inveniunt ceciderunt in mare. Annus ad massiliensis

ephebus

III

victa fuit alie vero recte sunt a romanis cum duas
 et catenis ut res gladiis greci possit significare quia
 duas alijs omnibus signum dabit quid agendum esset non
 Vergilius dat clarum et populi signum, cerere vagari et
 pro et manus est manica tunice ligamen manus hic
 ponitur pro vincto ferreo teretis illud dicitur teres quod
 longum et rotundum ut baculus ideo sepe ponitur pro
 cincto catenarum quia hinc sunt teretis a navibus
 in illa parte nam non excussis dicit bellum non esse festum
 tunc iactis sed gladiis unde cetero mare infest quida
 ceciderunt in suis navibus confecti vulneribus quidam in
 pontum itaque naves ingi non sinebant. quidam ruina fra-
 cturam navium perierunt. addit tot corpora in mare ce-
 cidisse quod ante bellum dactum in mare volens infestabat tor-
 quentur dactum volucra que volans infligitur de robore
 re pro in robore obducti capiti conecto conglato vincula
 et mui amplexus sic cadavera confecta prohibent ingi
 per quas vincula inissi ferri traxerunt Gemmanus se
 mivi propter volucra hascunt tubercunt pontum sanguis
 suo implem dum suffocabantur. hij alij habentis animam
 flatum luctantem pugnantem quic luta dat tarta ropa
 idue carum qui acceptis vulneribus subito moriuntur ivi
ta vana quia provocabantur in naves et cadebant in
 mare frustrato decepto quia iuit aut plus aut minus
 quam foret intentus lactentis phacatis vamana vatis nav
 vantage hinc spalia facta in hac pugna et dividi in
 to partes quod sunt particularia que narrantur par-
 tes partibus dicit primo quod quidam vamana vatis ca
 data a navibus missilensius turbatur se in dextro et sin-
 stro latere in ea latus quidam ivili pugnant du-
 conarctur naves gubernaculum retine que missilensius
 ceat tunc due hask et duisa parte vementes vana in
 pectore alia in tergo que hask obviaverunt sibi in
 ipso pectore et visus est sanguis stare quo fluent ivili
 donec utraqz hask expulsa est per sanguinem expulsa vo
lens significans emanantem et ipse mortuus est du
ipso latus latus et ante in hac quod sanguis hask expu
 luit volens significare quod tam impetose sanguis exiit
 ut videtur sufficiens ad hastas ipsas expellendas. Sed cre-
 dibile est quod ipse obviaverunt sibi et altera alteram ex-
 pellente utraqz exiit et volvere vallata ecumdata ab
 influentibus ducto seperato quo mare equa mare

certaminē non cuius plus parebatur quā iussit amplius quā
benaculum transigitur larga per sinu doctum i. transitus par
et larga pars opposita pectori dūxit annam i. benignus
quem annam quidam putarent ut annam i. vitam quā
per duis mas recessisse videtur alias ps et ibi duis
in qua dicitur q. quidā nomine larga accessit ad impugnā
romanos. qui erat optim et peritus nauta indicando de
futuri temporis qualitate et optim in tempestate gubernā
re suebat. hic nam sue vostro navis romanam repe
rat sed plum in eius pectus lactum moxi illum cogit et
ip retrocedendo moxi navem retrocecit constitit se
dextra 2° qua dextra nullam manu carere audire me
luis i. melius senser regentem relaxo audire pro turbato
ut lux causata est notior vbi componi i. ad componendum car
bata vbi venturis ventis Sen scdm videt Sen coram lune
q quibus signa futuri temporis colligebat alim navis com
paga intra aurit ad aliā partem vecta. aliud factū
navebat ibi dum cepit Braceus vix massiliensis voleus
de sua navi transire in sup dictam navim que rectorem ami
perat lacta luna per ilia affixus fuit in quam transibat
qui lact caderet morebundus tamen pendens retinebatur
a elo vbi stant gem dicit q. erant duo frat adco similes
q alterum ab altero difficile cognoscere erat. quorum uno
perenit purs dū lactū vacauerunt. dum unius et tudi
memoria renovaretur. Modus perendi fuit hic cepit ille
navis inimicorum manu. hic manus amputata fuit. q
tennam dum alia manu cape conaretur. sed ea cum pe
Brachij est abscissa. ut sic bello esset sed stibat q pro
elipso aliocum. qui tandem multis confusus volueribus se
in navem erat hostilem. ut noceat pondere inimicis. vatis
illa dum multos ictus exponet. multa q foret interq
toris frax granata necessarius carcus defensoribus. mer
sa q alibi tamen noceat. q hic intra in navem ini
inocum umbone inimicos percutiebat gemini fratres
gloria scande unus quia uno edit partu unde gemini i.
gouelli non cad fortuna est sunt nam al more est al
hic vixit ecore quia sepe ips inimicis alterum pro
altero accipiebant ansus est suple inietare intro latere
de pape gracia mixtis remis ad remos ut exeret cos cari
ne romane obliquo pectore quia flexit se dixit obliquo.

Hæsit nifu quo preceperat amputata. ut tenuit vna ita re
 mansit mortuus flexus nervis ducentum virgula facta
 moriendo virtus fortitudo cecit quia gaudet patientia
 ducis restaurat reparat procurabit in agnosca flexit clipeo
carens manu sinistra carebat quia clipeus tenebat quia
 ad id officium apta et fortis est. etiam plus quam extra de
his manu dextera que in inferendis ictibus fortior est et ad
flexu tenebatur quia pugna in secretam in quam solent vol-
 nerati defendere ne nocimenta inferrent pugnantibus sed quo
itum erat expositus nudo pectore clipeo perforatus ocula
cuspide multis luculis perstat flexus manet rectus non
 cadens emerita morte metem morte. sic enim moriendo
 se gessit ut victor videretur animam fugientem inde disce.
 deum contendit simul tendit ut se lactaret in hostem na-
 tum hæsit illa vna in quam se reerat. Multa ex poto
 narratur aliud factum sic. multa monitiona ea die facta
 sunt in ea pugna. quidam enim meminerunt quo ludo
 effugam hæsit. ille cecidisset in mare. nisi socii eius ip-
 sum retinissent his ergo et illis habentibus per volentia-
 am stans est invenit. Et venit indignus enphus sanguis
fluxit in agnum per remem cito defuncta est alia per
ubi remanserunt visera plus vixit. quam socii vix habere
 potuerunt. quoniam aliqua membrorum pars remaneret ha-
 berent in invenit. flexu morte flexa manus i venit
ludam proprium nomen vici de quo non audire autem v.
 ten massiliensis an romanus fuerit sed intelligend
 est quod massiliensis. Nam constat hunc massiliensem esse
 qui ante istum narratur propter quod alia re non intep-
 ta ut narratio sit continua iste massiliensis erat Et ma-
 xime quia mos auctorum est de his qui sunt narrati
 defunctos intestat retinet Amplius tractus amplius soluit
discessit amplius sanguis intestat tractus amplius soluit
atque per venit spem intestat tractus amplius soluit
ac in ipso respiratione viscera flexu ubi cor callet
 quia est flexu caloris fata non pro vita que ibi
 hæsit invenit et vel fata i mos hæsit ubi
 tenebant luctata sunt repugnauerunt vixi qui operant
 quod dicit ad drum vna. qui ex alia parte operant

ux tulcerunt omnia membra cum hac parte. ux habuerunt hac
partem ubi erant viscera cum omnibus membris ut apud mi-
nitos non remaneret. go prius exciderunt pedes deinde par-
tem capitis sed non potuerunt facere qd vultus affixus
non fecerit scdm aliquam partem dum pugnat cu qua-
dam nave vici pugnantes ea relecta parte quam no
pugnabant hostes conueherant ad eam partem que be-
llo lapsa fuerat. una pars plena viscerum vacue par-
te preponderans naue[m] suam subiecit. sub qua cansi
omnes perierunt paucissime sic. pupis ipsa texit pelagus et
navitas canis caena que est media pars navis sue vent-
est ut sup dictum est. Tunc omnia nateatur qd iunctis
quidam relictus in medio duarum navium obuiantibus sibi
ad pugnam ab utroque. hinc inde percussus in medio dua-
rum navium cum pelus totum confectus est. et ventres st-
recto ille sanies cum sanguine ciebat. et aqua per cor-
pore sic perforatum transiens decurrebat facies numerus
discessit ita lectum qd ut nil remaneret quominus ut non
sonent tamqm si nil medius inveniret sanguis perun-
us viscere ciebat sanies fecit et sanguinem et visce-
ra ore proiebat mibent sepat transfudit aquas vel
veribus tam magis erant voluta ut aqua per illa de-
rexit tamqm per amplos meatus. pars maxima f. ges
minis navis transfugio periens ad sociorum pupem co-
fugit cuqz lingua navis apprehenderet et illa vacillaret
et peritura videretur. si illic gens illa intrasset. post
qua relictis ascende no desinebat pch eorum brachia in-
viderunt qui cadentes mersi et suffocati sunt oblitata
moen pugnabat ne morerentur. Carulis lactans qd
nataudo sit vltus avachis nutaret hinc vacillaret
maxima turba quia suos occidit. brachia pendula quia
quod manus sternerat adhuc brachis non dimittent
gratia qd massiliensium no amplius sicut prius quando
brachia habebant quibus nutare poterant. Tunc qd
in hac parte volens ostende pugne duntaxat et su-
rorum dice qd in pugnatibus omnia tela deferant
ideo quidam proiecerant in hastem loco telorum remos
quidam gubernaculum quidam sedilia navium quidam
et navis frangebant ut haberent quod lacerent alij
e cadaveribus tela tela vellabant alij qd volueribus
sub alia manu volens tenentes ne deinde sanguis
fineret. vel viscera emanaret. In tertia tamen ignis

quo naves mendeabantur plus noceret naufragi. tela per
 mare natantia colligebant et suis illa ministrabant. un-
 quam naufragus cum alio pugnabat et si non habebant
 ferunt. alius alius sub aquam mersum turbat. eluxat
 et pice ne alter eaderet. idcirco lacerta possunt sibi
dum pinguis videbat ictus validos dum habent tantum
 viam. non dum adne toto pingue exenit et possit for-
 que ictus. inferre diuisa lucis pelago ignis qui aque
 intravit et pinguis multis unax quia non de fa-
 ali extinguere. videtur acquirere hi ne interfuerit ti
 more periculi per aquam super ardentibus tabulis in-
 morantur nulle modis illam mortem plus timebant qua
 mori sperant. aliter et mortem se exponerent et illum offi-
 gerent. metas maris quia nesciebant an aliquem nre
 misset ictu linguente percutit ictu cum sepe neminem
 ferirent utrumque pelago ad occidendum se suspender sub
 tus in aquis manere pugna sunt quidam proceres qui
 sui sub aquis nare poterat. duxerat hostem sub aquas
 et eo suffocato singulum redibat. sed occurrentibus sub navibus
 ipse perijt quare non potens ferre aniam flatum co-
 hinc non respirans adeo optimus excellens canellere.
morsus multi affixos figitur et implicatur amphora
 aliquibus rebus. a quibus cum difficultate extrahitur
 unde oportet nec ad applicandum illum apud hoc officium. hic
 satis optimus erat amphora non scissat finem. Tunc
 amphora non videtur finem sentire cum ipse finis pro-
 tracto amphora non mouetur adductus adse ductus
 tractum varios fluctus vocat ubi naves non sunt. hi
super hostes quidam tenebant venos inimicorum ne
fugere possint. omnibus ibi morientibus maxima cura
 fuit non perire mortem. non mori qui noceret inimicis.
 adeo affligebant se rostris navium ne possent ictus inferre
velis præbat se hoc modo classi stantem sublimi lig
 damus massiliensis percussit quendam romanum tri-
 um nomie quodam globo plumbæ que vocat glomidez
 quem funda ierit. tunc percussus ruptis et temporibus
 capitis. oculi egressi sunt et suis pedibus putavit
 ille se mori cum sentiret se hinc premari decem
passus se fortem sensit vagant serios et ibi cum eo
 carent unde hostibus posset prociendo nocere sicut ponit
 machinæ et alia instrumenta bellica quibus in hostes

iactare aliquid nocturnum. sed cum ille quasi mortuus es-
tamen optime se gerat in pugna ita qd mitteret nocentia
inimicas culme ad emineceteri Babue Balearis finde
eius usus est in Baleari insula mortuus ut in primo
libro dictum est toror iaculator caustene se ocula qpt
se sedibus procurerunt proqm cenore emipit oma inu
la i ueruos quibus oculi tenentur colligant. turmenta
instrumenta belli ad iacendum apta egere ad gerendum
i ad demittendum quicquid superest aut i ut tueretur qz
ip trereus vocabatur cadaver defunctum q magna pe
habet usum iugentem militis pro iugentis militis qz d. q
ip q defunctus ut strenuus miles se gerbat in pug
seruere pro seruabat ca manu ip ocis erat ido ma
nus erat incerta et ignara quo prouideret no irrita
non vana scripsit hic argus magnificus h h h h
trere aliqua sup ilia gramit voluerat qz cuq
pr qui tempore iumentis claus fuerat sed scie
ctute defiebat in uicibus mit ad plur morientem et
videns fluit periculum primo incopim passus fluit
cuq loqui volens no potuit sed pro qua senex ad se ille
redimit pectu venia q no argum q ostulabatur ut
ala fuerat que da defunctos fieri solent se gl
dio perueniens precipitavit in mare ut duobus mois
accessita mork aut plur morientem excepit recepit gene
lopi notis qua parce uentus iam no medius nam
i mediu desendit in ila versus ila procumbens cadit
imit seruam pauere cadendo sup iaculum qm magis in
fixum est exemplum no miles erat qui docebat no q
operaretur spirantes pro expirantes i morientes tudit
percuisset uiguit stupidus mausit ut mortuus distensis
palms ut mos est solentem h subit defuit a iusus
obdormere cooperuerunt ocis stans tmq ocueret fa
salutis optas ut ut mortuus sit ut caruit tor pore
postquam ad se redijt cententis dolore quia in q da
ra membra iam sanguis et spis redierat a quibus
incoprimando dissectat interiora reuerens inclinauit
iam futa victoriam nauat romano fuisse cuq ma
pluribus nauis quedam in se sunt quedam no aro
manis capte pauca fuge beneficio exaserunt tata
q uictis luchibus plena erat mulier im iugens per h
hora placuit pro quam corpora pulsa fuerant ind
acombus maximis cuq q confuse iam factis essent.

IIII

mulieres romanorum corpora credabant esse suorum Et se
erat plurima int' ptes contentis de cadaveribus cum di
ceat unus hoc qd cadaver alicuius mei Sic ergo Senz
honorem attulit Lepae in mari primo victoriam acqui
rendo futa fortuna inclinant absque pte posuit cum
alibi legatur actum et in curu angustio flum homis no
habet ubi caput declinet anaps ducuz propc int' duo
navalia patus prapit victori matrem mulierum a
dicunt aliqui maffiam fuisse decem post hoc bellum
aliqui dicunt eam fuisse secuatam id

anaps

A

Quartus

Procul extremis fearu In hoc quarto
libro hia ptem
apali fuit contineri ptem qd victoria quam
habuit apae in hispania de afframio et petreio
Secundum quod habuerunt pompeianum quendam unum opa
ri capientes cui vltimus dux Lepaeusis preerat 3o narra
tue Lucio melius a Rege iuda in iudaia ibi secunda no
eadem belli ibi 3a Nam sequitur illo pars prima narratur
in quibz partes Nam primo narratur vltimis partes ca
strametibus cum desepcioe gentis afframi et petreij et
cum quodam bellis compressu secundo narratur ingens pa
nia que fuit eos a bello cessare 3o Describitur Lepae se
quens ducis et inde abeuntis vbi castra posuerant qto
narratur qd postea castris propinquis cum iam mperat
in simul commiserat petreus occidit Lepaeusis quos in suis
castris invenit qto inde fugientem petreum et afframum
Lepae incensit in montibus aqua curantibus eos qd siti do
mitos in deditione accepit eis concessu vita et remissio v
su bellorum ibi secunda hactenus remor 3a sed paruo
qta magis paruo qta polluta nefanda prima dividitur
in partes quibz primo pmit in generalia intencioe suam s
qd apae gessit bellum maxime partes orbis quo no
movent ade sed quo victori erat magna felicitas pro
ventura ppta in secunda particula que incipit ibi ince pmi
pmit autor dices con quos apae pugnantibus inerat
et at gentes harum ducum dicens qd in hispania erant du
ces pro pompeio et senatu petreus et afframus simul
habentes qatum qui commenerat ut unus una die mpera
ret et aliter aliter et erant non solum legiones et gentes
italice sed et hispani s. astures vetones et celtiberi In
3a parte que incipit ibi colle timet Describit castrorum situ
in hunc modum. Amatas dicta hyleda posita est super
quodam colle non longe ab ea sunt Sicoris fenovis in

in quoque petens et afframus in quadam rege. Castra posu-
erunt. Ceterum ex alia parte fluvij in quodam monte posuit
castra sua. Vltra que erat extensa planities et in fine
planities qd cinga fluvius fluvius in hiberum. In se-
cunda parte que incipit penna dice punitur quod actum e-
locatus castris. sed qd in principio appuerunt a bello. si
forent quaudam reassignatione in se genus. adveniente
sero premisit aces quidam p qd quas fuit fossam qua ca-
stra fecundedit. hibernus appropinquans in 2a que incipit
ibi lucis nova punitur ad octavianen propt quendam occu-
pationem montem. Et de qd facto die precepit Ceterum suis
ut caperet quendam montem qui erat int castra asparis et
hiberum. Tunc hibernus videns ibi non parum periculum
imminere si dictus mons a ceterum caperetur prius
montem asperum cum facile fuisset eis. At aspariens ut
montem caperet per loca ardua ascendentes se evendix-
erulo exponeret. dum ut no perfecta redirent. Hi qui
erant in montibus facultatem habuerunt se in castra
recipiendi extremis ovis hibernam signat que in occide-
nte qd montem unatationes intra piri pstat equali. c.
quas vix ut tantum iparet alter quidam et alii tutela
valli ceterum inco perungit alio custodia inco sub
signis vix inco alterum aces latas quas constat
fuisse quidam agiones secundum lucius fluvium actum po-
pulus sollicitus actum gentes. expedit in ceterum agen-
dis celti fuerunt populi gallie qui venientes ad flumi-
nem hiberum ibi considerunt et vocati sunt celtiberi par-
tem cum antiqui nomis retinuerunt et partem de novo sum-
perunt ab hiberis in fluvium hiberum habitantibus. unde
celtiberi nomen compositum Et hoc dicit musculus nomen hi-
beris. quando dicit celte tunc inuit no multum alii
in cuius summo qd planus punitur celti cum i pleno. et hic
habet penam longam levis, non gravis et hic. habet
penam brevis. in hoc monte dicit sitam hiberum no
ultima no parum et in pontis amplius transumptu
domi et punitur descripto hinc pontis. quia intelligendum
qd cum tunc a pompeio peticio et afframio sunt hiberum
hiberum gemales que magne solent esse effusa exen-
sa in oculo previdente modu quidam oculus poterat in-
tutu que rem discrepat a re modum aut vocat mea-
suram. qui prestat celis anfert hibi nomis hiberum dicit qd
ille fluvius hiberum dat nomen hiberum. quia illa terra voca-
tur hiberum a fluvio. sed anfert nomen cinga fluvio. qd

apud
veteres
celti

veniens pluvia dividit in quatuor partes primo describit huius
sciam. 2° vix pluviosum 3° solutus nix 4° effectum qd
hac pluvia consequentem ibi 2^a sed pagini 2° huius qd puerne
qta iam nautica 3^a quarta pars dividit primo dicit
capra qd ab aqua. 2° famem superuenientem. 3° comparat
habitationem hanc loco iam inhabitabilis. 4° ante facit quida
deprecatum ad deos ibi secunda no puerum ibi 3^a se mudi 2^a
Sic o sume Centuria primo partis qd qd hactenus 2^a adde
discreta pericula bellorum sed cetera facta i cunctis prosperi
nificat fuerunt ex accis varietate. Nam venna i huius huius
fuit sciam et gelidum nulle qd pluvie fuerunt sed nubes in
montibus. primo in planicie et tota circa occidentalis arida
accis severitate durante puro qui fignus fuit huius puris
fictis aquilombus ventus qd aquilo septentrionalis inducit
severitate. unde omnis metamor. aquilonem clausit in
autis. Et querunt fugant iductus flamma nubes. et ecce
constitit acce depresso qui nubes fuit. unde vngens in
nubem cogitur acce. puerit ne planie a nubibus flueret
merbant propt. frigidatem primie non duratura constituto
pbi statim primie resplendunt adveniente sole propt. sui sub
litate. hiberno huius in hac parte sed postquam vixit
dicit qd adveniente die post equinoctium in prima luna que
secuta est assant. coras et superuenit eurus qui vultus
orientalis induxit unde nubes in occidentem ibi qd congesti
pluvie in pluvias adeo magnas qd flamma videbantur
extingui portus vixit arctem intelligit qui fugit par
tasse fixum et ellem huius quida altamas moenia vixit
sua nephila aliam duxit. 3^a montes que octo odio m^o se
et preuignos fixum et hellem curamphs. agricolis atq. sa.
crudelibus ab illis semina fuit semina regalibus accis
sacerdotibus no dicit fuit ut illi videntur ad iis ut faret ex
cis sacrificiis. qd cum illi vellentur m^o defuncta cognosceret
fugerunt ad regionem aliam Et cum venissent ad mare appa
rent illis arces super quem cum thesauro asperdentes mare
transibant. helles reus aspiciens occidit Et ibi m^o nomen de.
dit ut hellespontus vocaretur. 3^a helles in p^obus celestis d^o
conversa est. Simili arces postquam fixum in insulam colos
deportant in colum translatus arces d^o vixit quidem fa.
bile d^o fuisse qd matre illis thesauro dimiserat quem
nam que arctis figuram habebat. portaverunt irem si
gientes parcis et nonere sed helles facti penitus dum re
dierat ad p^obus in mari p^obus ideo fugit qd retro aspiciens

III

potisset que quia acta sunt eo tempore quo illa p̄dixit o
 ratur: p̄dixit illorum nomina imp̄dixit sunt verum d̄r quia
 cum sol ad illud signum accedit incipit tempus veris helles
 gentium casus cum solus non longe ab arietis distat dieb
vide noctes temporibus h̄m bis in anno dies et noctes equi
 tur. si in libra Et arietis p̄m̄z est in mense septemb̄is
 secundum in mense martij ideo dixit iterum ad pondera
 in pondera m̄se lib̄e que finguntur cum lib̄is equalib.
 al̄ m̄m̄e usq̄ lib̄e amb̄ia libra sic dicta a monte
 in quo calcabatur. sic apollo d̄r c̄ntius sol redit libra
 sol c̄ducta a nobis nō videtur. a quo sperari c̄m̄m̄:
 c̄m̄t. incipit videri Existit boream ventum qui p̄m̄s
 flabat inducens serenitatem corum quo p̄m̄m̄ dubitanda
refulset i cum p̄m̄o redit nova sed dicit dubitanda quia
 licet eius color de futura qualitate temporis p̄m̄m̄et
 tamen dubitabile est. si est ut homines iudicant. de hoc n̄a:
 q̄. regule tradite sunt in pluribus v̄s̄d non semper acc̄:
 ut flammās ab Euro rubicunda sunt quod est signum
 ventorum unde argilins. ventis semper rubet antea f̄:
 de. ille. si currens t̄x̄st in occidentem ubi h̄ppama est. qua
flammās nubes invient in axe suo in parte orientali a
 quo venit currens ut d̄r in v̄s̄s̄. Sunt subsolanis volue:
 n̄s. currens. cor. habatq̄s orientales. Et t̄x̄st eas
 quas sentit arabs populus arabie tellus gangetica ubi
 fluit gangetis fluvius orientalis Nam ut dicit ysidorus
 hic fluvius gangetis dicitur a Rege gangarok. quem fluvius
 um vocat p̄r septima phizon. miro mō exalat super h̄m̄
 orientis Et in ea rumpit cantresc̄ vennis sol patitur
 tempore frigoris nebulas aers̄. quia non p̄ eas resoluē
 pre medicum calorem. et t̄x̄st quicquid intulerat horus
 ventus septentrionalis. qui induat nubes in orientem ideo
 dicit fiscator i obscurator cori c̄h̄. de ip̄o dicit versus
 sed veniunt agnito boreas chorus ab austro defenderat indos
 cum india extimis mensibus calore solis severius movat
 nebulas vel nubes et dant aliquam tempestatem pluvios̄ aut
 nubes ideo sequitur nubes remote oriente incunde dici
 i calorem propt̄ absentiam sui ut medio nō steterunt
 in parte meridionali sed vaporem visos fuge est hyperbole
 q̄ dicit tanta velocitate transierunt ad occidentem q̄ nō
 nubes in pluvias cantresc̄ h̄m̄ invenerunt extos septent̄
varat ab nubibus i cessat a pluvijs. Et notus i mexi
 dies unde notus venit. varat h̄m̄. acc fluit hindus in

in solam calpe pluvie sunt solam in hispania ubi calpe
mons est ubi erant finis zephyrei. Et ubi sunt cauda olim.
pi tenet etiam secundum apparentiam Nam celum et mare
contigua videntur. dicit go qd nubes no potuerunt plus ire
quia ibi celum mari conectum est no permittit. Vocant
aut taudus cel. qd hinc parit. et qd zephyrus ventus ori.
dens nre illud Lucius utassum zephyrus qd famonius affant
unde ibi est finis occidentis ubi zephyrus vltimus no spuat
velite transcendere invol. glo. cum non possent videri ire in
serpentes gomerate sunt spauz quod se. terram ab ethere aere;
intelligit qui est in medio cel. et terre ut caput capit caudam
congregatam atri aeris nubis; nubes prope polo aut per
similitudinem loquitur quia hunda prope liquorem emittit
ut mistro aeris prope ubi generatur ab eius frigidity illur
ascendentibus vaporibus hinc imp com. aera gi. aeris vix.
var. in calpe prope nubis; densitate aeris no habet p.
litos colores nec in modum seminauili apparbat ut solt
dici qd portabat aquam qd maris ad nubes a quibus plu.
ue fundebantur. Et loquitur secundum vides gentes qui se
putant iam qd pueris volens autem unde tempus valde
hndum et pluviale dicit in hac parte nec minus salutas
esse quibz sol no poterat solvere Et qd glaci in modum
sapi ducata liquefacta est Et ab istam liquefactionem gla.
ciey et nivis una cum pluvia flumina ita curruerunt
q qd alios fusa aquis omnia explebantur. p. q. q. illa
p. iam naufragi campi ubi dicit qd arma qdatus deparis
ab aqua capta natabant ascedebat qd aqua usq ad eius ra.
stra. qui aut inerat frumentatum. Scythi sunt cetero
marem aqua tectam. unde sequitur finis exmoia tunc.
alus omnia qd absorbeantur ab aquis a crum equi et p. huc
nec est dissimilitudo ut diem et noctem. Ibi hic mundi campi
rat spm totum zone inhabitabili ubi qd obscuritas et p.
quis p. p. ibi sic o finis deprecatur tonem ut p. p.
has pluvias fundat. Neptunus ut no permittat amicos in.
hanc in mare. Et platonem ut terra hementi nova flum.
q. ab ea ad hoc ut terre asserantur volentibus p. p.
re cum bello naufragi more coram qui p. p. naufragi.
finz arma instrumenta quibuscumq in bellis utuntur ho.
mies. castra castra castrorum castra vacillant impulsa
aqua f. restagunt mondar vallo ad vallum vallus pe
no fa non erat facile rapere pecora ad comestendum ut
f. qd deprecantur puli non ferunt nec erat facile
rapere ea que in agris sunt ut herbe et alia pabula

IIII

cum omnia aquis tegerentur. Ann funes pa que in principio
habent non cum duraverat adur. Et sic erat in principio
magnum malorum, quam committuntur magna mala. ut quia
est ita magnum malum pa funes q est comes i par magno
vum malorum. vel prima magnorum malorum quia est sup
Alia omnia mala non prodigunt malis qui no paretat esse pro
dignis quia at sic faciendo imputabatur filii p tato censu
suo modicum penitis erat proh indignante intellecto. Et sic
erat ad hoc quia mirabile videtur q inveniatur iunius
venditor rei. quia carens ipse peritueris est. Et hoc cupiditas
lucis gredit flumid ypalage flumia namq paludem condi
derunt vel candidit pro abscondit. Et ipse exiamt dicens va
sta voragine illa flumia missa sunt in paludem que omnia
vorabat quia hic videretur palus. tamen aqua curcebat
cum magna volutata. erumpendo montes et tota fraxum i sil
uas et aufit ipsas s. frax equos vtiabus. vter pars capi
tis et moriens capitis. qm videtur abq alicui q omnia que
hic sic contingit rotatis in girum unde equi hoc passi
vbi inveniunt sunt. Et recte q volubilitas contingens qre
to vel alia re et ab hac intelligi pt eos meritos esse. Legi
at in agnas repulit estus occeam repulit illos. cum solit
coruere convenit Nax subita palo abscurtus que sub arbo cat
et racom noctis et abscurtus inbiuz non scutit suave phe.
quia non potuit lura Discernat divisiones diei et noctis
sunt nocte quia maior sunt abscurtus inbiuz abscurtate
noctis. pro mundi Comparat re q erat tenebrosus hic
acu. perit q in zona inhabitabili propt' frigus. unde sci
q dicunt quos zonas qre in celo cond' q in terra eis cor
respondentes quarum ea que est media q inhabitabilis pro
pt' calorem. Due vob extreme ad quas sol no appropin
quat sunt inhabitabiles propt' frigus perpetuum. Alie due
que sunt int' extremis et median sunt temperate et habi
tabiles ut virgines et omnes docent. Nunc de vtriusq
extrema pt antea intelligi videri pt. hanc dicit premi y.
cui perperua atqz nix nec videre sidera propt' nubes
et pluvias nec quicquid generari. sed eius frigus esse utile
ad temperiem medie zone dicit. cum int' calidum et pcon
sit temperamentum. Sume pater sumus doctum putabatur
~~impit~~ in italia secunda poet ip scit trcs impiter Ne
~~primus~~ et plato habuerunt tales partes s. impit prima
et optimam que est celum. Neptunus aquam que fuit
secunda poet. Acronum poetum habuit plato que fuit tra
q no est aliud nisi quia impit est ignis et acu que fuit

2. p. 10. 8.
et 7. 10.

tridentis
neptunus

clementia nobiliora. Neptunus est aqua quia non est ita nobile
elementum ut ante dicta Rector equorum tridentis fingitur Ne-
ptunus. Hic tridentem propter triplicem aquae naturam. est enim
labilis. nabilis. et liquida. Ne pinguatima potum. sed munda
pitibus. madefactum terre. ad fructus producendos et tu Jupit'
cum est plus quod augitur quia ab aere est pluviosa tu
venere. De Neptuno dicitur de mari impellente fluctus can-
fluit ipa repelluntur retro concussa quod tellus que facit huius
motus. que ad neptuno attribuitur quia terre proxima
in sepe tali peste vexantur Remis fluvius Galliae sic ad
vadantibus quos percutit et campos inundant optat et au-
tor ut videtur Rephymontis qui de esse in fine Germaniae
ubi sunt montes inense altitudinis. hinc fluvius. Item percutit
de stagnis et lacubus Remis in sebas que fuerunt Hannes
impetores propter bellum civile. Sed parvo contenta. Haec est illa
pars in qua narratur quod Equae discordantes in sebas est ho-
stis et tenet talem modum. primo ponit quod ad fortuna de-
paris pluviosa effluit secundo ponit navigatio facta per flu-
vium cum quadam similitudine. 30 quod remedium equae pro-
vidit nequid tale contingat quod passus est 20 hostes
discordant. 30 casus equae in sebas ibi 20 utque sunt vapores
sub rariis transacta quia in sebas ita rudat dicitur
in prima quod fortuna contenta hinc timore Equae in sebas
sic ad eum cum solita prosperitate rediit et dei meritis
cum veniam quia ipsi favorem magis solito praestiterunt
quod autem reoritur locutus est. 30 cum iam sol ad nubes
repulendas fortis precantem reducit ab emundatibus locis
ut pluviae et montibus iam aqua descenderat. Et deus in
callibus. Item variat aere creat et hoc est secretum sicut quod va-
poribus aere densatus est nubibus par pacibus aquas et creat ita
potens ut sufficit ad vapores replendos in vellea in fluvio que
figuram velleis lane imitatur fluato lucis verum locus grami-
um non est superius sed inferius. mo aqua de corporibus f-
vibus est. tunc ergo secretum. Ita cum descendit Emora
secundum apparentiam locutus est. Nam non videtur aqua desce-
dere. sed res quae de aqua que sub ea fuerunt cum illa dape-
sit die pale qui diem facit ut quod habuit vapores dicit in
hac parte quod postquam fortis in alium suum reductus est si-
ut statim nunciat quibus par amnem navigaretur. Sicut fa-
cunt venti inundante pado. Et Britannum oceano in undam.
te super terrarum salix cana cuius folia et una parte
alba sunt terre sunt nunciat et viminalibus mixtis. indu-
cta apo lucis cooperta corio bonis emirat festinat
super amnem tumidum. adit aquas super habundantem sta-

III

quantum inundante. superfluum aut in agris sine in villis ve
netarum padus fluvius de quo dictum est Exterminus de hoc
et ibi dictum est. Sic cum tenet omnia vult Et de hoc agitur
in novo. papico Iusto bibula spongiosa mensuris opidi. In
hac parte his vultus dicit qd his vultus transito fluvio
pontem facit. Et dimidit fluvium in multis partibus in quibus
le contingat amplius propt' undarum flumibus. utrimque extra.
qd parte currens tide in curam dicit ut dicitur intelligi p:
km fecisse. qd pga decantat explet. extensum pontem fecit
in agris. ut si quando habundant aqua vsus montis no au:
fferent. dat sustinet penas minoris aquae quia minus exor:
verat. penam diminutionis patitur. Ibi pagin omnia dicit qd
Petreus fortissimam sepere videns prospicere non confidens po:
pulis nris quos exat. intendat ire in remotas populos qui indo:
mili homines sunt. et bellorum audi. Et ideo ad eos iturus ab
hylekda distat fuit fortuna et felicitate. Et ut ostendat qui
essent hii populi dicit tendit in ultima vadi quia extrema hi:
ppria est in ultimo accedens. Ibi Nudas sepere dicit autor
amandantes hastas propositum. misit suos milites transire flu:
vium. cum precepto perire vadit qd homines sui milites ut
insequantur hostes per ire. per quas ire huiusmodi ab hostibus
fugientes sed madefacti et frigefacti quia no transierunt
vultus sed nativum. reserant labare perire denique calo
re solis. post modicum qd tempus iam appropinquabat qd
mo inimicorum agmini. inimici no erant in dubio. an pu
gnare deberet an fuge. Nudas agere affertur delectos. no
querere punctum no vada ut no incurratur ad transendum
de' aut vadum. a vado dis quia per ipm vadit no vadi
pt superare fluvium. duces laetis natatu transire quia
confidebat maiorum esse vim multum qm sit impetus flu.
vi vada madida fontem calefacit se invenit du i sole
summa ultima per am dicit attolunt. dicit esse duos
montes quorum in media cunabula sunt vix asper. quas
si affraui potiti fuerant ire poterant ad intentata loca qd
sepere precepit suis ut proderent fugientes hostes. qd ut
et melius possint fieri dicit ut sine ordine vadant. Tunc
sepere parentis edicto sepere procedunt hostes tenden
tes in modum montem vbi vixit in electis locis castrame
tis sunt gemine vixit attolunt in altum lenat campo sup
campum s. permaem nigra per montes per montes media
vallis existit cama tellus ardua alta continuat altos

colles facit colles continuos. ut quos vic huc amfractu propt'
amfractum i asperitate vic / quibus fructibus hoste potito &
per videt markem emitti in denia keracum q' pro cap frab
gentis Erat et alia causa quare petreus illuc ire volebat
nam in ulteriore hispania erat legio una que sequebatur per
pompey. Sed de hoc autor no facit mentionem. Ne sine ullo
dca teporis qui suos eundem confortat tamq' eos no mittat
ad pugnam sed ad motariam Et patet h'ra postq'm spa
Iste pars fuit diuisa supra que iam subdixi primo. Et
q' isti po'itis castris agnouerunt malum intentum Et p'me
his sibi moriam collocantur. et amorem ostendunt. 2° autor exprobrat
dit eos 3° alloquitur concordiam et amorem. 4to p'mitur.
colloquuntur eorum quo in discordia petrant q'itaci. 5to scribit
petreus occidens Equitenses. qui venerat in sua castra. 6to
p'mitur em' petreus verba quibus allocutus est suos. 7mo q'm
amorem sekerem venocati sunt 8no ponit autor Equitem su
isse hac infelicitate felices. 2^a ibi quid petra Ista hunc
ides ex prois unie ta na pagm 6ta addit na ama
pe fame 8na Tu cap Dicit in prima parte q' postquam isti
quaduero se viderunt. nec erat int' eos tanta distantia ut se
cognosce' no valeret. immo cognoscebant per flm. se' p'm et
conuerso. Tunc respexerunt quoniam nefas esset civile bellum. In
quo ita comitum sanguine per se moriem perire' cogerebantur.
tamen no sunt se allocuti primo. sed h'm nutu et oculis
se salutarunt. tunc amore vincute leges et statuta diueru.
militis egressi vallum ad suos vadunt. eos amplexantur of
culantur et p'ecinnant quadam amoris tenecitate. et h'
ment ea que fuisse potuissent. ut n'fice' p'ec' f'ec' et similia
lauguencia infirma imbecilla propt' locorum distantiam cog
sit euz visu usq' ad determinatum locum tenere ora no
sunt locuti sibi moto euse hic nutus erat similis p'
latitudine leges que erat ne miles cum inimicis co
necparetur tunde extendere pul esse brachia extensa po
nendo partem pro toto Ille act vocat uomen hospitis aia
propinquus sanguine luctum etis conspers pu. annis qua
a pueris ceant p'ec' rigant madefaciunt xumpunt oscula sin
cum lacrimis oscula infunduntur nec romanus erat qui no
cognoscebat hostem non erat romanus et vol inuere in
stris petreus et affranj pro maiori part fuisse vam mos
In hac parte quid petra dicit istus debere p'dare et de
lore. nec af' n' op'atione sufficienti. cum dicunt se obedie

III

sceleris sponte sua. Et causa est quia non debent illi nimis
 timere quem ipsi faciunt timendum esse. Vnde si ipsi non pare-
 rent licet ipse clausus inisset bellum. et bellum parum fiam.
 tunc tamen cepit factus prematus cum militibus non se-
 quentibus amabit pompeius et bellum cessabit. puellas patra-
tor percutitur pueri penitente classica canentibus iustitiam:
 cum qui incitant bellum deus dicunt incitent crimes su-
ria. In hac parte nunc ades. In vocat amorem ut qui omni-
 si mundi machinam in suo continet ordine atque esse ad-
 sit ad coniungendum istos. ipsi namque committent maximiz ma-
 lum quod transibit alijs in exemplum. ipse ad possunt sub
 nulla excusatione parare. cum videant et cognoscant suos
 esse. contra quos geritur istud bellum ades pro assis con-
 cordia salus concordia et amore iusto rebus in prima
 causa inmisi mundi Machina continetur ut exphate dicit
 hoc est ibi quod mundus stabili sit concordia variat vires se-
 cula mea loquitur autor sicut si fuisset. illis temporibus.
 habent discrimen periculum virtute amoris quia quo-
 dam modo videtur sub excusatione parare. qui receperit alius de-
 reliquisse. Latere scelerum percipere. non latuit eos scelerum quo-
 d amittebant. quia cognoscere suos. ideo verna est excepta
 nocenti populo. propterea in illa parte proh nunc fata si
 iusto. dicit istius concordiam fuisse ad cladis augmentum.
 Cum gens legatis in castris obsecrante affrangi et contra-
 facerent quod quia pacifica tota quia nocte in simul ingi-
 tantes de his cum fabularentur que illos in amorem se-
 lerum et future discordie excitarent fata an supple
 dico mensas concordas ad concordias factas iustitiam libera
perempto saturno Libum est panis qui imolatur. unde liba-
 men. et fuerunt sacrificia ex libis et vino accensis facis
 factis ex gramine in honorem concordie fabula historia
 illi qui fuerunt. negant qui audiunt perdidit fata esse quod
 probe fata exant vel quod plum fata perbat si fata pro
forma perbat. hoc ut ut eos ira conatantur renovata
 ades ad male faciendum. Deum in illa parte nam postquam
 haretat quod perquam pompeius vidit de pace tractari et vidit
 ad hoc domo et pretio contentari quod significat ibi tradita
venit i. vendidit. Tunc associatus quibusdam satellitibus
 regnabat omnes Lepidenses nec audit quos invenit in castris
 suis. in quo facto multum sanguis est effusus ceteris militi-
 bus Lepidibus. Vltimus cum dicit addit ita parare eius
 aut reprehendentes suos. qui de pace consueverant. Et dimi-
 in tot partes per quas rationes suadet eis hoc non esse

i. unde

libal

agendum. prima est quia volunt omnes sed unus. quod est
impissimum. Secunda que inquit Vitis ad dū est quia cum
sub iuramento damnato a senatu pro hoste rei publice vo-
mante. In 3^a que inquit ibi Numq̃ nostra est ratio quia
produnt suos sub nomine salutis et pacis pro quam in qm
libertas acquiruntur q̃ probat istud in qm quia si libertas pro-
venire posset non esset opus movere bellum. In quarta que
inquit ibi Hostes est. quia Caecilius conivati in solis fuerat
optime fidem. ibi Sed isti nolunt servare fidem in ista cau-
sa. 5^a que inquit ibi proq̃ dū est ratio. quia ex hoc vi-
detur salutem pompeio et veniam promittit qui totum orbem
mouet in bellum. addit q̃ his rationibus reuocati sunt isti
iuramentum in amorem solerum. et cunctis belli. ponitur per-
ta similitudo quidam ibi Sic ubi denique effectus qui consecu-
tus est ibi tunc in omni dicit primo q̃ isti fecerunt si-
cut fore que propter asperitatem facte sunt manifeste
Sed si forte censem gustauerunt tunc vidit solita rationes
naturalis et mix abstinere quia sentiant in maiestatem cui
primo parere solebant. dicit secundo q̃ ipsi faciunt omnia ma-
la. occidunt q̃ suos. filij capiunt fr̃ primū ipsa capita
per palam q̃ insensata illa exponit tamq̃ non esset scilicet
quod esset occultum assensu liberator senatus pro quo
ingruebat ne veniret in potestatem reipublice. dū Caecilius
invidiose dixit damnata pro senatu qui Caecilius hostem rei
publice iudicabat. Caecilius erat querendus ut h. f. peccabi-
mini Caecilius ut velit nos in suos seruos h̃c discrimine
periculo sui. quia nō subegit nos pugnando. In quo pe-
riculum est petenda est ita ducibus. aut cum indignatio-
ne. dicit petendum est ut ducet inuicem. quia bene habebat
familios. aut dicit q̃ ipsi volunt utrum a dū non a se
ipsis. Non agūt bellā cuncta ut vincamus sed ut vincamus
liberi cunctis foderunt cubem actum unde quo finit
arma fugiente metallo quia in visceribus terre latet. unde
cum labore foditur ibi videtur fugere a nobis sparsa
ad bellum Et vocat classem nauis congregatā que dicit
armata invenit huc perentes. nrā fidēs q̃ nobis vi-
tiore h̃c. s. inamentum illorum quod erat ad perendum be-
llum iniustum. non deberet servari. mix illud. promissis
male resande fidem unde est sensus q̃ isti habent fidem
minus tamen q̃ illi inamentum steterunt q̃ pro q̃
nobis pugnantes pro causa cū nrā sp̃ latet. hoc est
non deberet cum venia petatur pro delicto commisso. sed

III

vos pro Iusticia pugnatis Nam ad rei pu defensionem .d. mag^{is}
 in ignarus fatorem fortune huc salutatis reges ad bellum
 cum hbi et nos scire quod cum Cesare componimus. facimus
 ut hbi salus ab ipso promittatur. Et dicit Nonie quani-
 mis videtur indignum. ut pompeio venia a Cesare concedat^{ur}
 cum ille sit patris defensor. Cesare offensor. ille potens sing-
 hic minoris potencie. nō ipi quum in eis est facit ut
 pompeius se cesari dedit. cum ipi sint magna ptes potencie
 sue carcere causa in qua clauditur leo vel alia fira.
fides fuit monstra. fidele mala faciebant que monstra.
fortuna tulisset in ora nube nocte bellorum invidia propt^{er}
 invidiam doctum videtur illum dei dei hic invidiam que
 nocentem facit in belli confusione. unde in septimo dia^{ti}
 atq; meta facit quos vult fortuna nocentes. Est go sensus
 qd id malum fidele faciebant. qd quq; qd fieri casu in
 bellis scelerum. sceleratorum et patet qd in hac parte Tu
Cesare dicit qd Cesare in hoc cognovit deos pbi favere. qd
 licet amiserit multos milites. tamen hoc facto fortunatus
 fuit. cū cum dux amplius habens penam iusticiam. quaz
 usq; nō non videtur hic. cum eo ipso qd parum perdat bello
 eo lesus est. qre nō in victoria ematit. nec maxillie
 nec de capite pompeii. plus ei fortuna favit qm hoc
 facto. pharides maphie. phario egyptio. Deinde cum d^{icit}
polluta nefanda ita pars que fuit dūna superius subdi.
 videtur in parte duas primo narratur inclusio gentis hūg
 facta per Cesarem. secundo illorum cupida voluntas ad de-
 lūm gerendum. 3° Cesare victus suos pugnare. 4° labori.
 opa effusio terre pro aqua invocanda. non tamen invocata
 5to quo sitim sedare probabant. 6to apparuit veniens in
 dediton Cesaris. 7mo que vba per cum dicta sunt. 8° octavo
 Cesare perit conatus. 9mo patris imperata hūg gentis. 10°
 auctoris reprehensio qd contra eos qui bellum gerunt p^{ri}mo
 qui vult ad arces discedunt cum magna sui p^{ri}stati. ibi
 secunda ut leti. 3^a ut effuso. 4^a iamq; mox. 5^a si molles
 6^a iam donūi una p^{ri}mo degeni 8^{uo} dixerat at fuitis No
 no ut p^{ri}mo. 10° ut o prodiga 11mo Tunc arma in
 prima parte dicit qd petreus et affranus caustij sceler
 acti nolentes hic castra propinqua Cesari canati sunt
 rōneci. hilex dam 6° Cesare cōmātum suū p^{ri}mittit
 absulit eis p^{ri}mo per quam ut petrant. Et amūdūtes
 illos esse in suis montibus inclusit eos fossa ut ad aquas
 ut non possent cede profunda occidit eūz eos quibus fides

1
securitatis concessa acit intra castris proximis quatuor eques
deparis duas collibus aqua carentibus Et dicunt quidam q
depar erat ibi pennis sed maximilium qd qd dicit ab incolis
eius Regionis aut desiderat curvari brachia castrorum ut
fontes attingerent ripas fluminis a quo non multum distabat
poca ibi ut vide est dicit q postquam viderunt viam q
cogebantur mori dimisso timore irati sunt. occidunt q
quos Et sine spe fuge vadunt contra inimicos procerbo pu
guantur et morituri est moris nam precipitem que pre
cipitare facit in pericula cum spem auspiciat vorum maclat
quos non vi an clau missent quos quia no erant ali
es ipsi campus et pr intelligi q no sunt cis auxilium cu
potissent cum exquis exemptam fuere et fuge suspicio pro
parce coade posita pro deposita et effuso dicit Navat
fraturnos q depar cum q atum petri et affraus caumal
latis isti angeret Goshe q ab hoc exasperatus missis ois
impedimentis ad pugnam descendisse continuit suos arbit
ius alienus dimicandi tempus q ab auxilio ira et despe
ctatio intendebat dicit go autem q depar velut in sup
guant quia fuert hoc bellum sine sanguis effusione et
quia qui susdesperato pugnat gratuit noct sed si tempa
intempestive deponit hunc furorem ne volent mori et ita
subtrahit bello illi tempore et morituri voluntatem et
ponitur quodam similitudo ibi duccia et q ip fecerunt
ita sicut illi qui sunt voluntati dm eius voluntate revertant
habent aniz et audaciam ad pugnandum sed p voluntati
et agilissimum esset tunc voluit frigiditate omnis perit vis volu
ris dolore crecente passu effuso veluti deponit voluit
tunc in ingulo sua morte nil sibi non curens omne
domino p meo meos missicudo voluit mori impetus no
limitas furiosa de fragore ab ardore essare minans
minabantur ut depariens provocabant ventus ad bellum
nox substet dedit suavido soli sua lunna lunnen lune
ira frux que frux facit cadit essat renor perbet co
namem verius indeq petit ipsi verius illam infrugi
dans offa no dm adduxit ad se haper cute in verius
illam haveribus qui in in offa colligatur victor
consens qui sit se voluntate curs adacti contra alm
ducti quo voluntate stat apugna abstinent torpore
frigidus qui ex frigiditate venit calore sanguis subtrahit
sanguis rigens congelatus et siccus An ita parce long
mopes Navat q ip aqua carentes et no modicu siccus

III

ut cum inveniret foderat terram fuchs qz putris profundis
 in nullo genere terre inventa est aqua sicut autem supradicta
 nuptantur pro labore quo se calefaciebant. 2o quia nunc
 medebant. ex quo maior in visceribus puritas nuptatur et
 p[ro]p[ter] laborem venas aquarum a latro latus dictas. ideo dicit
ocultos. flumina obstruunt oculta sub terra vastis pappis ligo:
 mibus h[uius] v[er]bo dicuntur foragiones fatigia nunc profundita
 tes p[ro]nat hoc p[ro]p[ter] fatigium dicitur altitudo campi i[st]e
v[er]gum madidi. p[ro]p[ter] aquarum humiditatem. Et q[ui] p[er] su-
 sus q[ui] h[uius] facit putrem profundum in monte. tantum q[ui]
 cognatur p[er] amorem que aqua humidat. Non se tunc signat
 p[ro]funditatem et comparatione. s[ed] q[ui]ntum n[on] ita terre foderant
 in assicia qui stentabantur venas ante venas ita q[ui] que
 reus aqua foderunt. Et dicit pallidi q[ui] contingit omnib[us]
 qui morantur in terris seu sub terranis locis no tunc
 audierunt unumquem flumini sub terra latens. ut sola
 audiret m[er]itare salvere p[er] m[er]ita gemis lapidis qui p[er]
 let habere aque venas autra canere in lapidosis locis
 qui solent aquam pendere. glauca que solent de humidita
 re aquis sic exhausta super dicit q[ui] p[er] q[ui]ntum
 defatigati. sicut illi qui fodunt metalla q[ui]ntum sic. Invenit
lupata dicitur metallis p[er]itum super unumquem p[er]itum sic q[ui]
simile sicut ista supple. dicit dicitur metallis p[er]itum. q[ui]
 sicut dicit albertus de naturalibus. q[ui]ntum ferum invenit
 in corporatum in naturalibus lapidibus et q[ui]ntum terre. mo
 illud durum est. fode quod est q[ui]ntum incorporatum p[er]itibus
 et p[er]itibus unde quidam populus de calce. quia calcet cali-
 tem faciendo. quo p[ro] ut vapores caloris aque casus q[ui]
 v[er]o menas epulas p[er]it odorem ab eis quia crebant p[er]it
 fume forent ampilum. p[er]it augmentum. Deinde cum de
 si moit n[on] erat q[ui]ntum q[ui]ntum humum inveniebant canabam.
 h[uius] inde erat aliquid quo madefacta ora sua. tantaq[ue] s[ed]
 torquabantur q[ui]ntum potassent aquam veneno mixtam. Et creant
 eis os et lingua p[er]ita. Et canna pulmonis p[er]ita. ita
 bat q[ui] nocte ore aperto ad capiendum aerem frigidum et
 optantes pluviam expectabant n[on] loca arida sed proxima flu-
 minibus et quorum meminit p[er]it tormentum rigebat aridus ita
colluvies fustidus sordens que ex limo aliquo loco resedit
aridus p[er]it aridum singula acies capere decubant mori-
 cis q[ui]ntum recipit quas n[on] vult aridum aquas potabant aquas
 quibus moriebantur quas potare n[on] vult ut videret. ita erit
 p[er]it aridus p[er]it non habentes videret t[er]ra et
 plena sanguinis quia nimis emigens erat sanguis

colluvies

distemguat peruenit. tenendo ut succum eliciant. et sorbeant eum
p quos succas pressere. pro pressent aut cendo palmiti uridi
ranno. aut lucra medulla. O fornicari qui motum storum co-
parat. multiplicem patiuntur. Alii vò solum una. Et quo vellet sig-
ficare qd istis se solum patiuntur sit vita penosior quam illis
mors. potat ad ex hoc qm illi motores potant aquas venena-
tas. se sciuntibus habebant motus qui veneno immat nò vir-
tute aquas toxicando Sanem tabemq ex putrefactis corporibus
amalgam fluit tabes. In quo notat fastidiosissimus potum ac-
comita pallida veneniz quod pallidos facit nascuntur dicit
capis moribus eisdem opidi quod dicitur de. vbi ferunt
nasti accitum quod est pessimum veneniz non docepta si-
ens dicit. potius quam habeat sitim. vel potius quam hac
sitim pati velit viscera interiora venenosa torcentur sicut
hinc flamma sicut ab igne. Et describit alia que in siti co-
tingunt ut quamositas lingue asperitas oris venie max
antes i pigre ad motum stricturne carnis pulmonis fissu
re in palato pulmo implet regatus humore angust. alt.
mia. aeris attractionem aeris Et remissionem ymiz que vocat
respiratio. dicit. Et vocat meatum alterum Mecon cuncta
tem que in loco calido sita est Et ideo habet varas aut nu-
llas pluvias. non rede nò manserunt. unde respirarent
illos populos in per regionibus habitantibus ut sunt me-
roscis et garandans qui sunt sub Canaro Sutorum sta
stragnati aquas habundantem. venenos amens ad penam au-
gendam unde dicitur Et multum saliens provocat vnde
sunt Ida Iam domiti dicit qd affricus et ptecius dā
sunt amō castrati deminutoqz bello affricus cum quibz
ipsam suorum ad Cesaris venit. Pacem et veniam peti-
tus. qm cum se ad pedes Cesaris laueret hūm vult. p
duas ptecius fecerunt veniam postulavit domiti propter
solum supplex deuotus et humilis. Et nota non misse ptecius
quia succat occasione auctor militum Cesaris humas ad
et semianimes in castra hostilia Cesaris Daumans ar-
quia nò amplius in eis spem salutis habebat. Maigstas
vult cum describe virtuosum qui modum tenet int' pte-
rem fortunam Et noue aduersitatis casus. Ducem eum
se ostendebat Et victum de' aut maigstas a maioribus
In illa parte de me degenere affricus se loquitur Si vi-
dissem fuisse sub vili hoste. non dederat michi animus ad
me ipm occidendum. sed magna causa rogandi vitum. qd
michi. quia dignus es ut bono a te ipam recipiat Et
munus tuo vniat. porro isto qordio Cesar commendatur. Et subiungit

III

tres rationes quibus Cesar per induci ad concedendum petita
 premia ratio qd Cesar debebat parca est quia ipi non sumptuerunt
 arma contra eum. primo cum erat dux qm bella civilia sunt
 repressent. Et saltem ei ad hoc restiterunt ut priori parti fidei
 servarent. que contulerat dignitatem. ha vero sumpta est qd vult
 quia tradunt ei gentes que sunt sub eorum imperio ad vincen-
 dum alios. nam prebent. 2a ratio quia non recepit damnum ab
 eis nec diu laborando. vult petijt vacacionem a bello et
 vult addere quare debet concedi quia non est decus ut victi su-
 perent victores. Item vult nunciare de genti una fuit mo-
ritum nolunt amplius hanc impedire formam fluxum
patitur per orbem vel per eam nemo potest se insequi
 hac. Et sic sciens res et sic ire potest in interiora
 Hispaniam ubi erat una regio cum ratione. apprehens co-
as ad aliquas partes orientis. de quibus paucis ad
 auxilia suscipiendi erat dictum damnum. Sed dubitatur quid
 ipi qui sunt in occidentis. dant nam ad orientales partes
 seu regiones cum orientis et occidentis sunt oppositae partes. Et
 per consequens multum. videntur distare. Quod in libro
 de celo et mundo dicit qd vult partes occidentis sunt pro-
 xime primis partibus orientis, quod puto intelligendum esse
 quia alius est orientis occidentalis equinoctialis. alius est
 alius hemisphaeris ut patet sensui. licet ergo orientis est hemisphaeris ut
 tum distat ad occidentem equinoctialis propter altitudinem
 etiam quem tunc sol describit in celo. non tamen sic est in
 hemisphaeris propter etiam distantiam propter quod patet saltem dubi-
 supra dicti qd mutas ignoscit nos se si dicit nolo hostes
 invenit respondit non debet ita odire quia sunt hostes ut non
 percas. quia si non essent hostes. non esset de quibus re-
 portare. hoc vult propter hoc vult. neqz cum feli-
tie felicitati inflat munda non sunt ne quid de tua fe-
 licitate per sitam immutetur. Et ne habeant partem tue victo-
 rie qui sunt victi. In illa pericula dixerat. dicit qd Cesar
 singulis vult petita concessit nec eis vult penam multat
 nec eos militare coegit. In illa pericula et primo mste
primo fecit eos audere potantes. 2o autem reprehensio que
 datur contra eos ponitur qui bella gerunt. 3o narratur
 qd ipi relinquentes arma Cesaris redierunt in vias suas
 felices alios quicunque sunt alibi ubi 2a o prodigia
 3a tunc arma dicit primo qd pars composita custodia re-
 cepit a fluvio atqz tanta audacitate discessum est ad po-
 timum qd multi in ipso potu perierunt. multi et pa-
 multam repleti aque. unde ut sciens potabant ita qd
 eis potu refectis. tamquam mortuis vita rediit. In secunda

Sart. dicit eos qui student in magnis abocum apparatibus
adde' dicit quod quing' q' quod natura desiderat. cum ad
hos natura et vita reducet solo aque potu. Et eos infensos
dicit qui bella gerunt. dicit in fine q' ista arena separa ha:
dentes. ad mirabilia loca redeunt eos q' perierunt prospera
bella rogasse addeis et reddunt causa. quia victoribus ad:
ut milia sunt dubia nullus cenor effundendus. Insuper
cum alii populi cum multa sollicitudine belli futuros tre:
tus expectarent isti autem non sic. Nam eis nec pompa nec
separis calamitas grata erat. pompas enim dux fuerat ipse
aque illis saltem tunc sanguine concesserat. ut eis prostra:
ret victis fuisse qm fuisse victores incustoditis p'nis co:
custodirentur. ne vello mo aquas transire possent. Incumbit
supstat trebat fuit aque agitacion. continuis tractus sibi
torum aquarum velociter et continuis potarent adeo q'
respirare non poterant. quare impedita respiracione propt' con:
tinuatum et subitum potum liquore ingredienti tantam pul:
monis perierunt multi cedit iradu lank ludat ure
delicose nobilis Bartholus. qui antiquitate sit melior diffi:
sus ad reus q' pressus. sus consule ignoto antiquo p'qui
ficare est. nam ignorato consule ignoratur tempus. a
consulibus enim tempus describebatur. mixta de arbor et
gutta inde flens et gemis lapidis de de quo vasa sunt
in qua significacione ponit nunc autem lapidem pro vase
pones inferi qui bella gerunt quorum mag' pars geritur
propt' opes. que ad vitam necessarias non sunt. arena ita
quens. mos separis erat ut arena cognos illi tradere qui
se illa debebant. hinc plus sine armis sine armis qm pa
eos arena necentur positos domita pate perit perit vi
brasse seruum excepit lancie i inbrasse et q' cassisse fec
rum lancie et perit tollexit plum rogasse. Et q' sti:
endum q' hic perierunt in arena redit. Et fuit in bello ema:
thie capitis et mortuus asus marce perunda exarientis
ut quibus fortuna autops magis laber sue. nunc defici
et a prosperitate. id semper sit eis prospera tamen tale
vandum q' magnus labor quia omnibus q' locus pro
multotiens q' non fit msi renovis effusione aque sequenda
per tot via fata per multas mores iporum. adeo q'
fili' q' qui potuit scire quo loco moriturus sit. Et con:
prelia no nocat ssos bella no fatigant. Et aut' autem.
Seneca grane q' cunctis bellis intesse classica non vini
pud omnes hinc dormiunt et recipiuntur a conge et a
nans et a prosa terra et dormiunt sus nam videt hinc
nos de plebe custia cligebantur ideo dicit cor filiis videt

sordida terra

III

perdida tota vires domus et sua propria recipere non diduc
tos colonos aliunde ductos non ducuntur in alias terras
 expulsi inde incolis. et mos romanorum erat premia miliae
 conferendo ab est michi eorum ille s. Cesar alius est antea
 ille s. pompeius dux fuerat. quare neutrum odiebant. reddi
 legabant. vehementer

In ad bellum to. for. In hoc capitulo narratur victoria
 a quorundam pompeianorum quam habuerat cum Cesar.
 eius narrat aut Lucius florentius quod Dolabella missi sunt
 a Cesare ad occupandum finibus adriatici maris ille illucio
 ille posito castra locat tam maria late tenente pompeio
 legatus eius Octavius ingenuus copias commovit vehementer
 sed antonio misso a basilio in auxilium vatis quales moria
 manus manus fuerat et dimidi istud capitulum pariter
 octo primo se bant quod antonius in digressu discessit. 2° na
 viginti quo inde propont dicit. 3° octavius capiens una
 quod nantes discedebant et locus ad que ipsa castra duatne
 4° volens persuadens suis qui capi erant ut se ipsos m.
 stant. 7° pontine effatus oronis volti. 6° se bant ipso
 occisio uno eorum subingitur comendat. Octavio antonius
 mactat. Ita secunda ut primu ya notuit illuc sta tunc
se attota 7ta se furtas 6ta detegit hacta uas ama ya
sturge. Octava no tame ignave. In prima parte dicit quod
 cum omnia felicitate sequi sequeretur. tunc fortuna au.
 ra est in suas felicitatis. infelicitatis aliquid inferre. Nam
 antonius equus legatus clausus est ab hostibus apud palo.
 nas. Amat mo quam est mare adriaticum et fluvius ya
duc. ip tamen bello potens erat resiste et maxime tunc
tum auxilio quos bellicosos secum habebat sed cis finibus
periculum imminabat. Nec aduc segetes in agris mature
erant. cogitantur ergo non solum invidis herbas comede sed
et peras propt famem et cui ibi metnalicia erant et dan
se ipsi aliunde non poterant afferi. Comprehendendum est se. que
extrema residens ora antonius ultima regione palaenestis
confusus illuc bellum gentis arctum quos bellus committit
que circundatur ponto adriaco et se est insula claudium
ca parte qua unda maris adriatici fecit longas palo
nas et qua habere fluvius exant in rephras mollis y
suans. ex pu luta finibus pluribus quam bellum ut dicit
ingratis. pro perit qua mittit. flama hic est calor segetis
mature et pau segetem pro fumento. et cecerem pro
stipula producentem fumentum atque dentibus quia pa
sebantur more bestiarum ex castrorum vallum fecit et
terra mixta cum herba qua vellebant in usum comestione in

illa parte ut primum aduenerit. Dicit Basilius dux Cesariensis venit
in terras inimicorum. q. postquam antonius amadit inde di-
cedere. scit ego hinc naues fabricari primo inter naves
ligna grossa que possent lances agneas sustine. ideo ut pu-
ris ut carum facta est ut fieri solent. deinde sunt quida
cuppe que totam materiam ne facile intergerentur tenebant
he etiam naves talem agabantur. deinde habes per obliquu
disposita huc opus denudabat. ut clauso mari remigare po-
ssent sine impetu qui a longe sentirentur. nec erat opus
ut velis qui videntur et sentiantur a longe hee facta sunt
in fuge occultationem et uenerunt ultimus quo in mare
misit sunt. nam fluit et refluit super terram. mare fa-
briant naves in litore et auxilio maris fluentis in terra
impelluntur in profundum. et maxime in refluxu aduersi
in mare uenerat cui Basilius in terras inimicorum. ut octa-
ui fecit eis auxilium et sic antoniu adire permittit unde
menda et populacionis que a longe discedunt. facta or-
cultaciones nova propt. inconstitas naves carmas medias
partes naves extendunt et quas faciunt propter postremo partes
tenet altas faciunt molibus lincibus rostra ligna gro-
ssa no tabulas cuppe uacue vocat cupas. quedam edifi-
a facta in modum nauicularem. unde cuppe quasi cupes
profunde et tunc he habebant multum uacuitatis ad ma-
teriam sustentandam porrectis extensis caput & capit, q.
dicat non supra eis erant posse alios trabes & aeno
arbor geminibus ordines erat duplex ordo habens. sed illa
scitis fecit huc ignis quod denudedit habibus trabes tra-
bes et propter stant ad remigandu in hostium missilibus
lederentur ecce patant declinibus dum uindictas
fluant super terram que declines sunt quia mare eminet
terre refluo q. ma. uident. aqua reuertat ad mare et
sic peruenit fluvius et refluxus relabenti retro labenti cre-
scat h. terra discrepabatur ad aqua que fluxerat sup
terram infra uatis non contradicit ei quod supra narratur
autore lucio florio. nam omnia hee que narrantur posse
esse facta apud Basiliu eminet sup manet ardua alta
tubulata eminet et signat armaturam lincium. mina
aa aut uincam aut hostibus periculum primis sumi-
talibus nam uicere he pars dund in quatuor permo
primis circula octauis. 20 navigatio antonij 30 scilicet
octauis cupiens nauem catenis. 30 describitur locus ad
quem naues capti. ducta est. et gens eam in uadens 6000.
da inopit ubi ut mala 3a at pamperianis. ita impedit

Dyff

III

Dicit in prima q octavius simulavit nolle morari fugientes
 ut navigare no dubitaret. super quo facit talem similitudi-
 nem q pnt venator volens cunos claudere sine rebus y
 formidinis tenet canes ligatos bonos. Et solum ne quosda
 permittit catulos qui solum predam innocentem demonstrat
 Sic iste continet omes naves donec claudat q nautibus ali-
 quam. Et solum permittit ne aliquas naviculas explorat-
 torias. In secunda parte dicit q sine mora impetis na-
 vibus gentem iam venientem nocte navigare. Lepariam expe-
 runt insula dimissa. In 3a dicit q octavius in sit Catenas
 in mare non in sinu. ne in fundo maris sed in medio
 ligavit q caput vni ad scopulos eius regionis. permittit
 q abire primum et secundam navem. 3am cepit tractis q su-
 mbus duxit cum prope terram. Et q sciendum q cepit tunc
 quia credit illuc antonius esse. si cum inde primum cepisset
 alie canes redderentur in fugam vel retrocedendo vel alio
 modo abeundo. In quarta parte dicit q q alta rupes causa
 paxem. super quam est plua in eum caucenis mare ingre-
 ditur. ibi q tanto fit q tunc q pnt naves fracte et
 corpora naufragia illuc a ventis impelluntur. Ita pgra
 a loco q tunc multo longius repelluntur. huc cum capta
 naves ducta foret. Naves octavius undiq venientes. iam cu-
 veniunt simili alii a litoribus aggreduntur cum. volentes
 se clausum mari terra q videret. ne macula rempe potuit
 ad fugam ne q pugna sibi spes erat unde viriliter se
 gressi. Nam cum multis militibus pugnant. qui secum ha-
 bent forte quingentos milites. qui q mis cohortis. vixen-
 nox superveniens preluz dixerunt preda astat melior super-
ut. simulata repetendum alias disorde tentaverunt. pax
maris. simulabant nolle pugnare. timere hinc erant erat. pax
meduz potuitum hinc erant ire. formidare vocantur forui.
duces penne pigitis alligata quibus dispositis mortuum ordiez.
ocum transire tunc. unde deinde maximos fraxum gr.
ges tunc penne distenta continet. Et in pdis agit. Et in
dicta q formido. Ordina tunc sic. dum claudat cunos pui.
dos formidare metuentes acerba oporare penne. aut dum
attollat vena vaxis i fustibus legime et ibi vallis mo-
los. spactam. Et cetera numeris canis sunt sic dicti a
regionibus vestigia loca pax que inveniunt vasis ore loro
corrigio colli. vel loro i canda unde de canda canis lo-
rum. Sat paxo vbera loem. molis naves paudero se. ani.
de popt fugam famis impetit i impellit victat. In quo an-
tor respexit quia paxo a auroa manora sunt uno tempore q
alis. Sole namq existit in libra magnus q. auroa v pua

cum oppidum hoc tempore contingeret. Tilius gentis est nomen
aliis cui olim precatum exercebant. ideo dicit anteq. arte.
aducto tracto mirum mirabile raptus raptus totum mare
in cameris Tanrominitanum a regione, cum muliere sua
ta fisset heruli gentes et tanros multos illam raptam heru-
les persequuntur in mare, ipsa commissa de fabulose in locum.
In nomine et regio ab eo facta est tanrominitania oppidum.
quibus opugnant opidum est, cum incole fauente Lepari autem
um sciti erant alia vero lra plana est. Tunc se attantam
ultrius primo proponit de consilio agendum esse, secundo de
morte cogitandum esse et deliberandum. et ult. de salute. 3o
proponit modum moriendi adducit duas vias ad id, quar-
to occurret ei q. possit occide, 7to alias rationes subiungit. 2a
ibi vita brevis 3a fuga nulla 4a namq. sunt 5a Lepari
in primo parte dicit q. ultimus ad illos attantos se locutus
est. 6a porro qui q. hoc nocte liberi et non ultra consu-
lite fortunis vult hoc breui tempore dicit secundo q. licet tempus
sit breve, tamen quia habet tempus eligende mortis patet.
Nec est mori ydola se occide sperando multum vult qm
habendo pro eo q. ei vita brevissima sit concessa. Et cau-
sa est q. nullus cogit velle mori, cum ergo hoc laus ad
voluntate spectat. Et ita vult unus sicut alius cognoscit lau-
dem meretur. Dicit 3o q. cum stultum sit timere quod evi-
tare non possit, debent scire mori sed cum fama et laude
quam eis fortuna paravit amicis et inimicis eos laudam.
alios de fide scenata cum nomen acquiescit. Et addit q. pa-
rum est pro opere mori. Sed dicit q. ad maiorem laudem vult
hic omnes adesse qui eis amiculo sanguis connectuntur ut
doleant immo q. plures no fuerunt capti. cum sit eis
situa coram mortis ferocitas ad terrorem. In 4a dicit
se desiderare q. ei salus promittatur, ut cum se occiderent no
putentur desperasse. In quinto dicit q. si hoc fecerint. Lepari
non putabit damnum. Hos paucos int. tot multa amisse.
Et addit se velle evadere. Imo optare mortem quam esse
dulcem di. hominibus clamarent. ne ipsi vult recuperent. atto
mtam terrore mortis terrorem magnitudo Magnanimitas
habet fieri circa pericula mortis. ad quam est madet. hac
mis rebus de morte inferior infima admotis propinquo
fata morte tempore int. merito omnibus intellige et ut
ponatur in consequentia Et est sensus no est mori gloria sibi
ipsi mortem dare tum in extremo vite, quam tempore quo ho-
mo mortuus est quantum melius sit. Et hoc idem dicit alijs
vult ut melius intelligatur. par animi laus est 2a atque
sub pronos. absit pro absit. ecce nulla, ignoratur quid

III

quisque gesserit virtuose in modum in commune. facta enim tota
 non singula iustitia presunt ut laudentur. Insula dabit testes
sumis unde conspiciuntur pactis gemine; amoremque et
 inimicorum monimenta memoria. fides quia adhibetur
 ei cunctis veritas fides et pietas; religione servata
 sedula hanc dicit. vera invenitur transit et superabit. que
omnes monumenta fides servata reverentia exhibuit. Et que
omnes pietas in hac fuit servata fure et bello sed non super
sunt maiora pigra et comitones amoris intra vita et per
inli merendum est magis dicit militandum est virtutis pre-
 cio. Est merces stupendum militas in una significacione sui
 unde in quinto. Castorum implere mercedem et stupendo mili-
 tabat fata fortuna dedit cessum quod possim fuga coade
volui intae instaurata ab instanti periculo discedi nollem an-
 gor stimulus mortis solliciti mortem opto fure est. fure
 opum deperit mortis in me est. Et permissum est salis illis
quos vicini a morte tangit agnosceret. filii esse filiam re
esse. mori. ut ducunt ducere velint vine omendo. est
 autem magna causa amendi ipse appetitus amendi que sunt
 omnia animalia. Et loquitur iste secundum eos qui. causis cogi
hibus intabant se intra dictuosum cum bene mori sit
 effugit male inendi periculum autem Seneca Non dicit
cultas haret quod in omnibus est eadem aggenerata voluntas. cum
 et prius dicit propinquantes timeant. proca fieri amendi mo-
 riendi dicit optabant ut erant tunc noctes longae. creat cui
sol in geminis. quando dies sunt magui. noctes breves substi.
lit in altum tulit. si ad opus magne fortitudinis himen.
hibus propt lacrimas flexo temore messe quod est signum di.
 cui appropinquantis precepta moriendi leda sidera signi.
 um amorem in quod sol ingreditur et in medum mensur
nam. leda mult sunt Castoris et Pollucis. qui secundum
fabulas templari sunt in signum quod de geminis lupo alti
grana cuculis cancer altior et alijs et dies sunt ma.
iores sol existit in eo. cui signo sol proximus erat. cum
 iam prope esse quod exierit e geminis. Et tunc vocatur sol.
stomus estivale. in quo sunt noctes brevissime Et tunc orit-
ragittarum. quod est signum oppositum geminis. propt quod
sol orienti in geminis. apparet et oritur nocti ragitta
rum qui et occidit orientibus geminis. Et hac conclu-
 dit de omnibus signis oppositis ideo dicit nox parva veg
eat et pellet ragittas hyalicas et ragittarum Et loquitur
 secundum fabulas quibus de quod signum sit de Castoris et Pollucis

agitantur draconem Et in alium translatus est. factus est pignus
quod quod de pignore Et ille quoniam fuit magnus archille
et ideo in celum translatus fuit. Dicit tunc ovidius l.
de fastis. quod dum quoniam tractaret sagittas herculis una voluit
vult cum. Et quia venenata erat. membris in medicabile fuit sed
dij eius infecti quoniam in pignus ceciderunt. Deinde cum de
detegit oeta dies Naveat quod facto die hostes terra marique hac
classem decedentes. contulerunt federibus si possent nunc sine
pugna. At illi constanter in proposito moriendi permanserunt
unde nullis simulacris perturbati pauci multos sustinuerunt
in pugna. cumque satis in bello hostibus nocuissent. Timevol.
kens aut quicquid me vult sufficit. Et tunc inter se ad eum
se dicentes multi attulerunt. Et gladiis letali vulnerant. Quod
colandaris pueri ferientem ipse occidit. Alii illuc occurrentes
quoniam pueri secuti. se mutuo occiderunt. Et ponitur hic
comparatio ut prima quod quod isti fecerunt prout narratur in
fabulis quod fecerunt illi qui sunt nati ex deis quos Ladi.
nus seminavit. Secunda quod de his tribus serpentes quos
seminavit iason qui inde archibus se mutuo peremerunt. Ita
fecerunt hi. multum quod similitudinis habuerunt in morte.
Nam simul occidunt et occiduntur. Et hoc facit istam se.
plus in preteritum et ego quibus fuit cura potissima quod ad
mortem sufficeret omnis vitus. effundit ergo multum reuerentis
in mare. Et delectabat eos mortem sentire propinquam
hystros stantes in rupibus hystri populi qui aggruduntur
cum manibus. natis. hi fuerunt populi gree. a qui.
bus quedam naves abire dicuntur quare ipse fuerunt
moerentes suspense dilato. si ipsa vita fieret dulcor mora
propter moram mortis si delectarentur in vivendo. quia mors di.
lata foret. vel mora mors i. dilata mortis. que potest di.
fferri non inferri. sementis pugne quia mortis non timebat. se.
rex quia mortem optabat. et promiserat sibi retrato iugulo
apta gula admoventis armis sementis cadmi. Hec fabula nar.
ratur 3° methu. ubi de quod cadmus aquam ad prestans
agendum querens misit socios qui a serpente necati
sunt. ipse deinde vadens serpenti moritur et occidit ut so.
cios relestat. Sed quia mari consecratus erat. auduit vo.
cem dicentem. Crepitem spectas et tu spectas serpentem. qua
keritus deos consulit a quibus habuit in responsis
ut dentes dicti serpentis semaret. quod cum fecit
nati sunt homines armati qui se mutuo peremerunt. Et
quibus aliqui remanserunt qui postea fuerunt admoventes cadmi ad
terras condendas. Sed creditur quod hoc sint gens que existit ut se

III

bella cuncta et se multo perierunt. licet aliqui fabularum opportores alii
 alii dicant duroa a loco duum omni. et non solum isti an-
 te dicti sed et se cunctis tractaverunt. sed et eodem predicto:
 prope multa in se gerant mala et fuerunt isti sedes lo-
 ces et pollucio et filii Edippi de quibus narrat Ovidius
 tabuendos. quod cum in regno thebano per succederent in hunc
 modum regnare cernerent ut alter regnante altero. finibus te:
 banis excederet. et ego fieret sequenti anno. Et sic alterum
 impetraret. Cum quod Thebae primo anno per missa dedisset
 secunda anno pollucio petenti dare negavit. propter quod
 motum est bellum. In quo ipse sedes singulari certamine se
 multo premerunt. unde non dicit auctor. quod isti qui se spe-
 ciali acciderunt bello cuncta predictaverunt significandum quada-
 sima mala que ipse thebani reges et sedes simul perire:
 runt spandos filios in sinu dente draconis qui popi:
vi non poterat perire debra nati ira missa cunctis
ma incantationibus medee. que inuabat jasonem. hoc mulier
 narratur fuisse in magis archibus docta. que amore iasonis
 capta est. ideo cum auxilio ipse jason rapuit auxilium de:
 eius de regno oete regis. ipse prius se medee. docuit eum
 ipse. tuncas machis vomentes pinguem iuge. Et victos arae
 et deus seminare equibus satis uati singitur homines ar-
 mas. In quos postquam jason lapidem quendam iecit in
 se ipse pugnam commoverunt. perit prius contra jasonem pu-
 gnare perierat propter hoc medea finivit. ideo de exponit medea
infab. quia non adue expta fuerat tale opus. Et licet de hoc
 aliter dicantur per quosdam tamē creditur per jasonem semina-
 tis discordijs per actem magis. in custodes et armatos viros
 quod ipse sequens multis discordijs. que res jasonem viam dedit ad
 velle auxilium capendum. multa fata mortis cadunt mori
 ut ut voluit debetur adactis gladiis ad alius actis. f.
fecit percussus est pector dicit quod non solum gladiis voluit
 inferebat. verum et voluerat ingebant voluit cunctis con-
 tum. propter manu iugulis guttibus morionibus ut ipse
 voluerat voluit auxilium exco. egerunt foris eius paribus
 nam ubi remigantur per quas illi cadentes trahant. dicit:
 sunt abemur infab. super ut videri non ut victus facit
 deinde cum dicit Iam frage. In ista parte narrat quod per hoc
 acta motores respiciunt stragem defunctorum in vate cum qua
 pugnat ad amicum quod illorum corpora sepeliri. inueniunt
 et quod dicit sit tunc precij alium viro ut talia pati velit
 per in illa parte. Non tam ignave. Reprehendit auctor quod
 non genus qui cum peritum per mortem effug. possunt
 tamen eligunt peritum pati ne mortem parantur. et in
 perant auctor ut solum vinctosi mori possunt et ut timidi mori

dicuntur vivat cum tormento amoris. Et loquitur s^m s^mam dicitur
dicuntur. Non potest secunda vita contingere qui de procreanda nimis
cogitat. Sunt ad Syria i^o ad sepulchra duabus pompianis
qui pro quantum ardua difficilis se fugisse manu qua quis se
periret potest. regis ob ferum quo hoc potest libertatem hic.
ut aut se defendendo aut cura periret verum destruitur da
tas eius usquequaque faciat dicit quod hoc fuit propter timorem.
armentum que data sunt ut liber sit.

On periret velle morte fuit. In hoc ultimo capitulo quare.
a libri volens autor gesta in libia per curionem descri-
be. Septem fuit primo declarat locum ad que curio ipse in
libiam transiens venit. 2° quia hinc scribit fabulam anti. 3°
scribit quod alio facto hinc lucum 4° Capitulum Curio.
in subingit. 7° narratur status libie. 8° victoria ha-
bita de vato. 9° Curio curio videtur a iuba ibi secunda Na-
mus antiqui 3^a 6° romana 4° Curio letatus 5° omnis ro-
manus 6° sed per emenda 7° Septima 8^a et 9^a in pri-
ma parte dicit quod bellum gestum in libia non fuit minus
isto. Nam curio de Siria transit in libiam. primo castra
metatus in clepam. Et cartaginez delectam. in fluvium
Bageada. Deinde iit ad montes qui dicuntur regna anti
secundum quod de Curione sic loquitur Lucius fluvius Curio
missus ad recipiendam provinciam vatum viat. Deinde manus
ob sustineat non valuit parebat victo fuga. sed pudor si-
uast ut amissum sua humilitate quantum morte coneretur
Curio quia quasi eod^o tempore gesta sunt haec bella velia et
curionis exercebat tunc ardore gestum est non perire non
mores sollicitudinis illo morte qui supra dictus est libe-
libum est vni promotorum sialie de tribus clepam te-
nuit littora vti stadium in^o arce cartaginez et clepam
dicunt clepam antea quam primo bello punico roma-
ni consules in deditionem receperunt scilicet quod ibi romana presi-
dia morabantur. Erat quod locus ad quem romani vultus in
affertam sese recipientes ideo dicit vota littora / alba peninsule
cano cognore / Bagea. Lucius leu fluvius quia per locum
plemz sulcato quando fruiditur arce pote additum pro
puz arce que de^o ab arce procul longe. quia
longa spacia permeat amulos montes in vana vultus
non vane de hoc locuta. Consequit in illa parte Nomus au-
tigni. Curio cupiens causam sue. adactus est per molem
eius regionis quod post partum gigantes. bellus genuit anti-
um quo non alius gigas horribilior ve fortior fuit
Et quod magis in eo fuit mirabile. quocens enim hucam
tangebatur fortior erat. quasi moribus innovatis. loco domus
Opeluncam subterraneam habebat. super iudat hucam omnium capiat

cum ab eis venacione questus erat leones alie qz fere vel arbo-
ribz proximi habitatores proximi perierunt. hac fama sic
hercules provocatus ad pugnam cum eo caput qd se brachys
et parum invenisse miratur. hercules tamen no est visus.
tota sua vi eam pugne premapius. Sed postquam illum defati-
gatum cognovit angelatu et sudore illum ardet. et visus ar-
te infocendi pedem intra illum et cetera illum fecerit ad ter-
ram. antequam resumptis viribus a terra. hercules eam in
his quibus cum terra compressum tenebat. propt quod hercu-
les superfectus succedit. ubi qz pugna confectus unde lu-
no eius nuncera nigrum tantum de ymnis mox spectant qum
modo erat expositus fasset periculo no parvo. quando qu-
quant cum ydra. ubi antequam vin hercules no spectans
sponte cadit. et ubi surgit robore reassumpto. quod hercules
amandaretis inquit distandum est tibi nec amplius cades. cu
qz a terra eleuans pecto pectore ipm utat. Memoria hinc
facti hic locus signatus est. Scendum qz Solinus de mirabi-
libus mundi dicit antequam scuisse luctandum. ita ut prostra-
tus muret victorem suu. Sed sunt qui dicunt eum fuisse hercu-
lis libe hercules eum interfecit. sic qz ei auxilia multi non
poterant eum qz se clausum vider. et morte multavit et
hoc satis cum fabula concordat. Nandum effata vicibus va-
ria ut no posset conape. Hypochon gigas tunc alius giga
se et veniens celo pepercit. q. d. Et hic una cum alijs qz
set gigantibus. dei non fuissent hercules armis ubi pug-
nat int gigantes et deos hoc in hoc munus propt munus
sui stus qz membra iam defata regunt cum iam tangere
putem Genus est. hoc illi munus dedit qz vires reanimat
iam amissas defatigatione. cum tangeret terram victus vis
no et usa et auxilio cadendi sperant opes terre ita forte
erat qz terre spernebat auxilium. statet victus esset cuncti
maia illo dante fragorem multi periebant. tenentem alle
mantem hercules molentat et hercandat. Quatocies anse
rebat ideo pro deo cultus est p qz mortem exiit vocant
aladem herculem dictum sic ad alre qz est victus et ideo
forma. quia sit. victus formosus vel exim et forma
virtutis. ille hercules eleonei a regione cuius pila fuit
Nencia libe leonis. mos erat ut vide victores de victi.
aliqua spolia gestarent happes hercules percudit membra
liquore oleo more in morem palestre que in olimpo
monte fcebat in honorem Iouis que olimpiis dicebatur qz
ferrebat mos antiquorum qui no detestabant ferro ut nunc
sit. quod patet ex nomine de cuius pugna a pugnis quibus
bellum interpretatur vel fcebat. exhausit viribus vacuavit

quati quacubatur. vegeti vegetatur impellatur labare pro
lababant. que prius firma fuerant manu obliqua per obliquum
missa ad sternendum cedentia non valentia resistere dyon ingna ge
utis redi. hoc de velis gabettam dare explicuit interiora
quanti modos complexus quibus cum tenebat. constitit se
cum illo stetit erectus manus cum se in torem sterni non
permitteret. ut autem de alijs faceret in agris indis. qui:
bus ydra proxima fuerat. rudis ignarus tanti mali ut si:
pro uno capite multa venasceretur. Sed secundum fabulas y:
dra de fuisse scopus. cum uno capite resapo multa nasceretur
huc ut dicunt septem. Historiale autem dicunt fuisse totum.
agnas vorantem. Est cum idem aqua cum loci cum unum
clauderet meatum aqua per multa alia loca quibat Et se lo
ca circumstantia sterilia reddebantur Tandem hercules igne de
loca ad quassare fructiferam quod terram igne reddidit in
magis. quidam motus humor. Lucanus tamen dicit in sexto
quod hercules dimisit continuos montes Et facto aditu leueam pa
ludem reduxit in fluvios. hoc facto ardo fabulam fictam
esse. quod autem loca exussit credibile quod quod loca serpentibus pla
na et venenosus animalibus igne purgauerunt. allegorie vero
per ydrum intellexerunt potestatem Et invidiam quod odium au
getur et multiplicatur malum odii perennat unde Seneca
in libro de clementia Sicut quidam datorum genera preciduntur
ut deustora resurgant. 6° angelus regia candelas in unum
xum unum. tollendo Nouem Innom Inno Unicatum esto
pia que heruli i papenti aduersa quod petam sudorem ca
dentem cum fecerit alimpi qui erat ita fortis ut posset
alimpi sustine ut atlantis no modo redire desire
quibus spis met heris egritur emittitur in actus se
pas bellus laborat anpilius comprende autem standum quod
erectus statis no tingit terram huc super pectus meum me
duz in medio gea moet pigro inmobili non credidit
et defectum constitue velustas famosa. custos cui ut
ris et miratur sui ignavit terras nomine In hac parte
Sed maiora dicit Lucanus Senem nauicantem curioni huc
loco maiorem inesse fumam maiore facto quia superio 3°
hic castra posuit quando transiit in libiam et ambalez
ad sternendum cartagini anpilius coegit redire italia dimissa
quam sepiissime bello vexanda hoc loco curio castra locat
putans quod locus illi felicitatem conferret. In quo loco ma
ioribus suis contigerat quare curio ipse impare erat tanta
se comouit. Sciendum quod prospectarum regum fiducia Si
prie traiecit africanam cartaginis portas obsedit. Renoc²
ambal ab italia. qui annis. xv. comoratus. romanis res
quasi attinuerat postis castris proximis ab ambale Et si
pone. inter eos prius colloquius de pace. scelerunt quod dm ambo

multis duos mutua amicitia defissi postquam de pace non con-
 vene pignora committunt. In qua nec melius instem potuisse acce-
 nec acceps potuisse pugnari. Scipio de Ambale. Ambale de Scipio.
 promissum pignora committunt. Scipio Ambale victus Et metra Carta.
 que atqz affrica. Scipio victor Romam cum ingenti triumpho
 rediit cognomen finem hanc per eum Ambalem affrica.
 unum no finis non felicia inducit operam dedit ad mun-
 tam castrorum absolut unum felicitatem quam ante habuerunt
 Ita pax omnis romanis Dividit pax nateatur vari potestas
 Secundo inde Regnum quoniam ad terminos pro extremis
 30 populi qui bello interfuerunt. Et nateatur Spale aduim qd
 inde hoc bellum gererat. Cito timor Lucionis Et causa
 timoris ibi secunda non super 3a populi tat ita nec plur
 Ita hac igitur regis. In prima parte dicit qd ea pax affri-
 ce que romanorum erat sub potestate vari tunc erat, qui erat
 habere plurimas vires quibus Italia. tunc inde auxilia po-
 pulans ipa impetrant. dicit in secunda parte qd longe ca-
 sum inde ostendunt ab occidente usqz ad atlanticum montem
 a meridie usqz ad finem Iouis hamonis Et usqz ad occi-
 dum Et totidem zonam. In quarta parte dicit qd isti populi
 erant in castris inde. s. andolopes. Numide. genti. Mauri
 Nasamones. Saramantes. Marmaride. Mazares. Mappelli
 et affri. In quinta parte narrat qd inde non plura arma
 civilia sequebatur amore pompeii Et Senatus. necum qd qd
 primato odio in Lucionem. Lucio namqz tunc triumphaverat
 Regno Regem Indam primat. propt quod in ultionem rex ipse
 exardebat. In sexta parte dicit qd Lucio audiens Indam in ar-
 mis esse valde timuit. Causa timoris duplex erat quia isti
 milites. s. aduim regis. quia secunda quia legiones quas
 secum Lucio habebat non diligebant. Legatis pariter. Ita
 eius gens fuerat in Corfio capta. de qua supra dictum est
 Etia causa erat quia isti milites no habuerunt aduc lon-
 gum usum in re militari. Et sic in pugna experit no erat.
 Longitudo eius temporis experientiam facit. nec eo erant
 experit in pugnando apud Regnum ubi sunt boni milites
Inde inde viri tui Senatus conferret Regimen causam primi
 que romane ditioni subiecte erant extrema regna in extre
 mis partibus meridiei. sum Indam proprium Regem no
super no lucio longissima regna in longu extensa. Longi-
 tudo autem regionis ab occidente in orientem. qd bene autem
 autem tangit. sicut latitudo a septentrione in meridiem Et
 eo caupere atlantis vicinis gradibus sum ad extremum
occiduo ea parte qua sunt regna longissima. s. hamon a
finis pictibus sum a medio at pro sed tunc Inde. dymet
 longe tunc per ipalagen. i. oceanus terram tenet. i. terminat

III

qua parte tenet fronda plana & calida regio vasti regni. Exusta
zone calens sufficiens & ministrant spacia loca spaciola et
solitudinis non regna vel civitates. Ea namque pars que de tar:
xida zona nimio calore inhabitabilis est. Legitur tamen spacio
et quasi idem est sensus Humide naga per quam Recales naga
ut eius clatus varijs gentibus compositis amplexu dux passim
ibi sedet sedem quereret. Ego qz medi armeni et perse
namibus affricam transacti proxima loca maris occupant
sed perse dum materiam pro construendis edificijs non mor
nunt. Ignari qz essent lingue gentium eius regionis per di
versas regiones et solitudines vagabantur. Et a popula
conducibus vagabundis se humidas appellavit quod lingua cor
valet quum cerantes & nagi qz inter tangit. Behilus hic
populus gentem incolit. que qz pars affricae et dicitur huius
sidorens et qz huius dicitur sunt gete nam ingenti agmine ab
cunctis a suis loca petunt occupaverunt in libia quia qz
gottis sunt genti nomati. de quibus lucanus dicit qz ignos no
habent cultus more aliaem gentium non ut cuius utuntur
olla et seuo. ideo semper habent paratos equos ad equi:
tandum maurens concolor indo nomen habent qz calore
maurem eius nigrem appellatur Nagam niops qui cu
alijs gentibus divia tractare non curat divicias perentes
maximide volucres veloces ut et freis cursus suo conet
moxo garamak populus perusto sunt proximi gentibus et
pum qui plis mentate demgrati sunt Scindum qz ab in:
do plum conuegrus gens indie in meridionem accesserunt in loca
plis mentis ut isidorens dicit. quorum tres fuerunt populi. s. he
specij garamantes et indi de hys indis dixit autor et mau
ro concolor indus. Mazax populus polles arte laculandi adeo
ut nudos conet. Mapalia gens dita a Mapalia civitate affri
e que ut scitis ut sella in usum quorum valitur. sed
regnum conos pla uerga cis est. eos tamen constat conitudo
fuisse peritos affer venator populus affri qui populus ha
bet indus in venacionibus magis quam in agricultura ma
palibus mapalia tubercula sunt pastoralia. in quo inuit au
tor qz no civilem vitam sequebantur simul postq non
cis fiducia ferri perq se ferro lunare non poterant. tunc
erat solius opire leones iratos lapis vestibus. figam saltu
quere no valentes inductantur quibusdam exhibens ad id fa
ctis quibus leones illudant et non ludabantur ab eis sicut
pater per Cassiodorum quia naucat in epila quadam ho
mils ramis cum freis luctari capto auxilio quorumdam
archiforum. et opere deponens pro opretare hic tamen
actum posuit pro deponenti. sed hic modus opponendi de
fectus quia opere actum valet quum lego. no qnd opeto

[illegible]

odio non habeam. tamen quando sunt in pug. alter nocet al:
teri. quum potest fatalis i mortalis ibi cum se occidunt uni:
ueribus quibus victor primabatur parce aliquis ingredia
in talem locum palestre mortifere tunc eligebatur alius
equalis sibi unde Seneca Ignominiam putat gladiator cum
inferiore campum fortuna gloria prospera deceptione de:
dit prosperitatem victoris ut auderet sequi pugnam. qua g:
uius strenuitate scda vili terridu hostis Et est preliu
de cado q. significat made. s. cado accidi. osium In hac
parce scda sed post quam. Narrantur victus curio Et dim:
de in sex partes. quarum in prima scribitur Inbe curio
cum quadam comparatione 2a narratur quid egit curio in
3a fronde hostis in 4ta defectus Et curio gentis curio
in 7ta pugna comissa in 6ta in vicit et curio curio
ibi scda fronde 3a tunc procur 4ta obstupuit 7ta
at vagus scda quid hbi. Et est secundum q. hystoria que:
dam sic dicit de hoc facto. curio a scda cum duabz
proficiant legionibus. qui habita de vano victoria obpde
vbi causa statuit. sed cum ei in curio esse. In curio
cum magis copijs appropinquare. se reduxit in castra an:
dit poca q. fugis curio in regni venocatum. Sabinam
cum mediocribz copijs profici premittit go curio Equita
tum ad castra Sabinam multis q. captis Et in curio
multis. ad curio. qui dum inveniret verba captivorum
cum profugis concordat. s. regem abesse Et quibus copijs
missas. In se scda. verba quibus cohortibus in castris. At
In curio magis copijs sequitur Et circumvenit curio
cui scda curio dominus ut fuga salutem potat Et pollit
tur se illu no decurum. affirmat curio se magis in curio.
et curio venturum amisso scda et curio in
curio. cum hac hystoria lucanus in curio no concordat
ut par de lucanus in prima parce. q. letus sunt In
curio in curio fuisse. et victoria gloriam ip narratur
ego ocultus contra curio duabus scda. solu tunc
huc. in curio scda curio sunt ip in in
manet facit q. ut in curio se ad curio
aspidis et in curio aspidem in curio. quam
de curio curio in curio caput comprehendit caz
q. caedit. propt adaptat comparat. scda
q. in curio scda. curio aspidi qui
in in curio scda. letus q. in curio scda scda
am. scda scda scda scda. scda scda. scda
scda scda scda. scda scda q. scda scda scda
scda scda. qui scda scda scda scda scda

quia intrauit Regis releuat retinet in insidijs. hostis palatior
 pro solus. s. inusta ludit deludit. Nam ut dicit Seneca
 ad ambrosium aspis qui promorat inatas. vocat ad uicem. co.
stene se illa obliquans caput in videtur. comprende guttu.
in serpens effuse in vanas anxas; contra ambrosium quas
inusta lunda facebat atra echis panem atra caput
ubi maxime est venenum tuto morsu avoceno scemo. Et
 quia serpens no ps in caput reflece ad inordendum
pestis uxta; vana quia no uocuit ferocis flum morsu
inusta perit q veneni serpente perenti. In hac parte
frandibus uentum q dicit q fortuna inuit frandis affro
et q ancio non patis diligent uices hostis explorat
sed nocti premissa equitatu. ip in actu ancore subsequitur
frustra q rogatus fuit ut libras timet insidias ancem eius
ducebat per aspera locu. aut et persuade belli timidis
co perit in breui frandis libras. bonu consilium datu
et quia frande perit uices ancore statio. denud submittit
quia inimide erant frandis. Nam affri dicti uices ip frandis
frandibus semp utuntur et maxime in bellis Inuenim ancio
nem ech propinquu intebat eum fortuna ad propinquu
mortem. Ibi tum procul dicit q Romani prospexerunt
hostes in quibusdam collibus. qui simulantes fugam aperunt
ad q ancio videns et volens fugientes insequi desan
dit in plurimum quandam ancio affri q insidijs exem
tis remittentes montes implent et ancionis agmen du
claudunt. In illa parte obstupuit Naucane q ancio et
eius gens ad supra est i mente et sensu alienati q
qui timidi erant no desuga. qui no factis et animosi non
de prelio cogitabant qui no ancio ssu erant. et pont
signa exorunt quorum. eum eius qui quo inuenim solu.
aut gaudere. non motus q simpes langore pontu libari.
ne qualit saxa pulsu pedum i no percutit saxa pedibus
et no hires scena figidos scenos per ipalagen i no erit
scenos repantes ora ux illud uigiliu mandu q serop sp.
inmania lora et no frangit inbas pilos calli subrigit
in insum leuat ancos et no pugnat stare morto timel
in pedum signis boni qui ut uigiliu dicit no manu
scenos sed pedibus terram percutit eius contrariu q fai
ebant Nam no pugnat pro repugnat stare. et liet timel
tus dicitur quasi timor multus i timor populi hic
tamen pontu pro insum pedum. quem dicit mortu
i uicem in dux lacet lassitudine callum inclinat et ancos
actus vidant ora ancora nota sq uicem asperta sunt
lingua procta q uicem quod q signu itis in uicem han
clint patere sonant more gemenz ip q for an heliu

III

respirantibus videntur attrahi illa defata; lappa spuma suta duc
estit lupatis i semis sanguineas. ora passat sanguinem emit:
tur. Tam illi coacti crebris & stimulis i stimulis et polli
citamentis crebris nec quibus ^{est} lappa calcaribus addunt gra
dum i no moventur veloxibus equi coguntur volucibus si
aliquale moventur coguntur passionibus qualia sunt volu
ra corruptis dextrarum qd corneos i magnos habens pedes
no possunt eripere mias no sunt vnde eis face equos mouet
quia no sunt illis impetuosus mensus contra hostes. i. quia
no merent velox contra eos sed profectim longe ferunt
ad hos non propinquas eis subito quo sequebatur. ut
mutaretur spatium quo affri romanis poterant nocere missi
libus illos volucantes Et hoc qd oblecta volucere offerebant
eius se volucandos tarde cunctos. In illa parte at vago
affri dicit qd affri in campum cum equis suis descendit
libus de montibus tota terra intra qd trime. Et pulvis
insurgens totum aerem more nubis cooperuit ut no maior
insurgat distans trime i in distans que qd pars tra:
cia vnde flet horas ut vero fata miserabile belli i
fortuna letifera venit contra predictos romanos. no erat
morsus cunctus pugne. sed mors tenuit tempora pugne i pu
gina non sunt in contendendo de victoria sed tantum du:
rant quantum qd possent occidi. nec romani agebant con
affros. sed invenit septa i condamata obvenit i stermitur
hastis obliquis continuis i de propinquo Et obvenit hastis
rectis cunctis i a longe. Dum eius erant longo iacebant
hastas. que lacte in altum. cadebant prope in rectum sup hos
cum no erant prope percutiebant hastis sicut tenentur qd
vocat obliquas nec solius percutiebant romani volucibus re:
rum ad pondere multitudinis lactarum hastarum. accidebat
insuper aliud qd magna acies parum locum occupabat. se
timore constringens qui audimedio acies erant mixta:
de poterant ne a suorum gladiis lederentur. tantum qd deu
fontine i stringitur acies quantum primi poterant p uno pe
de retrocedere quasi uno passu Et hoc dicit ibi pda vala
to. propt quod nec arma mouere poterant Et conuenit
scyris armis. nec morientes cadunt cum ceciderit locus no
esset in medio agmine. vnde affri non videbant quantum
mali qd parcerentur. possunt go gaudere ante corum
qui bellis punitis perierunt per romanos Et p
gaudere Amabal cunctis quia se ipm occidit Et
quia vix erat qui sanguis effusione gauderet Et dicit homo

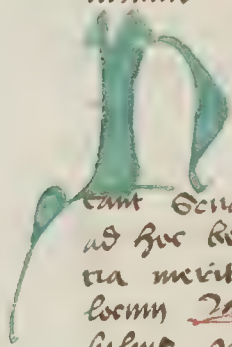

III

infans i magis sacrificijs que pro defunctis fecit pracula vocat
 purgationes manus peni ante affecum. Et addit autor q
 nefas fuit ut pompeio talis victoria profusset imo. sena:
 tus optabat ut eque potius munet africanos et pont affi
 canos breviori in penultima. quod tamen naturali' longu
 est. de curione aut dicit q postq vidit se cum multa strage
 q'atum amisisse. se ipm fortit occidens latuit in strage p'co:
 cum suorum. Ista pars quid nunc hbi. Dividit in duas ptes
 p'vius d' autor contra Curionem so laudat et excusabat
 ipm et hbi at hbi no dicit in prima q Curioni nil
 prodest curasse forum romanu et senatum et induxisse
 p'vum et p'vum ad pugnam cum suis vix fuerit clau
 bellum civile. sed accidit isti quod alij potentibus potet accide
 f. quod raro nisi fieri moreretur. Vnde roma q'et. h' sca:
 ta si dei haberet eam curam defendere libertatis quam
 habent in iudicando eam et dolendi eius destructiones. Et
 euz Cicerone nunc nobilitate potentia q' prospiciunt sepulc'
 carius abis q' auius vestra forum idem dicit plebeius
sugmfer vestra forum populi et tribunis datus roma offi:
ca nemorum acce curia ante quam curia habebant
predita roma senatus. hic de senatoribus erat. sed ab eis
 dissentiens. Equi sunt vos potentes datus fore misere
vestri den. rom. has penas morem auius. vestis est pena
 In hac parte at hbi nos dicit q hic inmensa multa lam:
 de dignis erat. nec in alio roma plus sp'ri habebat et qui
 plus inus esset amator. sed ei corrupta tempora nocuerunt
 p'vencia rectam mentem corruptis q' sint auro Equis
 ad hanc hucacem in rem publicam induendam et licet ma
 gna fuisse inanis dille Curia p'vum in occidendo. domus
 tamen Equis maiorem habuit p'tatem. Nam concessum est ei
 omes ante curionem vendentem vestem i vestibus eis munera
Equis conferendo Nos curia hilitatis munus de se lo:
 quens dicebat nos antiquitus intelligit aut de se et alijs po
 ctis quibus fama repellit seuius cui semper vivunt in
 memoria gentium. et fama perama laudes indale q'nd:
et futur bonitatis iudicium et nobilitas de indale recta
perque quia recte p'quebatur legis obligate aut ei tangit
 a quo beneficiu gracie susceperunt perula predita corrupta
 tempora ambitus sup flum dep'vum luxus super fluitas
 aborum potus vestu et omz que ad vnu requiruntur fa
cultas potentia invenienda dimittis hucenit cum diuicijs
multa possunt vel invenienda quia corruptit mores nimia
 diuiciarum copia. Vnde oratus. stultitiam pacuntur optis

Dubiam dubitant in paupertatem mado torrente torrensio
cane fluvius qui sit ex pluribus. / no enim veta via transito.
q̄i dicit ductus fuit ad modum torrentis no creveris ver:
tam nam monacho mutato spolis gallorenu a gallicac:
ceptis in ingulos in occasionib. horum historia supra pakt
cui tanta p̄as. s. ut possit homines enic Et maxime roma:
nos Et idem forent succorso Et postei sui ut octa
uianus Et Tiberius Et alij Ideo dicit domus x

N Quintus

Vic alterna dicit In hoc quinto Capitulo sen
quinto libro prima Lucani continentur capitula
sex propt̄ primū sciendum q̄ Consules convo:
cant Senatores in Epirum opidum ibi q̄ pompeius ducem
ad hoc bellum gerendum dūsis q̄ regibus et tetrarib. Bengi:
ria merita conferunt Et hoc narratur usq̄ ad illud
locum Tam tunc saluto. Deinde appius appollinē con:
sulunt quid precum esset agendum. Et de hoc loco apollinis
dabantur responsa multa narratur Et hoc durat usq̄ ad
illum locum Intea domitus praefectus est militaris tumult
tus contra Ceparum a suis. Et cum humiliter puniuntur
auctores Et hoc narratur usq̄ ibi ip̄e p̄ctit h̄ridam ubi
p̄tea missa data Verindusur venit romam et accepit om:
ne officium et dignitatem Et hoc usq̄ ibi Iude rapit. Deū
Cepari venerunt ad suos navigat no obstant h̄eme venit q̄
ad locum ubi pompeius erat Et hoc usq̄ ibi Ceparis altoi
tam pugnasset aut Cepar cum pompeio hinc. nisi q̄ anto
nius cum patre gentis aberat. quem p̄p̄s Cepar evoca
catū venire non videbat ip̄e solus ad eum parat adire
sed tempestate repulsus est antonius tandem venit Et hoc nar:
tur usq̄ ibi undiq̄ collatis ubi narratur q̄ pompeius vix:
us parari pugnam exorem suam misit in lesbon ubi dūz
bellum gerere videretur faceret. Prima pars dividit in
quorū partes primo pom̄ie dictorum repetitō. secundo sc̄bi
hinc tempus Et tunc ad quem romam p̄vatus convocantur
30 subingunt oratō lentuli prudens ut pompeius eligat
in ducem quarto narratur q̄ ceteri consensunt de pompeio gaudet
q̄ cum fore ducem. Cūto fuit multa dona regibus Et anno
Secunda ibi Tam sp̄ascat 3^a et primū ita lecto nomine 7^a
tū in populo. dicit in Prima q̄ fortuna adversa se:
navit hos duces partes p̄p̄s altera vel uā. quia alter
tantum recipit quācum egit. Nam Lucio et valentis duces
Cepareani vici sunt et mortui. Ex parte vero pompeii affirmit
us cum petreio et massilia vici erant In tercis macedon
dicit q̄ pompeiani in terra macedonie dum hoc gesta sunt

V

Hi iam sparserat. dicit qd iam stante heme et advenientibus Ealin:
 dis Iannarij Consulibz convocat Senatores in epriem ad publica:
 ritum secretum in quibus actis patuit. et hoc non erat pom:
 pa pars. Sed pompeius erat in parte ista Bruma tempus he:
 nus dictum sic a brevitate dixerim hemo monem. Attentis
 patronomicuz fininiuz in casus p. fla attentis que dr
 p. clajas et qd prope taurum cadens occidens et iste attenti:
 tidet solle uno tempore occidit et heme vel autumno occidunt
 a duobus ergo tempus hennis describit et a brevitate dixerim
 et ad occasu solle Instabat dies Etende Iannarij prope erant
nona nonna fyth i annales libris qui est Iannij duoru:
tem tempora. quia qd prius caput anni. Ideo est dux temporu
 Amz causum pont dundis in libro fastorum duans. pruni.
pruz caput p. hous a annus idem. vel cuz qd sol in Etende
 Iannarij incipiat ad nos redire. qd finis alut qd quia incipit
 circa mediu mensis decembris. qd pate per augmentum die.
rum. hoc contingit propt' errorem nri computi dicit colit qd
 mensuz primaria celebrantur unde dicuntur Etende qd calendi
 unde dundis solue stte dies melior qd venere semper Iur.
is ultimi completi officij pice senatores munia officia
bellica clit ad se trahit epriem in epriem quam dicit
autoz sedem podita comparatone procrem ibi existenz vel
respectu vamane sedis sen capitolij secures Signa consulimz
ibi et pruz me. Sic loquitur lenulus qui erat alter ex
 consulibus veteribus. si solita fortitudo animis meis adest no
 respiciens qm procul a peria. nec in qua peria sitis. Sed atte:
 datis vob senatum esse omnibus populis. et si in regiones
 in habitabiles venirema. sic quando roma stenta et agallis
ipd sint aput negios ibi stente camillo. mutato cuz lo.
co officiuz no mutatur. Lepus habet domos varnas. cuz
quisqus non qulat hic sit. Causa quare de ciuitate dise
ppuz fuit. quia solerem exant ignari. no omnia mem.
bra vident qui debent redire et pro amissa italia habe
nus totius orbem quod pate et victorijs meis victo victio
et cucione. sumit go fortunam quam deus concedit et
sumit animuz magna no sunt hoste habebant fugientibz
nobis cuz ego ius et officiu meu iam anno compa
to deserat. vob senatores pompeuz eligit ad imminis
bellum ducem plentia teme metum et puz per ipalag
i otus tenit plentia et amit mesu propt' absentiam a
peria Exalta sedo quia Consul latia indole no virtute
erat indoles se victus iudicuz psto sanguine si quis digni

maioribus nris a quibus nō degeneretis hyperborce sine sitis ubi
terra q̄ inhabitabilis propt̄ frigus nris que est polus nris
hyperborca regio que vocatur ditzia ubi sunt montes dicti yper-
borcy. quia inde flat boreas. Idco dixit vrs̄ hyperborce Ar-
grom cui preest Ar vrsa. Axis torrens pars vsta calo-
re clausus vaporibus & caloribus. vñ in nouo de iam sp̄si-
at ignis r̄. dicit clausus quia vltra ire non possumus p̄-
les. Dieb̄ iniquas caloribus nimis mensi nō p̄attine arise
videtur Lucanus velle dī q̄ ibi sit ea pars que vocatur
torrida zona. Et q̄ sit sub cūlo equinoctiali. sub quo sem-
p̄ est equalitas diei et noctis ut hic debet esse. quidam
tamen p̄hi dicunt ibi esse temperiem. Et torridam p̄nā
esse sub alijs cūctis. cuius contrarij hic videntur et in nouo
ponit quando narrat de processu Catonis in libiam ubi
dicit eum venisse usq̄ ad cūctis p̄stici estimalis Et deinde
vltra progressum usq̄ ad inhabitabilia loca propt̄ calorem
sūma recum caput et p̄tas ochios habitante camillo cu
galli Genoves in italiam venerunt depremit q̄ romam Et
intenderunt. Tunc vanam fuisse ubi Camillus libera-
tor et vindicator romane inure habitabat. s̄ apud
ochios. Plinius tamē de viciis illustribus dicit apud ar-
ream. Secūdm̄ q̄ hic fuit ille camillus qui cum obsidet
p̄zalytor Et maiore filiorum premaym Limitatis ad
eum illo duxisset victum cum cū dictis p̄uicis venisset in
urbem cui falsi propt̄ tantam infiriam se ei statim tra-
diderunt. Idem Camillus vchios hemali obsidione p̄ce-
domnit. Sed damatus q̄ dicit ochitanam p̄rdam dimisisset
unq̄ ardenti concessu. Cum q̄ galli in urbem intrasset
victores ut in primo narratum est Romana inuentus in ea
p̄tolia. ibi q̄ barbari p̄x mensibus inmorati Et fāga-
ti tanta mora descendit videntes desertis suam mille
ponderum auri. Iulius Camillus dictator Quatuor creatus
absens collectis reliquijs romanorum Et alijs quos potuit
ad arma sumenda inducere gallos a tergo egrediente in-
promissos eos q̄ vicit. Et adeo deleuit ut nulla penonuz re-
stigia apparerent. populum q̄ romani detra victi ochios.
ingravis volentem retinuit. Et p̄ opidum Quibus Et cuius
opido restituit tota merencia domos dolentes tristi infi-
cio. Iuris tacite mutate. Et p̄ loca privata Et publica
sunt inuis vacua Et et plena dolorum. Ignaros sceleris
excusat fugam quia fugerunt scelus bellum Et quia sunt
ita principuz subiti belli Et nemo adeo factor est. Et
vci nomine non inhibere Idco dicit hanc finem Quia
leuibus perdidit aspectis libus grus est Et est libia por-
dida p̄st repentum Et aviditate Et sicilitate ut narratur
in nouo futurem impellit cursum id sequimini ad quod

ad quod vos fata impellunt. s. victoriam. Et sperate in deo
 quia diligit iustas causas. fortuna nobis prospera det
annos magnanimitate. quos hostes dabat dabat causa
 nobis me fuge quasi. d. hostes annos assumpserunt so-
 lum ex mea fuga. multo magis nos debemus annos assumere
 propter fortunam nobis faventem. Sed si legatur ut alia
 lra habet hostem. tunc dicatur quos annos quos dabat
fugientibus nobis hostem causa. s. iusta nam propter hoc
 fugitis ne nobis videtur iustitia cederetur. Et passi-
 m estis potius omnia amittere et hoc ad stultitiam spectat. ideo
 dicit quos annos anno exhausto completo. potestas non est
senatus finem potestas senatoria perpetua erat. cum ad
 tempus duraret alii potestatis in modum in commune in pu-
 blicum. In illa parte hinc in reges. Narrantur quod electio
 ne pompeii celebrata. in senatus decreto dux esset ad regem
 dum bellum. donauerunt multa populis et regionibus morantibus
 sub qui fuerant senatus et auxilium porrigebant reddos
 est exornata domus. propter libertatem non narrat auctor quibus
 donis cum ornauerunt. sed dona erant aut opida aut li-
 bertas concessa. aut quia appellentur aliquis annuus in
 ppa semper romano populo inuenerunt. phobis exultis
phobis Et aut hoc insula prima Cicladarum. que fuerunt
 cum in modum tunc dissipata. In ea se vertit sedes. fuit
 vni de mirabilibus manu factis. Est cum ibi inuenta ma-
 go fusilis. s. xx pedum que difficile est videri quod est super
 et creta ut staret causa insula. Lucanus dicit potenter
 narrat bello ibi cum dicit potenter pelagi Et est exornata
inuentus multa i. parum iudens ornati corporis gelidi
tage in latonia. attigunt laudantur quia inde multum
 auxilium habuerunt. Iusta illud exiit totas quamvis de.
 lectus Athenas vetres finna mobiles propter famam et
 laudem. unde idem dicit de eis. quod melius habuit
 grecia clarius foas libera donatus sue mass. aut melius.
 legimus quod foas sit libera amore massiliensium. aut do-
 natum ipse massilie. fuit et libere in perpetuum bandalis
 totis et deiotarum qui erant reges amicissimi pompeio colla-
 uerunt laudando munerat. Et annuus in senatu appellat
 Rayapalm dum ore gelide non dicit nomen regni sed
 hamis. Sed quia dicit regionem frigidam credibile est
 hunc fuisse dux in paribus coligos ubi pompeius victo-
 riam habuerat. ut dictum est in secundo ubi hunc me
 victorem gelidas ad fasidos iudas. Iube strepitio ru
 paris libe sub dione romanorum fuisse. Nam eaz
 regionem Iube tradunt proas trista futa dabit et indigt

Lucanus quia ptholomens regnum suscepit agens pompeio q:
nem victum ad se fugientem fecit missi eius q: caput repari
presentavit ordina se deum 2o colomne dignissime gentis
infide q: d. pout rex sine fide ita gens infidelis cui pveq:
pudor fortune et cemen decem appoitur a ptholomce
permissum q: tunc cemus diademate pelico dicit illum re
verendum fortune quia debuit fortuna reverentia et pom:
pemis vir tunc tantus occideretur per ptholomem quem re
putat vilem esse et cimen decem quia concessum ut ille
esset rex qui tunc soleris futurus est auctor diademate
corona pelico proprium nomen regni illius acq:is scime
in populos infem suos quos in bellum impexit Et alios
quos morte pompeii libertate permittit Et dicit utina in
populos quia et alia scimita sunt mala. donata q:
regia laci Regis ptholomco facto rege q: quo tunc se:
cuntur primo mors pompeii. 2o quia pars regni pavo:
ri ptholomce accepta q: quia testamento p:is commis
sum se heres relicta erat 3o ablata q: culpa repari de
morte pompeii. p:ca sequitur illa pars iam stueba soluto
que dividit in partes novem In prima ponitur intencio ap:
p:ii volens apellare consule. 2o scilicet locus in quo
apollon responsa dabit. 3o dicit causas secundum fabulas
quare in tali loco divinator erat quarto querit Et res:
pondet auctor de vera causa hinc divinationis amito
scribitur quid habet facere hoc nomen humano pacto.
vi conceptione Et laudantur responsa ibi data Sexto sa:
credos loci illius immittit signum quandam in aditum templi
et moris erat ad habenda vna. 7mo narratur ego comota augi:
memine. primo fide deinde voce octavo scilicet ipm respon:
sum. Nono narratur ap:ii deceptio in ipso responsu 2a ibi
Responso in 3a in q: vox eto hec vgnis 6o sic tempore
ama hunc Responso 8mo effugis ingentis nono hec Responso
ita. Narrat in prima parte q: cum alij arma pararet solus
ap:us dubitavit in bella venire. Ideo curans scire finem tam:
tarum veritatem penetrabilia p:ibi non tracta abinde ad multos
annos preteritos. soluto actu seperato per lamentum met:
erat appetit his remotione que locum claudunt penetrabilia
secreta delphica que apud delphos sunt qui sunt populi
pernasus proximi in quo hec penetrabilia sunt unde citatur dr:
teologis mo discrepuit sua delphis fatidui fata dicunt
educta trata oculta Nam abduco i: ego in secunda parte
ibi Responso dicit q: pernasus tantum distat ab oriente q:
hinc ab occident. Id est duos stadiis. alij quor: videntur circa in illa
colitur apollo. alij dicunt msa ubi colitur Eurachus hic fuit

V

Ille mons qui tempore diluvij aquam superavit Lardine hessio
 occidentali parvi emmo colle nisa et circa secundum fabulas
 de q. insit dubitant ubi esset medius mundi. quod querebant mo-
 stigare insit duas agulas alteram in orientis alteram in occidentis
 que volantes inde oboraverunt sibi in parnaso nam una conse-
 dit in circa altera in nisa. Et quo comprehendit ibi medius mundi
 fore. Itaqz caligenam invisibilem per medius transcurrens posuit
 que tunc montem ligatum cum inferore celo. At aut de loco:
 palam in medio esse forte intelligitur de terra habitabilis. Et
 cum in quarto climat quod est medius int. septem climata. hic
 aut quando de parnaso esse in medio intelligit de tota terra
 Et ad p. dicit q. hic parnaso est in medio int. orientem et
 occidentem non in medio terre. Si quid aut de dicta fabula
 verum. intelligendum est illas agulas optimos fuisse geometras
 qui se mensuraverunt Braccio Bartho a loco ubi primo cultus
 est mixto unni faciebant solum utiqz simul propt. quod
 ostendit volebant Barthum et apollinem eundem esse deum. Certe:
 eundem duos pates duos nominibus appellari Barthum hi
 athenis de solum Barthi dictum a tres quia facit de tribus
 annis semel Barthi addidisse Barthi. Emittit q. misit alti-
 tudine sua fluctu mergente terras terris mergit in fluctibus
 tempore diluvij. Secundum hypodorum fuerunt duo diluvia una
 tempore hoc. cum homines delictis sceleribus. unum spaciuz fuit
 cel. et pelagi cum adhuc viderent vestigia p. montes quibusda
 ostreis plenos. Aliud fuit in archia. quod maiorem p.
 tem kyralie assumpsit paucis q. refugia montium libe-
 ratis et maxime in parnaso. ubi fuerunt homines ferunt
 ex lapidibus fuisse reparatos. quod est ad cuncta divitiaz
 referendum ponto q. fuit discrep et apris dividebat inter
 mare et celum. Nam alibi mare i. aquarum inundatio usqz
 ad celum attingebat nec ibi medius erat et est hyperbole in
 illa parte in q. dicit q. parnaso adhuc pro parte latente
 solum circa discrepeta. appollo ibi fitonem invenit. videtur
clorum illum divinitate plenus ibi mansit divinatus futur
quibus quibus. latens uno lugo. s. nisa ubi calabat ba.
cus. altor latona cum ione concubuit uno q. concubitu du-
 os. s. dianam et apollinem concepit inione dolens contra Ma
phitonen. qui cum pacientem terre insit. latona usqz
 ad mare confugit et invocato ione auxilio. quedam vixit.
 emittit in cuius arboribus peperit ipa latona. appollo natus
fitonem invenit Ido dicit altor. s. appollo metis expulsi latone
cum parnis premeret intra. cum adhuc pregnans exa. fi.
 it ad altor metis contra robem pregnans que se latone per
invenit ut invenit in met. Explicunt extendit occidendo

fitona serpentem qui dubitatio interpretatur quam apollo inter:
 stat & sapientia aufert agittis ludibus non aduc visitatis. hoc
 eius prima stat infamia Et est no. q. de hoc macrobius se
 scribit Catone diuam Et appollinem parturere iuno de obfista
 ste. sed ubi partus effusus est draconem ferunt intrasse curas
 apollinem q. prima infamia agittis beluam conficisse. quod
 intelligendum naturalis ratio demonstrat Nam q. per casus.
 ut primo ad cepit confusa deformitas in uerum formas et ele:
 menta interse. terra q. aduc. huc hunda stabili q. sede uni:
 tante conualescente ethereo calore atq. sembus in eum igneis
 defluentibus. hoc pdera edita esse creduntur. solem q. in calo
 rib in superua raptum. lunam q. cui diu intuenit iuno ne
 hoc obferretur. hoc est ac. quia tunc hunds grauis q. cat
 et obstat etherei in fulgetet sed diuina prouid. uidentia
 smat amia. cum q. alto meando in superua in putredinis co:
 rem pedit ipm solem deusitate caliginis obtegendo diuinit. se:
 nos uelut agittis radiorum suorum eam uiculam excauit
 que exata interemph draconis subulam stat temis parce:
 dos ipm tempa. tripodas altaria pphi Ergo regna et
 pados creat spiras & mitte fidem diuinam que de deo ha:
 beri possit solum terram illam loquaces nuerima uentor
 que humane uidebantur loquere candidat abscondit et
 mansit adito secreto In illa parte quis lakt querit lu:
 canis Et ad uincantur ad nimen in canem habite metu:
 sum quod nouit omnia futura Et alia que futura no sunt
 Et est paratum futura pnde populus uet. autor porma
 cum dubitatione in q. per loca uicat mag. pars ignis e:
 therei que est ad mixta terre ad regendum ipm Et loquimur
 secundum eos qui dicunt ex ethere totum speciem celestem ee
 Et eo amia que uim fiat amia. que cum sit a natura diui:
 na quicunq. de natura afflatat hominem, offerat ei noti:
 tiam futurorum que est supus substantijs tanquam in pri:
 mis causis. q. aut de ethere que sic putarent quidam.
 patet per illud uigili. igneus est illis ingor et celestis ori:
 go sed ha. dissident a ueritate fidei. Et sua pphi ideo ac:
 deidm auxilio demonuz ibi data responsa pcut antiquiz
 in multis alijs locis dabantur uerq. eius reueribus demo:
 nes gentilem populum decipere uidebantur quis lakt admi:
 nare autor quid dei ueniunt htae in canem terre ma:
 gnus q. potius q. intelligitur est. sine dicat illud quod
 futurum sine futurum stat quod ipse dicit q. dicit sine sit ca:
 futuri sine signis magis pars totius lams ethereis ex quo o:
 mem celestem speciem quidam putarent non sicut alius qui
 dicit speciem celestem ex v. a. q. uia. q. substantia orbem liberati

V

terra equalis manentem medio. In quo dicit terram stare in
 medio mundi in idem aetheris cum tenens Et ite finxerunt
 fabulam de caetera cum tenente. sed hoc falsa creduntur
 eos qui sentiant peripateticos. quia terra quiescit in medio non
 per naturam aliter quia tunc quiescit volent. sed potius
 quiescit in centro mundi per naturam suam in orbe vacuo quod
 est corpus sensibile et diffusum est ut patet peram suam
 et naturam a simili ubi tonanti ethereo igni qui in
 nubibus dum generatur est causa condensandi et tonitruorum
 ideo attribuit tonare iam. qui super ignis est concreta colli
 gata. In illa parte hoc ubi virginis dicit quod postquam
 aliqua virgo inspiravit hoc iumen. tunc resonavit et vox
 ante sentit ethera ab igne condensante Et sicut locus tam.
 panis in aere dictum. Et patet hoc iumen ubi sentit
 patet exemplis que ponuntur in libro. Et addit quod caremus ma.
 gno dono decorum quod illa oracula tacerent de quo tamen
 non dolent proxime mulieres. que ad illa responsa danda mi.
 ttebantur Et causa est quia si qua suo pectore tale iumen
 accipiat aut statim moreretur aut moreretur prece.
 de vita penosa Et hoc dicit ibi mors imatura si non festina
 sed tarda erat pena quod mors diu. si ante mortem vivendo
 cum pena infirmitas. aut mors erat precursus precursus citoda.
 hic pro re. et sic illis completo officio rationandi cito da
 batur mors. tuncque actus operis moris. deinde illis data mo.
 res impositum videtur quibus unde est pensum. Etherei ethera
 mors est scilicet in eam vixit duo hiatus sunt per quos est
 crepitus crepitit semita prems premissa. Et quod magis
 mirum licet multis exdat mundis. in his tamen preterit et
 per penam canore gemalem canorem tenet ut narrat solus
 apud primitas virginibus impellentes in hybris gigas
 fulminatus tempore belli giganti conditum ethera mole
 marines et insule que deceduntur hoc in aere hinc
 omnes vaporat exert compansa saxa que emittit et que
 circumspicit parit cum magna eius vexatione cum ex
 pulsi lapidibus in medium calas emittit Et ignem veridat
se librat se et scadit labe furoris abidme videtur deq.
 Bus non consulebat nec docebat Et hoc exponit cum dicit no
componit mala vata tanto ignis. Et canens fixa forma
nova et mutanda meti que a nullo mutari potest patet
mortalibus optare si homines cupidos esset et sic exponendo co.
 ponat dicto valeri libro vii ubi narrat quod gigas rex libe
 inflammatus auro. habundantia dimittitur ab apolline ques.
 it. aut aliquis mortalium se felix esset. ex responsis apollinis

archadus zophedus a prelatu est. 16 erat archadus pamp.
 vna qui in senor terminis agelli sui usque pesserat pama
 vna fenchus. Et ipa pampetati contentus sic ego respondit
 se magis probat fanchate videns huiusmodi. quam huiusmodi
 vis Et sollicitudinebus aniam. Exquo patet qd super natuas
 dimitas damnauerit. Et cum ea concordat libro secundo de f.
 ficyb duns. Itaqz qd apollo fims oraculum edidit spae:
 tam nulla ve alia nisi auaritiam qd pcenturam benignus
instit dedit sedem et notas i pqua vbi sedes eligende fo:
 rent ut tixis intelligit de cadmo qui a tiro se ad ali:
 ab sedes transferat Et ad dedione minas belli Temistis
 Rex atticensis secundum alios libarum. Bello a lacedemo
 nio vexatus erat. qui de habere vsum ut equis lignis
 pugnaret. quare factis naubus navali bello victoriam
 adeptus bello finem fecit memit quia est ibi x nomine me:
 moria substitut veniunt uas tullius se sterilitatem q
 dei ira pvenimenton. mementis pquidem palmyra occidit
 propt quod delictum sterilitat. immissa vsum apolline ac
 cepit manus polimixi placandos esse. quare ei cento ce:
 notafus refertur. mons qd vbi sepelitus est ab eo nomine
 accepit sterilitatis aduersitate copante Replevit aera ca:
visum tabem ad corruptionem facientem hanc mster
 barthi docuit amcas cole et vni vsum. Dux potantib
 cberati essent ab eis occisus est credentibus se veneniz
 hamsse. cum flla pcuta tamen. hanc cadaver movent
 Et se suspendit. que doctorum miseratione mpidus causa vo
 tame mego Et amib ad mstellam ammesus vocatur ca:
 mcula co delicto corruptis fuit causa mortis mortis m:
 torum Et msteru corum mrgines suspendebant. quibus ma
 lis fangatis vspanso accepto ut mdictorum corpora sepe
 luerunt. queta sunt kera muci qd nec mventa. quae
 illa tamen in alijs elementis querebunt ab illa pterunt.
 hinc peshs assant. non mto sola dono licet lucamib hor
 commendat oraculum laudibus multis Tamen tullius in
 libro de amnacione aliter sentiens se pstat Sed iam
 ad hancio o panch apollo. qui obelici keraum deum:
 absides. mde supstesa pxiuz nox coasit fca tms om:
 oraculis cussus totum volumen implevit partim.
 falsis et opmor partim casu vxis. ut sit in omi ora:
 hanc fepissime. partim flexuosis Et obfauis ut msp:
 res erat mprete. ut pax ya ad pates referenda sit
 partim ambigus. ut sit ad dialationem referenda Re:
ges immore futura dicit qd Reges destruxerunt locum
 volentes eorum mala presare. Sed verius est qd cuncta qe
 fidem duri ydolatrie faciebant. post adventum xpi expanit
misterio varatione. non merent non dolent Sic tempore

refecit

In hac parte dicit qd ille appius sollicitans fata inquit in:
 istis sacerdotum appius locum et aliquam virginem inmittit
 que spu apollinis implebitur de quaestis responsura. tunc
 ille sacerdos cogit puellam nomen phemonoez. quam ante
 vacuam inveniit in proximis locis vagantem et creabim:
 nam hespy itali fati fortune et ultima dea finem sui
 et pubem libertatis. vel ultima quia iam per modicum tem:
 pus eo oraculo no utebantur. p. innotas hypodas no tar:
 tax alataria et plencia quia dum tanta fuerunt. Nam pro:
 pt ablitum fidem ibi responsa non querebant. autistes qd
 ante stant. maior sacerdos. castalios castalius fons tra no:
 tem uterque remota loca cogit et cogat vagam creabim:
 dam. Ibi line terrefito duo facit primo simulat se pue:
 rila rusa ad apolline ut capere. 2o coacta in hac no tamē
 usq ad penetrabile ingrediens simulavit ppheti spiritum se
 accepisse. Ibi illa puerus dicit primo qd illa tunc perne:
 trale secretum intrare inquit. Tu speras vacum cognoscere
 pass. sed non poteris. quia hic huius tunc. sine quia
 plura pphs hic no habitat amplius quia sunt clausa
 uerue per tunc quando hic locus questus est. sine hoc to:
 tunc sola voluntate dei pnt etiam nobis suffire. carmina
 dabile. pt ad canituge. quia in mea corrupta etate pphs
 non inveniunt huius. dignos per quos no solito dei rusa
 quibus dictis isti cognoscunt doli simulationem ligant qd
 caput mittis. ornate qd ipam vesp. et caneo. Et impellunt
 eam in penetrabile. dicit in randa parte qd illa inuadit ad:
 ite resistit in prima parte et referta vba simulata ab
 oraculo provenire. In quo dicit et deo fecit inuicia ca:
 loquente falsis. sed verum deprendunt isti eam in debitu
 locum no inuase. quia eius vba no rupa nec breuientia
 ceant nec vox magna. quia totum resonaret autem. nec
 ornamenta que gesserat erant ordine suo inuata nec sensu:
 runt templa tremere. que omnia solebant veris nunc conti:
 ge. Tunc ille appius gemit amminans est. nisi in antea
 inuina omni simulatione deponita subintraret phes puella
 electa ad fctum suscipiendum. abstere longe tunc imp:
 ba perlmay impetuna. phiton pro templo apollinis pphs
 quia cario locus fitans tempore locus conuictus erat ubi
 responsa dabatur arsit Empade igne Garexica dicit
 quidam hoc factum esse per excessum quibus transiit
 in greciam. alij per vicium qui ibi deceptus fuerat re:
 spando. dum eius bellum gestiens deum consulit hab:
 ut tale responsum. alio te eadem nuntios inuere
 posse. In quo pueri duarum amplexum pueri duxerunt
 est sensus. sed puerus intellxit et operat se nuntius qui

vitiis temere clausere me se si. quia viderunt eam hinc ol-
ligant eam negasse nō recipere voluisse deum tota ligata
comas periores quales pennis habebat. s. pennis ante horrorem
erectis. mundida infila intra sacerdotalis alba. templi. ceum
kega. plu. recollatq. sunt sub infila que pennis soluti pende-
bant. cum lauro forajta. cum lauro secundum morez grecorū
qui scuta & lauro faciebant et dicuntur greci forajta ut
in 3° forais in dubijs causa est servare Inuentus aditi remoh
di aditum locus pectoris et remotior in templis. qd a pu-
tis adeat. s. sacerdotibus sed hic aditus. tub. de ingressu
verba facta falsa et que ipa sumbat nō testata nō testimo
nium nō fidem dedit. Est aut testari testimonij dare narra-
re meare mentem instructam ab instinguo i. mitatam Est at
instinguo xi et diu et valet quid meato persuadeo et moz
lisco. finere pro divino hand qz plius cedebat deum
per quum fallarem mistrabat. quam duum fallabat. venius
seruam i. silua a voce que illic reparat que de echo
horrorem induens consistere sic vba nō empta ono. Et oro
non est sufficiens implere spem capacis interi. Et lau
rus nō exigua illo horrore comarem prodiderunt ma
infrastenerunt illam mentem se arde phico i. timorem intrac
ut spus phicentis eat apud aut o impia dabis sustinebis re
nas tam a me qm ab apolline meritis quas meritis con
sulta a qua consilij petitur dequatur illa parc tandem con
kurata vbi nauerat q illa timens penam ab apolline apio
affugit i. relocat currit ad aditum ibi qz hacens tantum
accepit de unice et ppu illo quid per multa tempora ulla
acceperat. ita qz tota facta divina est et finiens outtas
spargit et scuta et altaria tota qz quidabat et plura fac
bat quam du posset. cum anib verum pot series nota c
rat et ponitur comparatio. s. qz lato i. plura cum ma apo
llinis spu recepto talib erat tand ut eat sibi nota apiuz
se invenit que captata sic dixit o apij in fugis belli
periculum. sed in tenebris quietem i. quiesces in valle cubori
latus. deinde autor per apostolum alloguitur hoc oraci
lun. Et mixatur cum apolline oima fiat et me cum latur.
quare timet du ruinam romani imperij morem regum et
duum et perituros populos. qz timet tangm respondens du
bitando dicit. qz dei nondum statuere tantum nefas com
cede. s. qz pompens capite premarctur. et astra adue foresta
dubitabam haur exequationem mandae. vel forestan tant
ut bituz de destructione romani libertatis verum relasam
huc deinde dicit qz paris apertis nota mulce adue furus
sa quint nuc oculos torquendo nuc pallendo. nuc rubendo
cum anclatione anxia et penosa sout fuit mare post pro
cellas. deinde oblit qz corum que finerat futurorum

Sed reprehendit eum Lucanus quia nomen debebat putare in
tanto bellorum tumultu posse quiescere nisi pro morte et addit
quod habebat memorabile sepulcrum in cuboico litore. Et
innuatur auctor in eius loci descriptione. Et sciendum quod valerius
dicit se Appianum eventum gravissimi motus explorare cupiens
veneris impetum. Nam magis aie precatur antistitem delphici cor:
tunc in intus faciem autem partem descendit cunctis unda
ceteris consulentibus portus petuntur. Ita diuinus spiritus hanc
suis persistere constituit. Quod igitur impulsu caput immis
instructa neque horrendo pro vocis Appiano ut obscuras ver:
borum ambages futa cernit. Et inquit inquit ad
hoc romane bellum Euboea cellam obturbis. Et hic valerius
consilium apollinis se moueri ut illi discedere iniret
in eam regionem sciret que ut ramula nobili archi:
oli partem ad caryum quod calchedon facta membra ut
uere ceteris. Euboea nomen obtinet unde ante sacralium
bellum consumptus datum adeo locum sepultura possedit
valerius que satis sunt ad hanc declarationem fuscatum de:
ceptum vana spe quia ardebat quiescere vincendo subi:
dere moueri regnum Euboea littoris Euboea propter col:
lis gentile. Et quod auctore se dicendo sedo sciamus sa
euabilis prepositum intellectu. Cuius dorem ut prestat
non sentit i ut non sentiat nullum fragorem belli
et caryum i ut homo carcat malis mundi exceptamov:
ti. i preter mortem que preat ut homo carcat malis m:
di. hunc mte busto sepulcro memorando. ex hoc facto
caryum insula ramus ciuitas in cuboico litore ubi
calitur fortuna inuat et ea parte qua pontus acta
lus fente rapido gurgite et caryum habet calchedonem
pupes ad auli et inquit ventis mutantibus caryum
pontus actatus caryum est ita quod illa duo idem sunt li:
et caryum dicitur quod maris exhumaco intelligit aut
hunc locum fenore pro nauis moriatis habere. ad lo:
cum quem vocat aulam. Et quod percutit et sic cum alio
ire intrudunt. alio ducuntur. unde auctor tria loca pro
puna describit. si caryum ramus et caryum. Sicut et
valerius supra facit in attes allegato testimonio. In treca
duntis. Hoc capitulum in parte quod duntis in prima
intentione narrandum. Et causa tumultus auctor pre
mittit secundo narratur ipse tumultus. Et verba qu
bis milites de equis querebantur. Tunc inuatur auctor
quod equis non sinuit tanto expositis periculo cuius respo
dit quia illa bellum placuit quod ab alijs damnasatur
et ponitur oba equis. 7to scribit tumultum illa te
na sedatum. ubi secunda no pauidu 3a que no ulla quarta

quorum iam partem in gallia partem in hispania assidue
 perimisse. 3° quia post gallica bella habent pro premio
 civile bellum et non aliud premium cum vane nullam pre-
 dam accipere licuisse. Cum go sint in alijs scelerati. nunc
 sunt valde pii quod abstinent alieno et hoc vult dno
 paupertate. quarto quia cum Cesaris roma non sufficit
 at ^{ml} sed erit ei satis. 7° quia iam senes et imbecilles
 sunt bellorum laboribus aspluendi. qui cum in bellis la-
 sciverint essent mittendi ad moriendum in quiete et
 non in gladijs ut essent cum suis qz sepulchrum qz habe-
 rent ut mos est. Ideo dicit paratum vagid uni quia in
 uno igne unus corpus comburebatur in bellis aut in uno
 multi. Sexto conqueuntur quia q magis sceleribus belli-
 cis solent recipi magna merces quam ipsi no habent. sed
 sola se pascuntur. qui 1mo quia no licet agunt cum eis
 Cesar erat in gallia dux erat. tunc qz licebat id facere qd
 ipse precipere. nunc autem potius est et sic culpa commi-
 nis et hoc dicit ibi illi equat facinus nobis quos inq-
 nat i. carentur. Octavo quia penitus in grato cum
 quicquid viciose agant. Cesar ad sebat fortune et sue
 felicitati unde dicit se velle dicit qz illi cognoscere qz
 ipsi sunt fatum suum nam nato a discordie milite pax
 erat. Et addit Lucanus ultimum qz his dictis tumultu
 erat in castris. nato quia volu Cesarum petebant et pe-
 cabantur qz per malos mores s. per discordiam pax mthe-
 mat ex quo per bonos s. per fidem et pietatem nutriendum
 pt 1^a penda quibus 2^a stercis indisse qz finis quibus 7^a
 iam respicit. Et qz vult ignarus 1ma hic fas bona addit
ultima sic futurum lra pro maiori parte clara est. En in:
proba vota Cesaris non licet nobis ponere membra mo-
rientia duro ossis quia ipse vult vel dicit scilicet improba
 vota s. mea integritate qz d. non sunt quod no licet
Nec fas nec vincula iuris vetat audere s. Cesarum no
 sequi ad bellum civile. Equitur illa pars quem noie
 in qua dicit qz hic tumultus satis erat ad terrendum que-
 libet ducem tamen Cesar no terribus gaudens fortuna
 suam per magna dux pericula. In ipso furore venit ad
 eos non spectans ut tantus ire motus quiesceret addit
 qz suis omnia scelera contempsit ut depredationes urbium
 templorum concubitus inonatum puellarum reliqua qz
 nefanda sed hoc solum daret et timet qz milites no redat
 ad sanam mentem. Insurre cum Lucanus reprehendit qz
 bella que sui damnat ipse sequitur qui luxari deberet in

imitare

V

suis solentibus. Bellum quod dimittit quod sui refugit in pre-
ceptis in periculum fortune ita desinat ita quiescat et
 facit contra illud Seneca pernam rem non audetis in
 hoc sueda et amens est. mens sua hinc. non vult
 quod redeant ad bonam mentem. manibus societatis. hoc
in pugnis Tui dolebit sanguis effusione uis fuit
potencia armorum luxuria defatigatis Bellum fugit
quod, ad aquod in multa presencas nolentibus. s. tuis
 docendum quod quod frontibus in libello de re militari dicit
 de hoc facto sic Agave cum quidam eius legiones peditum
 monissent. ut in perniciem duos viderentur succedere
 dissimulato metu processit ad milites postulantes illis
 remissionem belli dedit minari metum et exautoratos pe-
 nitentia coegit paritare atque obsequentes in reliquis
 tempus operam dare. In punctis que sequuntur est ag-
re Naveat Agave venisse ad milites sine timore et
 meruisse timore quia ipse non timuit et hoc verba
 dixisse. qui in absentia mea non contra me loquebantur
 et minabantur remad. Que ad me merum et faciunt
 finem belli. Tunc incipit hac oratione incipit autor. quod
 peditum monerant non agitantur videndum esse sed
 fugendum et hoc ibi inse relicto prosequitur et Agave
 ubi ac duos dicens quod Agave sic videretur locu-
 tus est. Et vos fessi prosperitatibus mori duos vix-
 itis et reliquit me meae fortune Et arma mea mee
 ut vos dignos eis. Deinde an me fugam dicit quod
 si tantumque pauperum qui fugit et videtur hinc Bella-
 toribus multos magis habere ipse in victoria milites
 qui accipiant victorie premia vos autem sentis mores
 et viles atque plebei hinc enim spectabitis ad cor-
 mentum postea ibi Agave an onus dicit se ex corde
 dyssu damnum non pati. sicut maris copia non minu-
 citur licet illuc flumina non mittant aquas suas nec
 coram additione crescit. nec subtractione minuitur. Ibi
an vos respondit eundem dicit a militibus dicens
 quicquid eximus fortuna vocatur et dicit quod mea deor-
 non se vilest ut intodat saluti meae vel mori. sed
 ad regentes intentum est. propter quod quasi vinit genus
 humanum recto vos qui istis omnibus ad lucrum si ad
 pompam essetis fugeritis una cum illo quod in libere
 probatur. qui cum Agave probus dux eluxit. me cum
 pompio per mare ac per terras ultro fugit Ibi Nec mel-
ior. dicit habet eos pro infidelibus et proditoribus licet
 ipse non sint cum pompio equo secum non venit

Ibi sunt ista dicit deos hie quic sua castra qui voluit
 vinit cum in tanta bella mittit. nisi multatis militibus.
 qui iam sunt fessi. qui omnia cupiunt ut illa cupiditas
 eos faciant. deum ibi at quibus dicit aduocatum
 pena in auctores seditionis precepit qd ut eorum capita am-
 putarentur Ibi tenuit effectum ponit orationis sue
 s. qd ipi timuerunt ad eius vocem sicut si hiet virtute
 qd pcepto suo eis inuitis militibus mouerentur. qd
 non solum obedunt pceptores vocem et pcepti pena
 tamqum voluntarie pacentes ex quo omis tumultus se-
 datus est filiis aspitibus aspitibus hieba cum treua q qua
 aggerem fuerant. Et intelligendum est castroru pio-
 futue longe a sua mente futue. aliud docens aliud int-
 deus dabat euz licentiam recedendi ut tunc volebat
 a se ipsos discedi fuge velat. vnu inbellis miles vi-
 ctoria no dabit nobis treuam que auferat premia belli
impulsi i moti sicut vigiliis ut qd impulsit arma cla-
 sse equitatu vel navigio tantum plura que committit-
turris lunaticos i hemiphanes vapta inde labor viri
deceperit omittit genu humano genu vinit pauca sunt
bruta animalia sunt propt hominis cis seminu. Ita alij
hominis sunt propt duos suos et dm pauca sunt ideo de
vinit pauca i propt pauca. Et videmus qd propt con-
 sciantiam minus dm multi moriuntur in bellis premit
humbat laborem hie in gallia sub Icaro militauit
 sepe qd hie officiu in castris suis Et victoriam deimmi-
 cis plerumq adeptus est. cum qd gallie proemine Icaro
 profecit. ut cum maiore laude ad consulatus officiu dux-
 met. Tandem offitio pampianus Icaris partem utingit
transfuga qui de patri suorum se ad inimicos trans-
 fect. transfuga vocatur. quod est alim magis sceleris
 nomen ut duas ut habe ut prope ut con me quod
 declarat alijs verbis amolitur veniunt quasi. d. no
 omis pnt fere scire et valuit premia sine fine. No
carpe sed pena tenet auctores seditionis no vult carpe in
 castris suis. sed vult qd teneantur ad penam quam me-
 rentur hico ad miliciam nouit electus. exantocitatis eiz
 quibusdam i a castris dignitate remotis quosdam in eoz
 loco substituit Ideo dicit hico endit i nouus disce
mori. loquuntur ad cum qui tumultum extenderat prema-
 tum sine officio publico pacencia vinit spem duas ma
 gis fuerunt pacentes quam carpe ipi spectaret ut fide
 vis erat consuetudo qd dm pax componebatur adabant sua

portum dicuntur Ita redatur qui pacta non servauerit ut
 creditur. Haec porta et inde de sedis unde virgilus et
 oia iugebat federa porta. pro similitudinem dicit lucanus
 illos vocatos ad concordiam inter milites et caesarem campo:
 nendam. In hac parte Brundisium decimus narratur quod
 quoniam aequae iussus. ut decimus castris in decem diebus haec
 gens proficere vellet Brundisium. Et illic commorantur naues quod
 ipse in circumiacentibus regionibus habebat fuerat fabri
 taci ipse non cum paucis venit romam ibi quod omnem accepit
 dignitatem. quia factus est dictator consul praetor. Et cum
 dux ad bellum gerendum pro romanis fuisse sint. quae se
 cumdem consuetudinem fectant. fecte. non vere et ibi maxime
 monstrabant. Ceteram ubi maxime testes erant. id est
 fluvius sic dictus similitudinem id est serpentes qui tortuose
 morantur et ideo dicit amius si sine via tharax fluvius
 quidam non dicunt portum eo quod additur ei hoc nomen
 adiectum si antiquis supra insula garganus apulius
 mons est in apulia serpens calture pro sententia ut videtur.
 quibus solum pluvius ut quidam montes torquens ius
 si italicam sic dictam a dux. Hic Garganus de torquere
 italicam. quia cum sit de eius hominibus extenditur
 non per rectam lineam sed tortuosam. dicit cum ab eo:
 xuz si obvia boreae car parte qua dalmatiam spectat et
 obvia austro qua parte spectat et calabriam et addit eum
 quae in mare adiacent. serpens torque aspuerunt ita scilicet
 nunc si serpens esse. et serpens at torque si habent haec
 binum paria. serpens eum armato esset propter timorem
pluvius torque indulgent caute gratis populo peccanti
 id quod rogarunt si ut habeat italicam assumet digni
 tatem dictator conferet adepus quod summus honorem. Int
 elligit quod factus est dictator et hoc erat officium supra oia
 alia et auctoritate et durabilitate festus annales lib.
 ras quibus attia amittit totius spectabantur et maxime
 at a consule sed ille videtur amicus summe testis qui
 consule careret ideo dicit letos. Namque amicus voce per
quod sum tem tan men do. Hic primum re. etas sensus quod
 tunc maxime quod dicit dux et maioribus vos in pluribus
 etiam cum sit unus. Et sic mentitur. Nam propter
 multas dignitates et varias mereretur dux. Equari vos
 in plurali et hunc propter consuetudinem transiit ad alios et
 tunc ille mentitur. qui dat mihi quod multorum est et ne
qua si ut ex parte aliqua vis ferri autoritatis in bello
 illi dicit voluit intra securus. quae erant arma consula

gladiis qui erant arma pectorum et herbunorum secundum
quosdam addit et fasces aquilas i. addit aquilas addit fasces
i. dignitatis suis aquile aut erant p. ducum et rebus
bellis ut in primo signa parces aquilas. Alia q. fasces consu-
lum erant quedam insignia que lictores consulem procedentes
portabant inane nomen imperii vocat consulatum quibz
imperatoribus tot quorum hic cepit q. p. n. fuit potius
dignitatis nomen quam re signavit in ista tempora digna
nota hoc in imperio Equis dictum et ideo statim de-
clarat quod dixerat. quia annis fupralicis in quo tantum
romani populi perierit. melius q. consulatu Equis quam alie.
vms cognosceret cum ip. fuerit eius mali auctor fupit pleni-
nia. que requirerentur in talibus officiis exhibendis dirimit.
dimidit suffragia plebis no admissi. recepte dimidebant con-
sentientes anno consensientibus ad electionem et dicebant conse-
tice et qui no addeant et suffragia dicantur auxilia hic
tamen ponitur pro favore. tam p. et decurat helius p.
actates que ad hoc requirerentur alta nos clamabant non
lucius dicit q. decem tribus consulatum Equi absenti fupit
pompilio decernerent erat in vena septa nomina eligendora
ponebantur in vena in quodam vase et tunc nomen p. n.
mittabatur ad scripturam aut q. eligendus sed no dicitur
nam vena quia no poterat p. tenei quin cepit nomen q.
ret. Nec pluri p. n. hnt. non p. bant consules eligi
in auspicio sed absquebant augures quid p. tenebant co-
muna. Et quid auct. qui nunc no videntur audis i. in-
tellige contenda. Et miant. auct. lodi amnis que no ex-
ant q. ut q. bubo. de quo alimus. Bubo propheta mi-
seric. venivanda p. n. consulatus dignitas mensuris co-
sul. qui de mense in mensz mutatur unde virgilius in
p. mo p. n. ip. p. n. statuit ut mestrina luna moneat
Et dr. mensuris a mensis. unde et mensuris p. n. g. n.
dr. que mulieres singulis mensibus emittit de p. n. t. p. n.
Et elegit cepit in consulatum p. n. quia duo semper eli-
gebantur. sed voluit cum parvi temporis esse ut minus p. n. s.
hnt nec no cepit mestrina mense m. p. n. ut ibi et respiciat
celata laciatis m. p. n. alba in p. n. quido non vidit p. n.
ma p. n. f. latinas confectas plam fva nocte. ut dicitur
q. in primo latine vocabantur p. n. s. que p. n. hnt
dies continuos et. hnt noctes fubant in talibus clat.
nibus sed nunc plam una nocte hnt p. n. p. n. s. p. n.
Inde capit mestrina hoc capitulum plures habet partes in p. n.
p. n. veditum cepit ad p. n. s. confortat Equi suos ad na-
vigandum. 3o accipit ydoneo tempore navigans p. n. s. v.
tos. 4to videntibus ventis navigat. Et castra p. n. p. n.
pompilius. 16i 2o cepit amos 3a p. n. p. n. 4ta 6to

nocte fugata. Dicit in prima q. acceptis dignitatibus Equar
 ad suos qui Brundisium venerant velox venietur cum
 velocitatem comparatione fulminis et tigris velocitatem
 in amaris expressit ibi q. movent classes propter incertum
 navigare timentes. In parte 2a dicit Equar suavitatem na-
 vigandum esse hinc quando tempus fixum est patens q.
 vere q. tempus in qualitates variat per mutationem dem-
 quia flante aquilone recto itinere pergunt quo opus est
 Et optat cum violentum ne pompiani ventis navigantes
 possint occidere nocturni. Et addit se videre deservire ventu-
 et nulla fore tarditate morandam. Dicit in parte 3a q.
 iam facta nocte incipit navigare extensis velis sed post
 modicum tempus ventus deficit. Et mare sic mansit in-
 motum ut paludes et ut quidam aque maris que gla-
 ciuntur quare eis duplex periculum imminet. s. hostium in-
 ultus qui ventis videntur. Et in brevi ventura famas. cu-
 de ventralibus pronisum non fuisse. pro tempore duntaxat
 Dicit in 4ta parte q. adveniens die mare cepit moveri
 naves impelli. quare venerunt in ple. palestine regionis
 q. naves fixatis in anchoris statim Equar egre
 sse q. ad kerem ex una parte Equar et ex alia pompeis
 proxima castra ponit adeo q. se et inde poterant. Na-
 po mortem Iulii vidit Equar pompeis in aliquo loco
 propinquiori nisi cum mortuus in egipto. propter quam
 propinquitatem credebatur. q. illi forte pacifice venturum luit
 spes esset vana. piger apulus describitur via descen-
 dit vasibus. s. colere in heretici heretici dimisit pro pra-
 tis et noluit colere pro sanguine ingredere feta cum catulos
 habet in partu liberata. Et dicunt q. ingens est animal
 tamne velocitatis ut videntibus cum curre. Subind se in
 pedibus curret. an volat alio. Ita q. acceptis catulis
 suis homines ponit plura spacula in via et illa magi-
 nem suam inspicit et videns raptos filios suos videt
 retardetur hoc tunc maxime velox est cum propter hanc cau-
 sam. s. propter filios raptos curret minora lita. Brundu-
 sius candidum fuit ab his qui cum filio minoris ut sup-
 dicimus est venit propter linguam quam producit in ora
hiberno idcirco hincali sole pro tempore ponit idus solis
 quia eo mensuratur annus vel dicit hiberno idcirco quod
 hinc dicitur nece cum equor patet tutum non felicitas
 putat hinc expectare tempus navigandi secutem et non
 felicitas completat robore fortitudine annos exereis pelagi
 qui non habent usum navigandi. hinc flans venti
hincales furcis constantibus. quam illi quos inconstan-
 tia prehisa. sine fine durabilitatis noctis mubet vixit
membris ortos arcti et flume immorari auspatus longe

circumigrationes lustranda et lucenda Carchesia summas malis ad
quam fines conueniunt Et ponitur pro velo. Item Carchesia
sunt uolue in cacumine auctoris et uanis pro quas fines ha
bentur. Vel Carchesia dicuntur uasa quidam. go mure hic.
s. aqulo uenet carchesia i. uela propt' uim suam Et per
flet fleudo dicitur littore phacum populorum comprendat
nos lactantes carbasa uela linguida pigre se mouentia
remis q' dicitur ne plus possit remis q' nos uelis. luna
fecerat umbras uenit accensa lumen dabit in sero in cuius
sine corpora facit umbras. sicut in die ad solis sumus
uolorum exasperare uidentes fines fangueunt. qui
uela extendunt leuo pede leua parte Et q' ubi nautarum
supera de' supra uolorum repleto in plurali uo neutri
q' et dicitur Et de' q' quoddam ornamētum in mediam.
ecce ratem deficiente uento quo lumbant redent ad ma
lum qui est in media uale pigres hic sunt comparationes
penna de paludibus Et uide gung maxis hese pigres pa
ludibus que non mouentur illo cursu. unde uocantur sta
qua q' stantes. aqua. alia comparatio q' uicis hese
mare sic dictum q' stans bonem. Nam io per illud di
tunt transisse astrens glacie uidas sthas Nomen
regionis in qua illud est mare non impulit hese uentus
constant uento aqua frigore glaciatur. sed agitata uo
Et addit glacie circumstante uale retineri Et equis pulhu
h' supra cam glaciem equitur. alia comparatio q' in or
bita i. rota s. orbita prope dicitur rota uestis hese
ingrantes i. emlis populus hese sic dictus a multitu
dine bonum scindit incerta paludem comantem propt' rotas
fluctu aqua sub glacie leua quies erat equora appunt a
natura sua mare de' a meando q' in motu est quod
no' no' contigit Et hoc dicit no' coment est uibrat
isplendet magis salis luna lumen a sole recipiens ta
quam speculum ymaginem recipit corporis sui abieci i.
lunam uocat ymaginem. salis horror remore. Nam q'
hucit huc solent capibus inimis fix pa tax. Inuicem
carnie uidebantur in mari spe Et dicit capibus quia de
alto cadentibus appugnat. clares inse inimis s. pampr
ime tansis remis obscis pampramis omem intendunt
comentum nona vota quia temporatum obstant nono
huori magno quid appus uo ut aqua stans unsp
umbra sunt celo acce linguente spes nausfragi cis
erat spes quod abjs q' timor ubax sal diem lesum
inde umbilofum sensum paucatum magis in fundo moueri
occurra undatione laxa a labor faberis fluctu Et uic
duo inabant. uicis inhoris ellus qui uoluer uilex
genus fluvius Et q' happus maior i. fluctu suans

plus modicus quam genus circumventis vixit. videtur consistit du.
et inter ca. alibi propinquum fuerunt sed hic plus. hanc
se p[er]stare carinas palus et c[on]sa. quam fallens c[on]stitit i[n] va.
 cut h[ic] v[er]ba. nam aqua transiens p[er] paludem mior
 in eam intrat quam p[er]grediat[ur]. cum ducat secum egrediet[ur]
 multam aquam paludis. Genesum v[er]o dicit angari solutus hi.
 vultus. que aut pluviosa aut soli pluvietur. Et addit v[er]ba:
 q[uod] istorum pluviorum v[er]o fluit p[er] longa herarum spacia.
 cum cito ingrediantur in mare admodum minim[um] dilect[um] vi.
 vultus Julia roborem filiam spignora apponit. Et vocatur
 pignus amoris concordia. concordia infans. quia m[ater] mortem
 nepotis sui filij abortivit ut dictum est in primo libro
Cepareis Attomtam poterat cepare vel posse crederet habere
 pugnandi copiam cum pompeio sed c[on]sa p[ro]pt[er] quam pugn[um]
 distulit. erat quia antonius militem p[ro]mpt[um] cepare in ista
 ha[bit]a relictus cum p[ro]p[ri]a gente. quem v[er]o sepe cepare adveniens
 p[er] sua rogasset. necno ad n[on] venient minantur. Nec
 tamen ille veniet. Tunc cepare oculta nocte hactenus navi.
 culam ad eum p[er]sonali[ter] ire parabat. Sed tempestate impul.
 sus ad eos reversus est. qui de illo sic temerarie emite
 graviter sunt conquesti. Sed p[er] modicum temporis Antonius
 et alij duces qui in italia remanserant nocte tempore
 idoneum ad navigand[um] ad ceparem venerunt. Unde secundu[m]
 hoc hoc capitulum habet partes 12. primo ponit v[er]ba
 que cepare ad antonium scribat de adventu suo 2o narratur
 cepare vadens ad navitam cui nomen erat amictas et i[n]
 p[er]it phileas 3o amictas consuegit e[st] lecto cepare cum vocante
ibi nulli consuegit 4to lucanus m[on]strat omnia sua p[er]
 mutam candam ibi omne lura facultas 7to cepare petit
 ab isto navita et cum in italiam p[er]git magnis mune.
 ribus sibi p[ro]missis ibi tu p[er]sa Sexto respondit amictas
 non q[uod] navigandum p[ro]pt[er] p[ro]na tempestate futurum tunc
 dicit se paratum voluntati ceparis obedire ibi tunc p[er]sa
 Septimo scribitur navigand[um] et octa p[ar]tes ibi hoc fuit
 Octavo p[ar]adet amictas respondit esse a navigand[um] ibi
hunc v[er]ba nono cepare eum confortat sua p[er]lata p[er]dita
ibi p[er]sa c[on]ta 10o scribitur tempestate in naviz succens ibi
nec plura locuto 11mo cepare hinc et tunc mortuus se
 p[er]lata p[er]latis v[er]bis ibi c[on]dit Duodecimo. 12o nar.
 ratur q[uod] p[ro]cta p[ro]icat naviem in heram et cepare cuasit
ibi hoc fatum 13o scribitur conquestio militum ad ceparem
 remanentem ibi sed n[on] tunc remanens Ultimo narratur ad
 v[er]tus antonii ibi necno h[ic] p[er]sa hoc sufficiunt p[ro] g[ra]ti
 sua h[ic] capituli cum maior pars l[et]o plena est ibi
attomtam stupescant. non timore sed de p[er]diti pugnandi
meditatus leucada hoc dicit p[ar]ta q[uod]cum ad sui tempus

non quia tunc antonius meditarectur. Sed postea cum pugnat
cum augusto Et sic vult dici qd hic erat marcus antonius et
non lucius antonius sicut fuit. Iam tunc postea quid superius
causa reprehensionis prima. Et qd quia dat fortune impedi-
mentum parantibus Cesaris optata victoria sublimare. Non
rupta alia causa reprehensionis quia non habet ire per aspe-
ras vias ut sunt sicut hic ac debet hinc mare. tanquam non
salutis nauigare. Ignare venie. Est alia causa quia ma-
lus est miles qui non sequitur Imperatorem. quare cum ce-
sar processit dignus esset ipsum sequi Et tangit autem Cesar
vis morem. qui aduertens qd labor cum duce participatus
sit labor. non dicebat militibus suis Ne sed venite. peren-
cia alia causa querelae quia videtur loqui ventis et mari
Ita frustra rogat antonius. Ne rectius respondet ei post
quod excurari posset antonius. s. qd milites nollet venire
ad quod respondens dicit qd adeo probi sunt qd ac nauis
gio ad pugnam venire optaret. Iam vos gramor qd ha-
querela quia videtur velle antonius in italia duari et
Epirum relinquere Cesar et pompeio et dicit non dimissum or-
bem ex quo qd tua pars multo melior est quam mea. terqz
quod qd multoarius datum vocatum dum non credit de se sibi
dum non credit sibi de se. mina. sed se de se de se putat deos
sunt sibi et se de se sunt inquitur eorum voluntatem qd
conferunt qui volunt ei victoriam concedere. Equus audit.
temptare scilicet per temeritas incantis in quibus est difficile
canis occurrere. timere uspi si quis precepto rogetur
traiectus a veniduso apoloniam per p simulacrum adu-
se valitudinis quibus egressus maiestatis sua seculi vixit
ocultata nuntium confudit et optine finis maris adu-
ari. sena tempestas perit protinus qd in altum dirigi uspi
navigio. multum ac diu contrariis victatus fluctibus nos-
strum esset expectus temeraria offere pro deo exultus
erat temeritatem suam scilicet esse pro deo favorabile. Am.
quida que longos facit. Iam preterita magna nocte
pauca mox homo somno succumbit Et cum vocat eum.
quidam paucis nocte. fortuna minor status minorum ho-
minum qui securi sunt non pollicati meli regni unde de
noctis de paupertate dicit cum vixit illicum sit se non peti
dicit ego lucanus qd in corpore horum minor fortuna
dat vixit somno. dormire permittit. 3a hora canonebat
vigiles secundas. dividebant romani noctem in quatuor
vigiliis et quia in prima vigilabant in secunda somniant
postea quietem et sic in singulis horis unde in ewange-
lio quatuorvigilia noctis id. dicit non lucanus ho-
minum fuisse. quod secundi. Iam vigiles remoti erant sura-
dentibus terciis. adentia somno soporificum transiit tri-

[illegible]

responsione ponit signa future turbationis in mari quoniam p.
nunt. Nam sol non ventus deduxit in Et. f. i non sunt fac
cum accidit rubicundus et dicit nubes quia co rubedo nubis
et. Et loquitur secundum proverbium vulgare. quo dicitur rubor
creatus facientibus malitiam vero pluviam concordat radios
aliud signum. s. q. radij solis colores diversi. ceant ps q. si
significat notum et per consequens pluvium. pariter bonam
unde vigilans in gregi. Nam sepe videmus. Nubes veluti va
rios coloris. creulens pluvium denunciat igneus cunos
diducta sepeata. aliud signum subingitur ibi arbor q. Et q. q.
sol in medio. ubi diffusius est intueri propter multum splen
dorem. Languidus erat et debilis humidus adeo q. homo ipse
poterat intueri dum erat in occasu ideo dicit cessit dicit
ponit signa sumpta et luna. Et sunt hec q. q. quando dens
vo accensa q. p. n. non habuit cernua gravalia nec sunt lu
ida. Et illud signum q. est ut omni coram et aliud. non sunt
clarum in illud vigilans. signum obscurum comprehendit. aera
grao Et constare sic. haud non exsa pneus cessus medi
arbor i. non habens remotans intensas partes medi sunt
exsa. sed erat aliquid grossum et non pneum. na duxit ta
cumia i. sumitates suas knata subilia recto pro creato
coram ut intelligat terra. s. coram non fuerunt lucida. q.
are fuerit comprehensio obscurus et grossus et sumitates cor
um. non fuerunt q. l. que sunt signa pluviarum Et tunc
faciens in aere item vultus nota signum ventorum rub.
do in luna de novo redeunte signat ventos unde vigilans
semper ventus rubet antea f. b. hunc proca pullens et hester
hilit ora lucida i. luencia. dupsi coloris veluti ituro sub
nubem recta nub est statum. proca ponitur signa sumpta
et motu plenarum a ventis et sono litoris. quem facit ita
fluctum. Et hoc ibi sed in notis canes vigilans plene
declaret his versibus continuo ventis surgentibus aut
feta ponti maxime agitata transire et ardens alius mon
ibus additur fragor. aut resonantia longe longe. littora
infari et nemorum interpres intemere. Sequitur proca
aliud signum. delfine. quem dicunt provocare quora et da
re signa q. quora insentire et monentur et procellas
hic p. fas venit q. fundo maris tempestatem fugiens ideo in
arbor quia non videtur scire quid faciat. hic est ille p. fas
de quo dicit Salmo q. navem transvolat exarum secum
ducit et catulos suos abecibus alit. f. hunc q. p. fas si
quantandum prebet et lutos reportat conatur ut hanc
p. fas ab delfine portus cum percisset. ad terram cadente
p. fas delfin et se mox multum. Et declinatur hic
delfin f. hunc a hic delfin in. Aliud signum q. q. m. e.
q. fas ante fugit aquas. tunc presentibus tempestatem de

mergit qui se aquis mergit Item ardea avis que habitat
 in aquis in altum volat confusa pene natantibus vis
 nō aīsa est volare sublimis in altum Et dicitur ardea q̄
 volans aīsa alta petat de hīs virgilis sic dicit No
 tas q̄ paludes degit atq̄ altam supra volat ardeam:
 Bem addit lucanus p̄gūz datum a cornu que sp̄at
 pro asp̄gens caput undis .f. q̄cūdo velut in cam plu
 cia Et hoc q̄ velut accipit umbrem dicit etiam illam
 decūere. Insip̄e dicit amulās .q̄ licet hoc ita sint
 tamen si periculum est magis in non emido .se uelle po
 tuis q̄ uigent venti hoc ite quam q̄ negat ip̄e carcha
 sa .vela Et loquitur ip̄cebolis dicens q̄ ad motum hūg
 uanis vīsa sunt p̄dēa moueri celo Et q̄nd q̄ de p̄gūz
 ventorum cum uidentur ignes per celum decūere qui vocā
 ture stelle cadentes de quibus dicitur q̄ sa p̄uē sp̄ra
 hūc sunt venti qua current undē virgilis sepe a st.
 llas vento impendunt vidēis p̄cipites celo labz Noctis q̄
 per umbram flammarum longos a tergo alēscit tractus
crega maris post trega videbatur timbrāciū horreor
longa volumina unda nō ascendit nō descendit vol.
 in q̄ videtur Et hoc vocat volumen vel renouāciem m.
 dūm turbida quora stantine conceptos ventos qua
 sunt mōta futuri flatus .actum erat v̄tos conceptos
 esse .p̄d mōtum quibz ventus esset qui sp̄raturus erat
 ito p̄gūtur lucubrē q̄ zephyros ne intrudat in cistes
austos Item dicit se in aere uidere q̄ notus q̄et h̄
 q̄ mūenmē ponti cognoscere horum q̄ ventorum in ma
 re Ex quo dicit q̄ nec nāvis nec nauia in iūtaliam ne
 poterant .quare sola salus est ite dūm t̄re Et littori
 propinquare Vbi fusus Equar respondet ei non timen
 dum esse Et licet mare contradicat tamen fluitas erat
 causa qua p̄cūstectur optatum Et q̄ p̄cūi cūnt que
 fluitas tūti st .q̄ mūq̄m n̄d Ex p̄dēt dat fortuna
 que d̄p̄canda sunt .Et alr nō uicēdū .i. nō videtur
 p̄cūre .vñ sp̄cat q̄ p̄p̄t vātem suam t̄mp̄tus qui
 estat .q̄ si non contingeret tamen dicit actum q̄ q̄d
 portum Calabrie p̄cūnt p̄cūre .vltimo dicit se s̄c
 q̄ fortuna q̄ hac p̄ocella aliquid ei p̄sp̄cūtatibz m̄f̄e
 re p̄eat .Naufragus nec cō p̄cū naufragūz ne dūm cum
 p̄sp̄cūo aīsi rectorem a t̄ rectum intelligi m̄t̄o:
 p̄cūit .vel dicit rectorem quia videtur n̄d nāptam v̄hē
 fluitate sua in tanta maris t̄mp̄stātē .vñ causa timo
ris quia timemus ignota labore ali accis Et p̄cūst
 hoc ad t̄mbandūm mare et aīcem .nō nos scire p̄ocūā

Respondet ad illud lucet vexata littora pupae praeuere. turbo
vapor ventorum guarato. s. velutula amulsi luceros eru.
dento amulsi et luceros finis tulit pro abstulit malu
et vela et alms i. nam comit cepit ponando am.
pagibui et uictis apertis gmissuris liquorum inde uinit
immoratur in deserptione hinc tempestatis dicens horum ve.
tum ab atlantico oceanus i. ab occidente venientem estuz
in mare pupae monisse. deinde super venient boras q
q gelidus venit quia a septentrione venit reperci.
tubatur q stus hori dubus q erat quis corum uinit
sed q sugia agulo superuit qui uhoq cedente ducat
mare ferit et arcuas abstensas i. abstensas sub agulis
esse vada ita discooperit mare arcuas ut per illas ferit
pedibus ui posset quare boras ut potuit ad pra mae
duce ut fluctus tollere contra horum et illud q no
frangit suu mare in fluctus hori et ad suu subduce
me i. afflando apparent maria ad hoc conuenit ut
contingit aliquibus velocit motis. q q quiescent motare
aduc inuenit et de in uersu de uentis sed venit agulo
boras et horis ab af austris. ubi de q horis est uentus
septentrionalis. quo lucanus hic diffinit quid dicat cum re
ipse ab occidente quia ab atlantico oceanus enit uenti
orientales noti meridionales. dicat hos no stisse sub car.
et solis qui fugit rex ventorum. ut a virgilio po.
eneides plene narratur muberis quia pluvialis est ven.
tus inde quidam madidis notis clulat alio terribilez
picea indutus caligine velum. go ab omni parti dicat spi.
raste ventos quod probat hoc ignis. quia paucis proclis
unus mare transit in locum alterum. q illas in magnis
tempestatibus non contingebat. q hoc fuit q unusquisq sua
partem defudebat. mare herem de a ta herem naut
vel de quia tuscani tangit. que alim heremia est dicta
Egeum ab exo reges attenuentur qui se provenit in illud
mare aduenit mare adriam ab adriana ibi relicta p.
nat in domo pote. quia illuc transiunt et ideo ponat quia
montes percutit ibi ha quodens dicat q frustra me.
si sunt montes. q ideo dicat. q opae meisus non e.
cum meis. belli cum supet finis et dicat illa duo
cum fecit nox intelligit cum diem naturalem. qui est ab
uno ocul plis ad aliam ocul. diem compundus et noct.
tem possum i. sub adubud ed. non ullo lit. sue tam ra.
lidi fluctus. dicat q a nullo maxi meditaneo posset
tam fluctus conferre. ita q redit a magno maxi s.
oceanus provenisse unda coherens undum agans
herem inde oceanus de quia in modum cluh flam cedat

agat duos sums undarum collationem monstruosam Et sicut
 autor hyperbolice narravit ita facit hyperbolicam comparationem
 cum dicit de Pector olimpi y Myx cum voluit homines pe-
 vinere aquarum undatione. scilicet sui neptuni usus tridente
 in omnem terram mare super duxit Et sic non tanta ma-
 ris undatio pervenisset in altum nisi quod nubes non per-
 mittant. inuit fulmen tunc quoniam et cessant fulminatio
 preparata contra homines secundo regno in regno neptu-
 ni Myx proximam habuit regnum s. celum. Neptunus scilicet
 dum s. agnam plato tunc s. terram quam Neptunus y
 mare totam cooperuit tempore diluvij terris non passa quod
 etiam se terram non habebat cum tota cooperata fuisset No-
ch noy villa fuit in lumis habuit oblitus cooperata
pallore obscuritate infrenabilis fluctus gravatur eo quod au-
getur a pluvia et ita in altum surgebat ut nubes con-
tingeret axe nimbosus nebulosus diffilit aperit obscurum
pro obscurum. Dicit caerulescentem periculis lucis conmixta sur-
sum celum tenent tonitrua significat quibus omnia terre-
re videntur per laborem mota compage qui immobiles
sunt ut arctus et antarchus videantur moveri. In quo
 vult monstrare tonitruorum magnitudinem quia ad poli in-
 mobiles videtur moverentur natura tenent cahos. vult
 hoc dicit quod mundus perire videretur Et hanc ultimam esse
 noctem haec enim primam terram confusionem dicit Iuxta ill-
ud audij unus erat toto natura velut in orde opce
una plures. Dicit hanc speciem habebant ipsi quod nulli adhuc
 tanto periculo pervenerunt Et sic vult significare nullum pe-
 riculum unquam tantum fuisse quantum leu quantum quod alti-
tudo a monte leucadio usque ad mare sibi subiectum tanta
erat altitudo fluctuum. super quos navis surgebat et cum
vide tunc. hanc y aperuerunt se tunc navis remanebat
in fundo et circumstantes fluctus arbori humili equabantur
et quod navis in remanebat in terra et alignando vola-
tingebant imbula. Nam pelagus transitum in humulos ca-
pax qua sedet et una pax simulabatur aqua et alia
coarctabatur ideo pax discooperata non erat arctus
et omnis unda quod in fluctu omnis aqua in motu quod me-
tus vixit opem actis. propter timorem nescit unde arce
 sed innatur pugna maris. omnia enim fluctus nancem
 euectisset nisi contra alius veniens ipsam sustentasset
 nec hinc ea que alias timenda fuisset. saxonia hinc
insulam planam. super quam equore supercussu naves
 illuc impulsu perierunt. de quo dictum est per fundit
quore saxon. Dicit hinc vadis. postquam quod non cessat
 tunc quod super eam vadi non possit. Sed non potest navigari hic ad hinc
littora opale. Nec portus ambrosie insule ad crem-
nia y denationes undarum stopulosa quod sunt periculosa propter raporem

Credit iam dixi. non sine causa tantum invocatus est autor
creta supradicta. quia non erat verisimile Cesarum tum:
ipse. nisi magna et manifesta pericula percipisset cum oba
ad hoc spectant ut consoleretur se quo animo et sentiant morte
passurum. dicit ergo interrogatur. videtur ne deus tam difficile
facere ut i. mori succumbam. qui tanta me pugnant tam
perena nomenclatura manum. atque si debet inire gloria
vi de morte mea. s. quia mori me coegit. Et nec mihi
pugnare concessum est. ego intrepidus animi mortem suscipiam
a deo datam. quo intare cuncta proveniunt. Nec curio. hoc
ita mors non producat in ingentes actus quos incipit quia
pauca sunt magna. videlicet. quia vii gentes septemdecim et
plo metu arma inimicorum meorum subieci. fuit etiam per
peris unde me. qui non poterat ferre pacem. insuper habui
omnem potatem et dignitatem romanam. sum hos adeptus ho
nores cogendo populum dare a quibus per bellum repe
llebam. mortem non hanc nemo facit nisi fortuna. nec o:
pto aliam sepulchram nisi quod cadaver meum sit in aqua et
tum ut semper metuat et expectat constrere se deum. Nesti:
et quisque me mori prematum i. saltem sine honoribus in
dignis. quibus consul et dictator cum ad vinctas ingi
as nisi in o fortuna que sola est et causa meorum vo
lorum. quia nemo dixi propositum meum. nec quo ibam
sed me huius commisi ordina se licam decem fluctus. Equat
fatum hoc cum invalida puxit quod est supple mirabile
dictu sensus est quod iam deus afflictu in altum sublevari
erat. sed cum alius per elevationem depremeretur me pro
lectus est a fluctu extra aquam. ita dicit non deiecit ab
alto agitare. cumulo aque. sed unda perculit. Duxit illi
illuc ubi littora ingusta vocat i. ubi vacua sunt paxis
strenuosa i. acutis et asperis. Et hoc ne cederentur mi:
posuit tot regna tot urbem in heram vocavit reparem
urbes et regna quia illo perierunt. a statu suo ceciderunt
illa. Equum recepit fortuna sua. solitam felicitatem sed rem:
cans non potuit ita acule redire. sicut dixerat. Ideo su
et instant cum compinguntur et plorant. Et hoc est huius
et insuper. Duxi moesta. provocant cum quereles non ingratas
placidis qui quidam suos dolere et perire. ad quos et
posuerat. Et hoc quia ei multum timebam quem multum
diligam. quare populi erat cum diligere gentem se. conf
lebantur et plorabant quorum oba ponitur ubi quo te et
sunt hec. temerarii et aculei. et isti se cundo. temeritas se
præbatur ex hoc. quia ibas ad certum periculum sine spe
salutis. cunctas res ex hoc monstratur. quia reliquisti tot ge
tes et populos ad mortem qui salutem huius non possunt
nisi te salvi. dicebas et velle ut tuorum aliquis tecum
veniret. videretur. Nec fuit causa sufficiens te tanto periculo

per cornicam actum est. Ibi secunda hen za ille genius q
upta 7ta pe fata. Eta que nox dicit in premia qu
mpens videns anxilia reparis videns et iam pres
periculum propunquae videns agredum it cornica que seci
erat icet in insulam et vocata et sessesses vt a sellud disc
mis procul esset et tuta mandat et adese prima dis
ma maxima periculum dicit maxime videns agredu
quigregatis decretum stantum sepone compris amis com
que vocat pons. num in agredu videns maxima
que in meritam in voxem agredu. cornica videt que in decret
presentia hen quintum dicit que amor conigis habet dom
inimis in bonis viris et instris quis amor secit tum pompe
inis qui instris que vt volet cornicam voxem suam sub
copericulum mandat sub quo eissent milites et principes vide
et quintus amor hic erat animam per quo present
paratus equi de discupu destit. tempus que nuntum ponebat e
moram. In in voce appropunquantis iam dicit cornica
sensit pomperis eamantis. que ama amorem etensimut
et quod in minis que suerat eis discupu insta viris i
gais. amor dicitur in mentis quantis instris et pre debit
amor que in bonis viris pla compe sut illud pre volet
stare sub inte fortune sub quo erat mandat que
ventura in de more inocatis int sicunta que ind
uleget studio in studio operam dat co que suet quetis pom
fanct calore vocat petus pomperi quantis cuis pleni
cogitantis adisponentis operibus rureres in illud
anima de viris eloquentis. non palet in mentis illa venire t
vos teta voluet co quanta adverse et deprende amplexari
in illa parte. Ille genius pomperi si eloquitur simul cum q
intu vita nunta que inte pomperi de morte quo ne tedeti
nece cansa tedii que qua tempus ad viris quo verde
dicit tedii si a sello pugna in brem futura es
cum equare ad inte sinis sins viris nunta petus
inmoram inte te non quandure proposi
sed co

